

BUILDING COMMUNITIES FROM THE INSIDE OUT:

**A PATH TOWARD FINDING AND MOBILIZING
A COMMUNITY'S ASSETS**

JOHN P. KRETZMANN, JOHN L. MCKNIGHT

The Asset-Based Community Development Institute
Institute for Policy Research
Northwestern University
2040 Sheridan Road
Evanston, IL 60208-4100
Phone: 847-491-3518
Fax: 847-491-9916

Distributed exclusively by:
ACTA Publications
4848 North Clark Street
Chicago, IL 60640
Phone: 800-397-2282
Fax: 800-397-0079

ДЖОН П. КРЕТЦМАНН, ДЖОН Л. МАКНАЙТ

**Інститут розвитку внутрішніх ресурсів громад
Інститут вивчення політики
Північно-Західний університет**

**РОЗБУДОВА ГРОМАД
ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ
РЕСУРСІВ**

**ШЛЯХ ДО ВІДКРИТТЯ Й МОБІЛІЗАЦІЇ
РЕСУРСІВ ГРОМАДИ**

Переклад з англійської

ББК 60.54

К80

Джон П. Кретцман, Джон Л. Макнайт

Розбудова громад за рахунок внутрішніх ресурсів. Шлях до відкриття й мобілізації ресурсів громади: Переклад з англійської. – К: Четверта хвиля, 2006. – 256 с.

ISBN 966-529-131-9

Книга, що пропонується увазі читача, являє собою один із найбільш вичерпних посібників із розбудови та розвитку громади. У ній дуже докладно, із застосуванням прикладів і практичних рекомендацій, висвітлено всі елементи процесу розбудови громади. У посібнику наводяться численні історії успіху, котрі впорядковані в послідовну стратегію розбудови громади. Автори називають цю стратегію "розвитком громади за рахунок внутрішніх ресурсів".

Для громадських діячів, практиків місцевого розвитку, працівників органів місцевого самоврядування та державного управління, науковців, студентів, а також для широкого кола читачів, що виявляють інтерес до практичних аспектів побудови та розвитку громад.

ББК 60.54

Асоціація агенцій регіонального розвитку України вдячна пану Миколі Дейчаківському, програмному менеджеру Фонду Чарльза Стюарта Мотта, за ініціативу здійснити переклад книги на українську і російську мови та підтримку у її виданні в Україні та Росії.

Українське видання здійснено за підтримки
Фонду Чарльза Стюарта Мотта та Міжнародного фонду «Відродження».

АСОЦІАЦІЯ
АГЕНЦІЙ
РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ

За додатковою інформацією просимо звертатися:
Асоціація агенцій регіонального розвитку України
01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 4, офіс 17
Тел. +38-044-494-1896,
Факс +38-044-279-7130
E-mail: info@narda.org.ua
Інтернет-сторінка: www.narda.org.ua

Переклад на українську мову – **Оксана Іванюк та Сергій Іванюк.**

Керівник проекту з перекладу та видання книги – **Юрій Третяк**, виконавчий директор Асоціації агенцій регіонального розвитку України.

Координатор проекту – **Орест Микита**, координатор проектів Асоціації агенцій регіонального розвитку України.

ISBN 966-529-131-9

© Асоціація агенцій регіонального розвитку України, 2006
© Джон П. Кретцман, Джон Л. Макнайт, 1993
© ТОВ «Четверта хвиля», 2006

Як користуватися цією книжкою

Зміст, який ви знайдете далі, – довгий і досить детальний. Щоб допомогти вам користуватися цим посібником продуктивніше, наводимо короткий вступ до кожного з розділів. Закликаємо читачів до ознайомлення з тими розділами, що найбільш безпосередньо стосуються їхніх власних умов і проблем у розбудові громад.

Вступ. У цій короткій частині стисло подаються базові рамки посібника. В ній наголошується, що громади не можуть бути розбудовані, якщо зосереджуватися на їхніх потребах, проблемах і недоліках. Розбудова громад починається радше з процесу увиразнення їхніх ресурсів, навичок і здібностей мешканців, асоціацій громадян і місцевих інституцій.

Розділ перший. Вивільнення індивідуальних здібностей. Тут наведено шляхи пошуків і використання обдарувань і талантів людей, що мешкають на території громади. Представлено помічні інструменти, на зразок "вивчення здібностей". Особливу увагу приділено тим людям, які часом вважають, що не мають помітних талантів. Короткі підрозділи пропонують шляхи віднаходження й мобілізації здібностей молоді, інвалідів, людей похилого віку, людей, що живуть на соціальну допомогу або місцевих митців.

Розділ другий. Вивільнення можливостей місцевих асоціацій та організацій. Тут ідеться про те, як сотні груп місцевих мешканців по всій країні добровільно збираються разом для вирішення проблем. Представлено методи розпізнавання й активізації цих груп, які ми називаємо асоціаціями. Особливу увагу приділено церквам і культурним організаціям, двом важливим типам асоціацій, що розбудовують громади.

Розділ третій. Залучення місцевих інституцій до розбудови громади. У розділі описано, як місцеві інституції налагоджують між собою міцну співпрацю в громадах, а також із місцевими мешканцями та асоціаціями громадян. Можливості й ресурси інституцій, особливим чином спрямовані, складаються з парків, бібліотек, шкіл, муніципальних коледжів, поліції та лікарень. Тут підсумовано їхню роль у розбудові громад.

Розділ четвертий. Відбудова економіки громад. У цьому розділі підкреслено, що існує три шляхи, якими громади можуть використовувати й засновувати вже наявні економічні ресурси. По-перше, в розділі подано історії та стратегії, завдяки яким бюджет і ресурси місцевих інституцій, таких як школи, бібліотеки й лікарні можуть допомагати розбудовувати місцеву економіку. По-друге, тут окреслено діяльність двох базованих у громаді структур, покликаних зберігати заощадження й надавати місцеві кредити. І нарешті по-третє, йдеться про успішні зусилля з освоєння фізичних ресурсів громади (нерідко прихованих), як-от занедбані землі й змарновані матеріали.

Розділ п'ятий. Розвиток громади за рахунок власних ресурсів: мобілізація цілої громади. Тут підсумовано процес розбудови громади й окреслено п'ять ключових кроків:

- Крок 1 – Знаходження ресурсів;
- Крок 2 – Розвиток стосунків;
- Крок 3 – Мобілізація на економічний розвиток і поширення інформації;
- Крок 4 – Збори громади для розробки концепції та плану;
- Крок 5 – Залучення зовнішніх ресурсів для підтримки розвитку, керованого зсередини.

Розділ шостий. Забезпечення підтримки розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів: Політика й головні напрями. Цей розділ пропонує, в який спосіб люди й інституції ззовні можуть підтримати діяльність із розбудови громади, що здійснюється за рахунок внутрішніх ресурсів.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Проблема: Занедбані громади	4
Два рішення, два шляхи	4
Традиційний шлях – викликана потребами "остання путь"	4
Альтернативний шлях: розвиток, забезпечений можливостями	15
Ресурси громади: люди, асоціації, інституції	15
Альтернативний шлях розвитку громади: ґрунтований на ресурсах, зосереджений на внутрішніх проблемах, побудований на стосунках	16
Як користуватися цим посібником	18
РОЗДІЛ 1. ВИВІЛЬНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ	19
Люди в центрі громади - люди на маргінесі громади	19
Вивчення індивідуальних здібностей: облік	20
Частина I – Інформація про навички	20
Частина II – Навички громади	20
Частина III – Активізація інтересів та досвіду	21
Частина IV – Особиста інформація	21
Додаткова порада групам, що займаються Вивченням здібностей	21
Вивчення здібностей	22
Частина I – Інформація про навички	23
Частина II – Громадські навички	27
Частина III – Бізнесові інтереси й досвід	27
Частина IV – Особиста інформація	28
Поєднання інформації про здібності	28
Чи кожен має здібності?	29
МОЛОДЬ	30
Вступ – Молодь і відродження громади	30
Нове відкриття місцевої молоді як внутрішнього ресурсу громади	30
Складання карти ресурсів громади з метою відкрити можливих партнерів для місцевої молоді	32
Налагодження продуктивних стосунків між місцевою молоддю та громадою	33
Місцева молодь і індивіди у громаді	37
Наведення мостів між місцевою молоддю й ресурсами за межами громади	39
Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу	39
ЛЮДИ ПОХИЛОГО ВІКУ	44
Вступ – Люди похилого віку й відродження громади	44
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для місцевих людей похилого віку	45
Налагодження продуктивних стосунків між місцевими людьми похилого віку й громадою	47
Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу	52
ІНВАЛІДИ	56
Вступ – Інваліди й відродження громади	56
Нове відкриття обдарувань і здібностей інвалідів як внутрішніх ресурсів громади	57
Складання карти ресурсів громади з метою відкриття потенційних партнерів для інвалідів	58
Налагодження продуктивних стосунків між інвалідами й громадою	58
Джерела для подальшого читання про процес творення партнерства з інвалідами у процесі розбудови громади	64

ЛЮДИ, ЩО ЖИВУТЬ НА СОЦІАЛЬНУ ДОПОМОГУ	.64
Люди, що отримують соціальну допомогу, й відродження громади	.64
Нове відкриття людей, що живуть на допомогу, як внутрішніх ресурсів громади	.65
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для людей, що живуть на соціальну допомогу	.66
Налагодження продуктивних стосунків між людьми, що живуть на допомогу, й громадою	.67
Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу	.69
МІСЦЕВІ МИТЦІ	.72
Митці й відродження громади	.72
Нове відкриття митців як внутрішнього ресурсу громади	.72
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для місцевих митців	.73
Налагодження продуктивних стосунків між митцями й громадою	.74
Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу	.78
РОЗДІЛ 2. ВИВІЛЬНЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ МІСЦЕВИХ АСОЦІАЦІЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ	.81
АСОЦІАЦІЇ	.81
Природа асоціацій	.81
Різновиди асоціацій	.81
Карта місцевих асоціацій	.82
Асоціації в неможливих районах	.83
Інвентаризація місцевих асоціацій	.84
Путівник для пошуку місцевих груп	.84
Для початку: використання друкованих джерел	.85
Контакти з місцевими інституціями	.86
Контакти з окремими людьми	.87
Висновки	.88
Додатки	.89
Помітні види робіт у громаді, здійснюваних асоціаціями	.99
Можливості асоціацій брати на себе нову відповідальність	.101
Вибрані асоціації штату Вісконсин	.102
Релігійні та культурницькі організації: зразки асоціацій	.103
Джерела і контакти до історій у цій частині розділу	.103
РЕЛІГІЙНІ ІНСТИТУЦІЇ	.104
Вступ – Місцеві релігійні інституції і відродження громади	.104
Нове відкриття релігійних інституцій як ресурсу громади	.104
Створення карти ресурсів громади з метою знайти потенційних партнерів для місцевих релігійних інституцій	.106
Налагодження продуктивних стосунків між місцевими релігійними інституціями й громадою	.107
Наведення мостів між місцевими релігійними організаціями й ресурсами за межами громади	.114
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	.114
КУЛЬТУРНИЦЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ	.116
Вступ – Культурницькі організації та відродження громади	.116
Нове відкриття культурницьких організацій як ресурсів громади	.116
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для культурницьких організацій	.117
Розбудова продуктивних стосунків між місцевими культурницькими організаціями і громадою	.118
Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу	.120

РОЗДІЛ 3. ЗАЛУЧЕННЯ МІСЦЕВИХ ІНСТИТУЦІЙ ДО РОЗБУДОВИ ГРОМАДИ	123
ВСТУП	123
Залучення місцевих інституцій до розбудови громади	124
ПАРКИ	124
Вступ - Парки і відродження громад	125
Нове відкриття парків як ресурсу громади	126
Створення карти ресурсів потенційних партнерів парків	127
Налагодження продуктивних стосунків між парками й громадами	127
Наведення мостів між парками й ресурсами за межами громади	133
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	133
БІБЛІОТЕКИ	135
Вступ - Бібліотеки й відродження громад	135
Нове відкриття бібліотек як ресурсів громади	136
Складання карти ресурсів громади як потенційних партнерів бібліотек	137
Розбудова продуктивних стосунків між бібліотеками й громадою	138
Наведення мостів між бібліотеками й ресурсами за межами громади	143
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	145
ШКОЛИ	147
Вступ – Школи і відродження громади	147
Нове відкриття шкіл як внутрішніх ресурсів громади	149
Створення карти ресурсів громади як потенційних партнерів місцевих шкіл	149
Налагодження продуктивних стосунків між місцевими школами й громадою	150
Наведення мостів між місцевими школами й ресурсами за межами громади	156
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	156
МУНІЦИПАЛЬНІ КОЛЕДЖІ	158
Вступ – Муніципальні коледжі й відродження громади	158
Нове відкриття муніципальних коледжів як внутрішніх ресурсів громади	158
Складання карти ресурсів з метою пошуку потенційних партнерів муніципальних коледжів	158
Налагодження продуктивних партнерських зв'язків між муніципальним коледжем і громадою	160
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	165
ПОЛІЦІЯ	167
Вступ – Поліція і відродження громади	167
Нове відкриття поліції як внутрішнього ресурсу громади	168
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для поліції	168
Налагодження продуктивних стосунків між поліцією і громадою	169
Наведення мостів між місцевою поліцією та ресурсами за межами громади	177
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	177
ЛІКАРНІ	178
Вступ – Лікарні й відродження громади	178
Нове відкриття лікарень як внутрішніх ресурсів громади	179
Складання карти ресурсів громади для пошуку потенційних партнерів для лікарень	180
Налагодження продуктивних стосунків між лікарнями й громадою	181
Наведення мостів між лікарнями й ресурсами за межами громади	185
Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу	186

РОЗДІЛ 4. ВІДБУДОВА ЕКОНОМІКИ ГРОМАДИ	189
Вступ	189
Інвестування у місцеву економіку	191
Придбання у місцевих торговців: Підтримка місцевих торговців і фірм	192
Наймання у районі: Можливості працевлаштування для місцевих мешканців	192
Створення нових підприємств і фірм: Зосередження економічної діяльності на місцевих проблемах	193
Розвиток потенціалу людських ресурсів: Вивільнення енергії місцевих мешканців	194
Розширення бази місцевої економіки: Звільнення приміщень інституцій для підприємств, базованих у громаді	195
Стратегії місцевого інвестування: Утримання інвестицій на місцевому рівні	196
Наведення економічних мостів: Місцеві інституції як трубопровід для зовнішніх ресурсів	196
Відданість громаді: Постійна підтримка економічної діяльності	198
Контакти до "історій" у цій частині розділу	198
АЛЬТЕРНАТИВНІ КРЕДИТНІ ІНСТИТУЦІЇ	200
Вступ	200
Кредитні спілки розвитку громад (КСРГ)	202
КСРГ: Прилаштованість до місцевої економіки	202
Звідки береться капітал?	203
Творчі індивідуальні позики	205
Позики не особам: Більше креативних кредитних програм	207
Контакти кредитних спілок розвитку громад	210
Кредитні фонди розвитку громад	210
Контакти кредитних фондів розвитку громад	212
ФІЗИЧНІ РЕСУРСИ	213
Вступ – Перетворення місцевих тягарів на матеріал для розбудови громади	213
Використання вільних і занедбаних територій	213
Залучення дорогоцінних ресурсів громад: пустир і енергія	223
Контакти до цієї частини розділу	231
РОЗДІЛ 5. РОЗВИТОК ГРОМАДИ ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ: МОБІЛІЗАЦІЯ ВСІЄЇ ГРОМАДИ	234
Вступ	234
П'ять кроків у напрямку суцільної мобілізації	234
Крок 1 – Складання карти ресурсів	234
Крок 2 – Налагодження партнерських стосунків	235
Крок 3 – Мобілізація на економічний розвиток й обмін інформацією	237
Крок 4 – Заклик до громади щодо розробки концепції та плану	238
Крок 5 – Залучення зовнішніх ресурсів на підтримку розвитку, керованого громадою	240
РОЗДІЛ 6. ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ: ПОЛІТИКА Й РЕКОМЕНДАЦІЇ	241
Вступ	241
Підтримка з боку фондів	241
Дорадчі матеріали для фінансування орієнтованих на ресурси зусиль	241
Фундація громади Тусона: Інвестування в сили людей і громад – запит на грант	242
Фундація громади великого Мемфіса: Фонд великого Мемфіса	243
Фундація громади південно-західного Вашингтона: розбудова кращих громад	244
Траст розвитку району	244
Урядова підтримка	248
Місцева адміністрація інвестує в громаду	248
Державні й федеральні інвестиції в місцеву громаду	250
Застереження для всіх адміністрацій	251
Прикінцеві міркування щодо обмежень і потенціалу розбудови громад за рахунок внутрішніх ресурсів	252

Подяки

Цей посібник відображає тяжку працю великої кількості добрих людей. Стелла Велш, Ксандрія Бьорк і Еліс Мьоррей надали фантастичну адміністративну підтримку Мережі Місцевих Інновацій. Неоціненні студії додали Ксандрія Бьорк, Ребекка Дігон, Марк Елліс, Кристина Джордж, Івонна Ньюсам, Даррел Мур, Дебора Пантенні, Йон Шмідт, Тамара Сервер і Джульєтта Вілсон. Шановні колеги Стен Голлетт, Чарльз Пейн і Том Дьюар допомогли окреслити межі, в яких вималювалася ця книга. І остаточні друк, редагування й випуск у світ величезною мірою залежали від непересічних талантів Одрі Чемберс, Валерії Лорімер і Джина Велша.

Ми особливо вдячні родині Сеарл та Чиказькому трасту громади за фінансування значної частини цієї праці, а також Центру міських справ і політичних студій Північно-Західного Університету за гостинне надання сайту, який нас стимулював і спонукав вивчати виклики, що постають перед громадами.

Без сумніву, справжніми авторами цього посібника є сотні творчих і відданих лідерів громад у Чикаго й по всій країні, які великодушно погодилися бути нашими вчителями. Це їхня заслуга, якщо в цьому посібнику ви знайдете щось цінне для себе.

*Джон Кретцманн, Джон Макнайт,
Листопад, 1993.*

ВСТУП

Цей посібник – про відбудову громад, що переживають проблемний період. Його задумано як простий, базовий і зручний до користування. Хоч яку мудрість він містить, вона походить безпосередньо з досвіду відважних і творчих лідерів громад по всій країні.

Цей посібник переважно присвячено поширенню історій успіху в справі розбудови громад. Ці історії впорядковано як поступове, крок за кроком, введення в послідовну стратегію, яку ми вивели з розповідей лідерів громад. Ми називаємо цю стратегію "розвитком громади за рахунок внутрішніх ресурсів". Але перш, ніж почати окреслювати засадничі елементи такого підходу, не завадить згадати, чому так багато наших громад прийшло в занепад, а також чому традиційні стратегії щодо поліпшення в цій справі часто зазнавали невдач.

Проблема: Занедбані громади

Ніхто не сумнівається в тому, що більшість американських міст сьогодні є дуже проблемними осередками. Коріння цих проблем – у потужному економічному зрушенні, яким позначено останні два десятиліття. Сотні тисяч робочих місць у промисловості або зникли, або ж вийшли за межі міст і їхніх околиць. І в той час, коли чимало центрів міст переживають "ренесанс", створені там робочі місця відрізняються від тих, що недавно підтримували довоколишніх мешканців. Ці місця тепер або ж високопрофесійні, що вимагають досконалої освіченості й кваліфікації, або ж це рутинна, низькооплачувана праця в обслуговуванні, яка не обіцяє нічого в майбутньому. Як наслідок, ці зрушення в економіці, і особливо зникнення пристойних можливостей працевлаштування в незаможних передмістях, вирубали нижні сходишки з легендарної американської "драбини можливостей". Для багатьох людей у старих передмістях життєво необхідні нові підходи до перебудови їхнього життя і їхніх громад, нові шляхи до можливостей.

Два рішення, два шляхи

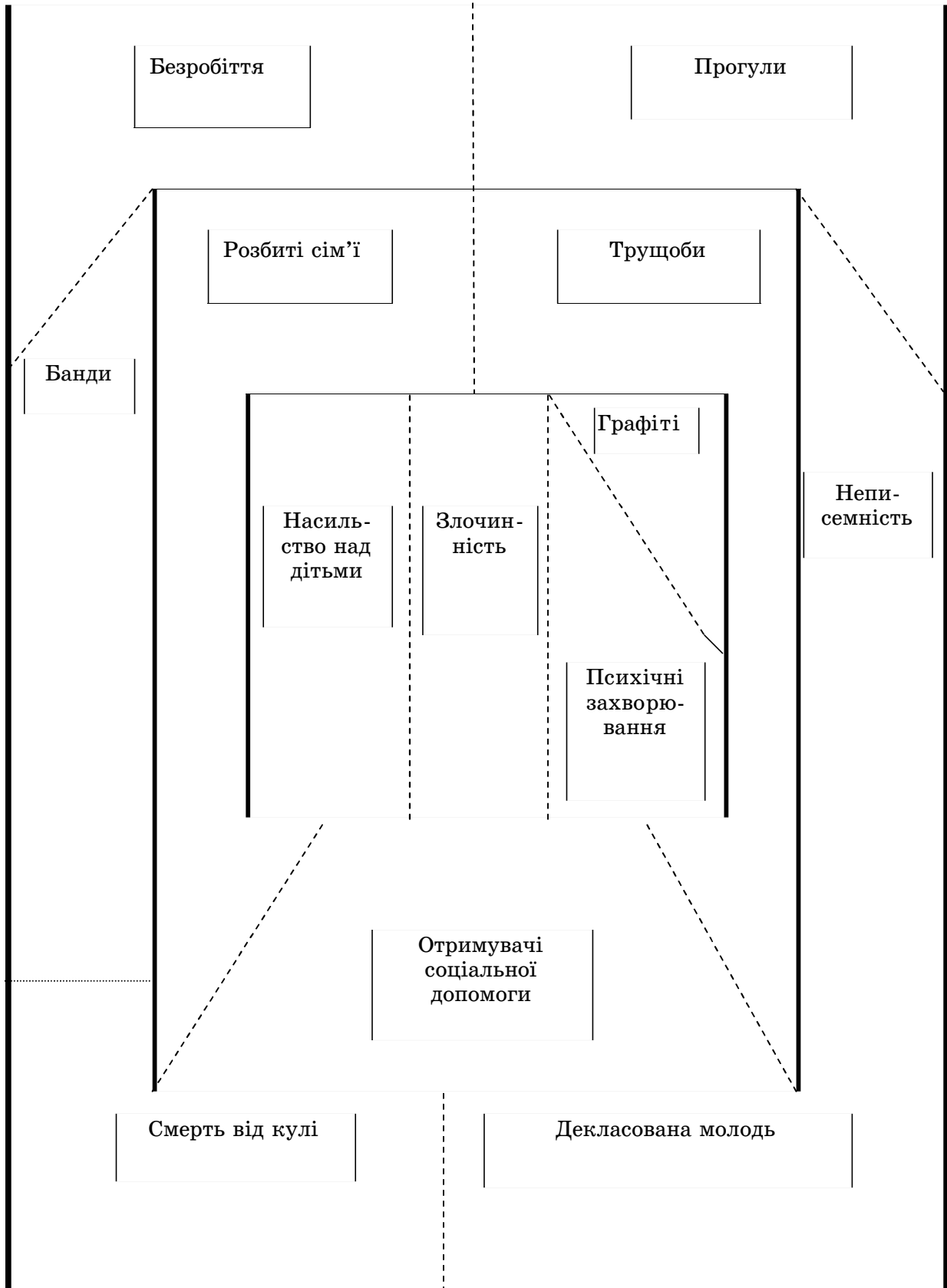
У відповідь на цю розпачливу ситуацію люди з найкращими намірами шукають рішення, обираючи один із двох протилежних шляхів. Перший, який починається з концентрації на потребах, недоліках і проблемах громади, і досі є найбільш прямим, він потребує залучення найширших наших фінансових і людських ресурсів. Порівняно з другим шляхом, ґрунтованим на самовідданому пошуку можливостей і ресурсів громади, і тим, який рекомендує цей посібник, перший і найбільш традиційний шлях більше нагадує восьмирядну суперсучасну автомагістраль.

Традиційний шлях – зумовлена потребами "остання путь"

Для більшості американців такі назви, як Південний Бронкс або Південно-Центральний Лос-Анджелес, або ж навіть "житловий масив" викликають цілий потік образів. Нікого не дивує, що ці образи цілком негативні. Це образи злочинності й насильства, безробіття й залежності від соціальної допомоги, бандитизму, наркотиків і бездомності, занехаяних і покинутих земель та будинків. Це образи нужденних, проблемних, занедбаних передмість, населених нужденними, проблемними й занедбаними людьми.

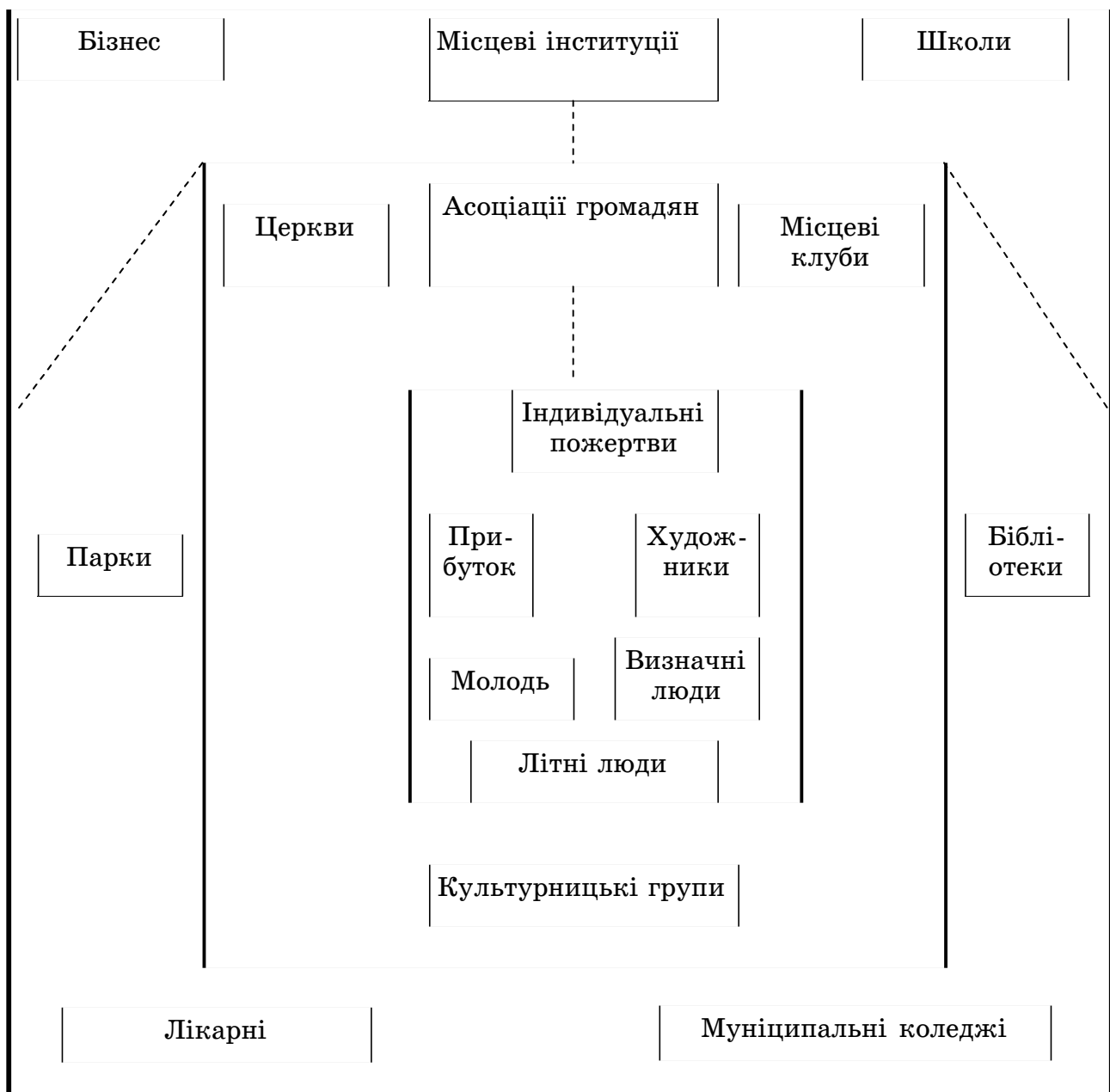
Ці негативні образи, які можна розуміти як своєрідну ментальну карту передмість (див.: Таб.1), нерідко передають частину правди про справжні умови в проблемній громаді. Але вони не сприймаються як частина правди; їх вважають усією правдою.

Таблиця 1. Карта потреб передмістя

Якщо вважати їх усією правдою про проблемні передмістя, ця "карта потреб" (див.: Таб.2) визначає вирішення проблем шляхом політики й програм, орієнтованих на потреби. Громадські, приватні й неприбуткові системи соціальних служб, часто підтримувані університетськими дослідженнями й фінансуванням із фондів, перетворюють програми на місцеву діяльність, яка навчає людей звикати до природи й розмірів їхніх проблем, а також вдячності за вагомі послуги як відповіді на ці проблеми. Унаслідок цього чимало незаможних передмість сьогодні є осередком таких соціальних послуг, де поведінка людей вражена, бо населення почало вірити, що їхній добробут залежить від того, чи є вони клієнтами. Вони починають сприймати себе як людей зі спеціальними потребами, задовольнити які можуть тільки сторонні люди. Вони стають споживачами послуг, без прагнення стати виробниками. Споживачі послуг витрачають силу-силенну винахідливості й творчості на те, щоб реалізувати прагнення вижити через ошукування "системи", або ж на пошуки шляхів – неформальних або й незаконних – взагалі обійти систему.

Таблиця 2. Карта ресурсів громади

Немає нічого природного або неминучого в процесі, що веде до створення клієнтських передмість. Насправді важливо зауважити, як мало можуть мешканці передмість вплинути на незворотну природу цієї моделі, головним чином через те, що чимало найвпливовіших інституцій у суспільстві здійснили свій розвиток саме з орієнтацією на цей фокус. Наприклад, більшість досліджень із соціальних наук здійснюється в університетах з метою зібрати й проаналізувати дані щодо проблем. Більшість фінансів, спрямованих на збіднілі громади фундаціями й Об'єднаним Шляхом, ґрунтуються на орієнтованих на проблеми даних, зібраних у "дослідженнях потреб", практика, з якою конкурують державні агенції соціальних послуг. Нарешті карта потреб часто виявляється єдиним гідом по передмістю, яким будь-коли користуються працівники засобів масової інформації, чий апетити щодо насильства і видовищно-проблемних історій видаються невиситимими. Всі ці інституції об'єднують зусилля, щоб звести мур між малозабезпеченими громадами й рештою суспільства – мур потреб, який, за сумною іронією, зведений не з ненависті, а (принаймні, частково) з прагнення "допомогти".

Той факт, що орієнтація на нужденність, представлена в "карті потреб", узаконює єдиний наш підхід до незаможних передмість, має руйнівні наслідки для їхніх мешканців. Ми вже зазначали один із найбільш трагічних наслідків – той, що самі мешканці починають сприймати цю карту як єдиний дороговказ до реалій їхнього життя. Вони усвідомлюють себе й своїх сусідів як надто скривджених, жертв, нездатних впоратися зі своїми життями й майбутнім своїх громад. Але з можуть "карти потреб" впливають також і інші наслідки. Наприклад:

- Усвідомлення громади як майже нескінченного переліку проблем і потреб призводить до дроблених численними скаргами зусиль знайти рішення. Воно також заперечує засадничу громадську мудрість, що сприймає проблеми як тісно переплетені, як симптоми того, що здатність громади вирішувати власні проблеми занепадає.
- Спрямування ресурсів відповідно до карти потреб призводить до того, що кошти надходять не до мешканців, а до тих, хто надає послуги, це не той наслідок, який здебільшого планувався, і це наслідок неефективний.
- Надання коштів відповідно до карти потреб справляє негативний вплив на природу лідерства в місцевих громадах. Якщо, наприклад, одним із вимірів ефективності лідерства є здатність залучати кошти, тоді, як наслідок, місцеві лідери змушені обмовляти своїх сусідів і громаду, наголошуючи на їхніх проблемах і недоліках, при тому ігноруючи здібності й сильні сторони.
- Спрямування ресурсів на основі карти потреб ніби стверджує думку про те, що тільки зовнішні експерти можуть надати реальну допомогу. Таким чином стосунки, такі важливі поміж місцевими мешканцями, стають всередині громади не такими актуальними, розриваються зв'язки сусід-сусід, через які надавалася підтримка й вирішувалися проблеми. Натомість найважливішими стають стосунки з експертом, соціальним працівником, лікарем, донором. Ще раз: клей, що злиговує громаду до купи, пересихає!
- Якщо ми покладаємося на карту потреб як єдиний ключ до залучення ресурсів, це фактично підтверджує неминуче накопичення витків залежності: проблеми завжди повинні бути глибшими, ніж торік, або ж більш несподіваними, ніж в інших громадах, щоб можна було сподіватися на поновлення фінансування.
- У найкращому випадку, якщо покладатися на карту потреб як єдиний ключ до дій, це забезпечить підтримання й відтворення стратегії, спрямованої на окремих клієнтів, а не на розробку плану, що міг би залучити енергію цілої громади.
- Оскільки стратегії, побудовані на потребах, можуть гарантувати тільки виживання, вони ніколи не приведуть до серйозних змін або розвитку громади. Така орієнтація виявляється головним джерелом безнадії, якою просякнуті всі дис-

кусії про майбутнє незаможних передмість. Від підвороття до Білого Дому – як-що підтримання й виживання є найкращим, що ми можемо забезпечити, який тоді сенс інвестувати в майбутнє?

Альтернативний шлях: розвиток, забезпечений можливостями

Якщо залежність від карти потреб призводить бодай до деяких із цих негативних наслідків, альтернативний підхід стає неминучим. Цей альтернативний шлях дуже простий, він веде до розвитку політики й діяльності, що ґрунтуються на здібностях, навичках і ресурсах незаможних людей і їхнього оточення.

На додаток до проблем, пов'язаних із домінуванням моделі, базованої на потребах, принаймні ще два фактори підштовхують до зміни наголосу – на орієнтацію на можливості. По-перше, весь історичний досвід свідчить, що істотний розвиток громади можливий тільки за умови, якщо члени місцевої громади усвідомлюють необхідність інвестувати себе й свої ресурси в цю справу. Це спостереження пояснює, чому громади ніколи не розбудовують згори або ззовні. (Очевидно, однак, що істотна зовнішня підтримка може бути надана громадам, які активно розвивають власні ресурси; цю тему буде розглянуто в Розділі шостому).

Другою причиною наголосу на розвиток внутрішніх ресурсів районів є та, що перспективи зовнішньої допомоги є вочевидь безрадісні. Навіть у районах, відведених під промислові зони, досить сумнівно, що тут розташуються повномасштабні промислові чи сервісні корпорації, що надають роботу. Так само не схоже у світлі тривалого бюджетного напруження, що найближчим часом здійсняться значні надходження федеральних коштів. Дедалі більш марно чекати помітної допомоги й ззовні громади. Тяжка правда полягає в тому, що розвиток мусить розпочатися зсередини громади, і для більшості наших громад іншого вибору немає.

Творчі лідери громад по всій країні почали усвідомлювати цю тяжку правду й відповідно змінили спрямування своїх зусиль. Вони відкрили, що хоч би де люди зробили успішні зусилля з розвитку громади, ці зусилля ґрунтувалися на розумінні необхідності розвивати власні ресурси, можливості й здібності громади. Бо ж очевидно, що навіть найбільш передмістя є місцями, де люди й організації володіють ресурсами для власного відродження. Отже, ключем до регенерації передмістя є мобілізація всіх наявних місцевих ресурсів, поєднання їх одне з одним у способи, що примножують їхню потугу й ефективність, а також початок переорієнтації тих місцевих інституцій, які ще не придатні для цілей місцевого розвитку.

Весь цей процес починається зі створення нової "карти" (див.: Таб.2). Щойно цей путівник по можливостях замінить старий, який відображав лише потреби й недоліки, відроджувана громада може розпочати збирати сили в нову комбінацію, нові структури можливостей, нові джерела прибутку й контролю, а також нові перспективи виробництва.

Ресурси громади: люди, асоціації, інституції

Кожна громада має право пишатися унікальною комбінацією ресурсів, на яких можна побудувати своє майбутнє. Детальна карта цих ресурсів починається з обліку обдарувань, навичок і здібностей мешканців громади. Від родини до родини, від будинку до будинку, від кварталу до кварталу автори карти ресурсів відкриватимуть багатий і часто несподіваний обшир індивідуальних здібностей і продуктивних навичок, деякі з них будуть мобілізовані для цілей розбудови громади. Оця засаднича правда про "обдарованість" кожного є особливо важливою стосовно людей, які нерідко вважають себе вигнанцями громади. Важливо розпізнати здібності, наприклад, тих людей, яких визнано психічно хворими або інвалідами, або тих, хто виявився за межею громади через похилий чи занадто юний вік, або через бідність. У громаді, ресурси якої цілком у виразнені й мобілізовані, ці люди

також стануть учасниками дій не як клієнти чи отримувачі допомоги, а як повноправні донори процесу розбудови громади.

На додаток до обліку обдарувань і навичок індивідів і родин, свідомий розбудовувач громади проведе й облік асоціацій громадян. Ці асоціації, менш формальні й значно менше залежні від платного штату, ніж у формальних інституціях, – це локомотиви, завдяки яким громадяни США збираються разом, щоб вирішувати проблеми або поділитися спільними інтересами й діяльністю. Ось чому зазвичай глибина й обшир життя асоціацій у будь-якій громаді далеко не оцінені. Особливо це стосується громад, члени яких мають невисокі прибутки. Фактом, однак, є й те, що хоча деякі аспекти життя асоціацій занепадають у незаможних поселеннях, більшість громад і далі є прихистком великої кількості асоціацій, створених з релігійною, культурною, спортивною метою або ж для відпочинку. Розбудовувачі громад швидко дізнаються, що ці групи є необхідними інструментами розвитку і що чимало з них можуть присутньо переорієнтуватися в межах своїх первісних цілей та намірів і стати повноправними донорами розбудови.

Крім особистостей і місцевих організацій, що формують базу ресурсів громади, ведеться облік усіх більш формальних інституцій, розташованих у громаді. Приватний бізнес, публічні заклади на зразок шкіл, бібліотек, парків, поліції, пожежних команд; неприбуткові інституції на зразок лікарень і соціальних служб – ці організації найпомітнішого й найформальнішого складового полотна громади. Для успіху процесу істотним є врахування їх усіх, наявність повного переліку при розбудові громади. Для розбудовувачів громади процес складання карти інституційних ресурсів часто буває значно легшим, ніж облік залучених особистостей і асоціацій. Однак приживлення кожній інституції відчуття відповідальності за здоров'я місцевої громади, а також налагодження механізмів, що дозволяють громаді впливати і навіть контролювати деякі аспекти стосунків між інституціями та місцевими осередками, виявляється значно складнішим. Тим не менше, громада, яка визначить і мобілізує всю свою базу ресурсів, тільки виграє, надійно залучивши в процес місцеві інституції.

Особи, асоціації та інституції – ці три головні категорії містять у собі основу ресурсів кожної громади. Вони ж забезпечили принципи організації цього посібника. Кожен із трьох наступних розділів розглядає методи розпізнання, обліку й мобілізації цих трьох складових місцевих можливостей.

На додаток посібник розкриє інші аспекти ресурсів громади, включно з її фізичними характеристиками – землею, будівлями й інфраструктурою, що є осідками громади. А оскільки так багато в добробуті громади залежить від потужності місцевої економіки, один із розділів посібника розгляне шляхи, якими особи, асоціації та місцеві інституції можуть бути корисні для розвитку економіки.

Альтернативний шлях розвитку громади: ґрунтований на ресурсах, зосереджений на внутрішніх проблемах, побудований на стосунках

Цей посібник покликаний допомогти громадам не лише розпізнати й облічити свої ресурси – індивідуальні, місцевих асоціацій та інституцій, що утворюють м'язи районів, – а й мобілізувати їх на досягнення цілей розбудови. Оскільки ми почали окреслювати засадничі елементи процесу розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів, важливо перевести це обговорення в ширший контекст. Насамперед дві основні якості.

По-перше, зосереджуючись на ресурсах незаможних громад, ми зовсім не маємо наміру стверджувати, що ці громади не потребують додаткових ресурсів ззовні. Швидше цей посібник просто припускає, що зовнішні ресурси будуть набагато ефективніше працювати, якщо місцева громада сама цілком мобілізована й інвестована, і якщо вона здатна визначити витрати, на які підуть додаткові ресурси. Іншими словами, внутрішні ресурси

громади є цілком необхідними, але зазвичай недостатніми для вирішення величезних завдань у майбутньому.

По-друге, зосередження на розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів має на меті ствердити й підтримати величезну роботу, що триває в поселеннях по всій країні. Розвиток громади за рахунок внутрішніх ресурсів підтверджує і підтримує особливо міцні, вкорінені традиції організації громад, їхнього економічного розвитку й планування. По суті, досвідчені лідери в цих трьох галузях завжди були серед наших найцінніших джерел натхнення й керівництва. Підходи, окреслені в цьому посібнику, мають на меті доповнити й часом попередити їхні зусилля, але ніяк не замінити їх.

Ці застереження виходять із розуміння того, що розвиток громади за рахунок внутрішніх ресурсів заслуговує трохи об'ємнішого вступу й визначення. Як більш детально й конкретно буде викладено в наступних розділах, цей процес можна означити трьома простими, взаємопов'язаними характеристиками:

- Цілком очевидно, що першим принципом, який окреслює цей процес, є "*за рахунок внутрішніх ресурсів*". Це означає, що стратегія розвитку громади виходить із того, що є в наявності в громаді, з можливостей її мешканців і працівників, ресурсної бази асоціацій та інституцій регіону – не з того, чого немає або що є проблемним, і не з того, чого громада потребує.
- Оскільки цей процес розвитку громади відбувається за рахунок внутрішніх ресурсів, він неодмінно є "сфокусованим на внутрішніх проблемах". Це означає, що стратегія розвитку насамперед сконцентрована на здатності розв'язати питання й вирішити проблеми, притаманні мешканцям громади, місцевим організаціям та інституціям. Знову ж таки, цей насичений і спрямований на себе внутрішній фокус не має наміру мінімізувати як значення зовнішніх сил, що відіграли свою роль у створенні страшних умов для незаможних передмість, так і потреби в залученні додаткових ресурсів для цих громад. Натомість цей потужний внутрішній фокус спрямований просто на те, щоб підкреслити первинність місцевих бачення, інвестицій, творчості, надії та контролю.
- Оскільки процес розвитку громади виходить із внутрішніх ресурсів і є внутрішньо сфокусованим, то він буде значною і важливою мірою "базований на стосунках". Так, одним із центральних завдань для розбудовувачів громади за рахунок внутрішніх ресурсів буде постійно налагоджувати й зміцнювати стосунки між місцевими мешканцями, асоціаціями й інституціями.

Досвідчені організатори і ефективні розбудовувачі громад уже знають важливість налагодження стосунків. Бо зрозуміло, що міцні зв'язки, які формують основу для вирішення проблем за рахунок ресурсів громади, перебувають у постійній небезпеці. Відцентрові сили, що роз'єднують людей, – численні, їх часто називають: зростання мобільності, розподіл праці й відокремлення житла, засоби масової інформації, сегрегація за расою і віком, а також не остання з погляду незаможних громад – зростаюча залежність від зовнішніх, професійних помічників.

Через ці фактори зміст ефективності, ґрунтованої на взаємозалежності, усвідомлення того, що люди можуть розраховувати на підтримку своїх сусідів і місцеві ресурси, – все це послабилося. Для розбудовувачів громади, сфокусованих на внутрішніх ресурсах, відновлення цих місцевих стосунків відкриває найбільш продуктивний шлях до успішного розвитку громади. Цей посібник наголошує на важливості налагодження стосунків для кожної людини й груп громади, він підкреслює необхідність того, щоб ці стосунки завжди ґрунтувалися на сильних сторонах і перевагах сторін-учасниць, і ніколи – на їхніх слабких сторонах і потребах.

Оскільки це є кісткою процесу розвитку, окресленого в цьому посібнику, – то шлях розбудови громади оснований на внутрішніх ресурсах, внутрішньо сфокусований і ґрунтований на стосунках.

Як користуватися цим посібником

Цей вступ до розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів не є романом. Він не для того, щоб читати його від першої до останньої сторінки. Швидше, йдеться про те, щоб консультуватися з різноманітними розділами тоді, коли в цьому є потреба і коли вони стосуються актуальних умов і завдань конкретних громад.

Після цього вступного огляду посібник буде розділено ще на шість розділів. Розділи перший, другий і третій звернені до трьох головних категорій ресурсів громади – людей, асоціацій громадян і місцевих інституцій. Кожен із цих розділів у свою чергу розділений на підрозділи, які описують успішні підходи до обліку й розвитку конкретних ресурсів. У розділі, присвяченому особистим здібностям, наприклад, підрозділи представляють діяльність із розвитку громад, яка успішно використовує обдарування молоді, людей похилого віку, а також тих, хто має проблеми з розвитком. Аналогічно розділ, присвячений інституціям, представляє прості ідеї щодо мобілізації шкіл, парків, бібліотек, комунальних коледжів і навіть місцевих відділів поліції на досягнення цілей розбудови громади.

Ці три розділи побудовано на прикладах, щоб вони відповідали особливостям читачеві громади. Не кожен розділ буде корисний для кожного контексту. Набір ресурсів кожної громади є унікальним, як і особлива побудова стратегій розвитку, основні гравці, місцеві пріоритети та ін.

Цей посібник, іншими словами, не треба вважати збіркою готових рішень на зразок книги кулінарних рецептів. Це швидше відправний пункт, поштовх, відкрите запрошення розпочати дещо інакше подорож. Розпочати все те, що є насправді творчою роботою, яку лишилося виконати лідерам громад.

Четвертий розділ звертається до особливих економічних ракурсів підходів, пропонованих у цьому посібнику. Що означає всерйоз поставитися до занедбаних наявних економічних ресурсів громади? Як можна використати весь економічний потенціал кожної громади для цілей розвитку?

П'ятий розділ пропонує коментарі з деяких центральних питань, пов'язаних з процесом розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів. У ньому окреслено простий процес місцевого планування, до якого слід залучити всіх представників ресурсів громади для творення спільної концепції та потужної стратегії реалізації цієї концепції.

Шостий розділ пропонує деякі скромні поради філантропам і представникам громадського сектора, які хотіли б допомогти цьому внутрішньо фокусованому процесу без того, щоб переспрямовувати його або вбивати його енергію. В ньому також спроба подолати принаймні кілька перешкод, що часом виникають при підході, ґрунтованому на внутрішніх ресурсах.

Нарешті ми повинні подякувати за численні історії про творчу розбудову громад, включені в цей посібник, і рекомендувати їхніх авторів як потенційних дорадників і помічників. Ключові слова, що супроводжують більшість прикладів у ввідних реченнях, у більшості випадків розкривають читачеві специфічну назву проекту і місце його реалізації. Але обережно користуйтеся цими підказками. Ми не можемо поручитися, що ці історії всім пасують; і ми включили їх до посібника не для того, щоб вони були підказкою до стратегій розбудови громади в кожному конкретному випадку. Швидше вони подані для того, щоб вразити, розбудити уяву, підкреслити, що пропоновані підходи зовсім не безнадійні й не занадто складні. Ми сподіваємося, що принаймні кілька з них можуть бути пов'язані з реаліями, з якими стикаються читачі у своїх громадах.

РОЗДІЛ 1

ВИВІЛЬНЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ

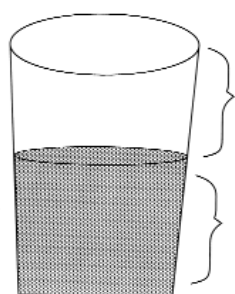
Люди в центрі громади – люди на маргінесі громади

Кожна людина має здібності, таланти й обдарування. Чи добре людина живе, залежить від того, чи використані ці здібності, чи виявлені таланти, чи віддаровані обдарування. Якщо так, людину шанують, вона почувається могутньою, має добрі стосунки з людьми навколо. І громада навколо цієї людини буде більш сильною завдяки внеску, який робить ця людина.

Щоразу, коли людина використовує свої здібності, громада міцнішає і людина стає могутнішою. Ось чому міцні громади є переважно там, де розпізнані, оцінені й мобілізовані здібності місцевих мешканців. Слабкі громади – це ті, що не змогли – байдуже з яких причин, – задіяти навички, здібності й таланти своїх представників і членів.

Хоча сировиною для розбудови громади є здібності кожного з її членів, не всі громади розуміють це. Однією з причин того, що цей базовий ресурс нерозвинений у слабких громадах, є надмірна зосередженість громади на недоліках, а не на здібностях своїх членів. Цю зосередженість на недоліках зазвичай описують як турботу про потреби місцевих мешканців. А ці потреби розуміють як проблеми, дефекти, захворювання й дилеми людей.

Без сумніву, кожен індивід має потреби, кожному чогось бракує. Також не викликає сумніву, що кожен індивід має обдарування і здібності. Цей факт нагадує нам напівзаповнену водою склянку. Склянка може бути напівзаповнена і напівпорожня. Місцеві мешканці так само мають здібності, і їм чогось бракує. Однак та частина людей, що бере участь у розбудові міцної громади, це здібна частина її членів. Ось чому базовою необхідною інформацією для розвитку міцної громади є облік здібностей її мешканців.

клієнти мають потреби й нестатки

громадяни мають здібності й обдарування

На жаль, у деяких громадах місцеві мешканці прийшли до хибної віри в те, що вони розбудують свою громаду, вивчивши її нестатки. Зазвичай такий облік недоліків називають "вивченням потреб". Здебільшого це спроба перелічити порожнини в індивіді й регіоні. Проблема в тому, що ця інформація не потрібна для розбудови громади, оскільки вона розглядає людей як потенційних клієнтів і споживачів. Щоб стати міцною, громада повинна мати людей, які є громадянами й виробниками.

Згадаймо теслю, який через нещасний випадок багато років тому втратив ногу. Ясна річ, він має ваду. Однак при цьому він має вміння. Якщо ми знаємо про нього тільки те, що в нього немає ноги, ми з цією інформацією не побудуємо громади. Якщо ж ми знаємо, що він уміє працювати з деревиною, ця інформація для нашої справи надзвичайно корисна.

Вивчення індивідуальних здібностей: облік

Для того щоб зосередитися на здібностях членів громади, може виявитися необхідним скористатися інструментом, який не сфокусований на потребах. Цей інструмент називається *Вивчення здібностей*. Зразок наведений нижче, у підрозділі, який так і називається.

Власне, це *Вивчення здібностей* було розроблене для розпізнання здібностей людей у двох старих передмістях Чикаго. Тому це просто приклад одного з підходів до вивчення того, що місцеві громадяни можуть вкласти в розбудову громади. Однак воно продемонструвало свою корисність у громадах по всій Північній Америці, де його було адаптовано для різних груп, асоціацій та округів.

Вивчення здібностей складається з чотирьох частин. Ознайомтеся з кожною частиною, перш ніж читати повний опис.

Частина I – Інформація про навички

У цій частині перелічено навички багатьох людей, які здобули їх удома, в громаді або на роботі. Важливо пояснити людям, які займатимуться дослідженням, що це не просто перелік умінь, отриманих на оплачуваній роботі. Чимало людей мають цінні навички, добути поза робочим місцем, і ці навички часто бувають дуже цінними для сусідів, груп у громаді й працедавців. Вони також можуть бути основою для початку нової справи.

Перелік склали, ґрунтуючись на конкретних вміннях, про які повідомляли незаможні люди у двох міських районах. Таким чином перелік треба сприймати просто як приклад. Його можна скоротити або розширити залежно від конкретних опитаних людей. Наприклад, цілком інший перелік може народитися, якщо опитати батьків у школі, щоб визначити, які додаткові уроки вони можуть вечорами викладати, що б вони могли додати до функціонування школи, де вчаться їхні діти, або які навички вони могли б передати учням.

Так само іншим виявиться перелік, створений на основі опитування про здібності людей похилого віку в районі. Якими конкретно обдаруваннями вони могли б поділитися, незважаючи на фізичні обмеження?

Наприкінці переліку навичок є підрозділ, що називається "Пріоритетні навички". Тут опитаний дає відповідь на запитання про те, що він уміє робити найкраще, як відображено в запитаннях А і Б. **Як правило, то є найважливіша інформація в цьому підрозділі, оскільки людина з навичками здебільшого якнайкраще може оцінити власні можливості.** І у цих своїх навичках люди, швидше за все, впевнені. Тож вони, слід гадати, хотіли б запропонувати їх на користь громаді або ж продати на ринку.

Оці "Пріоритетні навички" є фундаментом розбудови громади. Тому розпізнання їх і мобілізація є найпершим завданням лідерів, асоціацій та місцевих інституцій, що будують громаду за рахунок внутрішніх ресурсів.

Частина II – Навички громади

У цій частині ідентифікуються типи громадських робіт, у яких людина брала участь, і потім з'ясовується, яку роботу вона б хотіла виконувати в майбутньому. Робота, яку людина хоче виконувати в майбутньому, – це "сировина" для розбудови громади. Поєднання цих потенційних обдарувань з діяльністю груп у громаді є життєво необхідною справою місцевих лідерів та організацій, що розбудовують ресурси.

У цій частині є тільки один зразок такого списку справ. Його можна скоротити або розширити, наскільки це потрібно в регіоні, де його використовують.

Частина III – Активізація інтересів та досвіду

У цій частині – пошуки двох типів інформації. По-перше, визначається, чи людина міркувала про початок власного бізнесу. По-друге, запитується, чи вона заангажована в тому чи іншому бізнесі зараз.

Коли запитуєте людей про бізнес, важливо наголосити, що ваша група зацікавлена в будь-якому різновиді підприємницької діяльності. Це може бути догляд за дітьми, продаж парфумів сусідам, шиття, скління вікон, догляд за газонами і т.п. Подекуди люди не схильні називати подібні заняття бізнесом. Тож інтерв'юер повинен дати ясно зрозуміти, що його цікавить будь-яка діяльність для заробляння грошей. Справа в тому, що більшість малих підприємств виростає крок за кроком і часто найважливішим кроком є перший – продаж будь-яких товарів чи послуг.

Це стане найважливішою інформацією в Частині III для лідерів та груп, що працюють над розбудовою ресурсів. Допомога зруйнує бар'єри в роботі лідерів і груп, що розвивають ресурси.

Запитання Б5 визначає фактори, які могли б допомогти розпочати справу. Допомога у вирішенні цих проблем – ось роль місцевих лідерів і груп, відданих розвитку місцевих талантів і ресурсів.

Частина IV – Особиста інформація

Занотовані дані – це мінімум інформації, зазвичай необхідної для руху далі. Однак може бути додана й інша інформація, якщо вона буде корисною для розвитку здібностей людини.

Додаткова порада групам, що займаються Вивченням здібностей

Опитувальник *Вивчення здібностей* корисний тоді, коли одна людина проводить розмову з іншою людиною і збирає інформацію. Однак деякі групи переглянули опитувальник так, що його можна роздати людям, які самі заповнюють відповіді на запитання. Крім того, опитувальник роздавали групам людей, і всі заповнювали його одночасно. Це дозволяє одній людині пояснити всім, що робити, й вони вносять в опитувальник інформацію.

На перший погляд, опитувальник може здатися дуже довгим. Через це може виникнути необхідність скоротити й переглянути його відповідно до уявлень людини, яка ним користується. Однак найдоцільніше було б спробувати зібрати всю можливу інформацію і переконатися, що з боку опитаних немає заперечень. Нерідко люди щедро діляться інформацією, якщо відчувають, що людина, яка їх розпитує, щиро зацікавлена і що відповіді підуть на користь їм і їхнім громадам.

Під час використання *Вивчення здібностей* може виникнути одна проблема – дехто вирішить, що запитання занадто особисті або інтимні. Особливо це може стосуватися запитань щодо бізнес-інтересів і занять. Тому ті, хто проводить опитування, повинні бути готовими до такого й пояснювати людям, що вони не зобов'язані відповідати на ті питання, які їм не до вподоби.

Лиш кілька груп, що проводили *Вивчення здібностей*, повідомляли опитуваним, що буде збережено конфіденційність інформації. Однак згодом вони зрозуміли, що через ці обіцянки не можуть використовувати інформацію для розвитку здібностей. Вони могли користуватися нею тільки в загальних дослідженнях щодо кількості людей з навичками та здібностями. На жаль, ця інформація не дає помітної практичної користі опитуваним і може підвищити їхнє розчарування, бо вони почуватимуться "піддослідними кроликами", а не людьми, яким хочуть допомогти й дати можливість зробити свій внесок у загальну справу.

Звідси – **найважливіша порада щодо використання *Вивчення здібностей***. Ми з'ясували, що існує два основних запитання, які визначають, чи є *Вивчення здібностей* корисним інструментом для розвитку.

Перше – чи головною метою збору інформації про конкретну особу є надання їй допомоги, щоб людина могла зробити внесок у розбудову громади, вирішила проблему працевлаштування або бізнесу? Чи допоможе ця інформація особі – Мері Джонс – застосувати її обдарування, спрямувати її таланти або збільшити її прибутки? Метою опитування є допомогти конкретній особі зробити свій внесок. Якщо інформація не використовується насамперед для цієї мети, Мері Джонс може відчувати, що її "використано", а її час – змарновано. Такий наслідок ослабить громаду, відвернувши від неї людей, які часто почувують, що їх марно "досліджено" сторонніми людьми.

Тому слід наголосити, що *Вивчення здібностей* розроблено не для вивчення мешканців місцевості, результатом чого зазвичай є таблиці й графіки, що демонструють кількість навичок, вчинків та ініціатив. Якщо пріоритетним результатом буде саме таке дослідження, опитування не приведе до своєї головної мети, не стане інструментом розвитку здібностей місцевих мешканців.

Друге важливе запитання, що постане, – що буде зроблено з інформацією, отриманою від Мері Джонс, для того, щоб допомогти їй застосувати свої обдарування, знання і здібності й позитивно вплинути на її прибуток чи підприємство? На це запитання слід детально відповісти перш, ніж розпочати опитування.

Ось чому групи, залучені до опитування, насамперед повинні накреслити план, що передбачатиме, як вони будуть:

- Поєднувати навички Мері Джонс з можливостями інших мешканців, асоціацій, інституцій та підприємств.
- Узгоджувати громадські навички Мері Джонс із діяльністю груп місцевої громади.
- Налагоджувати контакти Мері Джонс з індивідами, групами, програмами або фінансуванням, що допоможе їй у створенні або розвитку її справи.

Нарешті інформація в цих чотирьох підрозділах не матиме значення, доки місцеві активісти, лідери, асоціації або організації не зроблять усе необхідне для того, щоб здібності людей могли бути використані. Розвиток громади – це процес, завдяки якому місцеві можливості увиразнені й мобілізовані. Ця мобілізація головним чином включає контактування людей зі здібностями з:

- Іншими людьми
- Місцевими асоціаціями
- Місцевими підприємствами
- Місцевими інституціями
- Капіталом і кредитом.

Ось чому зміцнення громади вимагає, щоб місцеві групи зосередилися на поєднанні здібностей різних людей, що зробить усіх їх корисними.

Вивчення здібностей

Добрий день. Я з (назва місцевої організації). Ми говоримо з місцевими людьми про їхні можливості. Завдяки цьому ми сподіваємося допомогти людям зробити внесок у поліпшення ситуації в районі, знайти роботу або розпочати свою справу. Чи можу я задати вам кілька запитань про ваші навички й можливості?

Частина I – Інформація про навички

Зараз я прочитаю вам перелік навичок. Він досить довгий, тож, я сподіваюся, ми разом його витримаємо. Я читатиму навички, а ви просто скажете "так", коли доходитимемо до тієї, якою ви володієте.

Ми зацікавлені в усіх ваших знаннях і можливостях. Ви могли набути їх з власного досвіду або вдома, з родиною. Це можуть бути навички, набуті в церкві або в громаді. Це можуть бути вміння, розвинені вами на роботі.

Охорона здоров'я

- Догляд за людьми похилого віку _____
- Догляд за психічно хворими людьми _____
- Догляд за хворими _____
- Догляд за інвалідами та інвалідами дитинства _____

(Якщо на 1, 2, 3-тє або 4-тє запитання відповідь "так", тоді поставте наступні запитання:)

Я хотів би довідатися, якого типу догляд вам доводилося здійснювати.

- Допомагали приймати ванну _____
- Годували _____
- Готували їжу за спеціальною дієтою _____
- Фізичні вправи й супровід _____
- Навчання, гувернерство _____
- Вдягання _____
- Розважання, психологічна підтримка _____

Робота в офісі

- Друкування (кількість слів за хвилину) _____
- Робота з калькулятором _____
- Сортування за алфавітом, за нумерацією _____
- Запис телефонних повідомлень _____
- Написання ділових листів (не друкування) _____
- Отримання телефонних вказівок _____
- Робота на комутаторі _____
- Догляд за наявністю обладнання й канцприладдя _____
- Стенографія _____
- Ведення документації _____
- Введення інформації в комп'ютер _____
- Писання текстів _____

Будівництво і ремонт

- Малярство _____
- Будівництво або ремонт балконів, ганків _____
- Розбирання будинків _____
- Знесення стін _____
- Клеєння шпалер _____
- Ремонт меблів _____
- Ремонт замків _____
- Будівництво гаражів _____
- Модернізація ванної кімнати _____

Будівництво прибудов	_____
Покрівельні роботи	_____
Тиньк	_____
Сантехніка	_____
Ремонт електроприладів	_____
Земляні роботи	_____

(Тут можна зупинитися, якщо жодної ствердної відповіді на ці запитання немає)

Краснодеревник	_____
Модернізація кухонь	_____
Виготовлення меблів	_____
Ізоляційні роботи	_____
Муляр	_____
Електро- і газозварювання	_____
Бетонні роботи (зовнішні)	_____
Паркетні роботи	_____
Пічні роботи	_____
Встановлення опалювальних (охолоджувальних) систем	_____
Зовнішні опоряджувальні роботи	_____
Свердлування	_____
Сажотрус	_____
Встановлення вікон	_____
Будівництво басейнів	_____
Теслярські роботи	_____
Покрівельні роботи	_____

Обслуговування

Миття вікон	_____
Ваксування й натирання підлог	_____
Прання й чищення килимів	_____
Прочищення каналізаційних труб	_____
Торгівля з ручного візка	_____
Карбування	_____
Генеральне прибирання квартир	_____
Ремонт водопровідних кранів	_____
Газонокосіння	_____
Садівництво	_____
Городництво	_____
Підрізання дерев і кущів	_____
Чищення й ремонт плавальних басейнів	_____
Циклювання підлог	_____
Стругання, обробка деревини	_____

Харчування

Закупівля провізії	_____
Сервування столу для великої кількості людей (понад 10)	_____
Готування їжі для великої кількості людей (понад 10)	_____
Прибирання столів після великої кількості людей (понад 10)	_____
Миття посуду для великої кількості людей (понад 10)	_____
Користування обладнанням для комерційного приготування їжі	_____
Бармен	_____
Різник	_____
Випікання	_____

Догляд за дітьми

Догляд за немовлятами (до 1 року)	_____
Догляд за малечею (від 1 до 6 років)	_____
Догляд за дітьми середнього віку (від 7 до 13 років)	_____
Організація пікніків з дітьми	_____

Транспорт

Керування автомобілем	_____
Керування мікроавтобусом	_____
Керування автобусом	_____
Керування таксі	_____
Керування автолавкою	_____
Керування трактором	_____
Керування вантажівкою/доставка товарів	_____
Керування автобуксиром	_____
Користування сільськогосподарським реманентом	_____
Керування автомобілем швидкої допомоги	_____

Використання обладнання й ремонт техніки

Ремонт радіоприймачів, телевізорів, відеомагнітофонів та магнітофонів	_____
Ремонт інших невеликих приладів	_____
Ремонт автомобілів	_____
Ремонт вантажівок/автобусів	_____
Ремонт корпусів автомобілів, вантажівок, автобусів	_____
Керування автонавантажувачем	_____
Ремонт крупної домашньої техніки (як от холодильників)	_____
Ремонт опалювальної системи, кондиціонерів	_____
Керування самоскидом	_____
Ремонт пральних машин, сушилок	_____
Ремонт ліфтів	_____
Керування кранами	_____
Збирання агрегатів	_____

Керівництво

Написання звітів	_____
Заповнення форм	_____
Планування роботи для інших людей	_____
Керівництво роботою інших людей	_____
Складання бюджету	_____
Облік усієї діяльності, діловодство	_____
Опитування людей	_____

Торгівля

Користування касовим апаратом	_____
Гуртовий продаж або продаж виробникам (якщо так, які товари?)	_____
Роздрібна торгівля (якщо так, які товари?)	_____

Продаж послуг
(якщо так, які послуги?) _____

Як ви торгували цими товарами або послугами?
(відзначте, якщо так)

Розносив по оселях _____
По телефону _____
Поштою _____
В магазині _____
Вдома _____

Музика

Співи _____
Гра на інструментах _____
(яких саме?) _____

Безпека

Охорона житла _____
Охорона комерційних об'єктів _____
Охорона промислових об'єктів _____
Озброєна охорона _____
Стримування натовпу _____
Супровід під час великих зібрань _____
Встановлення сигналізації або охоронної системи _____
Ремонт сигналізації та охоронної системи _____
Гасіння пожеж _____

Інше

Оббивка меблів _____
Гаштування _____
Пошив одягу _____
В'язання гачком _____
В'язання на спицях _____
Шитво _____
Переставлення меблів та обладнання _____
Управління власністю _____
Допомога в шкільних класах _____
Перукарство _____
Стрижка _____
Телефонні опитування _____
Ремонт годинників та коштовностей _____

Чи є ще якісь навички, якими Ви володієте, а ми тут не згадали?

Пріоритетні навички

1. Коли Ви думаєте про свої вміння, якими трьома з них, на Вашу думку, Ви володієте найкраще?

- A)
- B)
- B)

2. Якими навичками Ви володієте достатньо добре, щоб інші люди найняли Вас займатися цим?

А)

Б)

В)

3. Чи є такі навички, яких Ви могли б навчати інших?

А)

Б)

В)

4. Чому б Ви найбільше хотіли навчитися?

А)

Б)

В)

Частина II – Громадські навички

Чи доводилося Вам організовувати наведені нижче види громадської діяльності або брати участь у них? (Поставте галочку, якщо так)

Скаутські акції _____

Залучення коштів для церков _____

Колективні ігри в бінго _____

Батьківські комітети в школах _____

Спортивні команди _____

Туристичні походи для дітей _____

Туристичні походи _____

Політичні кампанії _____

Клуби за місцем мешкання _____

Громадські групи _____

Благодійні розпродажі _____

Розпродажі домашніх речей _____

Церковні обіди _____

Комунальні сади _____

Місцеві громадські організації _____

Інші групи громадської діяльності _____

Давайте ще раз прочитаємо перелік. Скажіть мені, в яких видах діяльності Ви хотіли би брати участь у майбутньому. (Поставте галочку, якщо так)

Частина III – Бізнесові інтереси й досвід

А. Бізнесові інтереси

1. Чи думали Ви колись про те, щоб розпочати власну справу?

Так ___ Ні ___

Якщо так, то який бізнес Ви мали на увазі?

2. Ви планували розпочати справу самі чи разом з іншими людьми?

Сам ___ З іншими людьми ___

3. Чи планували Ви вести бізнес за межами свого дому?

Так ___ Ні ___

4. Що заважає Вам розпочати свою справу?

Б. Бізнесова діяльність

1. Чи зараз Ви отримуєте гроші безпосередньо за продані товари або послуги?

Так ___ Ні ___

2. Якщо так, які послуги чи товари Ви продаєте?
3. Кому Ви продаєте це?
4. Як Ви знаходите клієнтів?
5. Що могло б допомогти Вам удосконалити свій бізнес?

Частина IV – Особиста інформація

Ім'я _____

Адреса _____

Телефон _____

Вік _____ (Якщо точний вік не надано, запитайте, в яких десятках років ця людина – після 20, після 30 і т.д.)

Стать: Чол. _____ Жін. _____

Дуже дякую за ваш час.

Джерело _____

Місце опитування _____

Опитувач _____

Поєднання інформації про здібності

У багатьох громадах є нормальною справою, коли місцеве населення, його асоціації та інституції постійно поєднують місцеві можливості. Наприклад:

- Сусіди мають традицію допомагати одне одному, продаючи свої навички. Мері ремонтує одяг, доки С'ю доглядає за її дітьми.
- Місцеві асоціації релігійних людей поєднують свої конструктивні навички й зводять центр громади.
- Місцева школа залучає своїх учнів до того, щоб вони, використовуючи набуті знання, провели дослідження для міської ради, чи забруднюється місцевий став.

На додаток до цього природного розвитку, інші громади цілеспрямовано використали інструменти на зразок *Вивчення здібностей* для виявлення талантів місцевих мешканців. Потім ці групи активно взялися за налагодження необхідних зв'язків з метою мобілізації можливостей. Ось деякі приклади:

- Місцева організація опитала понад 100 місцевих мешканців і знайшла чимало жінок, які раніше працювали в лікарнях, готелях або доглядали хворих та літніх людей. Чимало з цих жінок були заміжні й безробітні. Вони шукали роботу на неповний день. Асоціація збрала їх разом, і вони сформуvalи "компанію", щоб продавати свої послуги з забезпечення медичного обслуговування на дому. На їхні послуги виявився величезний попит, 80 жінок було сконтактовано з сусідами, що потребували піклування громади. Це поєднання відповідало потребам громади й підвищило заробітки цих жінок.
- Група мешканців із громадського житлового проекту організувалася й стала достатньо потужною, щоб перебрати контроль над своїми будинками. Їхня асоціація, управляючи фінансами проекту, змогла найняти мешканців для обслуговування і ведення таких робіт, як фарбування стін, скління вікон, обслуговування пральних автоматів тощо. Щоб перевірити свої нові сили, їм не-

обхідно було знати, які з мешканців мають необхідні навички для виконання робіт з управління й обслуговування. Вони скористалися *Вивченням здібностей* для збирання цієї інформації, і їхня асоціація сконтактувала мешканців з новими можливостями працевлаштування для вдосконалення якості місцевих будинків.

- Місцева асоціація в передмісті збрала інформацію від мешканців щодо навичок, які можна було б використати на роботі. Потім вони вивчили ті можливості працевлаштування, що були наявні у всіх місцевих наймачів. Тоді здійснили спробу брокерського контактування людей з навичками й наймачів, яким ці навички потрібні.

Принципово важливо звернути увагу на дві спільні характеристики кожної з цих спроб. По-перше, місцева група поєднувала, сконтактовувала. По-друге, місцева група працювала зі звичайними людьми й мобілізувала їхні помітні здібності. Вони не починали з ідеї, що місцеві люди потребують тренінгу, освіти чи розваг. Натомість вони виходили з ідеї, що здібності є і що завдання розбудови громади полягали в такому:

- Виявити здібності
- Поєднати їх з тими людьми, групами й місцями, де ці здібності можна використати.

Чи кожен має здібності?

Є люди, які, схоже, не мають ніяких обдарувань і здібностей. Вони можуть справляти враження порожньої склянки. Через те люди схильні чіпляти на них ярлики, на зразок "розумово відсталий", "раніше засуджений", "старий і немічний", "душевно хворий", "не писемний", "бандит". Це назви порожнечі, яку люди бачать в іншому. Це тавра, що зосереджують увагу на потребах.

Наслідком цих ярликів є те, що чимало людей у громаді не бачать у цих людях нічого, крім ярликів. Ярлики часто засліплюють нас, приховують здібності людей, на яких ці ярлики навішані. Люди виявляються непотрібними. Таким чином ці "обізвані" люди часто виявляються виштовхнутими з громади, або ж громада відсилає їх до інституцій на реабілітацію, щоб вони там отримували допомогу.

Утім, кожна жива людина має якісь обдарування або здібності, які мають цінність для інших. Міцна громада – це місце, де ті обдарування розпізнані, де їм забезпечене використання. Слабка громада – це місце, де чимало людей не можуть застосувати свої обдарування або виявити свої здібності.

У слабких громадах є чимало людей, виштовхнутих за межі громад або заслани до інституцій. Ми часто кажемо, що ці люди потребують допомоги. Вони нужденні. У них немає чим поділитися. Так нам підказує ярлик.

Наприклад: "Вона вагітна, підліток. Вона потребує поради, терапії, їй треба покласти до лікарні, їй необхідна освіта". Але з другого боку: "Це Мері Сміт. Вона має фантастично чарівний голос. Вона потрібна в нашому хорі. Їй треба знайти продюсера".

Її ярлики "вагітна" і "підліток", кажуть про порожнечу й закликають негайно відштовхнути, ізолювати, здати на лікування. Її ім'я, Мері Сміт, говорить про її обдарування й закликає громаду використати її здібності.

Громади, що виростають міцними, самі собою або цілеспрямовано визначають здібності всіх своїх мешканців і забезпечують їх застосування. Однак найміцніші громади – це ті, що можуть розпізнати обдарування людей на маргінесі, залучають їх до життя громади.

У наступній частині цього розділу описано, як обдарування різних людей було розпізнано й пов'язано з життям громади. Також тут розкрито, як громади зміцнюються завдяки розпізнанню й використанню особливих обдарувань і здібностей таких категорій мешканців:

- Людей із затримками розвитку
- Людей, що живуть на соціальну допомогу
- Молоді й людей похилого віку
- Людей з мистецькими обдаруваннями.

Є ще багато інших людей, які можуть зробити внесок у розбудову громади. І наступні частини розділу просто демонструють тисячі можливих шляхів для участі місцевих людей, їхнього внеску й розвитку їхніх обдарувань, здібностей і навичок. Завдання тих, хто розбудовує громаду, розширити перелік можливих учасників і розробити методи поєднання цих обдарувань з енергією інших людей, місцевих асоціацій та інституцій.

МОЛОДЬ

Вступ – Молодь і відродження громади

Чимало найпередовіших лідерів громад сьогодні приходять до висновку, що молодь може робити життєво важливий внесок у добробут і процвітання громади. Проекти, що продуктивно поєднують молодих людей з іншими молодими й дорослими людьми, зараз, схоже, стають фундаментом, на якому може розбудовуватися здорова громада. Але для виконання цього завдання неприпустимо переводити молодь на периферію життя громади.

Унікальна енергія і творчий потенціал молоді часто відкидаються громадою, оскільки про місцеву молодь зазвичай думають з погляду браку дорослості й практичного життєвого досвіду. Цілковито природні мрії та прагнення молоді розцінюються як продукти "незрілого" розуму, постійно ігноруються старшими, більш "відповідальними" членами громади. Як наслідок цих негативних стереотипів, у багатьох випадках про молодь громади люди схильні думати як про "неосвічених індивідів", які перетворюють на руїну встановлений суспільний порядок, якщо пильно не опікати й не контролювати їх.

За таких підходів ми спостерігаємо, як мимоволі наклеєні ярлики на зразок "група ризику" можуть стати фактором відсторонення молоді всередині громади, яка схильна визначати молодь швидше з погляду її позірних вад, аніж потенційних здібностей. Понад те, ярлики подібного роду призводять до узвичаєння (і навіть до зростання) потоку соціальних послуг, які ще більше ізолюють молодь від друзів, родин і громад. Іншими словами, організації, що надають послуги і дивляться на молодь лише з позиції її потреб і проблем, допомагають зводити перешкоди, які ускладнюють молодим людям можливість стати продуктивними членами громади. Таким чином молодь може легко опинитися в колі пасток постійної залежності, а громада в свою чергу втратить частину своїх найбільших можливих ресурсів.

Разом з тим, діставши належні можливості, молодь завжди може робити потужний внесок у розвиток громад, у яких живе. Що для цього мусить статися, так це поява особливих проектів, які поєднують молодь з громадою в такий спосіб, який підвищить самоповагу молодих людей, рівень їхньої компетентності, в той же час підвищують якість життя громади в цілому.

Але як створити й підтримувати подібні можливості для молоді? Як саме лідери громади можуть розгледіти здібності молодих людей? Далі в цьому підрозділі ми розглянемо не лише те, що молодь може запропонувати, а й запропонуємо особливі способи, як знову інтегрувати молодь у життя громади завдяки серії продуктивних, обопільно вигідних контактів.

Нове відкриття місцевої молоді як внутрішнього ресурсу громади

Зрозуміло, що категорія "молодь" являє собою різноманіття індивідуальностей, кожна з яких унікальна з погляду потенційних здібностей. Однак коли ми говоримо про мо-

лодь як групу, найчастіше їхні риси визначаються в негативних термінах, а їхні позитивні якості цілком ігноруються.

Відкидаючи ці негативні ярлики, давайте поглянемо на позитивні ресурси, завдяки яким молоді люди можуть зробити унікальний внесок у розвиток громади.

Час

- Молоді люди зазвичай протягом тижня мають певну кількість вільного часу, чим не можуть похвалитися старші члени громади, яким треба заробляти на прожиття. Часто молодь нарікає, що їй нічого робити у вихідні або під час довгих літніх канікул, коли немає занять у школі. Цей невикористаний час є ресурсом, який можна було б наповнити участю в конструктивних громадських проектах.

Ідеї та творчість

- Вир нових ідей і творчої наснаги, характерний для молодих, може бути величезним ресурсом для лідерів громади, які можуть мати проблеми з пошуком нових кадрових рішень.

Місцева вкоріненість

- У більшості випадків молоді люди живуть удома й протягом тижня обмежені в пересуваннях за межі району, де живуть. Це означає, що вони більше зацікавлені в добробуті громади, ніж будь-яка інша група, а також знають більше про те, що відбувається в районі.

Мрії та прагнення

- Чимало молодих людей свідомо прагнуть зробити свій внесок у справи громади, і можна помітити, як вони розцвітають, коли дістають таку можливість. Не існує ніякої суттєвої причини, щоб до найбільш позитивних мрій цих молодих людей не прислухатися. Якщо розглядати їхні мрії як ресурси, молоді люди в один прекрасний момент можуть стати партнерами в творенні кращого майбутнього для всіх.

Стосунки з групами ровесників

- Навіть якщо молоді люди витіснені на периферію, подалі від більш позитивних аспектів життя громади, вони, як правило, мають добрі щоденні контакти одне з одним. Вуличні підліткові компанії (і їхня діяльність) – яскраві зразки того, який колосальний потенціал мають групи ровесників, як бездарно цей потенціал марнується, бо ніхто його не спрямовує в належне русло. Коли молоді люди поєднують свої позитивні зусилля з громадою, в якій живуть, вони можуть стати ефективними мобілізаторами одне для одного, а всі разом можуть бути потужною заporукою відродження громади.

Родинні стосунки

- Більшість молодих людей лишаються в контакті зі своїми родинами. У сім'ях, де

діти розмовляють англійською, а батьки ні, – молодь може стати дуже ефективним засобом мобілізації своїх батьків на більш ефективну участь у житті громади.

Можливість бути вчителями

- Хоча більшість молодих людей навчається, вони можуть бути й учителями, і взірцями для наслідування. Як свідчить позитивний педагогічний досвід, молоді люди часто можуть бути найкращими вчителями й зразками для наслідування для інших молодих людей.

Ентузіазм і енергія

- Оскільки вони не переживали ще так багато поразок і розчарувань, як дорослі, молоді люди зазвичай володіють унікальною жагою до розв'язання старих проблем і творення нових можливостей. Цей свіжий погляд і здатність лишатися безстрашними після поразок – якості, що можуть зробити молоду людину ідеальним підприємцем.

Немає потреби зазначати, що цей перелік не є вичерпним. Ці вісім характеристик – лише зразок багатьох ресурсів, що їх будь-яка молода людина або група молоді може запропонувати громаді.

Складання карти ресурсів громади з метою відкрити можливих партнерів для місцевої молоді

Тепер, коли ми назвали принаймні деякі з ресурсів, що їх молодь може додати до процесу розбудови громади, нам треба піти далі й вивчити, яким чином лідери громади можуть якнайефективніше мобілізувати ці можливості й перетворити їх на вагомі ресурси розбудови громади. Ця спроба залучити молодь до процесу розбудови громади передбачає здійснення чотирьох важливих кроків:

- По-перше, ретельно вивчіть здібності, навички й можливості кожного з молодих людей, з якими ви зараз працюєте.
- Наступний крок: складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, репрезентованих місцевими мешканцями, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, стане зрозуміло, що ці ресурси громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) фінансовані громадськістю інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами, до яких входять люди з "ярликами", такі як "похилого віку", "інваліди" й "митці".
- Далі використайте набуту завдяки цим перелікам інформацію для побудови міцного взаємовигідного партнерства між місцевою молоддю й іншими людьми, організаціями та інституціями, які існують у громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевої молоді в процесі розбудови громади, йдіть далі, формуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами громади.

Давайте на хвилинку зупинимося й поглянемо на два приклади того, як конкретні молоді люди склали карту здібностей своєї місцевості і використали ці знання, щоб зробити вирішальний внесок до громад, у яких вони живуть.

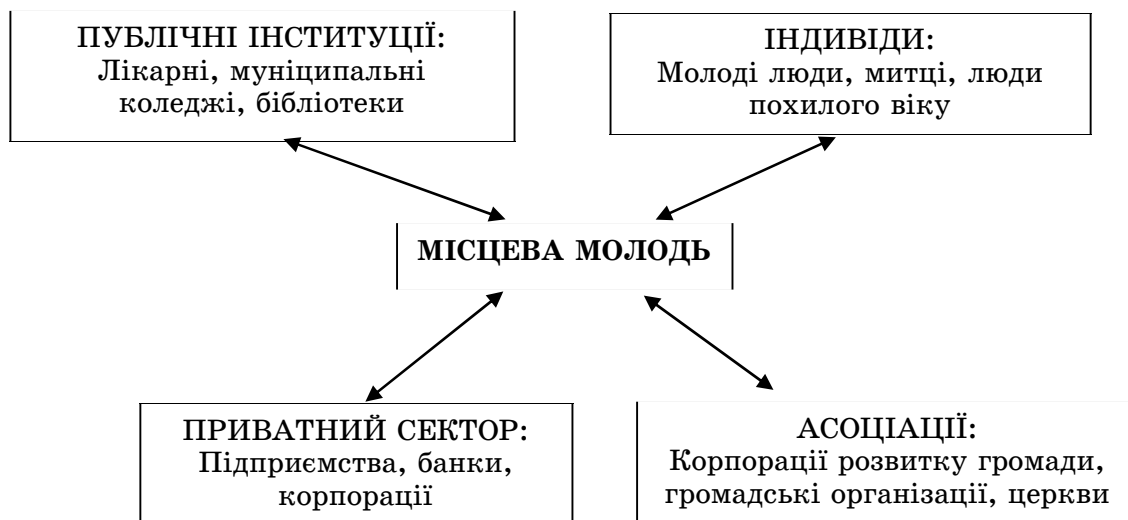
- П'ятикласник і шестикласник, що навчалися за інноваційною програмою в своїй школі, ходили своїм районом, щоб вивчити розташування будинків і процес планування громади. Коли керівництво міста запропонувало знести старі склади й побудувати на їхньому місці паркінг, ці учні пішли до муніципалітету, озброєні здобутою інформацією щодо того, чому цього не слід робити.
- Група заповзятливих молодих людей обстежила вільні ділянки околиці в пошуках непотрібної деревини. В результаті такого "дослідження" місцевих ресурсів ця група зараз є успішною компанією, що торгує деревом для камінів і налагодила тривалі стосунки з кількома підприємствами.

В обох цих випадках групи молодих людей зробили продуктивні внески, оскільки знали, як використати техніку "складання карт", щоб навіть старі полишені будинки й незаконно звалені уламки дерев стали цінними ресурсами громади, якими не можна нехтувати. Іншими словами, точне знання наявних ресурсів громади є необхідним першим кроком для молодих людей, які прагнуть долучитися до позитивних аспектів життя громади.

Як побачимо, налагодження співробітництва залежить від безпосередніх знань про особливі ресурси громади. Це означає, що молоді люди, які вивчили "карту" ресурсів свого району, здатні значно краще застосувати себе для налагодження зв'язків і розгортання своєї діяльності, ніж могло б бути без цих знань.

Схема 1 ілюструє, які саме стосунки можуть бути між місцевою молоддю та її потенційними партнерами в громаді.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між місцевою молоддю та громадою

Більшість підлітків ходить до школи, тож із раннього віку постійно перебуває в соціальних зв'язках, що існують за межами родини. Але участь у діяльності, ініційованої школою, – це лиш один із багатьох шляхів, якими молодь може прийти до інших учасників процесу розбудови громади. У кожній без винятку громаді є чимало унікальних можливостей для молоді знайти перспективні зв'язки з потенційними партнерами. У наступному підрозділі демонструються різноманітні шляхи, якими молодь може прийти до ефективної співпраці зі своїми потенційними партнерами в громаді.

Місцева молодь і громадські асоціації

Асоціації громадян

Пряма участь молодих людей у громадському житті може бути керована асоціаціями й громадськими організаціями, націленими на різноманітні способи застосування унікальних здібностей молоді. Пошуки можливостей співпраці повинні стосуватися не лише окремих осіб, а й різноманітних груп молодих людей. Ось приклади:

- Національна організація з офісами в кількох містах фінансує і підтримує проекти, орієнтовані на молодь, розташовані в громадах. У кожному місті штат принаймні на 50% складається з молоді. (Ресурси)
- Центр громади наймає молодих людей для здійснення дослідження щодо громадських організацій та інституцій. Молодь опитує керівників та адміністраторів у церквах, школах, лікарнях, на підприємствах, у центрах охорони здоров'я та інших організаціях. Наприкінці літа молодь збирає форум громади й інформує людей про ресурси громади.
- П'ятдесят п'ять громадських організацій утворюють коаліцію з метою найняти 600 молодих людей для відбудови міста. Молодь бере участь у проектах неподалік своїх домівок: будівництво цементованого баскетбольного майданчика для церкви, ремонт будинків, фарбування стін, виготовлення ляльок для параду, організація "отруйної екскурсії" в загрозливій районі міста, навчання мешканців щодо здорового способу життя. (Детройт)
- У центрі втручання в кризові ситуації молодь і дорослі мають однакові обов'язки. Молодь входить до ради директорів, веде просвітницьку діяльність щодо запобігання СНІДу, працює на цілодобовому телефоні довіри. (Служба порятунку)
- Молодь володіє кредитною спілкою і керує нею, молоді люди працюють і касирами, й членами ради, планують збори, розробляють кредитну політику й встановлюють вікові обмеження, наймають працівників і розсилають регулярні звіти членам спілки. У ній 110 членів, кожен із яких платить мінімальний внесок 12 доларів. (Альтернативи)
- Молодь, пов'язана з центром громади, організує антинаркотичне ралі. Молоді люди встановлюють зв'язки з усіма людьми громади й роблять презентації для ровесників щодо шкідливості наркотиків. (Латино)
- Молодь створює Клуб лідерів при місцевій Молодіжній Християнській асоціації (МХА). Члени клубу пишуть свою конституцію й планують діяльність, як-от збирають вживані речі для бідних. (Логан)
- Штат МХА відбирає молодих людей і менеджерів будинків у районі для участі в шестимісячній програмі фітнесу й лідерства. Наприкінці тренінгу молоді люди отримують сертифікат тренерів з фітнесу. Вони будуть організовувати й вести після уроків і суботніми вечорами програми для інших молодих людей в районі. (МХА)

Релігійні установи

- Церква запрошує дитячий садок поселитися до її будинку. Ця розширена дитяча програма допоможе церкві сплатити свої рахунки за комунальні послуги й надасть нові можливості лідерства, зробивши членів пастви членами шкільної ради.
- Організація послуг молоді допомагає церкві заснувати молодіжну програму при церкві.

Культурницькі організації

- У багатьох громадах різноманітні культурницькі організації працюють для підтримки особливої етнічної спадщини своїх мешканців. Ці організації зазвичай відкриті для молодих людей та їхньої діяльності, бо саме ці молоді люди переберуть відповідальність за підтримання етнічної спадщини в наступних поколіннях.

Місцева молодь і публічні інституції

Публічні інституції можуть ефективно мобілізувати молодих людей, щоб вони ставали продуктивними членами громади. Більшість підлітків уже належать принаймні до однієї публічної інституції в районі – до школи. Але молодь може також налагоджувати продуктивні стосунки з широким колом інших публічних інституцій.

Парки

- Група молодих людей організувала 150 інших підлітків, щоб відновити невеличкий парк. Офіцер поліції допоміг юним ентузіастам знайти фінанси й написати подання на грант. Молодь планує організувати бізнесові структури в районі, щоб заробити більше грошей. Їхнє завдання – відновити занедбаний центр громади в парку, щоб зробити його придатним для громадського користування. (Ресурси)
- Молодь здобуває право власності на вільні землі й на них розбиває дитячий парк. Вони розписують величезну стіну церкви, що виходить на парк, і відновлюють підвал церкви, щоб створити дитячий центр. (Дія)
- Молодь працює в центрі громади, виконуючи пов'язані з громадою роботи: один є істориком громади, другий працює в парковій зоні, організовуючи команди й змагання. (Геджевиш)

Бібліотеки

- У межах програми, координованої містом, три підлітки, які потребують роботи, працюють протягом літа в місцевій бібліотеці, що потерпає від браку працівників. (Площа Маршалла)
- Дитячий бібліотекар використовує гроші, невикористані за грантом, щоб придбати книжки для дошкільнят, розраховуючи найняти місцевих підлітків, які розроблять навчальні програми для цих дошкільнят. (Площа Логана)
- Школярів, що беруть участь у програмі писемності в місцевій бібліотеці, заохочують стати вчителями для інших школярів, які щойно прийшли в програму. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар складає перелік адрес молодих людей, що ходять до бібліотеки, щоб вони могли отримувати листи з новинами про діяльність бібліотеки й запрошення допомогти в формуванні дорадчого органу. (Норт Пуласкі)

Муніципальні коледжі

- Коаліція батьків, учителів, студентів, муніципальний коледж і корпорація розвитку громади спонсорують розробку програми навчання в трьох професійних школах з метою поєднати традиційне навчання з практичною економічною діяльністю підприємств. Студенти керують кредитною спілкою, магазином навчального приладдя і фірмою, що постачає комп'ютери. (Бетел)
- Близько 60 молодих лідерів проходять навчання, щоб викладати курс передачі повноважень молоді 700 молодшим підліткам. Цей курс, що розвиває самоповагу завдяки різноманітним нетрадиційним заняттям, пропонує молоді альтерна-

тиву злочинності, вуличним компаніям, наркотикам. Проект спонсорований спільно муніципальним коледжем та місцевим департаментом поліції. (Райт)

Школи

- П'яти- і шестикласники беруть участь в інноваційній навчальній програмі, яка передбачає екскурсії місцевими околицями для вивчення забудови й процесу планування громади. Потім учні розробляють свою екскурсію і презентують у ній громаду. Коли міська влада пропонує знести старий склад, 90 учнів приходять до муніципалітету з інформацією про історичне значення цього складу для громади. (CUBE)

Поліція

- Департамент поліції організує молодіжні дорадницькі слухання, щоб довідатися, як молодь сприймає політичні питання, щоб змінити усталене сприйняття молоді дорослими й забезпечити можливості для молоді стати лідерами в громаді. Департамент поліції також спонсорує проект ровесників-посередників і туристичний похід з ночівлею, очолюваний молодими людьми. (Міннеаполіс)
- Група молоді починає "Ініціативу за безпечні вулиці" з метою зменшити участь ровесників у вуличних збіговиськах. У партнерстві з поліцією група скликає форуми громади, добивається того, щоб їхня МХА була відчинена з 9 вечора до 1 ночі щоп'ятниці, розвиває співпрацю зі школами й ремонтує квартири незаможним родинам. Група нещодавно отримала замовлення від однієї зі шкіл провести дослідження щодо зброї, якою володіють учні. (Такома)
- 800 молодих людей взяли участь у щорічній конференції, організованій офісом шерифа графства. Молодь презентувала семінари для ровесників щодо роботи з послуг у громаді, яку вони проводять. (Графство Кук)

У всіх цих історіях ми бачимо, що громадські інституції розширюють свою діяльність за межі традиційних пасивних функцій надання послуг, щоб налагодити позитивні й взаємовигідні стосунки з молоддю своїх громад. Такого роду творчі ініціативи дозволяють інституціям досягати позитивних змін, а не просто пасивно реагувати на вимоги постійного потоку громадських потреб і проблем. Понад те, результатом цих інноваційних програм є те, що молоді люди в громадах навчаються бачити свої стосунки з громадськими інституціями не як отримувачі соціальних послуг, а як питомі співавтори добробуту громади в цілому. А це означає, що в майбутньому вони будуть готові брати на себе повну відповідальність за свою власну освіту, безпеку й здоров'я.

Місцева молодь і приватний сектор

Бізнес і оточення взаємозалежні: бізнес може процвітати тільки в поселеннях, які є життєздатними, і жодне поселення не може бути життєздатним без успішного бізнесу. Ось чому треба визнати, що найголовнішим інтересом приватного сектора є інвестування в розвиток місцевої молоді як вагомому ресурсу громади.

- Молодь будує собі кав'ярню. Ділянку під будівництво виділили місцеві бойскаути, і молодь організувала всі необхідні ресурси для будівництва: одержали страховку, місцевий бізнес надав пиломатеріали й інші будівельні матеріали, і молоді люди попросили поради у місцевих профспілок і контакторів. (Такома)
- Молодь робить внесок в економічний розвиток своєї громади, ремонтуючи будинки. Їм платять, вони отримали шкільний кредит. Промислова рада, складена з місцевих бізнесменів, забезпечила сировиною й пропонує поради, ознайомчі тури та професійний тренінг для молоді. Зрештою чимало молодих людей започаткували власний бізнес або були найняті одним із місцевих підприємств. (Ресурси)

- Банк зібрав і виставив мистецькі твори молодих людей. Чимало підлітків записалося на літню програму, щоб виробляти мистецькі й декоративні вироби, які вони продають на ярмарку, започаткованому ними при банку. (Південне узбережжя)
- Молодь збирає деревину, незаконно викинуту на занедбану ділянку в їхньому районі, й починає продавати її як дрова для камінів. Вони друкують листівки, встановлюють контакти з іншими архітектурно-будівельними компаніями, доставляють деревину туди, де вона продається. Молоді люди працюють за комісійні, і чимало з них заробляють від 100 до 300 доларів на тиждень. Молодь також розвиває інші справи: шовкотрафаретні футболки з місцевими картинками, поштові листівки ручної роботи, доставку різдвяних ялинок, заморожений кокосовий сік, добрива й ДСП. (Хантс Пойнт)
- Багатоквартирний будинок знаходить стипендію для навчання молоді в муніципальних коледжах і встановлює шефські стосунки з працедавцем. Молоді люди отримують платню, працюючи 10 годин на тиждень. (Нуевос Футурас)
- Студенти в межах програми молодіжного підприємництва виробляють футболки, кепки й шкарпетки, які продають у громаді. Усі написи й зображення вони роблять самі й отримують близько 60 доларів наприкінці літа. (МакДауелл)
- Молодь, пов'язана з центром громади, протягом літа навчається різноманітних навичок, що дасть їм можливість розпочати свою власну справу. Молодь виробляє й продає календарі, відеофільми, що використовуються для залучення коштів, і започатковує килимовий бізнес. (Латино)
- Фонд, що працює по всьому штату, вирішив зробити молодих людей "партнерами з філантропії", щоб дати їм можливість приймати рішення щодо проектів у їхніх громадах, які потребують фінансової підтримки. Фонд вибрав десять молодих людей і дав кожному по 1000 доларів на підтримку неприбуткових організацій на їхній вибір. (Мен)
- Молодь організувала коаліцію з дорослими, щоб лобювати в Міській раді створення фінансового потоку на програму працевлаштування молоді. (Дія)

Партнерство подібного роду дає можливість молоді набути цінних навичок, а також переконує в тому, що бізнес має глибші й більш продуктивні стосунки з місцевою громадою. Якщо такі стосунки надійно встановлено, вони нерідко розвиваються в такі непередбачувані та вражаючі способи, що зумовлюють подальше поліпшення справ у всій громаді.

Місцева молодь і індивіди у громаді

Місцеві мешканці

- Молодь формує патрулі проти злочинності в своєму житловому масиві. Вони стежать за місцями відпочинку й попереджають бійки, залучають дорослих, коли є потреба, й оберігають відпочинок старших мешканців. Молодь також робить презентації для інших груп молоді, щоб заохотити їх чинити так само. (Ресурси)

Інваліди

- Завдяки своїй енергії та ентузіазму молоді люди часто можуть особливо допомогти в організації найбільш відкинутих громадою членів. Лідери громади повинні завжди бути напоготові й намагатися використовувати місцеву молодь у своїх зусиллях щодо залучення інвалідів до діяльності в громаді.

Люди похилого віку

- Замкнені вдома діти, що почуваються самотніми, переживають кризи або просто хочуть поспілкуватися; вони можуть зателефонувати з дому до людей похилого віку в межах програми "Бабусю, будь ласка". (Аптаун)
- Кілька чоловіків і жінок з будинку для людей похилого віку підбирають собі дітей з придбаних родин у сусідньому дитячому садку. За цим партнерством наглядає департамент людей похилого віку. (Парк Лінкольна)
- Весняними неділями люди похилого віку зустрічаються з молоддю, грають в ігри, займаються різними справами, разом пишуть вірші. Було видано книжку "Квіти й холодний цемент", до якої ввійшли твори багатьох учасників цієї програми. (П'яте місто)

Ті, хто живе на соціальну допомогу

- 18-літній лідер молоді організував молодших підлітків, щоб поліпшити життя в їхньому муніципальному житловому будинку. Вони впорядкували сад, купують продукти для мешканців похилого віку й розписали стіни будинку. (Огден)
- Молодь прибирає і робить гарнішими будинки, в яких живе. Вони саджають кущі й квіти й планують постійно за ними доглядати. (Ресурси)

Інші молоді люди

Молоді люди природно налагоджують міцні стосунки з іншими молодими людьми. Хоча чимало старших членів громади можуть і надалі вважати, що молодь, об'єднана разом у групи ровесників, може служити деструктивною силою в громаді, насправді групи молодих людей можуть працювати разом і стати силами творення заради позитивних змін.

- Учні старших класів – наставники й вожаті молодших дітей – беруть участь у позаурочній програмі, що її веде Дім згоди. (Нуевос Футурас)
- Молодь пропонує 45 дітям з місцевих громадських центрів та притулків для бездомних програму наставництва двічі на тиждень, ремісницькі проекти й програми здорового відпочинку. (Ресурси)
- МХА готує старшокласників бути волонтерами-наставниками для учнів 6-8 класів. До того ж ці молоді люди утворюють лідерський клуб, щоб обговорювати в ньому проблеми, які стосуються їхніх громад, а потім готують резолюції, які проголошують на Молодіжній асамблеї штату. (Кентуккі)
- На місцевій молодіжній конференції старшокласники проводять семінар з іншими підлітками, які зацікавлені в проекті, що полегшив би учням перехід до старших класів. (Північний Захід)
- Кілька міст мають молодіжні ради, що розвивають молодіжні програми й працюють дорадниками в Міській раді. Наприклад, одна з рад налічує 11 членів у віці від 13 до 17 років. Молоді люди підпорядковані безпосередньо Міській раді й меру. Вони мають річний бюджет 7500 доларів, які витратили минулого року на молодіжну конференцію. (Бельв'ю)
- Незаможні молоді люди проходять тренінг із робіт по відновленню притулків для бездомних підлітків. Інколи вони й живуть у цих відремонтованих будинках, а 65% цих працівників надалі обирають собі будівельні професії. Дехто з молодих людей входить до дорадчого органу навчальної програми. Разом з кількома дорослими вони вирішують, кого брати в цю програму, а також її загальне спрямування. (Дія)

Митці

- Місцеві компанії дарують фарби молодим художникам і підліткам для співпраці над дизайном і розписом стін у громаді. (Такома)
- Молодь разом з юними мешканцями притулку для бездомних бере участь у приготуванні деяких страв. Потім вони вирішують зняти пропагандистський відеофільм для притулку. Вони пишуть сценарій, знімають фільм і домовляються з місцевою компанією кабельного телебачення, яка монтує і продає фільм. (Сномиш)
- Молодь вешталася в центрі громади, доки зрештою не об'єдналася в групи, що почали вибудовувати власні мистецькі проекти. Молодь входить до ради директорів і відвідує школи, де проводить семінари з питань, пов'язаних з цими художніми подіями. (У Тітки Марти)

Що характеризує кожен із цих прикладів партнерства, так це те, що в кожному випадку виграють обидві сторони. Працюючи разом, творчо об'єднуючи свої ресурси, обидва партнери в своїх стосунках стають сильнішими, а їхня примножена й підживлена енергія будує міцнішу і кращу громаду для всіх її мешканців.

Схема 2 "Зміцнення партнерства" (див.: наступну сторінку), показує, яким чином місцева молодь стає безпосередньо пов'язана з процесом розбудови громади, завдяки налагоджуванню партнерства всередині наявної громади. Кожна історія ілюструє творчі, практичні проекти, результатом яких може бути те, що молоді люди починають налагоджувати співпрацю з місцевим бізнесом, асоціаціями й інституціями.

Схема 3 (далі) представляє більш повну мережу наявного партнерства, можливого для місцевої молоді, якщо її здібності цілком використовуються як динамічні ресурси громади. На цій схемі молоді люди – в самому центрі мережі практичного, взаємовигідного місцевого співробітництва. Кожен із цих прикладів взаємозв'язків з людьми з інших місцевих груп та інституцій побудований на обдаруваннях і здібностях молодих людей. Тобто це "колесо" зв'язків демонструє, що молоді люди можуть бути більш повно мобілізовані як важливі учасники розбудови громади.

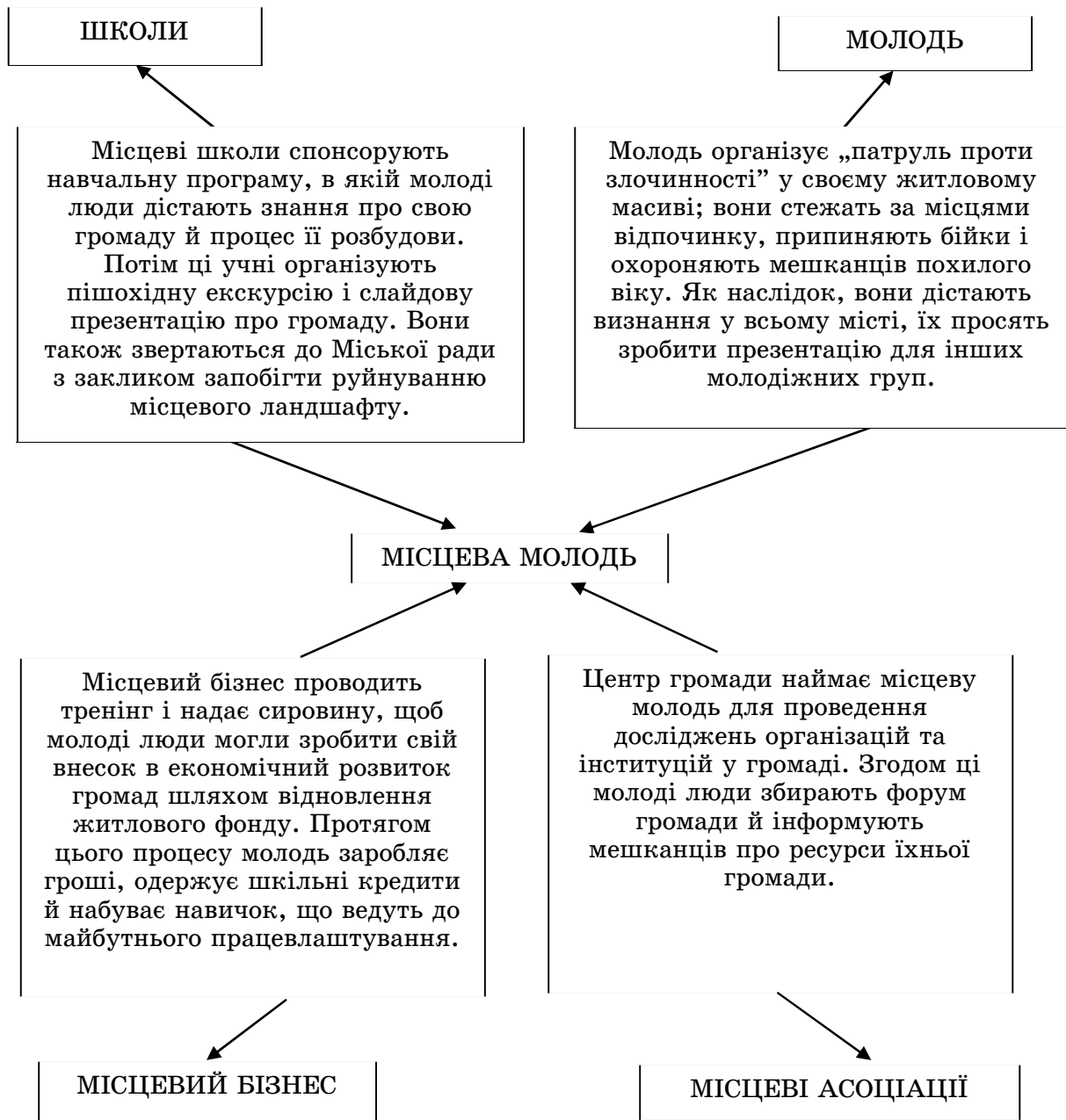
Наведення мостів між місцевою молоддю й ресурсами за межами громади

Особливі потреби й інтереси молодих людей у громаді є віддзеркаленням проблем і можливостей, що існують у країні в цілому, незалежно від того, чи громада розташована в місті, в передмісті, а чи в сільській місцевості. Отже, це природний процес для молодих людей у громаді – почувати величезну спорідненість зі своїми ровесниками в інших громадах і тому в багатьох випадках переслідувати спільні інтереси в програмах з комбінованою діяльністю. Такі програми часто можуть бути магнітом, що притягує ресурси й фінанси – на регіональному рівні, рівні штату й навіть національному рівні – до місцевих громад. Однак таке відбувається тільки тоді, коли молоді люди громади твердо пов'язані з процесом розбудови громади разом з місцевими організаціями, інституціями й зацікавленими особами.

Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу

Дія
Молодь у дії
1280 Fifth Avenue
New York, NY 10029
(212) 860-8170

Схема 2: Зміцнення партнерства

Альтернативи Кредитна спілка "Альтернативи"

301 W. State Street
Ithaca, NY 14850

У тітоньки Марти

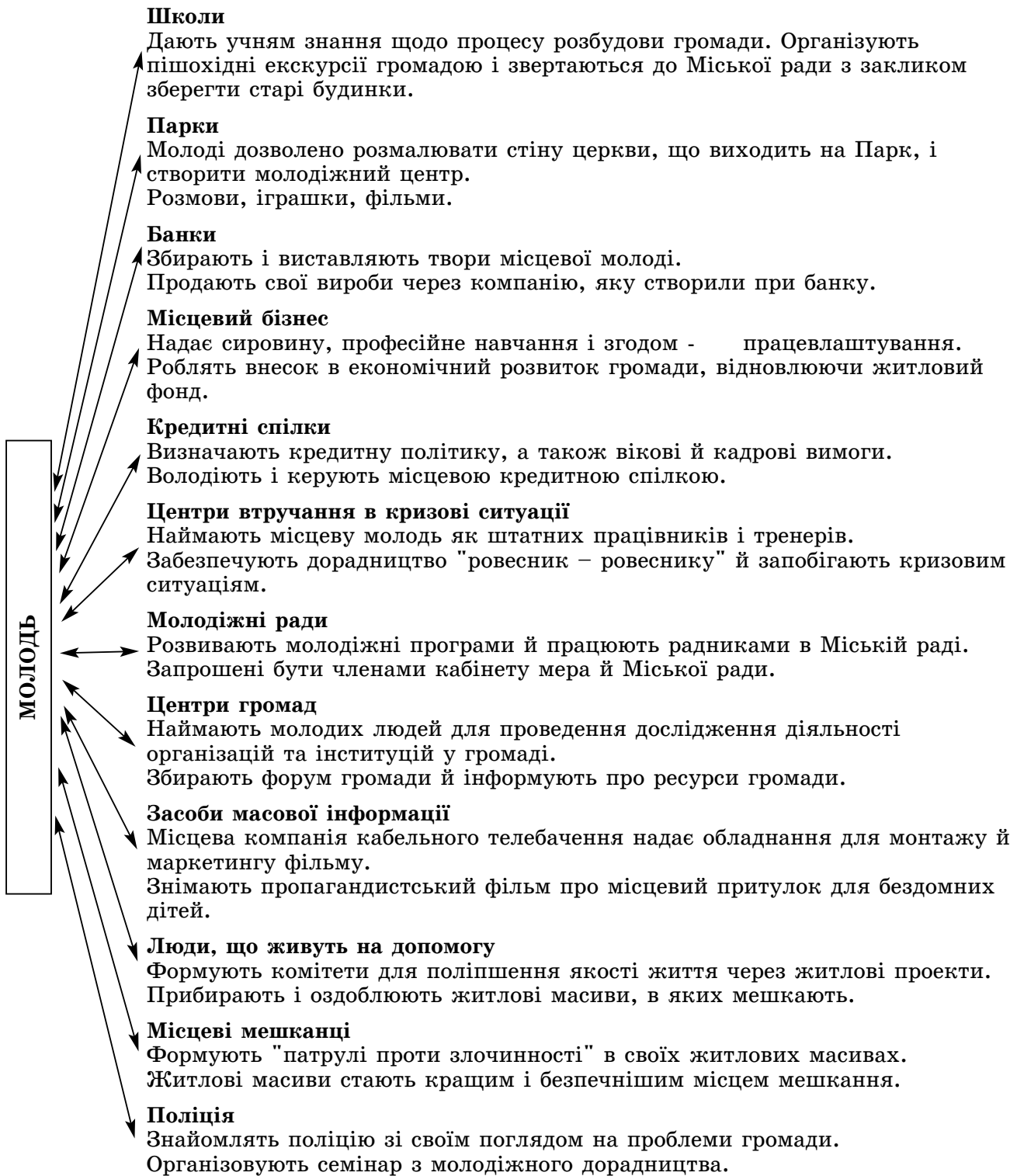
4343 Lincoln Highway, Suite 340
Aunt Martha's
Matteson, IL 60443
(708) 747-2701 (Jennifer Kneeland)

Бельв'ю

Bellevue Youth Link
P.O. Box 90012
Bellevue, WA 98102
(206) 637-5254 (Penny Murphy)

Схема 3: Стосунки один з одним

Бетел	Bethel New Life, Inc. 367 N. Karlov Chicago, IL 60623 (312) 261-3533 (Mildred Wiley)
Графство Кук Молодіжні служби графства Кук	1401 S. Maybrook Drive Maywood, IL 60153 (708) 865-2900 (Stan Dembouski, Assistant Director)
CUBE	CUBE 5328 W. 67th Street Prairie Village, KS 6228 (913) 262-0691 (Ginny Graves)
Детройт	Detroit Summer '92 2990 W. Grand Blvd., Room 307 Detroit, MI 48202 (313) 873-3216
Служба порятунку	Youth Emergency Services (YES) of St. Louis 6816 Washington University City, MO 63130 (314) 862-1334 (Deborah Phillips)
П'яте місто	Fifth City Human Development Project 3350 W. Jackson Blvd. Chicago, IL 60624 (312) 265-1900 (Lela Moseley)
Гегевіш	Hegewisch Community Committee 13303 S. Baltimore Chicago, IL 60633 (312) 646-4488 (Ruth Zbinder)
Хантс Пойнт	Hunts Point Farms Entrepreneurship Program Seneca Center, Inc. New York, NY (212) 731-8666 (R.Edward Lee, Executive Director)
Кентуккі	Kentucky Youth Association State YMCA P.O. Box 577 Frankfort, KY 40602 (502) 227-7028 (Mike Haynes, S.T.A.Y. Project Director)
Латино	Latino Youth 2905 W. Cermak Chicago, IL 60623 (312)277-0400 (Lori Rios & Hector Gamboa)
Парк Лінкольна	Lincoln Park Senior Center 2111 Halsted Street Chicago, IL (312) 542-6776 (Lorraine Myers)
Логан	Logan Square Library 3255 W. Altgeld Chicago, IL 60647 (312) 744-5295 (Pamela Martin-Diaz, Children's Librarian)

Мен	Maine Community Foundation 210 Main Street P.O. Box 148 Ellsworth, ME 04605
Площа Маршалла	Marshall Square Library 2724 W. Cermak Chicago, IL 60608 (312) 747-0061 (Julie Lockwood, Branch Head)
МакДауелл	Mary McDowell Settlement House 1335 W. 51st Street Chicago, IL 60609 (312) 376-5242 (Richard Ware)
Міннеаполіс	Minneapolis Police Department CCP/SAFE Youth Programs 2717 S. Third Street Minneapolis, MN 55401 (612) 673-3015 (Byron Lewis)
Норт Пуласкі	North Pulaski Library 1330 N. Pulaski Road Chicago, IL 60651 (312) 744-9573 (Nanette Freeman, Children's Librarian)
Північний Захід	Northwest Youth Outreach 6417 W. Irving Road Chicago, IL 60634 (312) 777-7112 (Lenny Lamkin)
Нуевос Футурас	Nuevos Futuras Emerson House 645 N. Wood Chicago, IL 60622 (312) 421-3551 (Lucy Gomez)
Огден	Ogden Courts Youth Committee 2650 W. Ogden Avenue, Apt. 401 Chicago, IL 60608 (312) 762-8993 (Gervase Bolden)
Ресурси	Youth as Resources Project Northwest Side Community Development Corporation 5174 N. Hopkins Street Milwaukee, WI 53209 (414) 532-3310 (Paula Allen)
Сномиш	Snohomish Youth Initiative 917 134th Street SW # A6 Everett, WA 98204 (206) 742-5911 (Laura Putnam)
Південне узбережжя	South Shore Bank Junior Entrepreneurs Program 7054 S. Jeffrey Blvd. Chicago, IL 60649 (312) 288-1000
Стайтвей Гарденс	Stateway Gardens Library 3618 S. State Street Chicago, IL 60609 (312) 747-6872 (Leanna Newson, Branch Head)

Такома	Washington Leadership Institute Tacoma-Pierce County Office P.O. Box 377 Tacoma, WA 98401 (206) 596-2501 (Jennifer Kuroski)
Аптаун	Uptown Center of Rogers Park 4520 N. Beacon Chicago, IL 60640 (312) 561-3500 (Monica Glaser)
UCRP	United Church of Rogers Park Ashland and Morse Avenues Chicago, IL 60626 (312) 761-2500 (Rev. Kerm Krueger)
Райт	Wright College Adult Continuing Education 3400 N. Austin Chicago, IL 60634 (312) 794-3200 (Sally Schwyn, Dean)
МХА	YMCA Urban Services 1000 Church Street Nashville, TN 37203 (615) 254-0631 (J. Lawrence-Reginald Tiller, Y. Wolf Program Director)

ЛЮДИ ПОХИЛОГО ВІКУ

Вступ – Люди похилого віку й відродження громади

Аж до сьогодні в більшості громад у всьому світі старійшини громади вважаються першочерговим джерелом мудрості й досвіду. Старійшини в кожній групі відповідальні за належне підтримання культурних традицій. З огляду на це, найстаріших членів громади шанують як першочергових піклувальників за безперервний процес розбудови стабільності й розвитку громади.

Однак у сучасному висококонкурентному індустріальному суспільстві, на зразок нашого, існує тенденція звужено характеризувати старших членів громади, приклеюючи їм ярлик люди похилого віку, і як наслідок цього, старші люди виявляються відстороненими від виру життя й діяльності, їхні потенційні внески в суспільство стають втраченими як для нинішнього, так і для майбутніх поколінь. Понад те, оскільки ми дозволяємо сприймати старших громадян як таких, що не мають достатньої економічної мобільності, як таких, чиї потреби в соціальній та медичній допомозі постійно зростають, то про старших членів громади часто думають як про витратну статтю й без того напруженої економіки. Іншими словами, людей похилого віку нерідко бачать просто як отримувачів послуг і чеків соціального забезпечення. Як наслідок такої короткозорості ми й далі позбавляємо себе їхньої справжньої сили, їхнього внеску в послаблену громаду.

А цього допускати не можна. Наприклад, подумайте про досвід членів одного центру людей похилого віку:

- Щойно пенсіонер приходить до будинку для людей похилого віку, адміністратор і працівники відчують, як від нього розходить депресивність; і так щоразу,

коли хтось новий залишає свою громаду. Як реагує центр? Хоча перше покоління мешканців будинку вже пішло, у ньому залишилася дуже добра традиція: центр налагоджує різноманітні партнерські зв'язки з бізнесом, парковою системою, місцевими асоціаціями тощо, через які людина прив'язується до своєї нової громади. Мешканці мали зв'язки з місцевим парком, де двоє чоловіків поливали рослини й дерева й наводили лад. Деякі інші мешканці співпрацювали з місцевою асоціацією в будівництві ігрового майданчика. Кілька мешканців були зв'язані з місцевим дитячим садком. Інші члени групи зібрали розважальну трупу й відвідували місцеві церкви й школи, влаштовуючи вистави з афроамериканської історії. Завдяки такому відчуттю відновленої громади, мешканці будинку для людей похилого віку змогли усвідомити, що вони й надалі лишаються цінними членами громади. (Парк Лінкольна)

Звісно, не всі інституції діють так творчо й відповідально. Насправді сьогодні більшість інституцій у нашому суспільстві побудовані таким чином, щоб досить одновимірно відповідати проблемам (як вони їх уявляють) літніх "клієнтів", яким ці інституції покликані служити. Як наслідок, інституції вирішують головним чином медичні проблеми пенсіонерів і цілком зневажають (або навіть служать відмиранню) можливих внесків старших громадян, які можуть і досі бути значно корисніші, до великої громади, що в ній вони живуть.

Відповідальні громадські організації можуть допомогти звільнити виштовхнутих із громади старших мешканців від ізоляції, започатковуючи проекти, що належним чином використовують унікальні таланти й уміння старших громадян. Тільки уявіть, що може статися, якщо всі ми почнемо творчо думати про літніх людей нашої громади, і не з погляду їхніх потреб і недоліків, а з погляду того, які особливі справи вони можуть присвятити всій своїй громаді.

Нове відкриття старійшин як внутрішнього резерву громади

Старші громадяни володіють широким спектром навичок, талантів і ресурсів, які можуть стати в нагоді в процесі розвитку громади. Розпізнаючи особливі таланти, ресурси й здібності, притаманні старшому поколінню, ми можемо розпочати знаходження належних ролей для цих людей в неспинному процесі активного відродження громади.

Економічні ресурси. Припущення, що всі люди на пенсії є економічно неспроможними, просто неправдиве сьогодні в нашому суспільстві. Насправді більшість пенсіонерів не живе в установах для людей похилого віку й не отримує соціальної допомоги. Навіть більш важливим є той факт, що саме пенсіонери представляють понад 40% індивідуального капіталу в Сполучених Штатах і, як наслідок, є потенційно потужною економічною силою в громадах, де вони живуть.

Культура, традиції та історія. Будь-який старший чоловік, що живе в тій чи іншій місцевості тривалий час, втілює унікальну історичну перспективу цієї громади. Як сказав одного разу діяч американської освіти: "Ви не можете здійснити жодного доброго дослідження, не поговоривши зі старшими людьми". Громада повинна усвідомлювати й розуміти своє коріння, аби накреслити собі реальний шлях у майбутнє, і немає доречнішої групи людей, яку можна було б залучити до цього процесу, ніж старійшини. Як сказав нещодавно один громадянин: "Існує одна річ, що завжди вражає кожного старійшину, і це історія!" А якщо зануритися глибше, то цей захват, який генерують старші люди, може бути заразним і для інших членів громади.

Крім глибокого відчуття історії, люди старшого віку можуть активно прислужитися, передаючи традиції молодшим членам громади. Культурницькі інституції можуть стати природним осередком для старших людей, щоб вони могли передавати свої особливі знання й навички зацікавленим студентам різного віку. Наприклад, 85-річна американка мексиканського походження навчає традиційних мистецтв і гончарства у Мексиканському музеї народного мистецтва в Чикаго. У коледжі освітніх послуг корінних американців у тому ж місті двоє літніх людей зараз навчають молоде покоління мов своїх племен. (NAES)

Досвід і навички. Більшість старших людей кілька десятиліть пропрацювала і в процесі роботи накопичила цінний особистий досвід і досвід професійної діяльності. Ці знання можуть і повинні бути докладені до ресурсів, що служать зміцненню щоденного життя громади. Оскільки це так, дехто з літніх людей хотів би й заслуговує на те, щоб на них було витрачено час, також справедливо й те, що більшість літніх людей хотіли б лишатися активними в громаді й зацікавлені в тому, щоб бути в розумних межах у контакті з організаціями й групами, які можуть користуватися їхніми послугами.

Час. Переходячи від повної завантаженості на роботі до пенсійного життя, літні люди часто помічають, що у них з'явилося багато вільного часу, і цей час може стати корисним ресурсом відродження громади. У багатьох випадках, виявившись залученими до цього постійного процесу, пенсіонери відкривають, що, вийшовши на пенсію, вони можуть засвоювати нові навички й розвивати нові таланти, які можуть виявитися корисними в багатьох галузях.

Групи ровесників. Незалежно від того, чи живуть вони одні, чи в будинку для людей похилого віку, пенсіонери часто намагаються об'єднуватися в групи ровесників, які в свою чергу можуть виявити активність у широкому спектрі проектів, що стосуються громади в цілому. В Чикаго, наприклад, управління паркової зони спонсорує клуб людей похилого віку, які раніше були соціально-орієнтовані, і знову стали потужним центром активної участі й навіть лідерства в діяльності цілої громади.

Особливі можливості пенсіонерів завжди будуть відрізнятися від громади до громади, від людини до людини. Однак у кожному випадку кожна громада несе відповідальність за те, щоб розпізнати й використати свої приховані можливості.

Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для місцевих людей похилого віку

Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з ресурсів, які можуть принести в процес розбудови громади місцеві люди похилого віку, нам слід вивчити можливості того, як саме лідери громади можуть найефективніше мобілізувати ці можливості й перетворити їх на вагомі ресурси розбудови громади. Ця спроба "сконтактувати" місцевих старійшин із процесом розбудови громади складається із застосування особливого процесу, що включає чотири кроки.

- Насамперед проведіть ретельне *Вивчення здібностей*, окресливши всі різноманітні навички й можливості кожного з місцевих людей похилого віку, з якими ви зараз працюєте.
- Далі складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, що представлені місцевими людьми, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці можливості громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами "людей з ярликами", таких як отримувачі соціальної допомоги, молодь, інваліди й митці.
- Потім застосуйте отриману інформацію для розбудови міцного, надійного, взаємовигідного партнерства між місцевими літніми людьми й іншими індивідами, організаціями й асоціаціями, що є в громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевих людей похилого віку в процесі розбудови громади, й далі розбудовуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами нинішньої вашої громади.

Схема 1 на наступній сторінці ілюструє типи стосунків, що можуть існувати між місцевими людьми похилого віку та їхніми потенційними партнерами в громаді.

Кожна громада має широкий спектр потенційних партнерів для того, щоб знову з'єднати старших громадян з процесом розбудови громади. Старші люди можуть приєднуватися до місцевих інституцій та організацій як на індивідуальній основі, так і вибрати інший шлях – пристати як члени особливих груп та організацій.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між місцевими людьми похилого віку й громадою

Тепер погляньмо на специфічні шляхи, які можуть налагодити конструктивні стосунки між людьми похилого віку та їхніми потенційними партнерами в громаді.

Місцеві люди похилого віку й громадські асоціації

Асоціації громадян

- Старші люди працювали з асоціацією місцевого розвитку над дизайном нового будинку для людей похилого віку. (Кларетіан)
- Група літніх людей працювала разом з місцевою асоціацією над тим, щоб дістати кредит від кредитної спілки місцевого розвитку, щоб відкрити дрібно-гуртовий магазин, в якому б адміністраторами й працівниками були б виключно літні люди.
- Неприбуткова організація знайомить колишнього виконавчого директора фірми, нині пенсіонера з великою кількістю неприбуткових груп у місті. Пенсіонер працює добровільно, головним чином як консультант у цих організаціях. (ESC)
- Група пенсіонерів працює з громадою, організовуючи групу активістів для відкриття центру різних поколінь у парку. (Грейтер)

- Група пенсіонерів переконала Департамент у справах людей похилого віку щодо відкриття місця благодійного харчування після того, як дві такі точки було закрито. (CLASP)
- Група пенсіонерів доклала зусиль для залучення в їхній район Ангелів-охоронців шляхом збору підписів та організації всієї громади. (CLASP)
- Групу з 10–12 літніх людей було підготовлено по телефону обдзвонити людей і залучити їх до діяльності в громаді. (Пільзен)
- Троє літніх китайців-волонтерів працювало щодня, щоб допомогти в навчальних класах у дитячому садку. (Китайці)
- Центр літніх людей співпрацює з представниками орендарів будинків, де мешкають літні люди, поширюючи інформацію щодо злочинності й з питань оренди. (Корейці)
- Приблизно у 80% місцевих продовольчих складів працюють люди похилого віку з Польської добродійної асоціації. (Поляки)
- Чимало груп громадян і неприбуткових асоціацій (таких, як Американська асоціація пенсіонерів) зосереджують роботу на соціальних та економічних питаннях, пов'язаних виключно з потребами пенсіонерів, але є чимало інших груп (таких, як Сірі Пантери), які роблять наголос на міжгенераційному підході до вирішення проблем громади, при якому активну участь людей похилого віку завжди вітають. Інші групи пенсіонерів постійно беруть участь у правозахисній діяльності й коаліціях, здатних виграти контракти на виконання програм щодо вартості проїзду, доступності послуг, особливих проблем суспільного здоров'я тощо.

Релігійні інституції

- Учні старших класів, члени місцевої конгрегації, започаткували програму всиновлення разом з літніми людьми, які живуть у просторах квартирах; програму розробила корпорація розвитку церкви. (Триніті)
- Конгрегація запросила міський Департамент у справах людей похилого віку заснувати пункт харчування літніх людей при церкві. (Північне Узбережжя)

Культурницькі організації

- Група пенсіонерів у складі Історичного товариства Іст-Сайду працює з місцевими старшокласниками в приміщенні, наданому парковою системою, над створенням музею, в якому буде відображено історію чотирьох Чиказьких передмість. (Іст-Сайд)
- Пенсіонери з громади допомагають в організації Дня Домівки, під час якого діти ходитимуть від дому до дому з проханнями про притулок (як Марія і Йосип у Біблії). (Пільзен)
- Група пенсіонерів представляє скетчі, пісні, історичні сцени й страви південної кухні в місцевих церквах, синагогах і центрах для людей похилого віку протягом місяця Чорної Історії. (Парк Лінкольна)
- Група людей похилого віку, активна у В'єтнамській асоціації, організує щорічні святкування на честь батька-засновника В'єтнаму. (В'єтнам)
- Літні люди з В'єтнамської громади в передмісті Чикаго збирають вірші для щомісячного видання В'єтнамської асоціації. (В'єтнам)

Місцеві старійшини й громадські організації

Парки

- Літні люди працювали в місцевій асоціації над проектом відновлення місцевого парку, виконуючи найлегші роботи. (Парк Лінкольна)
- Пенсіонери, які живуть у будинку, що належить Чиказькому житловому управлінню, поливають кущі й дерева, доглядають за ними в парку, розташованому поруч. (Парк Лінкольна)
- Літні люди працюють екскурсоводами в багатьох музеях і бібліотеках.

Бібліотеки

- Літні громадяни, що живуть у місцевому житловому масиві, захворіли. Вони телефонують бібліотекарю сусідньої бібліотеки й просять про допомогу. Бібліотекар організує свого помічника, щоб той зробив покупки й завіз додому хворим. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар працює разом із президентом місцевого історичного товариства, збираючи усні розповіді старших громадян, з метою видання книжки про історію району. (Келлі)
- Літні громадяни з місцевого гобеленового цеху створили гобелен, на якому зображено бібліотеку й місцеву громаду. Цей гобелен зараз постійно прикрашає бібліотечну залу. (Беверлі)
- Місцевий бібліотекар збирає на обіди на честь днів народження й інших свят літніх учасників програми самодопомоги, раз на тиждень цей бібліотекар розпродує одяг, зібраний цими літніми людьми в громаді. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар організує прихід лікаря-окуліста з місцевої клініки для огляду літніх людей з метою виявлення катаракти. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотека спонсорує міжгенераційну програму, що поєднує старійшин зі студентами-першокурсниками. Вони зустрічаються раз на тиждень, читають і обговорюють книжки, запропоновані працівниками бібліотеки. (Коннектикут)
- Пенсіонер, колишній вчитель, використовує місцевих волонтерів як помічників для проведення уроків мистецтв для місцевих дітей. Ці уроки він проводить у місцевій бібліотеці. (Скотсдейл)

Муніципальні коледжі

- Двоє пенсіонерів лишаються в штаті коледжу; один викладає мову індіанців Лакота, другий – Оджібве. (NAES)

Школи

- Діти з дводенної школи раз на місяць приходять до центру людей похилого віку, і літні люди розробляють для них спеціальні ігри. (Парк Лінкольна)
- Пенсіонери, що живуть у будинку, що належить Чиказькому житловому управлінню, раз на тиждень зустрічаються з учнями четвертого класу місцевої школи й беруть одне в одного інтерв'ю. Як наслідок, вони розвивають мовленнєві здібності й ставлять скетчі, що ґрунтуються на подіях із життя літніх людей. (Іллінойс)
- П'яти- й шестикласники з місцевої школи зустрічаються з літніми людьми після уроків протягом періоду в 12 тижнів. Разом вони беруть участь у програмі читання віршів – двічі на тиждень. У результаті група випускає книжечку

ку, до якої входять біографічні скетчі, картини й вірші кожного з учасників. (Конрад)

Поліція

- Лідер Американської асоціації пенсіонерів працює з шефом поліції та шерифом, щоб посилити правовий захист літніх людей. (TRAID)
- Літні люди працюють із місцевим відділом поліції, щоб повернути пішохідний патруль до їхнього району. (Район Метро)
- Літні люди організовуються й ходять до відділення поліції, щоб вивчити його роботу, а також роботу поліції в цілому по місту. Як наслідок, люди похилого віку відвідують інших літніх людей у межах кампанії "від дверей до дверей", щоб разом оцінити стан безпеки й розробити відповідні заходи. (Котедж Гроув/NNFCP)

Лікарні

- Центр здоров'я, заснований внаслідок правозахисної діяльності старійшин, провадить роботу із запобігання захворюванням у той час, як на базі будинку для людей похилого віку здійснюється лікування хворих.
- Лікарня Шрайнер бере участь у роботі з літніми людьми з місцевого будинку для людей похилого віку, які відвідують лікарню на одну годину щодня, аби почитати дітям і погратися з ними.
- Група літніх людей шие одяг для дітей, що перебувають у лікарні. (Айлін Рафф)

Місцеві люди похилого віку й приватний сектор

- Місцевий ресторан, який використовує паркінг будинку для людей похилого віку, платить гроші групі літніх людей, щоб допомогти їм із розсилкою Різдвяних привітань. Ресторан також запрошує літніх людей на обід на честь Дня святої Люції. (Парк Лінкольна)
- Мережа місцевих аптек пропонує рецепти на ліки зі знижкою для літніх людей і працює з лікарями медичного училища й групою старійшин у громаді, щоб забезпечити освітню програму в місцевих церквах щодо ліків та їх правильного вживання. (Район Метро)

Місцеві люди похилого віку й інші люди в громаді

Місцеві мешканці

- Люди похилого віку ведуть програму "55 миль на годину заради життя" для курсів водіїв. Спершу така програма стосувалася тільки літніх людей, а зараз відкрита для цілої громади. (Ебботт)

Інваліди

- Люди похилого віку беруть участь у програмі "Відвідання важливих персон", у рамках якої відвідують літніх людей з обмеженими можливостями й намагаються допомогти їм у вирішенні будь-яких практичних проблем. Ці люди достатньо підготовлені, щоб змиряти тиск, розпізнати наркозалежність, покупати людину, що не встає з ліжка, надати першу допомогу, а також допомогти зі щоденними справами, як-от сплата за комунальні послуги або закупівля й приготування їжі. Найстарша учасниця програми – 82-річна жінка. (Маленькі брати)

Люди, що живуть на соціальну допомогу

- Клуб старійшин у парковій системі збирає консерви від своїх членів і готує кошики з їжею для літніх людей з низькими статками. (Парки)
- Літні люди допомагають підготуватися до сплати податків старшим людям з низькими доходами. (Гарфілд Ридж)

Молодь

Зв'язки між поколіннями літніх людей і молоді – це природні стосунки. Наприклад, коли місцеве агентство соціальної служби вирішило з'ясувати, як треба найкращим чином надавати послуги групам літніх людей у громаді, це агентство вирішило започаткувати опитування "Оцінка потреб", щоб визначити обсяг проблем, що від них потерпають конкретні групи літніх людей. Однак замість показати справжні потреби літніх людей, це опитування відкрило, що люди прагнуть брати активнішу участь у житті громади й готові спробувати знову встановити необхідні зв'язки. Інтерпретуючи результати цього дослідження таким чином, агентство соціальної служби поставило "потребу в партнерстві" на перше місце серед потреб літніх людей й започаткувало програму, яка зв'язувала літніх людей та місцевих дітей через телефон. Тобто навіть при тому, що люди й далі відчували дефіцит спілкування, вони мимоволі виявилися залученими до громади, цей ресурс виявився продуктивним у справі заповнення прірви між громадою і замкненими дітьми. (Аптаун)

- Замкнуті діти, що почуваються самотніми, переживають кризу або просто хочуть побалакати, можуть телефонувати з дому до літніх громадян у межах програми "Бабусю, будь ласка". (Аптаун)
- Кілька чоловіків і жінок із будинку для людей похилого віку мають контакти з придбаними дітьми в місцевому дитячому садку. Це партнерство координується департаментом у справах людей похилого віку. (Парк Лінкольна)

Схоже, що головні надії покладають сьогодні ті, хто застосовує особливі таланти й навички людей похилого віку на міжгенераційні програми. Це долучення старших до молодших не є просто прагматичним ходом, завдяки якому виглядає так, ніби старші люди можуть заповнити прірву, утворену працюючими батьками, воно ще й дозволяє молоді бачити свою громаду й світ за її межами в іншій, багатшій перспективі. Наприклад, четверокласники в одній з громад розробили програму, згідно з якою вони щотижня зустрічаються з людьми похилого віку з місцевого багатоквартирного будинку. Ці школярі навчилися брати інтерв'ю, записувати усні історії й навіть писати невеличкі п'єси, в яких вони можуть грати епізоди з життя своїх старших друзів. Це не просто історія для історії. Це засіб пізнання, безпосереднього долучення до коріння своєї громади. Так молодь громади починає краще розуміти, що громада як така – це не просто об'єднання людей, споруд і відкритих майданчиків, а тонке плетиво пов'язаних між собою історій і можливостей. (Іллінойс)

- Весняними неділями літні люди зустрічаються з молоддю для ігор, спільної діяльності й написання віршів. Виходить збірник "Квіти й холодний бетон", до якого входять твори багатьох учасників. (П'яте місто)

Інші літні люди

Літні люди часто діляться своїми можливостями з іншими людьми похилого віку, що живуть у їхній громаді. Ті, хто має більше здатності підтримувати високий рівень мобільності, можуть допомагати іншим – менш мобільним – бути членами громади, залишаючись у себе вдома. В інших випадках літні люди можуть бути активні як представники або лідери інших літніх людей в організації послуг і спеціальних правозахисних програмах.

- Двоє літніх людей організують дні народження для інших людей похилого віку в центрі людей похилого віку. (Маленькі брати)

- Літні люди навчають інших ремесел, шитва, музики й живопису в центрі людей похилого віку. (Маленькі брати)
- Старійшини керують групами підтримки хворих на хворобу Альцгеймера, групи людей зі слабким зором і щотижневим фізкультурним групам у будинку пенсіонерів. (Маленькі брати)

Митці

- Старійшини вивчають традиційне грецьке плетиво й гаптування хрестиками, а потім виставляють свої твори в центрі людей похилого віку, яким керує департамент у справах людей похилого віку. (Греки)
- 85-літня американка мексиканського походження веде шеститижневий курс традиційного мистецтва й гончарства для інших літніх людей у Музеї мексиканського мистецтва. (Мексиканці)

Що прикметно для кожного з цих прикладів партнерства, про які ми говоримо, так це те, що в кожному з них виграють обидві сторони. У міжгенераційних програмах історії, розказані старшими, стають живою часткою досвіду молодших членів громади. Базована в громаді організація, поєднавши свої зусилля з людьми похилого віку, спромоглася отримати експертну консультацію, що прислужилася цілій громаді. Літні люди краще, ніж будь-яка інша група в кожній місцевості, втілюють досвід, різноманіття, зміни, розвиток – усе, що робить ту чи іншу громаду унікальною в своєму минулому, у своєму сьогодні, у також у своїх майбутніх можливостях.

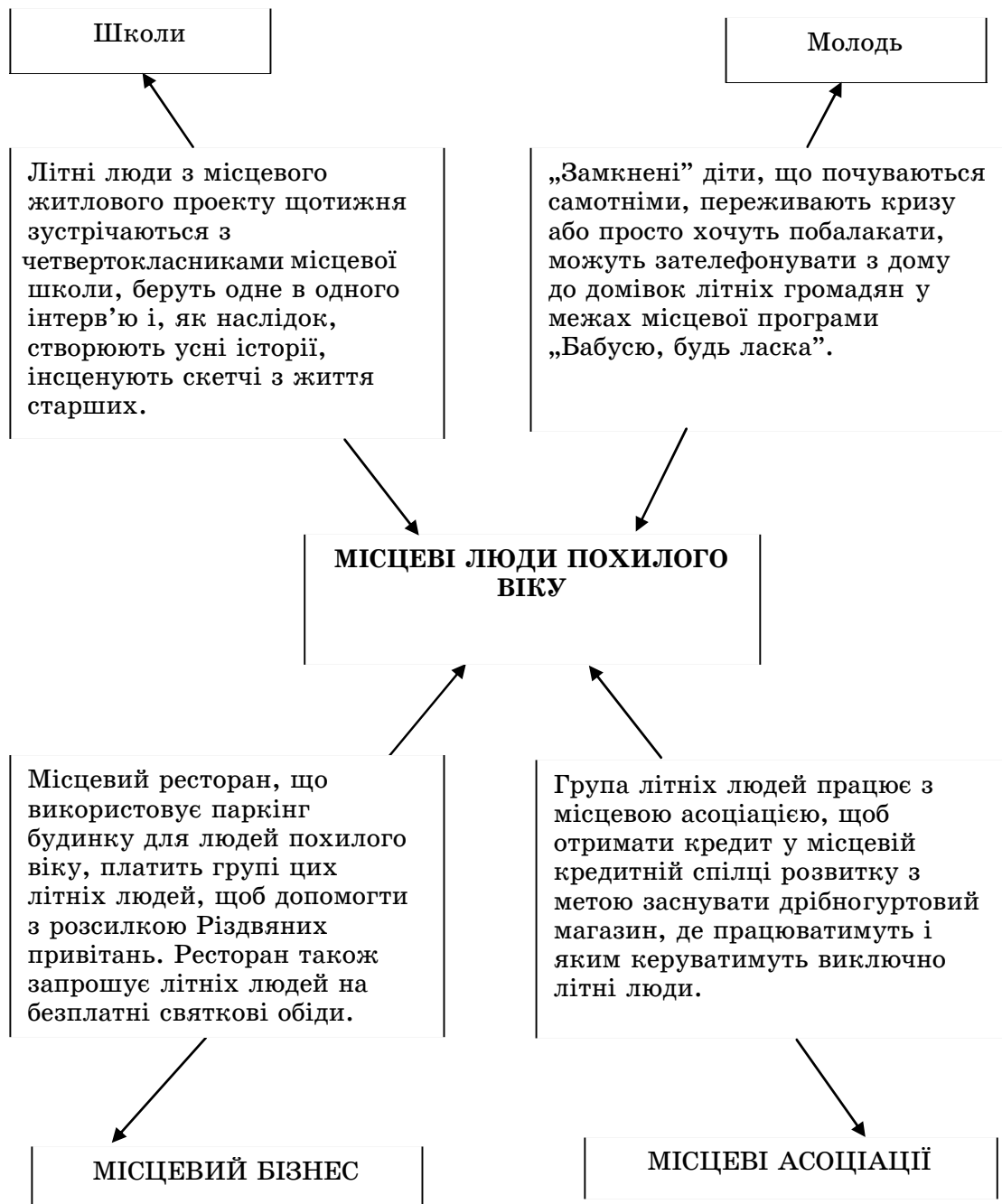
Схема 2 "Партнерства, що зміцнюють" (див. наступну сторінку) демонструє, як літні люди можуть поєднати зусилля з партнерами в громаді, де ці люди нині мешкають. Кожна історія – це приклад творчих практичних проектів, які принесуть наслідки, коли старші громадяни почнуть налагоджувати стосунки з місцевими бізнесом, асоціаціями й іншими групами й інституціями.

Схема 3 репрезентує комплексну мережу реального партнерства, яке може бути доступним місцевим літнім людям, чії здібності повністю використано як динамічний ресурс громади. В цій ілюстрації літні люди розташовані в центрі мережі практичних, взаємовигідних місцевих зв'язків. Кожен із таких зв'язків поєднує обдарування й можливості літніх громадян з можливостями й обдаруваннями інших місцевих груп та інституцій. Отже, це "колесо" стосунків ілюструє, як старші люди можуть брати значно більшу участь у розбудові громади.

Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу

Ебботт	Abbott Park 49 E. 95th Street Chicago, IL 60628 (312) 264-1050 (Cecilia Wilkins)
Беверлі	Beverly Library 2121 W. 95th Street Chicago, IL 60643 (312)747-9673 (Debbie Shillow, Children's Librarian)
Китайці	Chinese-American Service League 310 W. 24th Place Chicago, IL 60616 (312) 791-0418 (Larry So)

Схема 2: Партнерства, що зміцнюють

Claretian   Claretian Associates Neighborhood Development Office
 205 W. Monroe
 Chicago, IL 69606
 (312) 236-7782 (Donna Drinian)

CLASP   CLASP
 1545 W. Morse Avenue
 Chicago, IL 60626
 (312) 973-7888 (Karen Nielson)

Схема 3: Стосунки "людина – людина"

Конрад	Conrad Center 2717 N. Leavitt Chicago, IL (312) 248-1093 (Miriam Jones, Intergenerational Project)
Іст Сайд	East Side Historical Society 10833 Avenue D Chicago, IL 60617 (312) 221-7349 (Frank Stanley)
ESC	Executive Service Corps 25 E. Washington, Suite 801 Chicago, IL 60602 (312) 580-1840 (John Eagen)
П'яте місто	5th City Human Development Project 3350 W. Jackson Blvd. Chicago, IL 60624 (312) 265-1900 (Lela Moseley)
Гарфілд Ридж	Garfield Ridge Library 6348 S. Archer Chicago, IL 60638 (312) 747-6094 (Bruce Ziemer)
Грейтер Гранд Кроссінг	Greater Grand Crossing Organizing Committee 213 E. 79th Street Chicago, IL 60619
Греки	Greek-American Community Service Center 3940 N. Pulaski Chicago, IL 60641
Іллінойс	Illinois Intergenerational Project Stateway Gardens Library 3618 S. State # 106 Chicago, IL 60690 (312) 747-6872 (LeAnna Newsome)
Джейн Аддамс	Jane Addams Senior Caucus 3212 N. Broadway Chicago, IL 60657
Келлі	Kelly Library 6151 S. Normal Blvd. Chicago, IL 60621 (312) 747-8418 (Linda Greene, Branch Head)
Корейці	Korean Senior Citizen Center 4750 N. Sheridan Chicago, IL 60640 (312) 878-7272 (Susan Kang)
Парк Лінкольна	Lincoln Park Senior Center 2111 Halsted Street Chicago, IL (312) 543-6776 (Lorraine Myers)
Маленькі брати	Little Brother's Friends of the Elderly 1658 W. Belmont Chicago, IL (312) 477-7702 (Jamie Hirsch)

NAES	Native American Educational Services College 2838 W. Peterson Avenue Chicago, IL 60659
Північне узбережжя	North Shore Baptist Church 5244 N. Lakewood Chicago, IL (312) 728-4200 (Pastor Marcus Pomeroy)
Поляки	Polish Welfare Association 4104 S. Archer Chicago, IL 60632
RSVP	RSVP 118 N. Clinton Chicago, IL 60661 (312)726-1526 (Janice Miles)
Скотсдейл	Scottsdale Library 4101 W. 79th Street Chicago, IL 60652 (312) 747-0193 (Bernadette Nowakowski, Children's Librarian)
Стейвей Гарденс	Stateway Gardens Library 3618 S. State Street Chicago, IL 60609 (312) 747-872 (Leanna Newson, Branch Head)
TRIAD	TRIAD American Association of Retired Persons Area V 2720 Des Plaines Ave., Suite 113 Des Plaines, IL 60018 (708) 298-2852 (Sonja Terry)
Триніті	Trinity United Church of Christ 532 W.95th Chicago, IL 60628 (312) 962-5650 (Rev. Jeremiah Wright)
Аптаун	Uptown Center Hull House 4520 N. Beacon Chicago, IL 60640 (312) 561-3500 (Monica Glaser)
В'єтнамці	Vietnamese Association of Illinois 4842 N. Broadway Chicago, IL 60640 (312) 728-3700 (Qua Dran)

ИНВАЛІДИ

Вступ – Інваліди й відродження громади

Оскільки ми вже прийшли до розуміння того, що громада складається з ланцюга партнерських стосунків, які відкривають можливості кожного з учасників, можна розпочати міркувати над шляхами залучення навіть найбільш виключених, "маргіналізованих"

людей до процесу активної розбудови громади. Отже, тепер давайте поглянемо на тих людей, до яких начеплені ярлики на зразок "немічні", "розумово відсталі", "з уповільненим розвитком" і навіть образливе "каліки". Кожен із цих ярликів, зосереджуючи увагу на тому, чим ці люди відрізняються, приховує інші якості, цілком подібні до тих, що притаманні решті членів громади. Іншими словами, збиті з пантелику цими ярликами, ми часто забуваємо, що ці "немічні" люди, як і кожен із нас, мають глибокі почуття, особисті потреби в гідності, задоволенні, дружбі, надії на майбутнє й корисному місці в громаді. Коли людині відмовлено в задоволенні цих потреб, її життя стає сумним і порожнім. Це саме те, що відбувається, коли цих людей виривають із громади й поселяють у закладах соціальних служб, де вони виявляються ще більш ізольовані. Зростання ролі цих інституцій, хоч і є виявом милосердя, створює проблеми, які просто перебивають дорогу до динамічної розбудови громади.

По-перше, існують вагомні фінансові витрати, що лягають на решту громади зі зростанням ролі цих інституцій. По-друге, і не менш важливе, ще більша ціна – в людських вимірах, вона стосується тих, хто лишається в громаді, хто здатний отримувати переваги від прямих контактів із ровесниками, витісненими з громади.

Але які саме переваги члени громади можуть мати з прямих і безпосередніх контактів з людьми, що так само мають обмежені можливості? Щоб відповісти на це запитання, треба вивчити деякі якості, необхідні для безперервного розвитку здорової, динамічної громади.

Нове відкриття обдарувань і здібностей інвалідів як внутрішніх ресурсів громади

Щоб зрозуміти обдарування, які інваліди можуть принести в громаду, ми повинні навчитися думати, в тому числі мовою громади, а не лише мовою системи соціальних послуг, яка наклеює ярлики на цих людей та ізолює їх від процесу розбудови громади. Справжня громада та, що здатна рости й зміцнюватися тільки разом з усіма своїми членами, що знаходить простір для них, що розвиває їхні здібності в межах своєї власної моделі зростання. Інваліди витіснені на периферію своїх громад, бо на них дивляться тільки з огляду на їхні вади. Давайте змінимо цю тенденцію і зараз вивчимо позитивні обдарування й здібності, що їх інваліди можуть додати до процесу розбудови громади.

Навички. Кожна людина має здібності, навіть ті люди, яких звикли вважати немічними. Розпізнання й мобілізація цих здібностей створює нові перспективи для всіх членів громади й підвищує гордість і самоповагу людей, що досі носили ярлики.

Гостинність. Кожна громада має приховану здатність бути гостинною, але ця гостинність є якістю, що потребує активізації, щоб стати справжнім ресурсом громади. Це обдарування людей з вадами – активізувати гостинність громади, в якій вони живуть. Стосовно своїх найбільш маргіналізованих членів громада здатна продемонструвати й розвинути свої внутрішні силу й гнучкість. Включаючи виключених, громада росте й створює нові можливості для свого майбутнього розвитку.

Співчуття. Міцна громада – це завжди співчутлива громада, і це співчуття може бути вивільнене тільки через встановлення прямих стосунків з індивідами, які стали витісненими й ізольованими не зі своєї вини й не за власною волею.

Дружба. Дружба йде за співчуттям і передбачає певний рівень взаємності в стосунках. Коли одна модель стосунків – ізоляція інвалідів – замінюється іншою – процесом їх активного залучення, тоді (і тільки тоді) можуть розвинути нові можливості для дружби між інвалідами й рештою членів громади.

Щастя. У контексті стосунків у громаді щастя є завжди подвійним дарунком: даруючи щастя іншим, ми у відповідь отримуємо таке саме щастя. У жодній іншій ситуації взаємність цього процесу не розкривається так ясно, ніж коли ми встановлюємо стосунки

льованій, витісненій із громади, ми не просто приносимо їй радість, але й водночас незмірно додаємо радості собі.

Натхнення. Кожен, хто колись налагоджував щире партнерство з інвалідами, точно знає, як часом надихає таке партнерство. Так багато всього, що більшість із нас засвоїли й сприймаємо як належне, тепер бачиться в цілком іншому світлі. Бути здатним брати участь у процесі, в якому витіснена з громади людина може подолати величезні ускладнення й уперше в житті бути продуктивною – хай навіть у малому, – це великий привілей і джерело натхнення, такого необхідного для власної продуктивності й продуктивності суспільства, частиною якого ми є.

Цей процес прийняття й використання обдарувань і здібностей інвалідів означає, що коли ці витіснені люди налаштовані на контакт із відповідними й відкритими людьми, тоді громада в цілому здатна зростати й міцнішати – а це зростання міці й здібностей є якраз тим, що ми називаємо розбудовою громади.

Складання карти ресурсів громади з метою відкриття потенційних партнерів для інвалідів

Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з обдарувань і здібностей, що їх інваліди можуть додати до процесу розбудови громади, нам треба піти далі й вивчити засоби, завдяки яким лідери громади можуть якнайефективніше мобілізувати ці обдарування й здібності й зробити їх вагомими ресурсами розбудови громади. Ці зусилля з поєднання місцевих інвалідів з процесом розбудови громади складаються з чотирьох особливих кроків:

- Насамперед проведіть ретельне *Вивчення здібностей*, окресливши всі різноманітні навички й можливості кожного з місцевих інвалідів, з якими ви зараз працюєте.
- Далі складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, що представлені місцевими людьми, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці можливості громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) фінансовані громадськістю інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами "людей з ярликами", таких як люди похилого віку, молодь і митці.
- Потім на основі отриманої інформації розробіть заходи для розбудови міцного, надійного, взаємовигідного партнерства між місцевими інвалідами й іншими індивідами, організаціями й асоціаціями, що є в громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевих інвалідів у процесі розбудови громади, й далі розбудовуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами нинішньої вашої громади.

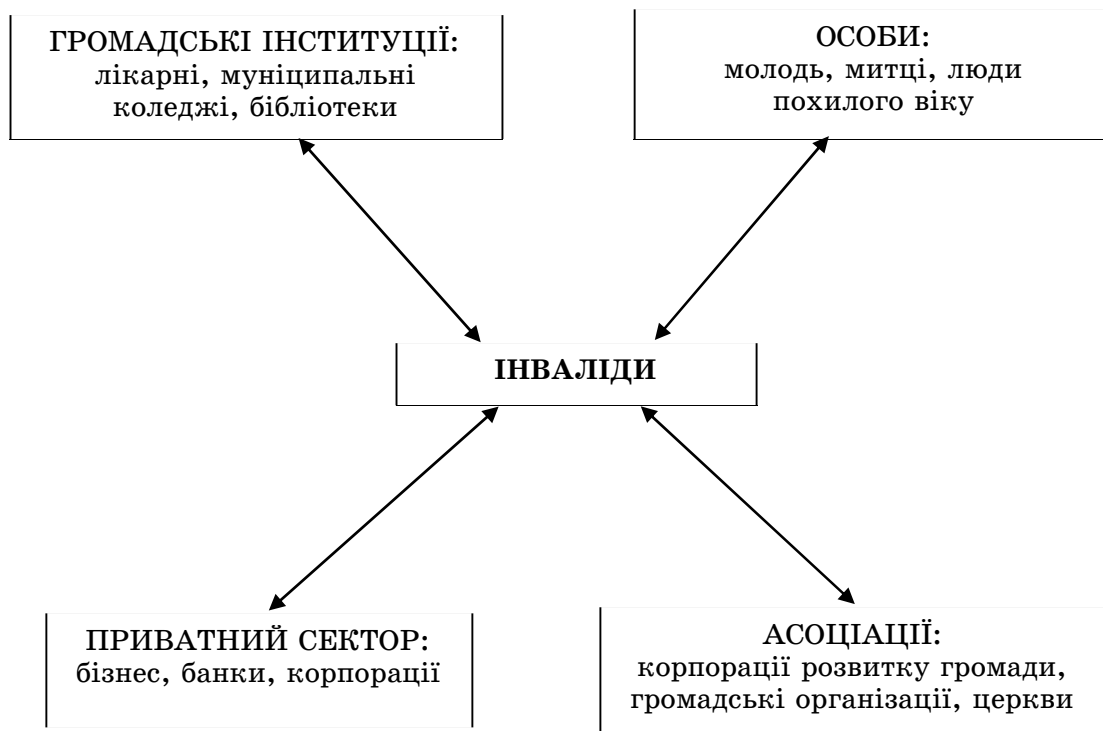
Схема 1 зображає ці можливості.

Схема 2 ілюструє типи стосунків, які можуть бути налагоджені між інвалідами й потенційними партнерами в громаді.

Налагодження продуктивних стосунків між інвалідами й громадою

Чимало людей, що дістали ярлик інваліда, були витіснені з громади й ізольовані від її магістральної діяльності. Це особливо стосується тих, кого зазвичай відносять до категорії "з затримками розвитку". У минулому представники установ соціальних служб із найкращих спонукань вирішили, що найгуманнішою й належною відповіддю на потреби

Схема 1: Потенційні партнери

людей з затримками розвитку буде зовсім забрати їх із їхнього теперішнього оточення й оточити спеціально навченими професійними кадрами. Негайним результатом цього процесу стала подальша ізоляція тих людей, які вже є найбільш витісненими на периферію життя своєї громади. Така зростаюча (і подекуди силоміць) ізолюваність нерідко призводить до погіршення стану, застою і навіть розпачливих особистих вчинків, які часто визначають як відхилення в соціальній поведінці.

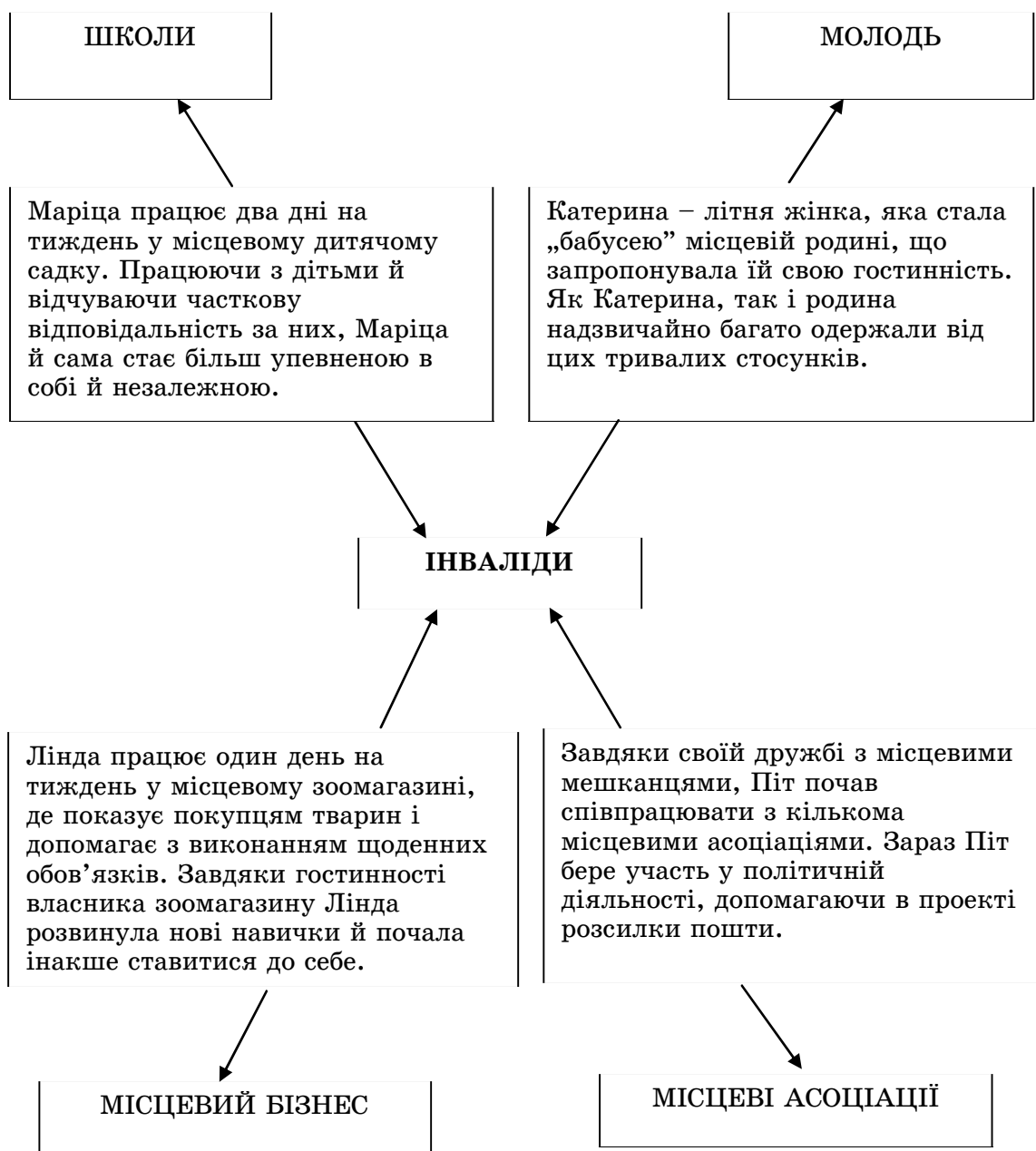
Але щойно люди з затримками розвитку виходять із штучної ізоляції й повертаються до нормального, відкритого, відповідального соціального стану, яким є тривале щоденне життя громади, тоді ми помічаємо, що життя людей з затримками розвитку може радикально змінитися на краще – наслідок, якого агентства соціальних служб не можуть досягти завдяки своїй традиційній методології, побудованій на "послугах".

Щоб задокументувати цей нетрадиційний підхід як частину проекту досліджень, започаткованих Центром міських проблем і досліджень політики Північно-Західного університету, було здійснено координовану спробу спрямувати дорослих людей з затримками розвитку в життя громади одного з районів Чикаго. Пішовши назустріч цим зусиллям, Асоціація громади Лоґан сквер, погодилася взяти участь у проекті як господар і координатор.

Нижче наводяться кілька історій, що виникли протягом цих системних спроб, побудованих на співпраці, знову інтегрувати життя й можливості людей з затримками розвитку в життя громади Лоґан сквер.

- Лінда живе в державній інституції й ненавидить її. Мати Лінди Марія звернулася до місцевої організації по допомогу. Коли з'ясувалося, що Лінда любить тварин, організація влаштувала так, що Лінда проводила деякий час протягом кожного тижня у відомому місцевому зоомагазині. Однак домовленість було мало не зруйновано, коли професіонал із інституції сказав власнику зоомагазину, що Лінда має проблеми, які можуть вплинути на її роль у зоомагазині. Власник магазину та його дружина обговорили це й вирішили йти далі, попри сумніви. Замість ізоляції в інституції, Лінда проводила час в оточенні людей. Вона показує покупцям тварин і допомагає з виконанням повсякденних обов'язків. Життя Лінди в інституції нелегке, вона розпачливо прагне піти звідти. Люди в інституції сказали їй, що вона може піти лише у тому випадку, якщо протягом

Схема 2: Партнерства, що зміцнюють

чотирьох місяців не виказуватиме ніякої агресивності. Зважаючи на природу закладу й те, що там відбувалося, це здавалося неможливим. Лінда, її мати, співробітник місцевої організації успішно попрацювали, щоб по-доброму визволити Лінду з інституції.

- Гарольд, чоловік, якому під тридцять, любить грати в ігри й має деякі надзвичайні здібності (відразу після знайомства він може промовити по літерах ваше ім'я та прізвище в прямому й зворотному напрямках). Гарольда представили в місцевому Клубі хлопчиків і дівчаток, де він допомагає з підготовкою ігор і навчає дітей гратися в них. Він також бере участь у мистецькому фестивалі Палмер сквер. Працівники Клубу хлопчиків і дівчаток номінували Гарольда на здобуття премії "Волонтер року", і він виграв.
- Біллу за тридцять, він живе вдома з батьками. Білла представили в місцевій лікарні. Двічі на тиждень він приходить до лікарні й допомагає доставляти пошту. Тут є одна хитрість. Справа в тому, що Білл не вмє читати. Тож працівни-

ки канцелярії розробили спеціальні кольорові коди для нього й попросили людей в інших підрозділах лікарні чекати його й наглядати за ним (і своєю поштою). Біллу дуже подобається бути волонтером. Йому подобається носити жилет і емблему волонтера, і він переконаний, що "без мене вони б не впоралися". Білл дуже любить побалакати й одного разу виголосив розлогу доповідь про те, як слід реорганізувати канцелярію. Начальник канцелярії стримано взяв цю доповідь до відома. Супервізор відвозить Білла додому з лікарні й залишається на обід з його родиною, з якою він залюбки розмовляє про Біллове майбутнє.

- Маріца, жінка приблизно 25 років, жила з батьками й займалася в денній програмі для людей з затримками розвитку, де вона проводила час, розфарбовуючи книжки й перфоровані стрічки, щоб мати заняття. Вона привітна жінка, яка любить маленьких дітей. Працівники місцевої громадської асоціації привели її до місцевого дитячого садка, де директор хотів побачити, чи може Маріца чимось допомогти. Спочатку працівник постійно ходив з нею; тепер Маріца ходить сама – двічі на тиждень. Діти й вихователі називають її "міс Маріца". Як знає кожен працівник дитячих садків, діти мають потребу в тактильному контакті, люблять обніматися (чого часом вихователі не можуть їм дати, оскільки занадто зайняті). Міс Маріца – особа, до якої діти йдуть по комфорт і любов; вона ніколи не зайнята, завжди обніме дитину. Діти розуміють, що міс Маріца не зовсім така, як інші вихователі – вона єдина доросла людина, якій діти подеколи повинні допомагати. Але ж діти тішаться, коли можуть допомогти дорослим. Перебування з дітьми, часткова відповідальність за них – все це допомогло Маріці стати більш незалежною, у неї з'явилося почуття самоповаги.
- Генрі, якому 70 років, жив у будинку для інвалідів протягом останніх кількох років. Більшість свого часу він проводив перед телевізором. Єдине, що йому подобалося, це грати в кеглі. Працівник асоціації, прийшовши до нього, побачила м'яч для кеглів серед його речей. Вона порозпитувала й з'ясувала, що в місцевій церкві є боулінг-клуб і що одна з команд хотіла б зарахувати до себе Генрі. Члени команди походили з Пуерто-Ріко й розмовляли здебільшого іспанською. Генрі ж – італієць, але це не так важливо, як могло здатися, оскільки він взагалі не дуже балакучий. Коли він уперше з'явився в команді, всі стурбувалися, бо побачили, що він не такий уже й добрий гравець. Зрештою, це змагання, тож вони не хотіли опуститися в турнірній таблиці. Однак команда розробила порядок, згідно з яким він міг грати на заміну, але його очки не входили в залік команди. Він особливо пишається чорно-золотою командною формою. Наприкінці сезону Генрі запросили на бенкет, влаштований лігою. Він був щасливий, коли члени команди нагородили його призом і чорним сатиновим піджаком команди. Він встав і подякував їм за те, що взяли його в свою команду.
- Мері Еллен представили Піту працівники місцевої асоціації. Мері Еллен – жвава енергійна жінка, художниця й політична активістка, яка виховує дітей і постійно буває в їхній школі. Піт більшість свого життя прожив у психічній лікарні штату. Коли та закрилася, він жив із сімома іншими чоловіками, в тому числі своїм братом, у груповому будинку. Піт – чоловік небагатослівний, але великий ентузіаст. Особливо він любить добру їжу й музику. Мері Еллен взяла Піта на ігри малюків (ще одне місце, де ентузіазм окуповується: для Піта кожен удар по м'ячу був, немов "повернення додому") і залучила його до своєї політичної діяльності, він допомагав з розсилкою листів у місцевому офісі політичної партії.
- Клару познайомили з Алісою. Поєднання дуже логічне: Аліса любить коштовності – носить персні на кожному пальці, а Клара раніше торгувала коштовностями. Клара – жвава жінка, яка працює в лікарні, президент клубу свого кварталу, політично активна, розумна й чітка. Аліса – ніжна жінка, смішлива, живе вдома зі старими батьками. Тепер Клара бере її з собою по магазинах або запрошує на обід – нічого складного. Клара дуже зайнята жінка, але знаходить час, щоб проводити з Алісою. Вона також думає над тим, у які справи ще мож-

на залучити Алісу – Клара влаштувала її регістратором на виборах, наприклад. Вона переживає, що буде з Алісою, коли помруть її батьки.

- Конні познайомилася з Джулією. Конні – дизайнер, дуже любить садівництво, привітна жінка з чарівним довгим рудим волоссям, завжди охоче допомагає сусідам у громаді. Джулії за тридцять, вона живе в груповому будинку з дев'ятнадцятилітнього віку; до знайомства з Конні вона не мала друзів за межами будинку, хоча її родина й живе неподалік і регулярно з нею бачиться. Конні бере з собою Джулію на обід, в кіно, музеї та театри. Джулія може бути дуже мудрою щодо життєвих проблем у груповому будинку, і Конні почала поділяти деякі її погляди – вона часом діє як адвокат щодо інтересів Джулії.
- Лорейн за 60, вона живе в груповому будинку. Що вона особливо любить, так це ходити до церкви. Вона раніше ходила на відправи зі своєю матір'ю, але та померла кілька років тому; тепер, коли вона йде до церкви, згадує матір. Єпископальна церква запросила Лорейн до своєї конгрегації – не на спеціальні відправи для інвалідів, а як постійного члена. Лорейн любить літургійні ритуали, особливо обмін "поцілунком миру". Коли церкву відвідав єпископ зі спеціальною відправою, він давав благословення безпосередньо над лавою Лорейн, а вона привітно помахала йому у відповідь. І пастор, і члени конгрегації завжди раді Лорейн. Недільні відправи й інша церковна діяльність стали вершинними точками її життя, й вона стала вартісним членом церкви.
- Нора впустила Кетрін у своє життя – майже зробила її членом своєї родини. Зв'язок, керований місцевою асоціацією, важливий для них обох. Норі за тридцять, у неї двоє дітей, вона закінчує свою освіту виховательки. Нора народилася в Німеччині, і вони обоє – вона та її чоловік – живуть далеко від своїх родин. Кетрін за сімдесят, і вона також ізольована від своєї сім'ї (хоча й пам'ятає всіх дуже добре); майже все своє життя вона прожила в державній інституції. Кетрін – немов бабуся, вона любить бути з Норою та її дітьми, і діти відповідають їй любов'ю. Нора пояснює це так: "Оскільки наші батьки й бабусі з дідусями живуть дуже далеко від нас, Кетрін ніби бабуся для нашої родини. Любов, яку вона й діти відчувають одне до одного, виховує їх усіх. Вона заповнює розрив між поколіннями не лише в їхніх життях, а й наших також. Я завжди була віддана роботі в групах громади, але ці стосунки навчили мене чогось нового".

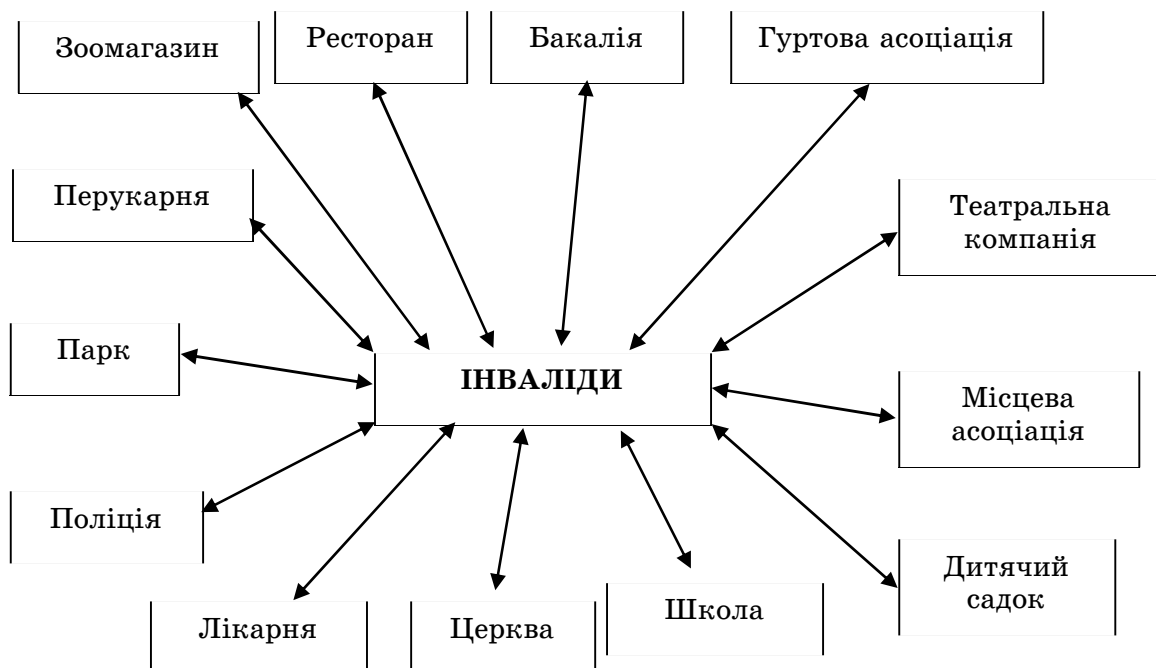
Кожна з цих історій (а є ще чимало прикладів) розповідає про те, що в громаді Логан сквер відкрите місце для інвалідів, які зазвичай не можуть знайти такого місця – для них воно зачинене. У деяких із цих місць – наприклад, у церкві, в боулінг-клубі – людині з затримками розвитку раді просто як кожному учаснику, як члену групи. Інші місця у громаді, найчастіше ті, де є специфічна робота, знайшли можливість створити спеціальні вартісні ролі або посади для інвалідів, з якими налагодили партнерство. Наприклад, Маріца стала міс Маріца для дітей з Лютеранського дитячого садка, а Білл дістає величезне задоволення від того, що працює кур'єром у місцевій лікарні. У всіх цих місцях було бажання прийняти когось, хто, можливо, повільно метикує або навіть створює певні ускладнення; навзаєм за ці незручності люди в районі зрозуміли й оцінили дорогоцінні навички, тепло, приязнь і ентузіазм, які люди з затримками розвитку змогли принести до їхньої громади.

Ця серія координованих зусиль щодо залучення людей з затримками розвитку до міської громади Логан сквер у Чикаго надає нам виразну картину можливостей творчої розбудови громади. В ній витіснених людей вивели з ізоляції, повернули до громади, і так, що інші змогли оцінити й відчути віддачу від унікальних обдарувань і здібностей цих людей.

Схема на наступній сторінці показує, як місцеві люди з затримками розвитку можуть поєднатися з конкретними партнерами, що живуть в одній з ними громаді.

Навіть у нашому швидкозмінному, конкурентному сучасному світі кожна місцева громада завжди має велику кількість потенційно гостинних місць, де обдарування і здібності людей з затримками розвитку можуть бути мобілізовані для процесу розбудови

Схема 3: Стосунки одне з одним

громади. Далі наводиться перелік деяких місць, де люди з ярликами немічних знайшли шлях до місцевої асоціації:

- Зоомагазин "Королівство тварин"
- Перукарня "Аройоз"
- Дім асоціацій
- Евондейльська пресвітеріанська церква
- Адвентистська єпископальна церква
- Перша Іспанська об'єднана Церква Христа
- Четверта конгрегаційна церква Лоґан Сквер
- Гуртова асоціація на Фуллертон авеню
- Об'єднана методистська церква Милосердя на Лоґан Сквер
- Театральна компанія Гріффін
- Гросерленд
- Парк Голстін
- Євангелістська церква на Кімбелл авеню
- Ла Карідад Продюс
- Ля Нуева Борінкена
- Дитячий садок "Ля Прогресіва"
- Лас Естеллас Юнісекс
- Клуб хлопчиків і дівчаток на Лоґан Сквер
- Місцева асоціація Лоґан Сквер
- Асоціація християнської молоді Лоґан Сквер
- Лютеранська школа-дитсадок
- Кафе "У Лідії"
- Норвезька американська лікарня
- Фестиваль мистецтв Палмер Сквер
- Підготовча школа Б.Дж. Річардса
- Університет Рузвельта – відділення на Лоґан Сквер
- Католицька церква Св. Іоанна Берчмана
- Центр раннього дитинства Св. Іоанна Берчмана
- Лікарня Св. Єлизавети

- Церква Св. Женев'єви
- Лютеранська церква Св. Луки
- Боулінг-клуб Св. Сильвестра
- 15-й Окружний поліцейський відділок на вул. Шекспіра
- Такос Гарсія
- Ресторан "У Тані"
- Театр Реконструкції
- TOPS – Парк Голстін
- Автозапчастини "Визард"
- Сіонська євангелістська лютеранська церква

Замість того, щоб опинитися в оточенні соціальних служб, які й далі їх ізолюватимуть і вилучатимуть із суспільства, на наведеній схемі ми бачимо, як люди з затримками розвитку можуть опинитися в самому центрі громади, – внаслідок серії партнерських стосунків, у яких розкриваються й актуалізуються їхні унікальні обдарування й здібності як частина процесу розбудови громади.

Джерела для подальшого читання про процес творення партнерства з інвалідами у процесі розбудови громади

McKnight, John L. Redefining Community, Social Policy, Fall-Winter, 1992: pp.56-62.

O'Connell, Mary. Community Building in Logan Square: How a Community Grew Strong with the Contributions of People with Disabilities, The Center for Urban Affairs and Policy Research, Northwestern University, Evanston, Illinois, 1990. \$ 4.00

O'Connell, Mary. The Gift of Hospitality: Opening the Doors of Community Life to People with Disabilities, The Center for Urban Affairs and Policy Research and the State of Illinois Department of Rehabilitation Services, Northwestern University, Evanston, Illinois, 1998. \$ 4.00

ЛЮДИ, ЩО ЖИВУТЬ НА СОЦІАЛЬНУ ДОПОМОГУ

Люди, що отримують соціальну допомогу, й відродження громади

Хоча їх постійно розглядають як групу й визначають за тим фактом, що вони отримують соціальну допомогу, "ті, що живуть на допомогу" включає широку галерею індивідів, чії особливі ресурси можуть справити визначальний вплив на зусилля з розбудови громади. "Ті, що живуть на допомогу", як правило, обслуговуються інституціями соціальної допомоги, зосередженими на підтриманні стосунків годувальник/клієнт, вони не розвивають альтернативного варіанту, побудованого на взаємності й прагненні до вирішення проблем. Людей, що одержують благодійну допомогу, швидше визначають за їхньою роллю як клієнтів відповідних інституцій, аніж як учасників тривалого, постійно змінного процесу. Більше того, як група з ярликами ті люди, що на даний момент отримують допомогу від інституцій, тепер повинні нести на собі ще й додаткову упослідженість, потерпаючи від нерозуміння й затаврованості з боку тих членів громади, які в цей час не отримують соціальної допомоги. Як наслідок, люди, що живуть на соціальну допомогу, часто стають іще більш ізольованими й витісненими з активного життя громади. Іншими словами, щойно людина отримає ярлик "живе на допомогу", таланти й енергія, що їх вона могла б запропонувати, зазвичай залишаються поза переліками ресурсів громади, а її справжні можливості щось додати до нинішнього й майбутнього, систематично ігноруються.

Нове відкриття людей, що живуть на допомогу, як внутрішніх ресурсів громади

Якого ж типу ресурси можуть принести в громаду люди, що живуть на соціальну допомогу? Незважаючи на те, що люди, про яких ми говоримо, бідні й мають не так багато економічних ресурсів, ми повинні завжди пам'ятати, що кожна людина має унікальні можливості й здібності, які громада може активізувати й розвинути.

Навички, здібності й досвід

- Кожна людина має певні навички, здібності або досвід продуктивної діяльності. Це можуть бути навички ведення домашнього господарства; це можуть бути навички догляду й піклування або вміння міжособистісного спілкування. Іншими словами, кожна людина, навіть та, що наразі має дуже низький прибуток, набула певні корисні навички або ж у результаті формального навчання, або завдяки участі в неформальній економічній діяльності. Кожен має можливості, і їх можна використати як важливий ресурс розбудови громади.

Творення мережі й особисті контакти

- У кожної людини є група інших людей, з якими вона перебуває у ділових стосунках, байдуже, якою малою може бути ця група. Наприклад, родина майже завжди функціонує як одна з найважливіших мереж, що існують у громаді. Але в більшості випадків кожна людина так само належить до кількох інших "мереж", і ці неформальні мережі представляють не меншу потенційну енергію для громади, ніж більш формальні структури. Весь спектр формальних і неформальних зв'язків, що існує між людьми, є важливим джерелом енергії для тих, хто розбудовує громаду, їх завжди треба враховувати при вивченні найцінніших ресурсів громади.

Тратнення, мрії і творчість

- Кожна людина, хоч би яка вона бідна, має певні особливі ідеї щодо того, де вона хоче бути і що хоче робити в майбутньому, і кожна людина використовує власну креативність, щоб спробувати втілити ці мрії в реальність. Коли люди можуть об'єднати свої мрії та скоординувати свої зусилля з іншими членами громади, ціла громада може стати міцнішою за рахунок енергії, що вивільниться в такому випадку.

Енергія та ентузіазм

- Люди, що живуть на соціальну допомогу, сподіваються на щось краще в своєму житті. Як наслідок, вони мають глибоко відчутий ентузіазм до змін, і через це вони – багате джерело сили й потенціалу для розбудови громади.

Вивільнення цієї потенційної сили людей, що живуть на допомогу, означає відкриття й поєднання цієї особливої енергії з енергією інших і з ресурсами конкретної громади, де ці люди живуть. Люди, що живуть на соціальну допомогу, якнайкраще здатні творчо співпрацювати з різноманітними інституціями, організаціями в своїй громаді, використовувати наявні можливості – і то не гірше, ніж будь-які інші індивіди. Їхній справжній по-

тенціал як партнерів часто ігнорується тільки через те, що вони мають ярлик "живуть на допомогу". Необхідно навчитися позитивно думати про шляхи того, як люди, що живуть на соціальну допомогу, можуть продуктивно співпрацювати з іншими людьми, активно залученими до розвитку й удосконалення своєї громади.

Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для людей, що живуть на соціальну допомогу

Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з обдарувань і здібностей, що їх люди, які живуть на соціальну допомогу, можуть привнести в процес розбудови громади, нам треба піти далі й вивчити засоби, завдяки яким лідери громади можуть якнайефективніше мобілізувати ці обдарування й здібності й зробити їх вагомими ресурсами розбудови громади. Ці зусилля поєднати місцевих людей, що живуть на допомогу, з процесом розбудови громади включають чотири особливі кроки:

- Насамперед проведіть ретельне *Вивчення здібностей*, окресливши всі різноманітні навички й можливості кожного з місцевих "отримувачів допомоги", з якими ви зараз працюєте.
- Далі складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, що представлені місцевими людьми, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці можливості громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами "людей з ярликами", таких як люди похилого віку, молодь, інваліди й митці.
- Потім застосуйте отриману інформацію для розбудови міцного, надійного, взаємовигідного партнерства між місцевими людьми, що живуть на соціальну допомогу, й іншими особами, організаціями й асоціаціями, що є в громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевих людей, що живуть на соціальну допомогу, в процесі розбудови громади, й далі розбудовуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами нинішньої вашої громади.

Схема 1 на наступній сторінці зображає тип стосунків, що можуть існувати між місцевими людьми, що живуть на соціальну допомогу, та їхніми потенційними партнерами в громаді.

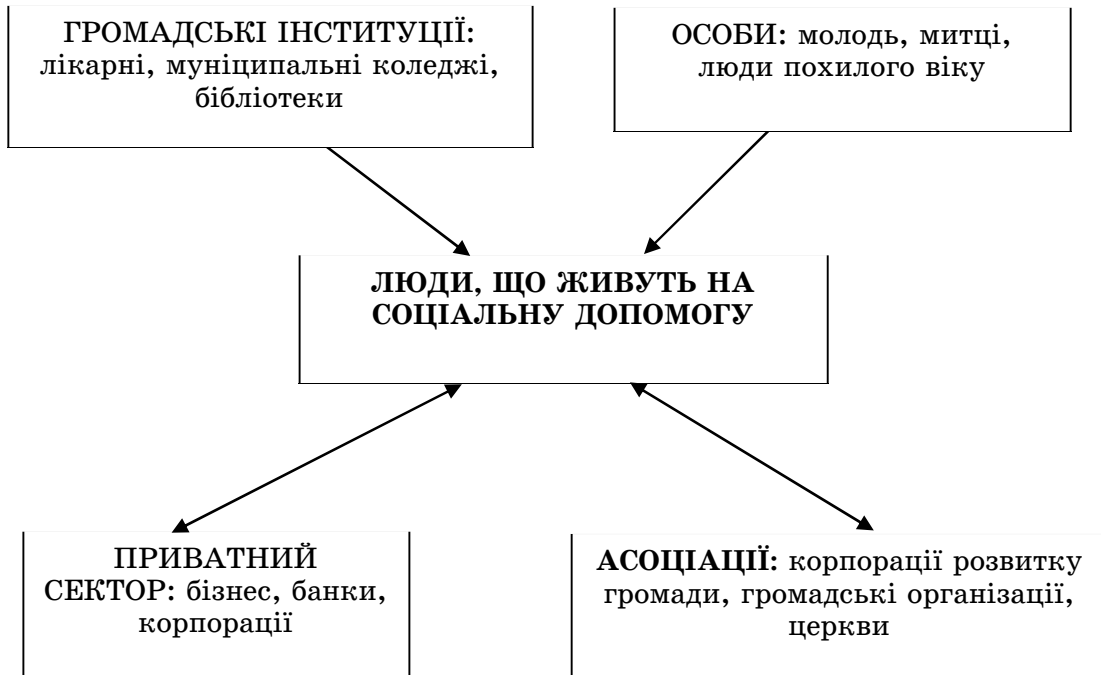
Налагодження продуктивних стосунків між людьми, що живуть на допомогу, й громадою

Давайте тепер розглянемо деякі способи, в які люди, що живуть на соціальну допомогу, можуть бути залучені до життя громади, в якій вони мешкають.

Люди, що живуть на допомогу, й громадські асоціації

Людей, що живуть на соціальну допомогу, слід заохочувати шукати контакти з асоціаціями громадян усіх типів, щоб планувати, як їхня громада може бути більш ефективним, безпечним і приємним місцем для всіх людей, які тут живуть. Так, наприклад, група людей, що отримують допомогу й живуть у Чиказькому громадському кварталі, започаткували організацію мешканців, що дало їм можливість ефективно працювати, щоб обмежити діяльність вуличних банд у їхньому районі й створити нові робочі місця для безробітних членів громади.

Схема 1: Потенційні партнери

У багатьох громадах по всій країні місцеві організації та асоціації було сформовано для надання невеликих позик тим, хто живе на допомогу й зацікавлений у започаткуванні власної справи, яка дасть йому можливість більше не залежати від громадської допомоги. Творча діяльність Жіночого проекту самопрацевлаштування в Чикаго, як і їхніх організацій-сестер в інших містах, народила історії підприємств, на зразок тих, що наведені нижче:

- Жінка зі своєю двоюрідною сестрою відкрили магазин одягу, що стало кульмінацією їхньої спільної дитячої мрії – втілити свої здібності кравчинь у бізнес.
- Мати й дочка започаткували невелике підприємство – пересувний буфет, у якому подавали по всій країні приготовлені ними мексиканські страви.
- Жінка розширила свій домашній бізнес (оправлення коштовного каміння) й змогла досягти значно ширшого ринку.
- Жінка скористалася власним досвідом вантажних автоперевезень, щоб започаткувати бізнес у транспортній індустрії.
- Чоловік позичив трохи грошей, необхідних йому, щоб перетворити свої здібності з оббивки меблів на малий бізнес.
- Жінка використовує свій кухарський досвід, щоб започаткувати булочну й кулінарію.
- Жінка змогла започаткувати бізнес, виготовляючи шовкові квіти й композиції з сухих квітів, які вона розпродує місцевим клієнтам і роздрібним торговцям.

У всіх наведених прикладах люди, що жили на соціальну допомогу, змогли власною працею вивести себе з бідності з допомогою та підтримкою громадських організацій, і внаслідок цього не лише поліпшили якість власного життя, а й зробили багатшим життя багатьох інших і здійснили чималий внесок у розбудову місцевої економіки.

Люди, що живуть на допомогу, й громадські інституції

Існує чимало можливостей для об'єднання зусиль тих людей, що живуть на соціальну допомогу, з громадськими інституціями на зразок шкіл, бібліотек, лікарень і муніципальних коледжів. Щойно взаємовигідні стосунки налагоджено, люди, що живуть на допомогу, можуть почати вкладати свою енергію в процес розбудови громади не менш ефективно, ніж будь-хто інший.

- У Чикаго мешканці багатоквартирних будинків тісно співпрацюють із агентствами по всьому місту, щоб одержати контракти на ремонт сусідніх будинків.
- Мешканці інших чиказьких багатоквартирних будинків відвідують жителів кібуцу в Ізраїлі з метою вивчити кооперативний стиль життя, який можна застосувати в своїй громаді.
- Ринок Пайк Плейс у Сіетлі, виживши після занепаду, викликаного зусиллями перепланувати місто, відродився, запропонувавши медичну клініку, дитячий садок, центр людей похилого віку, квартири, продовольчі комори й програму їжі по купонах, а також домівки для бездомних молодих людей.
- Недільний ринок у Портланді зменшив плату торговцям, щоб зробити можливою участь індивідуальних торговців усіх рівнів, включно з мешканцями великого табору для бездомних, що розташований неподалік.
- Неформальні ринки на зразок вуличного ринку Максвелл у Чикаго накопичили прибуток для людей, які по вихідних збираються для найрізноманітніших обмінів. Дехто з торговців приходить, щоб додати щось до своїх добровільних чеків, вишукуючи товари або послуги, які можна було б продати чи купити на ринку. Люди, що ставили намети, познайомилися одне з одним, навчилися розраховувати одне на одного й цілком поважати й використовувати інформацію одне одного.

Коли лідери громади зуміли вивільнити можливості людей, що живуть на допомогу, необхідні для розбудови громади, продуктивні стосунки можуть бути розширені й здатні вийти за межі громади. Але слід пам'ятати найважливіше: ключовою умовою є активна участь. На кожному рівні метою є перетворення отримувачів допомоги на виробників свого добробуту, звівши їх із іншими джерелами енергії. Чи це буде активність соціальна, чи економічна, чи політична, – у кожному випадку активний виробник і споживач енергії робить значно більше для майбутнього громади, ніж ізольована особа, що втрапила в пастку залежності від добродійності, чий потенціал не розвинутий і не пов'язаний з іншими.

Люди, що живуть на соціальну допомогу, й приватний сектор

Людей, що живуть на допомогу, можна вигідно звести з бізнесом у приватному секторі, створюючи інноваційні шляхи підтримки й просування нових підприємств, які пропонуватимуть певні товари чи послуги, необхідні для споживачів.

- Ринок Іст Сайд у Клівленді має особливі стосунки з місцевою громадою та її людьми. Оскільки він розташований у бідному передмісті, ринок встановив правило, щоб у продуктових лавках приймалися продуктові купони, це зроблено для того, щоб зацікавити мешканців громади в придбанні продуктів саме тут. Торговці також регулярно пропонують акції, як-от радикальні знижки для покупців із громади.
- Організація в Хартфорді працює з людьми, що живуть на допомогу, щоб допомогти їм знайти роботу або започаткувати власну справу. Місцеві банки надають невеликі комерційні кредити тим, хто пройшов навчання за програмою самопрацевлаштування, яку вони започаткували, а також надають підприємницьку підтримку новим фірмам, що народилися в результаті цієї програми.

Люди, що живуть на соціальну допомогу, й інші мешканці громади

Людей, що живуть на соціальну допомогу, слід усіляко заохочувати до встановлення взаємопомічних зв'язків із членами родини, сусідами й друзями, а також із членами інших особливих груп, як-от людьми похилого віку й молоддю.

- Група бездомних матерів працює разом, щоб створити житловий кооператив, у якому вони будуть доглядати за дітьми одне одного, а також по черзі готуватимуть їжу на всіх кілька днів на тиждень. Їхні об'єднані зусилля означають, що вони будуть залучені до кожного аспекту в плануванні, придбанні, перемодельованні й обслуговуванні свого будинку.
- Бездомні чоловіки працюють разом у фермерському проекті, що дає їм можливість вирощувати врожай і отримувати прибуток зі своєї роботи. Об'єднання зусиль цих людей і місцевих фермерів приводить до створення нових стосунків, які допомагають вирішувати проблеми бездомності й безробіття.

Так взаємний обмін допомагає людям виконувати свої щоденні обов'язки й забезпечує силу й оптимізм, необхідні для подолання труднощів, робить посильний внесок у розбудову громади.

Усі ці історії є прикладами того, як взаємовигідне партнерство може бути встановлене між місцевими мешканцями, що живуть на соціальну допомогу, й лідерами громади, котрі активно працюють як у громадському, так і в приватному секторах громади. Подібного роду партнерство успішне не лише саме по собі, а й тим, що воно зазвичай веде до відкриття нових форм зв'язків, здатних активізувати навіть більші приховані ресурси громади, які працюватимуть на конструктивну розбудову громади.

Схема 2 на наступній сторінці показує, як місцеві мешканці, що живуть на допомогу, можуть об'єднатися зі своїми партнерами в межах громади, в якій мешкають і ці люди, що отримують соціальну допомогу.

Схема 3 репрезентує комплексну мережу партнерських зв'язків, доступних для місцевих мешканців, що жили на соціальну допомогу, але цілком інтегровані як динамічні ресурси громади.

Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу

Chicago Coalition for the Homeless
1325 S. Wabash
Chicago, IL 60605
(312) 435-4548

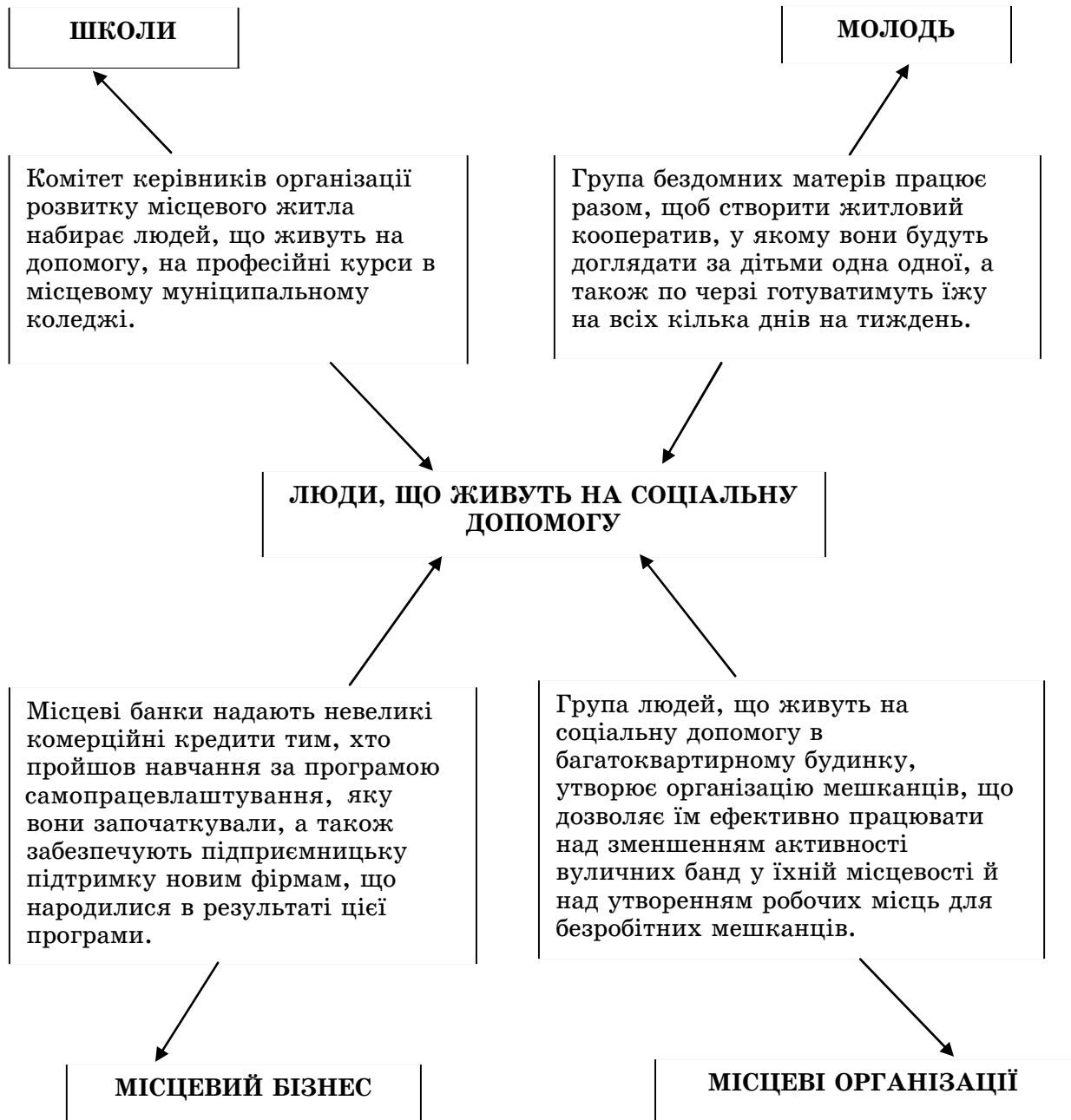
Cleveland East Side Market
105th and St. Claire
Cleveland, OH
(216)543-1144

Earthwise Education Center
Syracuse, NY

Good Faith Fund
1210 Cherry Street, Suite 9
Pine Bluff, AR 71601

Hartford College for Women
Programs for Women Interested in Self Employment
50 Elizabeth Street
Hartford, CT 06105
(203) 236-1215, ext.234

Схема 2: Партнерство, що зміцнює

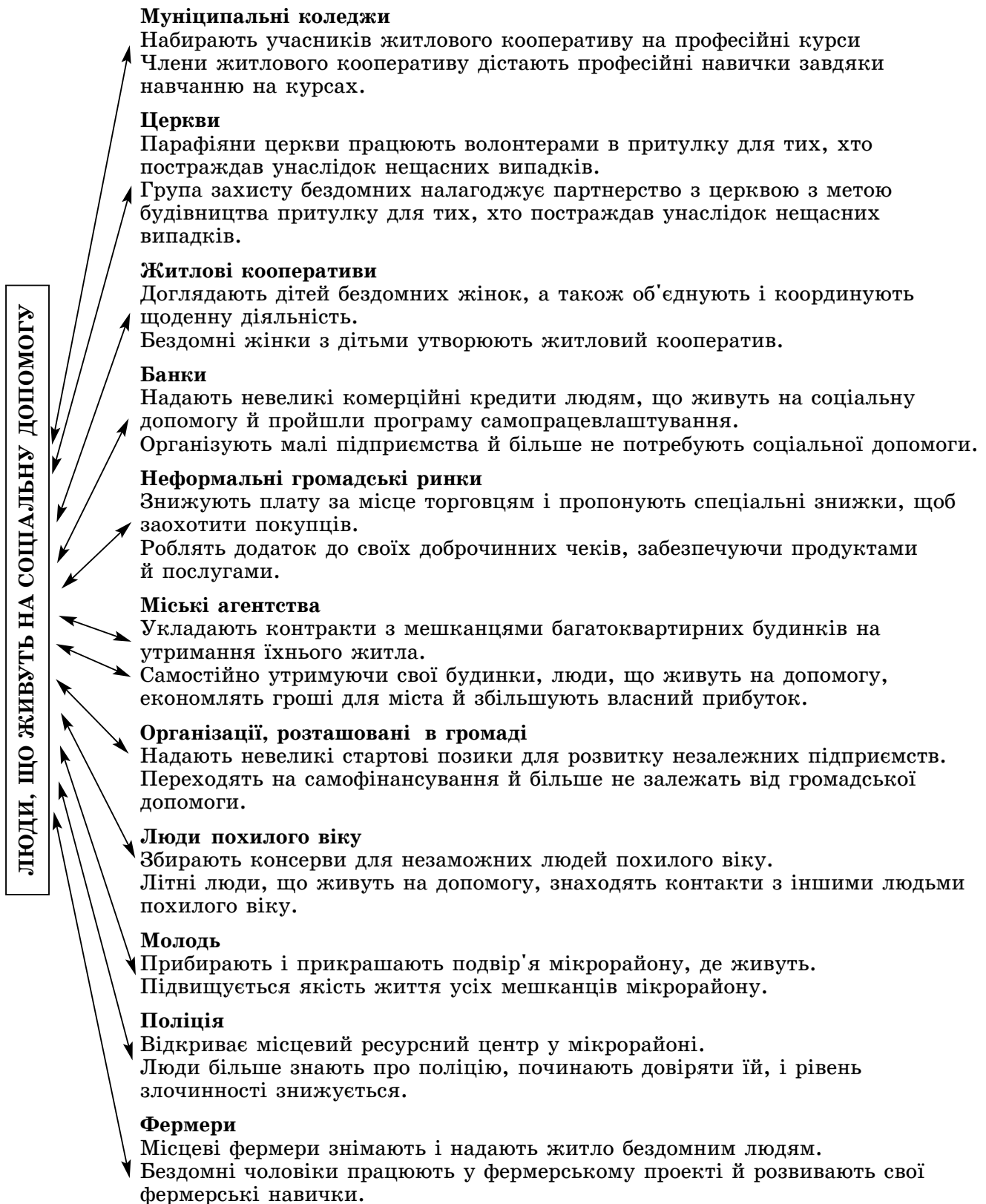

The Homeless Women's Project and Women's Initiative for Self Employment
 201 Mission, Sixth Floor
 San Francisco, CA 94105
 (415) 624-3351

Institute for Social and Economic Development
 1901 Broadway, Suite 313
 Iowa City, IA 52240
 (319) 338-5824

Maxwell Street Market
 Maxwell Street and Sangamon
 Chicago IL

Схема 3: Стосунки один з одним

North Coast Opportunities
Bright Center Rural Economic Development Project
413 North State
Ukiah, CA 95482
(707) 462-1954

Pike Place Market
85 Pike Street, Room 500
Seattle, WA 98101

Portland Saturday Market
108 West Burnside
Portland, OR 97209
(503) 222-6072

Women's Self Employment Project
166 W. Washington Street, Suite 730
Chicago, IL 60602
(312) 606-8255

МІСЦЕВІ МИТЦІ

Митці й відродження громади

Якщо ми відштовхнемося від ідеї, що мистецтво і культура існують не тільки в музеях і подібних установах, а й у щоденному житті звичайних людей, ми вже наблизимося до відкриття справжніх митецьких і культурних ресурсів, які можна знайти в місцевих громадах. На артистів і досі дуже часто дивляться як на представників професійної еліти, чії послуги можуть прийти до громади тільки завдяки цілеспрямованим спонсорським зусиллям з метою прикрасити, збагатити, поліпшити якість життя в громаді. Хоча косметичне прикрашання такого роду має певні позитивні аспекти, цей процес цілком ігнорує можливості справжнього мистецького відродження й оживлення, можливе завдяки розвитку й використанню талантів тих митців, які вже є в громаді.

Проблема тільки полягає в тому, що чимало членів громади, які мають справжні митецькі здібності, не вважають себе "митцями". Вони не усвідомлюють важливості внеску, який могли б зробити в розвиток культурного життя громади в цілому. Цих потенційних митців треба заохотити до самовираження в той спосіб, який відобразатиме цінності, проблеми й традиції, унікальні для їхньої громади. Пряма відповідь на творчу працю такого роду може створити незмірно зросле відчуття єдності громади й зруйнувати отруйний міф, що й досі існує, про німоту й апатію міського населення. Іншими словами, місцеві митці можуть допомогти створити відроджену перспективу, яка дасть життя силі й творчій думці, таким необхідним для зцілення хворих, розрізнених, пошматованих громад, і з'єднає їх зі своїм істинним корінням і безкомпромісним майбутнім.

Нове відкриття митців як внутрішнього ресурсу громади

Намагаючись створити перелік ресурсів, які митці можуть принести в процес розвитку громади, слід завжди пам'ятати, що з погляду майстерності й таланту кожен митець є абсолютно унікальним, що він посідає виняткове місце в конфігурації розвитку громади. Однак певні якості притаманні всім людям, що мають мистецьке обдарування.

Традиція. Конкретні традиції можуть відігравати домінуючу роль у конкретних громадах, але загальне правило полягає в тому, що більшість громад є калейдоскопом бага-

твоя особливих традицій. Власне, саме унікальна природа цієї комбінації надає громаді її власний характер та ідентичність. Майстерність і світобачення місцевих митців часто пов'язані з цими традиціями, і саме митці є тими, хто зберігає ці традиції живими й достатньо гнучкими, щоб змінюватись у відповідь на поточні потреби громади.

Культура. Культура кожної громади завжди унікальна. Вона складається з багатьох волокон історії, досвіду й традицій, що сплітають громаду в єдине ціле. Митці є "ткалями", чия майстерність допомагає зберігати цілісність полотна громади. Вони також мають здібність творити в ній нові моделі у відповідь на поточні потреби й вимоги громади.

Майстерність. Деяко з навичок митець міг набути вдома, у своєму районі. Інші навички могли бути отримані в більш формальних ситуаціях – у школах або на роботі. Байдуже, звідки ця майстерність, але митці майже завжди готові поділитися нею з іншими, хто поки що такого вміння не має. Ці навички, що можуть передаватися, є важливою частиною ресурсів громади й завжди повинні бути вплетені в процес її розбудови.

Концепція і творчість. Майстерність митця – це засіб вираження особистого світобачення. Але часто це світобачення має значно більше, ніж особисте значення. Особисте світобачення, яке відображає в своїх творах митець, може народити моделі, завдяки яким громада здатна навчитися, як поєднати минулий досвід і сучасні проблеми. Світобачення митця може навіть відкрити нові можливості для зростання громади та її подальшого розвитку.

Продуктивність. Виражаючи своє особисте світобачення завдяки набутій майстерності, митець створює "продукт", що має як комерційну, так і естетичну вартість. Мистецькі твори й особистість автора можуть стати основою для різноманітних кустарних підприємств, що відкриють нові джерела прибутку для громади.

Самовираження й самоповага. Митці пишаються своєю роботою. Ця гордість зростає пропорційно до сприйняття їхньої праці в громаді. Таке сприйняття не тільки артистові приносить самоповагу, а й громаді надає позитивне відчуття власної вартості й унікального характеру.

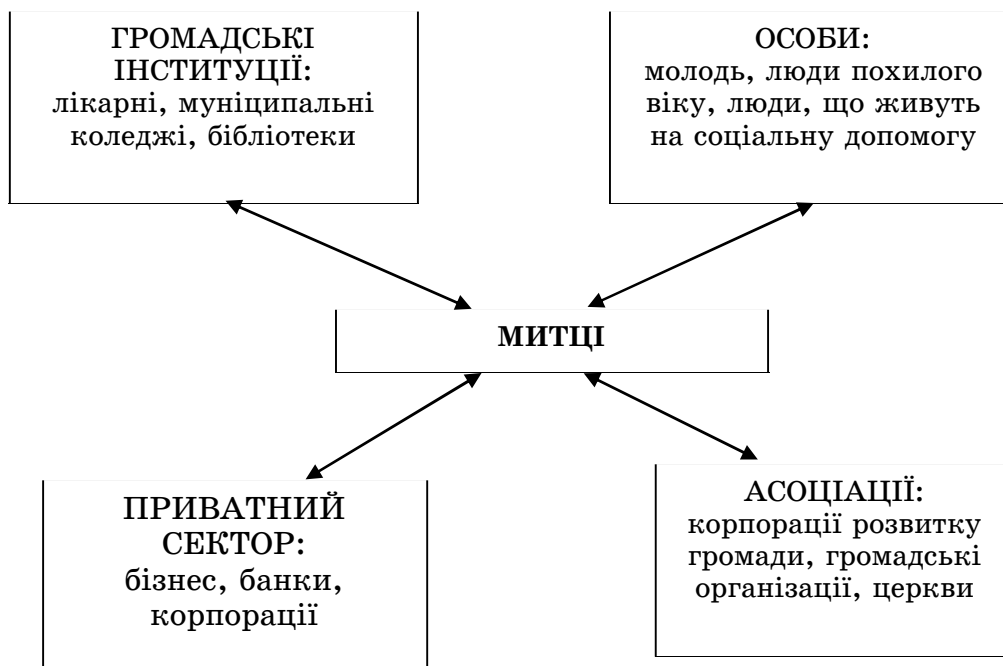
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для місцевих митців

Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з обдарувань і здібностей, що їх люди мистецтва можуть додати до процесу розбудови громади, нам треба піти далі й вивчити засоби, завдяки яким лідери громади можуть якнайефективніше мобілізувати ці обдарування й здібності й зробити їх вагомими ресурсами розбудови громади. Ці зусилля поєднати місцевих митців із процесом розбудови громади включають чотири специфічні кроки:

- Насамперед проведіть ретельне вивчення здібностей, окресливши всі різноманітні навички й можливості кожного з місцевих митців, з якими ви зараз працюєте.
- Далі складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, що представлені місцевими людьми, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці можливості громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами "людей з ярликами", як-от люди похилого віку, молодь, інваліди, а також інші митці.
- Потім застосуйте отриману інформацію для розбудови міцного, надійного, взаємовигідного партнерства між митцями й іншими індивідами, організаціями й асоціаціями, що є в громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевих людей мистецтва в процесі розбудови громади, й далі налагоджуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами нинішньої вашої громади.

Схема 1 ілюструє типи зв'язків, що можуть існувати між місцевими людьми мистецтва і їхніми потенційними партнерами в громаді.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між митцями й громадою

Нижче наведено окремі приклади того, як мистецькі ресурси в різноманітних громадах були поєднані з іншими можливостями цих громад для прокладання нових шляхів розвитку громади.

Місцеві митці й громадські асоціації

Асоціації громадян

- Кожен район має широкий спектр асоціацій громадян і просуває та підтримує роботу місцевих митців. Наприклад, ось неповний список різних громадських асоціацій, що підтримують роботу митців у громаді Логан сквер у Чикаго: Комітет мистецького фестивалю Бактаун, Центр Копернікус, Паркове мистецтво Голстін і Ремісничий комітет, Паркове мистецтво Костюшко і Ремісничий комітет, Місцева асоціація Логан сквер, Комітет фестивалю Палмер Сквер і Культурний центр Руїз Белвіз.

Релігійні інституції

- Група місцевих митців започаткувала програму, що заохочує молодь до самовираження через драму й музику в сусідній церкві. Внаслідок цього молодь із церкви й громади поставила кілька вистав для конгрегації та громади. (UCRP)
- Церква у північному передмісті Чикаго дозволяє місцевому театру проводити в своєму приміщенні репетиції, а театр дозволяє парафіянам церкви безплатно дивитися вистави. (UCRP)

- Місцева церква безплатно надала приміщення симфонічному оркестру для репетицій, за це члени конгрегації насолоджуються симфоніями під час церковних відправ і мають право безплатно прослухати повну програму. (Північне Узбережжя)

Культурницькі організації

- Відвідування більшості музеїв по вівторках безплатне, тож учитель із паркового району вирішив давати уроки мистецтва раз на тиждень по вівторках у музеї мистецтв, розташованому в громаді. Як наслідок, студенти зараз можуть розглядати експозицію й діставати інформацію, що надихає і поліпшує їхню роботу. (Екхерт)

Місцеві митці й публічні інституції

Парки

- Картинна галерея громади має більше творів, ніж може виставити, а в сусідньому парку один із будинків має велику незайняту кімнату. В результаті парк погодився надати галереї цю кімнату під додатковий експозиційний зал. Тепер у парку є культурний заклад, доступний для публіки, і з'ясувалося, що дехто відвідує тепер парк заради цієї експозиції, а в іншому випадку ці люди, можливо, не мали б нагоди скористатися іншими парковими розвагами. У той же час картинна галерея дістала більше простору для експозиції, тож художники, яких репрезентує ця галерея, мають ширші й триваліші експозиції своїх творів. (Беверлі)
- Місцевий парк спонсорував уроки живопису для підлітків і дорослих, на яких вони дістають навички рисунку й малярства для розписів на стінах у громаді. Місцеві художники запрошені для обговорення їхніх творів, а також демонстрації технік, придатних для монументального живопису. Уроки організовано за участі місцевого історичного товариства, яке надає присутню інформацію про еволюцію району. Можливим місцем розпису група обрала паркову стіну, на той час розмальовану графіті. (Екхерт)
- Місцеві художники виставляють свої твори в паркових вітринах і на чистих незайнятих стінах. (Орр та ін.)
- Місцеві художники виставляють і/або продають свої твори на місцевому мистецькому ярмарку, спонсорованому парками громади. (Вікер та ін.)
- Професійний фотограф, чия дитина бере активну участь у діяльності місцевого парку, дозволив їй взяти своє обладнання, щоб сфотографувати хеппенінг у парку. (Вікер)

Бібліотеки

- Місцева художниця дістала привілей виставити в вітринах бібліотеки свої вишивки. (Скоттсдейл)
- Бібліотекар влаштовує виставки творів корейських художників у бібліотеках передмість, де живе велика кількість корейців. (Парк Олбані)
- Бібліотекар запрошує місцевого польського вчителя танців виступити разом з його учнями в бібліотеці. (Портидж-Крайджин)

Муніципальні коледжі

- Місцевий муніципальний коледж встановлює стипендію з наданням житла для програми, мета якої полягає в тому, щоб забезпечити художника умовами для роботи в своєму власному стилі, на рік, без потреби дбати про прибуток. Мета

художника – "гуманізувати й демістифікувати світ мистецтва для пересічного індивіда". Програма також передбачає візити художника до громадських, мистецьких груп у громаді, а також до місцевих шкіл для читання лекцій, проведення семінарів та виставок. Він працює в місті, у великому вітринному приміщенні, що дає можливість людям зазирнути й подивитися, як він працює. (Центральна Флорида)

- Муніципальний коледж наймає художника, що живе неподалік, щоб він проводив екскурсії по району, протягом яких студенти відвідують різноманітні музеї образотворчого мистецтва, а також майстерні інших місцевих художників. (Лонг Айленд)
- Муніципальний коледж запрошує з концертами молодих студентів-музикантів, що беруть участь у програмі Судзукі. (Квінсборо)

Школи

- Загальноміська організація, що шукає роботу місцевим художникам, надає стипендію і житло художнику при початковій школі, де художник проводить шість місяців, розписуючи разом з учнями стіни школи. (Джонсон)
- Школа вирішила підтримати мистецький фестиваль у громаді, у якому беруть участь старшокласники й учні початкової школи, так само, як і місцеві художники. (Орр)

Поліція

- У багатьох громадах місцеві департаменти поліції працюють з місцевими художниками над створенням плакатів з попередження злочинності й організації розписів на стінах і парканах, які раніше були помальовані хуліганськими графіті.

Лікарні

- Працівник лікарні, член місцевої мистецької ради робить копії листівок для мистецького ярмарку громади й поширює ці листівки серед усіх працівників лікарні. (Лютерани)
- Місцевий художник проводить академічну відпустку, живучи в місцевій лікарні, де він використовує стару кухню як майстерню, а також наймає інших місцевих художників для розписування стін, створення гравюр, які вони виставляють у лікарні. Він стимулює пацієнтів і працівників також писати картини, "спростовуючи відчуття, що мистецтво їм нав'язують" (Літні люди)

Місцеві митці та приватний сектор

- Місцеві банки та торгові асоціації часто спонсорують і забезпечують приміщенням виставки місцевих художників. Подеколи й грошові премії та/або стипендії пропонуються цими представниками приватного сектора з метою заохочення й поліпшення мистецьких стандартів громади.

Місцеві митці й індивіди в громаді

Місцеві мешканці

- Джерелом натхнення творів місцевих митців є повсякденне життя місцевих мешканців у громаді. Виражаючи спільні цінності й сподівання, місцеві митці

у відповідь надихають місцевих мешканців брати участь у проектах, розписі стін і місцевих мистецьких ярмарках.

Інваліди

- Місцеві митці часто допомагають інвалідам у громаді, продукуючи твори, доступні їхньому сприйняттю, й даючи їм неформальні уроки, що надихають інвалідів на різні способи самовираження.

Люди, що живуть на соціальну допомогу

- Твори місцевих митців можуть бути джерелом чистого натхнення для більшості економічно неспроможних членів громади. Діяльність на зразок розпису стін, мистецьких та ремісничих ярмарків надає можливості навіть найбільш вразливим мешканцям робити вагомий й натхненний внесок в свої громади.

Молодь

- Місцеві компанії дарують фарби молодим художникам і підліткам для співпраці в плануванні й розпису стін у громаді. (Такома)
- Підлітків залучено до допомоги місцевому притулку для бездомних підлітків, де вони готують їжу. Потім вони вирішують зробити рекламний відеофільм. Вони пишуть сценарій, знімають фільм і налагоджують зв'язки з місцевою компанією кабельного телебачення, щоб змонтувати й продати фільм. (Стомиш)
- У молодіжному центрі, базованому в громаді, молоді люди збираються й зрештою формують групу для організації власних мистецьких проектів. Молодий чоловік є членом ради директорів, вони відвідують школи, щоб проводити там семінари з питань, яких стосуються їхні заходи. (Тітонька Марта)

Люди похилого віку

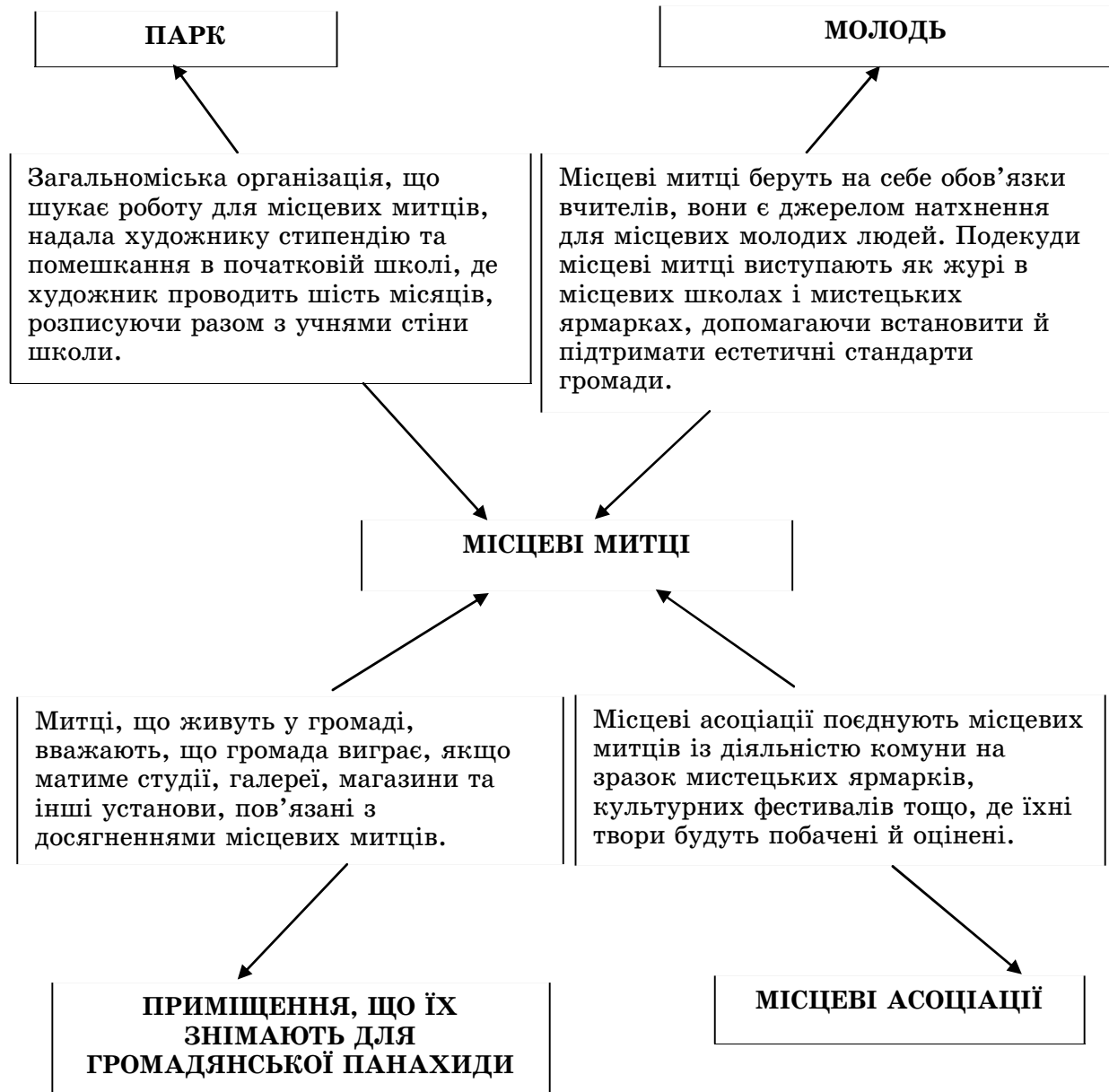
- Люди похилого віку вивчають традиційне грецьке мистецтво ткання й вишивання хрестиком, вони представляють свої роботи в центрі людей похилого віку, яким керує департамент у справах людей похилого віку. (Греки)
- 85-літня американка мексиканського походження веде шеститижневий курс традиційного мистецтва й гончарства для інших літніх громадян у Музеї мексиканського мистецтва. (Мексиканці)

З усіх цих історій видно, як місцеві митці можуть стати активними учасниками процесу розбудови громади завдяки серії успішних "партнерських зв'язків" із місцевими організаціями, інституціями й/або групами людей зі специфічними інтересами. У таких стосунках виграють обидві сторони, і коли таке стається, народжується потужний стимул до подальшої розбудови подібних стосунків і започаткування нових проектів, які й далі зміцнюватимуть цілу громаду й розвиватимуть солідарність між її членами.

Схема 2 на наступній сторінці показує, як місцеві митці можуть поєднати зусилля з партнерами в громаді, де й самі митці живуть.

Схема 3 далі репрезентує складну мережу реальних партнерських зв'язків, можливих для місцевих митців, чий талант цілком використано як динамічний ресурс громади.

Схема 2: Партнерство, що зміцнює

Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу

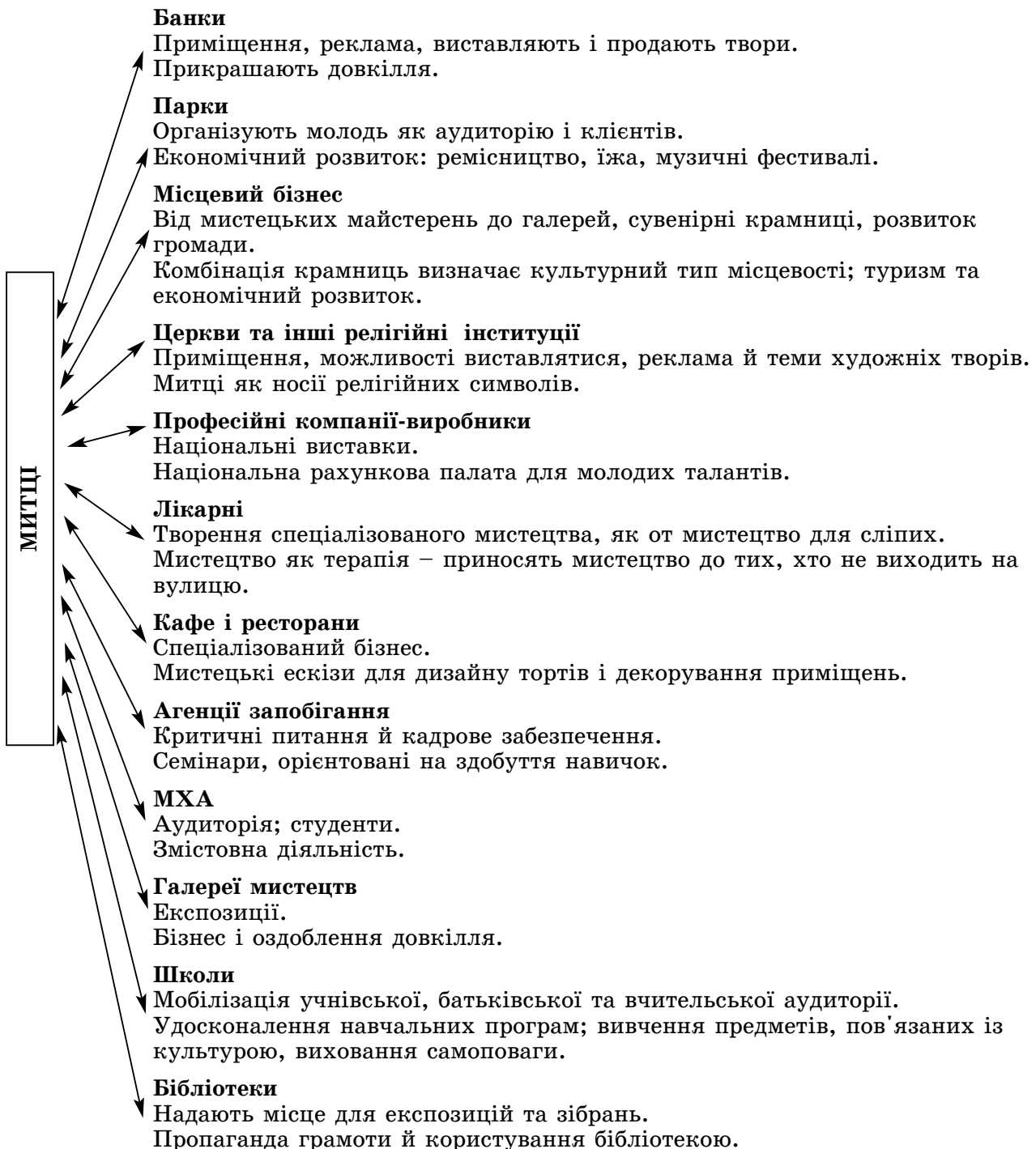
Парк Олбані

Albany Park Library
5150 N. Kimball Avenue
Chicago IL 60625
(312) 744-1933 (Chahee Stanfield, Branch Head)

Тітонька Марта

Aunt Martha's
4343 Lincoln Highway, Suite 340
Matteson, IL 60443
(708) 747-2701 (Jennifer Kneeland)

Схема 3: Стосунки один з одним

Екхерт

Ekhert Park
1330 W. Chicago Avenue
Chicago IL
(312) 294-4710 (Mickey Maher)

Греки

Greek-American Community Service Center
3940 N. Pulaski
Chicago IL 60641
(312) 545-0303 (John Pstharis)

Джонсон	Johnson Elementary School 1420 S. Albany Chicago IL 60623 (312) 534-1830 (Mattie Tyson, Principal)
Лютерани	Lutheran Medic Center 150 55th Street Brooklyn, NY 10467 (718) 630-7000 (Mary Theresa McKenna, Assistant Director of Community Relations)
Північне Узбережжя	North Shore Baptist Church 5244 N. Lakewood Chicago IL (312) 728-4200 (Pastor Marcus Pomeroy)
Орр	Orr Community Academy 730 N. Pulaski Chicago IL 60624 (312) 265-5000
Портидж Крейджин	Portage-Cragin Library 5108 W. Belmont Chicago, IL 60641 (312) 744-0152 (Carol Tarsitano, Branch Head)
Скотсдейл	Scottsdale Library 4101 W. 79th Street Chicago, IL 60652 (312) 747-0193 (Bernadette Nowakowski, Children's Librarian)
Літні люди	Peter Senior Department of Architecture & Landscape Manchester Polytechnic Manchester M15 6HA
СНОМИШ	Snohomish Youth Initiative 917 135th Street WS, #A6 Everett, WA 98204 (206) 742-5911 (Laura Putnam)
Такома	Washington Leadership Institute Tacoma-Pierce County Office P.O.Box 377 Tacoma, WA 98401 (206) 596-2501 (Jennifer Kurkoski)
UCRP	United Church of Rogers Park Ashland & Morse Avenues Chicago, IL 60626 (312) 761-2500 (Rev. Kerm Krueger)
Вікер	Wicker Park 1500 N.Wicker Chicago IL (312) 276-1723 (Greg Chrobak)

РОЗДІЛ 2

ВИВІЛЬНЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ МІСЦЕВИХ АСОЦІАЦІЙ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ

АСОЦІАЦІЇ

Природа асоціацій

Основною організацією в громаді, яка примножує сили окремої людини й мобілізує її здібності, є асоціація. Асоціація – це група громадян, які працюють разом. Асоціація – це мультиплікатор обдарувань, талантів і вмінь членів громади.

Цей розділ зосереджено на місцевих асоціаціях, оскільки вони є основним американським інструментом для:

- Примноження сил індивідів
- Побудови міцних громад
- Виховання свідомих громадян
- Забезпечення демократії.

Коли йдеться про розбудову місцевої громади, то асоціація – це зазвичай група місцевих громадян, об'єднаних баченням спільної мети. Щоб цієї мети досягти, вони, як правило, роблять три кроки:

- Погоджуються, що мають спільну проблему
- Разом розробляють план, як цю проблему вирішити
- І вживають заходів для втілення цього плану в життя й вирішення проблеми.

Подеколи асоціації мають невеличкий штат, який допомагає членам. Однак саме члени асоціації завжди виробляють спільне бачення і є ключовими особами в виконанні роботи з вирішення проблеми або досягнення мети.

Різновиди асоціацій

Потужною громадою є місце, де всі різновиди робіт виконуються місцевими громадянами. І тому вони створюють чимало різновидів асоціацій, щоб виконати ці роботи. Ці асоціації можуть бути формальними групами з виборним керівником і штатними працівниками. Інші асоціації можуть бути неформальними групами без керівника або формального членства. Група може не обмежувати себе кордонами громади, але вона залучає, посилює місцевих громадян і впливає на них.

Одним із шляхів розпізнання різноманітних діючих асоціацій у місцевій громаді є використання як провідника наведеної нижче карти.

Карта місцевих асоціацій

Мистецькі асоціації:

музичні, театральні, письменницькі

Бізнес асоціації:

Торгівельна палата, місцеві асоціації бізнесменів, торгівельні групи

Доброчинні групи й кампанії:

Червоний Хрест, Ракове товариство, Об'єднаний Шлях

Церковні групи: відправи, молитва, обслуговування, нагляд, псаломники, чоловіки, жінки, молодь, люди похилого віку

Громадянські події:

4 липня, мистецькі ярмарки, Геловін

Групи колекціонерів:

Збирачі марок, гербаріїв, антикваріату

Групи підтримки громади:

"друзі" бібліотеки, помічники дитячого садка

Групи літніх людей:

громадяни похилого віку

Етнічні асоціації:

Сини Норвегії, Клуб чорної спадщини, Кабальерос із Сан-Хуана

Групи здоров'я і фітнесу:

біг, фіззарядка, дієта

Клуби за інтересами:

Відновлення старих речей, власники антикварних авто, букіністи

Місцеві ЗМІ:

громадські радіо і газети, місцеве кабельне ТБ

Чоловічі групи:

культурні, політичні, соціальні, освітні, професійні

Групи взаємодопомоги (взаємодопомоги):

Анонімні алкоголіки, акціонери житлових будинків, Ліга Ля Лече

Сусідські:

патрулі проти злочинності, квартальні клуби, організації за місцем мешкання

Дворові групи:

клуби садівників, Товариство Одубон, клуби консервування

Політичні організації:

демократи, республіканці, фракційні групи

Шкільні групи:

вчительсько-батьківські асоціації, фотогуртки, догляд малечі

Сервісні клуби:

Зонта, Ківаніс, Ротарі, Американська жіноча університетська асоціація, братства, жіночі клуби

Групи з соціальних проблем:

мир, права, адвокація, сервіс

Спортивні ліги:

боулінг, баскетбол, бейсбол, рибальство, волейбол

Групи вивчення:

літературні клуби, групи вивчення Біблії

Групи ветеранів:

Американський легіон, Спілка американських ветеранів II Світової війни, ветерани воєн за кордоном, ветерани-іноземці

Жіночі групи:

культурні, політичні, соціальні, освітні, професійні

Молодіжні групи:

Майбутні фермери, скаути, МХА

Ці асоціації разом зі здібностями окремих індивідів є основними інструментами розбудови громади. Як описано нижче в цьому посібнику (див.: Розділ 6), ефективний процес відродження громади вимагає організації, що розпізнає і залучить якомога більше цих асоціацій у творення і втілення концепції місцевої громади.

Асоціації в незаможних районах

Асоціації громадян є в кожній місцевості. Однак кількість асоціацій та рівень участі в них змінюються залежно від району. Наприклад, у новозбудованих передмістях може виявитися дуже мало асоціацій, бо люди ще не знають одне одного. У місцевостях, давно заселених, стабільних, де мешкає середній клас, асоціацій може бути багато. У старих, незаможних районах часто вважається, що асоціації не поширені. Хоча подекуди це справді так, у багатьох таких передмістях асоціацій чимало. Наприклад, дослідники знайшли в одному з небагатих передмість Чикаго понад 150 асоціацій. У тому числі такі різні за типом групи, як:

- 32-й районний комітет Демократичної партії
- Квартальний клуб 3600 Північного кварталу Діккенса
- Дій зараз
- Анонімні алкоголіки
- Пост Американського легіону Франкліна Делано Рузвельта
- Група іспаномовної молоді "Амістад"
- Коаліція художників
- Хлопчики-скаути і дівчатка-скаути
- Комп'ютерний клуб
- Комітет попередження злочинності
- Спроби відродження на Деймен Авеню
- Фаміліас Іспанас
- Асоціація торгівців на Фуллертон Авеню
- Люди Золотого віку
- Корпорація розвитку Грейтер Норт Пуласкі
- Ангели-охоронці
- Ареал гуманізму
- Товариство Святого Імені
- Імпульс внутрішнього міста
- Клуб левів у парку Джефферсона
- Ліга Ля Лече
- Ліга американців українського походження
- Пастирська асоціація площі Логан
- Асоціація сусідів площі Логан
- Ліга Лютера
- Хор ім. Монюшка
- Асоціація захисту юних матерів
- Сусід до сусіда
- Північно-Західна рада громадян похилого віку

- Дивні хлопці
- Баскетбольна команда "Наша леді Грація"
- Художники місцевості №147
- Мистецький ярмарок на площі Палмера
- Клуб Шемрок
- Літній наметовий клуб
- Спеціальна група проти хуліганства
- Група української молоді
- Об'єднані жінки-методистки
- Об'єднані сусіди в дії
- Жіночий клуб "Лось"

Можливо, таке різноманіття характерне не для кожної неможливої громади. Однак ніхто не має права припустити, що такі потужні інструменти, як асоціації, відсутні, поки не проведе ретельної інвентаризації свого району.

Особливо важливо зазначити, що в районах з низькими прибутками існує чимало асоціацій, що є неформальними групами без штатних працівників і навіть без назви. Однак вони виконують життєво важливу справу в громаді. До цих груп належать:

- П'ятеро жінок, які наглядають за дітьми на вулиці;
- Троє мешканців багатоквартирного будинку, які розбивають сад на пустирі біля свого будинку;
- Четверо парафіян церкви, які возять літніх членів конгрегації до крамниць на закупівлі.

Той факт, що ці асоціації не мають формального імені, не повинен заважати нам роздивитися потужну силу громади, яку вони складають. Через те серйозна розвідка місцевих організацій повинна включати й ці неформальні групи як життєво важливий ресурс.

Інвентаризація місцевих асоціацій

Важливою складовою процесу розвитку громади є вивчення всіх місцевих ресурсів. Тому інвентаризація місцевих асоціацій є основоположним кроком мобілізації сильних сторін громади.

Для початку одним із шляхів є опитування груп місцевих громадян щодо всіх асоціацій, до яких вони належать, а також щодо назв усіх інших, про які вони знають. Часто учасники бувають вражені, побачивши, як багато місцевих груп вони знають.

Цей початковий перелік потім можна поширити серед інших асоціацій та їхніх членів із проханням додати пропущені групи. Цей процес уже сам по собі допоможе інформувати й зацікавити місцеві асоціації, розкривши їх кількість, різноманіття й важливість.

Тутівник для пошуку місцевих груп

Певний район – це не лише вулиці, будинки та люди, що мешкають у них. Під поверхнею існує складна мережа зв'язків, різноспрямованих стосунків між людьми, і все це творить "кістяк" життя громади.

Дехто з мешканців належить до однієї розгалуженої родини, інші працюють разом. Дехто ходить до тієї самої церкви по неділях, інші грають у парку в софтбол по суботах після обіду або в кеглі четверговими вечорами. Молоді сім'ї кооперуються для спільного догляду дітей; інші люди утворюють клуб для обміну книжками, ще декого об'єднує гра у бриддж. Це можуть бути батьківські комітети в місцевій школі, квартальні клуби, історичні товариства, театральні групи, клуби садівників, зустрічі анонімних алкоголіків і тисячі інших груп. У плані формальному це може бути від зустрічі трьох сусідів за кавою,

які планують вечірку, до повномасштабних зборів громади з молотком, мікрофонами й порядком денним.

Як можна інвентаризувати різноманітні групи й асоціації у вашій місцевості? Далі наводиться кілька методів для створення їх переліку.

Дослідники Програми вивчення громад Центру міських проблем Північно-Західного Університету поставили перед собою завдання знайти якомога більше груп, до яких належать люди в одному з передмість Чикаго. (Дослідники працювали в старому передмісті Чикаго, в якому нараховується близько 24 кварталів і мешкає 85 000 людей; передмістя досить різноманітне за етнічним складом населення та соціо-економічними групами. Ми обирали недорогий, простий, швидкий і продуктивний шлях.

Ми знайшли три дієві шляхи:

- Використання газет, довідників та інших друкованих джерел.
- Опитування людей у місцевих інституціях, як от церкви та парки.
- Вибіркові телефонні опитування місцевих мешканців.

У Додатку 1 наведено всі різноманітні групи, які ми знайшли в одному районі, користуючись цими трьома методами.

Для початку: використання друкованих джерел

Газети й журнали

Якщо ви прибуваєте до певного регіону й нічого про нього не знаєте, найпростіший спосіб швидко дещо довідатися – це переглянути місцеві газети. Газети громад бувають від просто друкованих щомісячників до складних повноформатних газет, що виходять один або два рази на тиждень. Майже всі вони обслуговують місцевих читачів, друкуючи місцеві календарі, оголошення й новини щодо місцевих організацій.

Ми переглянули чотири підряд номери щотижневої газети громади, розрахованої на район, який ми вивчали. Ми обмальовували будь-які згадки про події, клуби, збори, спортивні змагання й рекреаційні групи, а також про будь-що інше, заради чого люди могли збиратися разом. Ці зусилля дали нам 25 груп; витрачений час був порівняно невеликий (півгодини на номер).

Ми також вивчили недільний мистецький додаток міської газети "Чикаго Триб'юн", де була інформація про події та культурницькі групи в усьому місті. Хоч і не спрямована на конкретну громаду, ця газета все ж додала кілька груп, у які могли входити місцеві люди.

Іншим корисним джерелом був міський щомісячний журнал "Чикаго". Тут раз на квартал друкується колонка "Залучення", що містить перелік волонтерських програм і програм самопомоги в різних районах міста.

Спеціальні газети, що їх видають місцеві політичні партії, громадські організації, природоохоронні групи або церкви, також можуть бути корисні.

Довідники

Нерідко трапляється, що хтось уже надрукував перелік організацій громади, і ви можете скоротити свою працю, скориставшись ним. Такі довідники можуть видавати місцеві газети, офіс члена міської ради (або іншого місцевого політичного лідера), публічна бібліотека (ми використовували загальноміський довідник, але в ньому відображено місцеві групи), церкви, громадські організації.

Іншу інформацію можна знайти в більш загальних довідниках:

- *Телефонний довідник.* На жовтих сторінках перевірте списки під заголовками "Асоціації", "Організації", "Братства". На білих сторінках зверніться до назви району (скажімо, Історичне товариство Парку Роджера, Бізнес-асоціація Чет-нем); або ж, якщо вам відомо, які етнічні групи домінують у районі, можете подивитися під цим словом (наприклад, Польсько-Американський конгрес), щоб пересвідчитися, чи немає тут місцевого відділення.
- *Енциклопедія асоціацій* (видана Дослідницькою компанією Дейла, Бук Тауер, Детройт MI 48226) зазвичай доступна в публічних бібліотеках. Може допомогти й щойно видане Регіональне видання, що містить перелік регіональних, штатових і місцевих організацій.
- *Довідники самопомоги.* Лікарні нерідко друкують перелік груп самопомоги (для молодих матерів, вдів або вдівців, людей, що перенесли різні операції або хронічних хворих, родин, де є хвороба Альцгеймера тощо). *Довідник самопомічних груп загальної підтримки в Іллінойсі* (виданий Центром самопомоги, Івенстоун, Іллінойс) містить перелік широкого спектру груп самопомоги, що працюють в Іллінойсі, включно з мистецькими й поетичними групами, жіночими групами й т.п.

Контакти з місцевими інституціями

Бібліотеки

Слушний спосіб відстежити місцеві групи – це піти туди, де вони збираються. Досліджуючи газети, наприклад, ми відкрили, що чимало груп зустрічається в місцевій бібліотеці. Ми сконтактували з бібліотекарем і дістали інформацію про те, які групи там збираються, ще й отримали виданий бібліотекою довідник місцевих організацій.

Парки й місця відпочинку

Інше популярне місце зібрань – це місцевий парк. Не тільки рекреаційні групи, а й інші, що ставлять перед собою ширші цілі, – громадські організації та ради місцевих шкіл – часто використовують паркові приміщення для зборів. Дзвінки до директорів місцевих парків дали інформацію щодо груп, які там збираються; деякі директори, крім того, надіслали детальні списки.

Інші рекреаційні заклади також можуть надати інформацію; наприклад, дзвінок або візит до місцевого боулінг-клубу повинні дати відомості про ліги або інші групи, що використовують доріжки.

Церкви

Безумовно, найважливішим місцем зборів у багатьох громадах є місцеві релігійні інституції. Церкви, мечеті й синагоги не лише надають приміщення для зовнішніх груп на зразок Анонімних алкоголіків, вони ще й організують власні групи з різноманітними цілями (жіночі групи, молодіжні тощо). Для значної кількості людей єдиним формальним членством є те, що пов'язане з їхньою церквою.

Через це ми вирішили особливі зусилля спрямувати на пошуки організацій, пов'язаних із церквами, діставши список місцевих церков від громадської організації; аналогічний перелік можна дістати й у місцевих готелях або лікарнях.

Ми почали з листа до місцевих церков (див.: Додаток 2, частина 1), в якому пояснили, що ми прагнемо знайти й чому вважаємо, що це буде корисно. До листа додали перелік різних типів організацій (див.: Додаток 2, частина 2).

Далі ми зателефонували пастору або іншому працівникові. Інколи пастор просто переглядав список, часто пастор забував (або не отримував листа), але в будь-якому випадку охоче надавав інформацію.

Ми запитували:

- Які групи церква спонсорує? (Якщо було необхідно, ставили допоміжні запитання, як от: "Як щодо груп вивчення Біблії?") Чи мета цих груп соціальна чи духовна, чи рекреаційна? Як часто вони збираються? Чи відкриті вони для інших членів громади, чи тільки для церковної конгрегації?
- Які інші місцеві групи збираються в церкві? (Ми часто додавали підказку: "Як щодо квартальних клубів?")
- Які ще послуги церква надає громаді? (Зазвичай додавали підказку: "Як щодо неформальних гуртків аеробіки або фотографії?")

Пастори, з якими нам пощастило поговорити, охоче йшли на співпрацю, хоча було також чимало таких, до кого ми не змогли додзвонитися. Ми послали цим пасторам іще одного листа з переліком організацій (див.: Додаток 4, частини 1 і 2), а також форму (Додаток 5) для заповнення, внесення до неї груп, які спонсорує церква або які в ній збираються, і надання інформації про них. Після цього ще кілька пасторів надали нам інформацію.

Багато пасторів зацікавилися тим, що ми робимо, й просили надіслати їм копію кінцевого продукту, ми обіцяли надіслати. Ми послали кожному пастору ще одного листа, давши їм можливість переглянути інформацію, щодо їхніх церков перед опублікуванням її (Див.: Додаток 6).

Контакти з церквами виявилися надзвичайно корисними. Від них ми отримали назви 340 груп, спонсорованих церквами, і ще 110 груп, що проводять збори в церквах, всього 450 груп із 43 церков, що відповіли нам. У Додатку 1 позначено, назви яких груп із нашого загального списку ми отримали завдяки контактам із церквами, – після назв цих груп у списку стоїть слово "церква".

Контакти з окремими людьми

Найбільш очевидний спосіб визначити, до яких груп входить людина, – це спитати її особисто. Але це й важче, ніж читати газети або опитувати кліриків та бібліотекарів. Треба вирішити, яких людей опитувати, знайти ефективний спосіб входження з ними в контакт, і поставити правильні запитання, щоб люди пішли на співпрацю й не відчули, що порушено їхнє приватне життя.

Ми попросили місцеву організацію визначити житловий квартал, який можна вважати "типовим" для району: де представлені різні етнічні групи й люди з різним рівнем достатку. Після цього ми вибрали три вулиці – всього шість кварталів, у яких були будинки різних типів.

Ми звірилися з Довідником Чикаго з околицями "Крісс-Кросс" (виданий Гайнсом, Шомбург, Іллінойс). Цей довідник надає імена й телефонні номери за адресою. Так, якщо ви маєте адресу будинку в певному квадраті, ви можете знайти імена й телефонні номери людей, які там мешкають. Якщо вам треба знайти видавця довідника "Крісс-кросс" вашого регіону, можете сконтактувати з: Гейнс і компанія, 8050 Freedom Avenue, NW, North Canton, OH, 44720, телефон (216) 494-9111.

Ми надіслали листи (Додаток 6) до всіх мешканців обраних кварталів. Ми пояснили суть проекту й додали Карту Асоціації (Додаток 2), а також орієнтовний тип асоціацій, про які наші адресати могли знати.

За тиждень ми надіслали ще по одному листу й зателефонували. Розуміючи, що дехто може бути підозрілим до того, хто розпитує, до яких груп належить людина, ми відразу зазначали, що працюємо в спонсорованому університетом проекті. Можна підтвердити правдивість намірів свого проекту, пославшись на шановані місцеві установи або організації.

Кожен дзвінок ми починали словами:

Добрий день, мене звуть _____, я з Центру міських проблем і досліджень політики Північно-Західного університету. Чи отримали Ви нашого листа? Я цікавлюся будь-якими клубами чи організаціями, про які Ви чули або з якими співпрацюєте, або членом яких Ви є.

Ми також телефонували деяким людям без попереднього листа, розмову починали словами:

Добрий день, мене звуть _____, я з Центру міських проблем і досліджень політики Північно-Західного університету. Ми проводимо дуже коротке опитування щодо клубів та організацій у Вашому районі. Нам не потрібне Ваше ім'я, нас тільки цікавлять назви клубів і груп, про які Ви знаєте. Чи могли б Ви відповісти на наші запитання?

Ми швидко зрозуміли, що це дуже обтяжливо – особисто читати список організацій усіх типів. Натомість ми навчилися ставити кілька запитань з відкритою відповіддю:

- Чи можете Ви назвати кілька груп, про які чули або до яких входили? Чи є вони у Вашому районі?
- Чи є місцева організація громади у вашому районі? Як щодо квартальних клубів?
- Чи берете Ви участь у роботі якоїсь церкви чи релігійної організації? Якщо так, то чи є в цій церкві інші групи чи клуби, до яких Ви належите?
- Чи є якісь інші групи з інтересів, у яких Ви чи члени Вашої родини берете участь – скажімо, жіночі або чоловічі клуби, ветеранські організації, мистецькі клуби або інші?
- Що Ви можете сказати про неформальні групи? Чи збираєтеся або співпрацюєте Ви зі своїми сусідами?

Не кожен бажає відповідати на такі запитання (ми помітили, що немає істотної різниці, чи одержали люди спершу листа, чи ні). Дехто не розмовляє англійською; декому так і не змогли додзвонитися; інші нібито хотіли побалакати, але казали, що не є членами ніяких організацій. Ті ж, хто виявив готовність до співпраці, надали нам назви 100 різноманітних організацій (було 49 повторів). Це дало в середньому 10 назв організацій на годину телефонних розмов.

Звісно, частина інформації повторювалася. Чимало людей, наприклад, називали церковні групи, про які ми вже знали. Однак дзвінки дали нам загальне уявлення про місцевість і те, наскільки її мешканці беруть участь у її житті. Ми також знайшли в кожному кварталі двох чи трьох людей, винятково заангажованих у місцевих групах та організаціях і здатних, вочевидь, бути неформальними гідями у своїх громадах.

Додаток 1 містить перелік організацій, про які ми довідалися по телефону; ви побачите слово телефон після назви групи.

Висновки

За допомогою описаних методів ми зібрали назви 575 груп, розташованих у районі, або таких, у яких беруть участь мешканці району.

Найпродуктивнішим методом для нас виявилися контакти з місцевими лідерами – пасторами чи бібліотекарями. Ці люди були, як правило, відкриті до співробітництва й здатні надати чимало дуже корисної інформації про місцеві групи.

Інші два методи також надали корисну (хоча й більш загальну) інформацію протягом порівняно невеликого часу.

Ми вивчали міський район, тож наші висновки стосуються міської специфіки. В громаді іншого типу – в малих містечках чи передмістях, наприклад, – висновки повинні бу-

ти інші; церкви можуть бути менш важливим джерелом інформації, ніж, скажімо, місцева газета.

Що не відображено в таблицях, так це якість інформації, отриманої особливо з особистих дзвінків та розмов з пасторами. Наприклад, лідери кількох церков розповідали про міцне членство в церкві в минулому, мовляв, воно зникає, коли нові етнічні групи оселяються навколо. Інші люди зазначали, що через роботу батьків лишається дуже мало часу для участі у справах громади. Ми також наштовхнулися на те, що дехто з людей вочевидь дуже заангажовані в справах громади й можуть бути прекрасними гідями для знайомства з іншими місцевими мешканцями.

Додаток 1

Місцеві асоціації Логан Сквер (отримано з місцевих джерел)

Пояснення:

Довідник	=	телефонний довідник
Церква	=	повідомлено лідерами церков
Слово	=	з розмов з місцевими лідерами
Зальцер	=	Довідник асоціацій бібліотеки Зальцер
Газета	=	газета "Логан Сквер Таймс"
Місцеві	=	газети місцевих громад
Телефон	=	телефонні опитування

Консультативна рада 32 округу (зальцер)

Комітет боротьби зі злочинністю 32 округу (зальцер)

Демократична партія, комітет 32 округу (зальцер)

Республіканська партія, комітет 32 округу (зальцер)

Демократична партія, комітет 33 округу (зальцер)

Республіканська партія, комітет 40 округу (зальцер)

Квартальний клуб на Західній вулиці Діккенса, 3600

Дій зараз: місцева група (церква)

Клуб дії: харчування для сусідів похилого віку (церква)

Асоціація літаковласників та пілотів (телефон)

Аль-Анон (церква)

Анонімні алкоголіки (телефон)

Конгрес усіх людей (довідник)

Товариство вітваря і чоток (церква)

Американський легіон Франкліна Делано Рузвельта, поштовий № 923 (довідник)

Американський легіон Лафает, пост № 159 (довідник)

Американський легіон (пост Скоукі) (телефон)

Американський легіон цивільних інженерів (телефон)

Іспаномовна молодь "Амістад" (церква)

Рибалки (слово)

Театр художніх ляльок Анін (місцеві)

Проект Антіохія: коаліція за поліпшення життя в громаді (церква)

Група мистецької терапії (телефон)

Коаліція художників (телефон)

Асоціація атлетів (церква)

Уроки поліпшення настрою (церква)

Центр громади Евондейл (місцеві)

"Разом у нашому районі" комуни Евондейл (слово)
 Квартальний клуб (телефон)
 Бойскаути (молодша група) Америки (телефон)
 Клуб хлопчиків (телефон)
 Братство (церква)
 Група старійшин CBS (церква)
 Кадети (церква)
 Фотоклуб (церква)
 Квартальний клуб Кемпбелл (телефон)
 Туристично-риболовецький клуб (церква)
 Каса Централ (довідник)
 Католицька добротинність: програма мати/дитина (церква)
 Центр розвитку громади й лідерства (слово)
 Сентро пара дес Арролло (церква)
 Сентро Унідад Латіна (зальцер)
 Група харизматичної молитви (церква)
 Чиказька асоціація палати общин (слово)
 Чиказька культурна співпраця (телефон)
 Митці північної околиці Чикаго (телефон)
 Чиказька група гласності (телефон)
 Організація Китай/Бірма/Індія (телефон)
 Християнська театральна компанія (газета)
 Християни в дії: Іспанська соціальна група (церква)
 Церква Святих Останнього Дня (телефон)
 Анонімні кокаїністи (церква)
 Комітет солідарності з людьми в Ель Сальвадорі (КСЛЕС) (слово)
 Магазин заощаджень громадської служби (церква)
 Комп'ютерний клуб: іще називається група MS-DOS (церква)
 Центр Коперніка (телефон)
 Товариство критян у Чикаго (довідник)
 Запобігання злочинності (телефон)
 CS & A (телефон)
 Маргаритки (дитяча група) (церква)
 Зусилля з відродження на Демен Авеню (слово)
 Данська група чоток (церква)
 Дочки милосердя (церква)
 Дочки Марії (церква)
 Клуб демократів (телефон)
 Рада округу (телефон)
 Дульсінея (слово)
 Центр раннього дитинства (церква)
 Анонімні наркомани: Група самопомоги (церква)
 Т'юторство ENOW (телефон)
 Конгрес рівних прав (довідник)
 Фаміліас Гіспаньяс: родинна група (церква)
 Родинна туристична група (церква)
 Боулінг Файесайд (довідник)
 Клуб дружби: клуб людей похилого віку (церква)
 Асоціація торговців Фуллертон Авеню (церква)
 Майбутні авіа пілоти Америки (телефон)
 Габріель Річардс: група людей, які публічно говорять іспанською (церква)
 Дівчатка-скаути Америки (церква)
 Золоті американці (місцеві)
 Золотий клуб обідів (церква)
 Золоті старійшини (церква)
 Корпорація розвитку Грейтер Норт Пуласкі (довідник)

Товариство Гваделупи (церква)
Гваделупарес (церква)
Ангели-охоронці (церква)
Ареал гуманності (церква)
Старт із передової позиції (церква)
Група здоров'я та фітнесу для філіппінців (телефон)
Клуб здоров'я (телефон)
Германас (церква)
Германос (церква)
Громадська організація Гермоза (церква)
Організація з попередження злочинності Гермоза (церква)
Товариство Святого Імені (церква)
Асоціація домовласників на Палмер Сквер (слово)
Домовласники на бульварі Гумбольдта (церква)
Незалежна політична організація (телефон)
Вплив на внутрішнє місто (церква)
Міжнародна федерація поліції (телефон)
Гільдія ірландського театру (газета)
Клуб левів у парку Джеферсона (слово)
Євангелістська Лютеранська церква Джіова (телефон)
Юніори (церква)
Клуб літніх громадян у парку Костюка (телефон)
Леді Фатіми (церква)
Леді добротності (церква)
Леді Хосе Дієго (церква)
Ліга Ля Лече (церква)
Клуб латинської драми: Клуб драми Північно-Західної громади (місцеві)
Латиноамериканська група навчання (церква)
Ліга американців українського походження (довідник)
Легіон Марії (церква)
Пілоти порятунку (телефон)
Профспілка працівників сервісу на Лоукал, 25 (телефон)
Американська федерація музикантів на Лоукал, 102808 (телефон)
Асоціація бульвару Лоґан (місцеві)
Клуб дівчаток і хлопчиків на Лоґан Сквер (місцеві)
Бібліотека на Лоґан Сквер (газета)
Міністерська асоціація на Лоґан Сквер (церква)
Клуб Левів на Лоґан Сквер (слово)
Асоціація сусідів на Лоґан Сквер (телефон)
Товариство збереження на Лоґан Сквер (церква)
Літні олімпійські ігри на Лоґан Сквер (церква)
Програма розвитку молоді на Лоґан Сквер (церква)
Клуб випускників Лойоли (телефон)
Обіди (церква)
Ліга Лютера: молодіжна група (церква)
Клуб М&М: для малечі (церква)
Боулінг на Марпл Лейн (довідник)
Квартальний клуб на Марпл Авеню (церква)
Середньовічні гравці: знайомство з середньовічними іграми (церква)
Квартальний клуб на Меділл Авеню (церква)
Асоціація торговців, підрозділ Мілуокі (слово)
Об'єднана Церква Христа, рада місії №4 (церква)
Хор Монюшка (церква)
Меморіал Муді (телефон)
Класи харчування матері й дитини (церква)
Клуб матерів (церква)

Асоціація захисту юних матерів (церква)
Місцева мережа на Північному Заході (зальцер)
Сусід до сусіда (церква)
Сусідська мережа впливу на внутрішнє місто (церква)
Місцева волонтерська група W3 (церква)
Місьцеве спостереження (телефон)
Мережа молодіжних послуг (довідник)
Група норвезьких жінок (церква)
Відділення коледжу в Північному парку (церква)
Північно-Західна федерація сусідів (газета)
Північно-Західна громадська організація (церква)
Північно-Західна рада літніх громадян (церква)
Північно-Західна асоціація геїв та лесбіянок (церква)
Дивні хлопці на Нортвест, 100Ф (довідник)
Наша Леді Милосердя (телефон)
Баскетбольна команда "Наша Леді Милосердя" (церква)
Організація танцюристів (церква)
Художники на Лоукал, 147 (телефон)
Мистецький ярмарок на Палмер Сквер (телефон)
Домовласники на Палмер Сквер (церква)
Батьки проти насильства на вулицях (церква)
Парки, зоопарки, музеї (телефон)
Філіппінська національна баскетбольна організація (телефон)
Гільдія жіночої місії Піка (церква)
Піонери (телефон)
Поліцейське товариство № 911 Польського національного альянсу (газета)
Польський музей Американської бібліотеки (зальцер)
Польський музей Америки (зальцер)
Польсько-американська поліцейська асоціація (довідник)
Церква в парку Портіс (телефон)
Лютеранська школа Принц миру (церква)
Класи психічного розвитку (церква)
Пуерто-Ріканська Палата торгівлі й промисловості в Чикаго (зальцер)
Асоціація покупців (телефон)
Клуб Королева/Король (церква)
Республіканський національний комітет (телефон)
Група громадян-пенсіонерів (телефон)
Квартальний клуб на Роквелл Авеню (церква)
Центр Руїс Белвіс (довідник)
Квартальний клуб Селса (церква)
Асоціація скаутських матерів (церква)
Морські скаути (церква)
Золотий обідній клуб літніх громадян (місцеві)
Обідній клуб літніх громадян (церква)
Клуб "Трилисник" (телефон)
Фан-клуб Сіда Саковіца (телефон)
Сестринство (церква)
Софтбол: у парковій зоні (телефон)
Квартальний клуб Сполдінг-Райтвуд (Клара Лайл) (слово)
Квартальний клуб Сент Луїс (церква)
Група харчування літніх людей Святого Луки (телефон)
Цитадель Святої Анни (телефон)
Святий Вінсент де Поль (церква)
Святий Гіацинт (телефон)
Святий Франциск (телефон)
Святий Іоан Берчман (телефон)

Група літнього наметового туризму (церква)
Вертихвости: класи тренування собак (церква)
Ветерани іноземних воєн Теда Нуссмана (телефон)
Організація Палмер Сквер (слово)
Цільова група проти вуличних хуліганів (церква)
Естонська Лютеранська церква (церква)
Театрально-історичне товариство (довідник)
Майстри тостів (телефон)
Група української молоді (церква)
Уна Нуева Есперанса (довідник)
Спілка машинних операторів (телефон)
Команда зусиль із залучення сусідів (місцеві)
Об'єднані сусіди в дії (зальцер)
Група об'єднаних жінок-методисток (церква)
Клуб швейцарів (церква)
Ветерани іноземних воєн, Чиказький блок-пост №7975 (довідник)
Ветерани іноземних воєн, № 300 (телефон)
Музей ветеранів В'єтнаму (газета)
Прихисток у Вест Тауні (церква)
Дикі коти Вест Тауна: молодіжна група (церква)
Місцева рада парку Вікер (церква)
Мистецька група парку Вікер (церква)
Громадянська організація на Вілсон Авеню (газета)
Жіноча організація "Лось" (телефон)
Молодіжна християнська асоціація (телефон)
Клуб літніх громадян МХА (телефон)
Клуб Молоді/Старожили (церква)
Драматична група молодих людей (церква).

Додаток 2

Частина 1

**Центр міських проблем і досліджень
політики
Північно-Західний Університет
2040 Шерідан Роуд / Івенстоун, Іллінойс
60208, тел.: (312) 491-3395**

16 лютого 1988

Єпископальна церква Святого Матвія
3333 Бейсайд
Чикаго, Іллінойс, 60000

Преподобний отче!

Центр міських проблем і досліджень політики Північно-Західного Університету працює над проектом, що стосується місцевих громад. Ми переконані, що клуби й організації є необхідною частиною громад, і через те ми намагаємося зібрати інформацію й скласти перелік клубів і організацій у місцевих громадах.

Ми вбачаємо в церкві первинний центр діяльності громади – як через групи, спонсоровані церквою, так і через групи, що використовують приміщення церкви для своїх зібрань. У межах свого проекту ми хотіли б задокументувати різноманітні групи, пов'язані

в той чи інший спосіб з вашою церквою. Протягом тижня з 22 по 29 лютого я зателефоную Вам, щоб поставити кілька запитань про клуби й організації, підтримувані вашою церквою, а також про будь-які інші групи, які просто збираються у вашій церкві. Це забере у Вас всього 5–10 хвилин.

Але перш, ніж я зателефоную, було б дуже цінно, якби Ви переглянули список різноманітних типів груп. Ми були б дуже вдячні, якби Ви могли позначити групи, пов'язані з вашою церквою. Коли ж я зателефоную, ми просто разом пройдемося по цьому списку.

Ми безмірно вдячні за витрачений час і Вашу співпрацю. Якщо у Вас виникнуть якісь запитання, будь ласка, зателефонуйте мені.

З повагою

Кеті Накаґава,
Молодший науковий співробітник

Частина 2

Карта асоціацій

Мистецькі організації:

хори, театральні, письменницькі

Бізнес-організації:

Торгівельна палата, місцеві бізнес-асоціації, групи

Доброчинні організації:

Червоний Хрест, Ракове товариство, Об'єднаний шлях

Церковні групи:

послуги, молитва, утримання, управління

Молодь, літні люди:

служки, чоловічі, жіночі

Громадянські події:

4 липня, мистецький ярмарок, Геловін

Групи колекціонерів:

колекціонери марок, гербаріїв, антикваріату

Групи підтримки громади:

"друзі" бібліотеки, дитячий садок, лікарня

Групи людей похилого віку:

громадяни похилого віку

Етнічні асоціації:

Сини Норвегії, Клуб чорної спадщини, Гайберніанз

Клуби здоров'я і фітнесу:

велосипедисти, бігуни, фізкультурники

Клуби за інтересами:

власники пуделів, власники антикварних автомобілів

Місьцеве самоврядування:

місто, містечко, виборча дільниця, пожежна команда, служба порятунку

Місьцеві засоби масової інформації:

радіо, газети, місцеве кабельне телебачення

Чоловічі групи:

культура, політика, соціальні проблеми, освіта, професійні

Групи взаємодтримки:

Анонімні алкоголіки, самодопомога (самодопомоги) епілептиків, Ліга Ля Лече

Регіональні й кварталні клуби:

патрулі проти злочинності, оздоблення території, Різдвяні декорації

Групи на свіжому повітрі:

клуби садівників, Товариство Одубон, клуби консервування

Політичні організації:

Демократи, республіканці, інші партії

Шкільні групи:

клуб машинопису, асоціації батьків і вчителів, догляд за малечою

Сервісні клуби:

Зонта, Ківаніс, Ротарі, Американська Асоціація університетських жінок

Групи з соціальних проблем:

мир, права, адвокація, сервіс

Спортивні ліги:

боулінг, плавання, бейсбол, рибальство, волейбол

Ветеранські групи:

Американський легіон, Американські ветерани, ветерани іноземних воєн і до-поміжних військ

Жіночі групи:

культурні, політичні, соціальні, освітні, професійні

Молодіжні групи:

Майбутні фермери, скаути, Молодіжна християнська асоціація

Додаток 3

Частина 1

Центр міських проблем і досліджень
політики
Північно-Західний Університет
2040 Шерідан Роуд / Івенстоун, Іллінойс
60208, тел.: (312) 491-3395

19 квітня 1998

Церква Всіх Святих
31 Вест Ренсон стріт
Чикаго, Іллінойс 60000

Превелебний отче!

Ми плануємо видання буклету з інформацією про групи й клуби, пов'язані з місцевими церквами. Ми гадаємо, що цей буклет буде корисний для людей у громаді як джерело знань про те, що відбувається в їхньому районі і як можна взяти участь у цих справах. Документ буде доступний кожному зацікавленому в діяльності громадських організацій, індивідів та церков.

Ми раніше телефонували Вам, але не змогли зібрати інформацію про вашу церкву. Ми й досі сподіваємося включити в наш документ вашу церкву, тож якщо у вас є бажан-

ня потрапити в цей буклет, будь ласка, заповніть доданий опитувальник і пришліть нам не пізніше п'ятниці 6 травня 1998 року. Нас цікавлять як групи, підтримувані вашою церквою (як от вивчення Біблії, хор або група молитви), так і ті групи, що просто використовують приміщення церкви для своїх зібрань (як от місцеві квартальні клуби, рекреаційні студії). Також, будь ласка, включіть відомості про будь-які щорічні події, які ви, можливо, підтримуєте (на зразок розпродажів, базарів або карнавалів), або будь-яку іншу інформацію, що, на Вашу думку, ілюструє внесок церкви в розбудову громади.

Якщо виникнуть якісь запитання, будь ласка, зателефонуйте мені за номером 491-7767. Дуже дякую за Ваш час і допомогу.

З повагою

Кеті Накагава,

Молодший науковий співробітник

Частина 2

Список

Нижче наведено перелік типів асоціацій і приклади кожної з них. Будь ласка, допишіть назви будь-яких груп, про які ви чули або в яких брали участь.

Мистецькі/культурні:

Місцеві художники, Театрально-історичне товариство

Громадянські/громада/:

Асоціація вчителів і батьків, Торгівельна палата, асоціація торговців

Підтримка:

Друзі бібліотеки

Церква:

Вивчення Біблії, хор, Цитадель Святої Анни, Молитовна група

Люди похилого віку:

Золотий обідній клуб, клуб літніх громадян

Етнічні:

Польсько-американський конгрес, Клуб чорної спадщини

Здоров'я і фітнес

Бейсбольна ліга, класи аеробіки, Молодіжна Християнська асоціація

Чоловічі:

Братський орден поліції

Взаємопідтримка/самопоміа:

Ліга Ля Лече, сімейні конфлікти

Сусіди/квартальні клуби:

Сусіди з Нортсайда, патрулі проти злочинності

Політичні:

Республіканський комітет, Офіс голови міської Ради, місцева пожежна команда

Рекреація:

гончарна справа, уроки тренування собак

Соціальні проблеми/послуги:

Зонта, Ківаніс, клуб С'єрра

Особливі інтереси:

збирання марок, власники собак, клуб водіїв

Ветеранські групи:

Американський легіон, Американські ветерани, Ветерани іноземних воєн

Жіночі групи:

Жінки в уряді

Молодь/діти:

Майбутні фермери, дівчатка і хлопчики скаути, Молодіжна Християнська асоціація

Додаток 4

Будь ласка, впишіть перелік груп і дайте інформацію про те, коли вони зустрічаються (наприклад, середа вечір, 1/тиждень, 1/місяць), а також хто може брати участь (будь-хто з громади чи тільки парафіяни). Для зручності скористайтеся, будь ласка, вкладеним у конверт переліком, що підкаже ідеї та приклади груп.

1.

Групи, спонсоровані церквою	Коли збираються?	Хто може брати участь?

2.

Групи, що використовують приміщення церкви для зібрань	Коли збираються?	Хто може брати участь?

3. Додаткова інформація, коментарі, побажання

Додаток 5

Центр міських проблем і досліджень
політики
Північно-Західний Університет
2040 Шерідан Роуд / Івенстоун, Іллінойс
60208, тел. (312) 491-3395

19 квітня 1988

Превелебному Ричарду Барнсу
Лютеранська церква Святого Петра
1000 Вест Кенсінгтон
Чикаго, Іллінойс 60000
Превелебний отче!

Дуже дякуємо за час, витрачений на відповіді на наші запитання щодо груп і клубів, асоційованих із вашою церквою. Ми плануємо укласти буклет із цією інформацією і були

б раді включити до нього інформацію з вашої церкви. Ми гадаємо, що цей буклет буде корисний для людей у громаді як джерело знань про те, що відбувається в їхньому районі і як можна взяти участь у цих справах. Документ буде доступний кожному зацікавленому в діяльності громадських організацій, індивідів та церков.

Зверніть, будь ласка, увагу на вкладений у конверт список, підготовлений за інформацією з вашої церкви. Якщо Ви бажаєте її розширити або уточнити, або якщо Ви не хотіли б, щоб її було включено в наш буклет, будь ласка, зателефонуйте нам за номером 491-7767 до п'ятниці 6 травня 1988 року. Якщо ми не матимемо від Вас відповіді, ми вважатимемо, що інформація точна, і що Ви схвалюєте включення її в цей документ.

Ще раз дякуємо за Ваш час і допомогу. Якщо у Вас виникнуть якісь додаткові коментарі або запитання, прошу сконтактувати зі мною.

З повагою

Кеті Накаґава, Молодший науковий співробітник

Додаток 6

Центр міських проблем і досліджень
політики
Північно-Західний Університет
2040 Шерідан Роуд / Івенстоун, Іллінойс
60208, тел. (312) 491-3395

30 грудня 1987

Містеру Джеймсу Брауну
3000 Вест Барнак стріт
Чикаго, Іллінойс, 60000

Шановний містере Браун!

Пишу Вам, щоб попросити про допомогу в виконанні проекту, здійснюваного Центром міських проблем і досліджень політики.

Ми переконані, що місцеві клуби й організації є важливою частиною місцевих громад. Ось чому ми намагаємося скласти перелік типів клубів та організацій, у яких беруть участь люди з Чиказьких передмість.

На виконання цього проекту ми обрали Ваше ім'я ненавмисне й хотіли б спитати Вас про різні групи й клуби, до яких Ви входите. Отже, протягом тижня з 6 до 13 січня один із моїх помічників зателефонує Вам і попросить відповісти на кілька запитань з нашого опитувальника. Це відніме всього десять-п'ятнадцять хвилин Вашого часу.

Ми будемо вдячні, якщо до нашого дзвінка Ви зможете переглянути вкладений до конверту список багатьох типів клубів та організацій. Чи не могли б Ви вписати групи, до яких входите? Потім, коли ми зателефонуємо, ми просто пройдемо з Вами цим списком.

Щиро вдячні за співпрацю. Якщо у Вас виникнуть якісь запитання, будь ласка, зателефонуйте мені.

З повагою

Джон Л. МакНайт

Помітні види робіт у громаді, здійснюваних асоціаціями

Вивчення місцевих асоціацій зовсім не обов'язково розкриє природу всіх робіт у громаді, що їх можуть здійснити групи громадян. Так само воно не покаже ті роботи, які ці групи повинні виконувати, якщо залучити їх до дії. Тому ефективне дослідження повинно також розрізнити різноманітні види діяльності, презентованої місцевими асоціаціями – формальними й неформальними.

У цій частині посібника наведено історії багатьох типів асоціацій і різновидів виконуваних ними робіт. Наступні дві частини розділу спеціально зосереджені на роботі двох конкретних типів асоціацій – церков і культурницьких організацій.

- У невеличкій сільській громаді група громадян сформувала асоціацію і заснувала радіостанцію, що перебувала в місцевих власності й управлінні. Станція відкрита для місцевих громадян і асоціацій – готова передавати дебати, оголошення, концерти. Радіостанція – "голос" громади. (КАХЕ)
- Група безробітних мешканців багатоквартирних будинків організувала асоціацію для пошуку роботи. Вони створили службу працевлаштування, що допомагала підготувати членів асоціації до роботи й направляла мешканців туди, де є можливість отримати постійну чи тимчасову роботу. Понад 75 мешканців забезпечені сьогодні роботою завдяки їхнім спільним зусиллям. (Любі домівки)
- Група місцевих квартальних клубів зібралася в неформальну асоціацію для вивчення вмінь і здібностей мешканців району. Як наслідок, група спромоглася започаткувати мережу самопомоги, взаємопідтримки й обміну. Вони також створили кооператив управління власністю, в якому використовувалися навички місцевих мешканців для надання послуг сусіднім землевласникам. (АСЕ)
- Асоціація, організована для занять олімпійським веслуванням, згодом розширює поле діяльності й створює секцію для початківців, організує місцеві регати, підтримує веслувальні програми в місцевих коледжах і ремонтує два громадські елінги. Група також стає громадським адвокатом щодо збереження чарівної затоки й не перетворення її на морський порт. (Веслування)
- Місцеве відділення Національної асоціації чорних бухгалтерів запропонувало безплатні бухгалтерські послуги місцевим групам і компаніям у громаді. Воно почало відігравати ключову роль у започаткуванні кількох місцевих компаній і неприбуткових груп. (Національна)
- Асоціація громадян займається відродженням ери продавців хутра, вона спонсорує серію "рандеву" щоліта в своїй громаді. Ця щорічна подія відтворює життя торговців хутром, їхні табори в 1700-ті роки. "Рандеву" – це частково історія, частково театр, частково фестиваль. Вони розростаються, тепер уже тривають по кілька тижнів на рік і приваблюють чимало людей з-за меж громади. "Рандеву" навчають історії, піднімають місцеву економіку й гуртують місцеві громади.
- Група мешканців будинку для незаможних утворила асоціацію, щоб узяти на себе відповідальність за управління своїм будинком. Ця Корпорація врядування помешканцями розробила концепцію майбутнього, втілену в поточний план: як перетворити свій будинок на підприємство зі змішаним прибутком, і щоб цим підприємством керували самі мешканці. (Любі домівки)
- Група в маленькому містечку створює центр гостинності в місцевій церкві. Вони встановили душ і меблі для відвідувачів. Волонтери чергують в офісі, що служить контактним центром для подій у громаді. Приміщення надається для зборів будь-якого типу. Група започаткувала "залучення коштів у громаді" для місцевих груп або осіб із творчими ідеями. Часом, коли до них приходять люди з інших місць, вони збирають збори громади, на яких місцеві люди й гості можуть поспілкуватися. (Лорон)

- Група афроамериканців середнього віку і старших створила асоціацію, щоб працювати з молоддю й допомогти їй подолати проблеми підліткового віку конструктивним, історично-вкоріненим і підтримуваним громадою шляхом. Асоціація організувала семінари, презентації, уроки й мережу завжди готових відгукнутися наставників. (Райтс)
- Члени родин людей з психічними захворюваннями утворили місцеву асоціацію самопомоги. Крім того, що вони надавали взаємну підтримку одне одному, група ще й стала центром контактів між її членами й іншими асоціаціями й підприємствами в громаді. Група знаходить працедавців, які готові підтримувати хворих, допомагає людям із психічними захворюваннями знайти шлях до груп або діяльності, завдяки чому вони можуть брати участь у житті громади. (Родина)
- Місцевий мешканець, стурбований поведінкою місцевої молоді, почав розмови з ними щодо їхніх здібностей і відкрив, що вони б хотіли майструвати. Потім він запропонував, щоб як неформальна група вони зробили щось таке, що допомогло б сусідам жити дружніше, більш згуртовано. Після тривалих дискусій вони вирішили виготовити дерев'яні крісла, щоб сусіди могли з задоволенням сидіти на свіжому повітрі й спілкуватися одне з одним. Нікому не розповідаючи, двоє дорослих і одинадцять підлітків виготовили 90 лав і розфарбували їх у зелений колір. Потім, рано-вранці весняної неділі вони встановили лави в кожному дворі на площі двох кварталів. Сусіди "знайшли" лави, говорили про них, виходили ввечері й сиділи на них, здружилися, завели нових приятелів і відновили давніх. Згодом нова команда місцевої молоді виготовила ще більше лав для місцевих мешканців. (Лави)
- Місцева асоціація ініціювала створення молодіжного відділення, щоб спробувати стимулювати молодих людей до активнішої участі в справах громади. Молодь відгукнулася й створила асоціацію під назвою Молодіжний експрес. Група створила підприємства, керовані молоддю, заснувала "банк навичок молоді", де визначається, що вони можуть робити, ініціювала створення клубу пошуку роботи, який з'ясовує можливості працевлаштування й забезпечує ширше залучення молоді до проектів місцевої громади. (Лексінгтон)
- Місцева асоціація стала єднальною організацією між тими сусідами, які можуть надати допомогу, й тими, хто її потребує. Вони знаходять людей, що не можуть вийти з дому (старих або інвалідів) і потребують допомоги в розчищенні снігу з доріжок або якщо їм треба перекопати сад. Потім асоціація знаходить людей, які згодні це зробити й скеровує їх. У відповідь дехто з людей, що не можуть вийти з дому, моляться за тих сусідів, які їм допомагають. Про сусідів, які розчищають доріжки й виконують роботи в саду, в місцевій асоціації кажуть, що "на них тримається земля". Тих же, хто молиться за них, називають "воїнами молитви". В інформаційному листку асоціації ведеться щомісячний облік кількості годин, відпрацьованих тими, "на кому тримається земля" й кількість годин молитви "воїнів". (Південний Захід)
- Понад 15 років тому група сусідів створила спільно керовану програму догляду за дітьми. Асоціація догляду покладається на неоплачуваний час батьків і вижила завдяки привабливості малих груп, близькості до дому, доброму керівництву й непрофесійному догляду дітей. (С'юард)
- У колишньому передмісті, нині оточеному містом, понад половина земель була вільна або занедбана; мешканці, що там лишалися, створили асоціацію для розробки концепції відновлення району. Вони найняли власного дизайнера й розробили план, що ґрунтувався на їхній концепції. Для втілення свого плану вони мусили перебрати у власність вільні землі. Вони кваліфіковано звернулися до мера, і той погодився гарантувати асоціації підтримку міста, щоб мешканці змогли перебрати контроль над землями. (Дадлі)

- Група випускників коледжу створила асоціацію, яка збирала інформацію від людей у районі, які мали бажання навчати інших того, що знають і вміють, – байдуже, за гроші, чи безоплатно. Група виявила тисячі предметів, яких могли навчати місцеві люди, – від гри на гітарі до праць Аристотеля. Ця "бібліотека" знань громади стала головним новим ресурсом місцевого зростання, обговорення й відродження. (Вивчення)

У кожній із цих історій ідеться про те, як групи громадян використали можливості асоціацій для виконання певних справ заради цілої громади – справ настільки ж важливих, наскільки й різноманітних, як от:

- Місцевої радіостанції
- Підготовка молоді до роботи
- Обмін уміннями поміж сусідами
- Збереження чарівного краєвиду
- Допомога в започаткуванні нового бізнесу
- Організація щорічного свята громади
- Управління житловим комплексом
- Залучення коштів для проектів у громаді
- Підготовка молоді до дорослого життя й залучення її до громадської діяльності
- Знаходження працевластувачів, здатних наймати місцевих мешканців
- виготовлення екстер'єрних меблів для розвитку взаємозв'язків у громаді
- Започаткування підприємств, керованих молоддю
- Знайомство сусідів, що потребують допомоги, з тими, хто може її надати
- Створення місцевого кооперативу з догляду за дітьми
- Розроблення генерального плану відновлення громади
- Створення групи спеціалістів у громаді, здатних допомогти кожному.

Ця робота місцевих асоціацій громадян стосується порядку денного розбудови громади. В результаті асоціації зміцнюють громаду і її членів, тож громада набуває вигляду, представленого в схемі на наступній сторінці.

Місцеві асоціації та їхня діяльність із розбудови громади. Можливості асоціацій брати на себе нову відповідальність

Більшість асоціацій було створено для досягнення певної мети. Скаутські організації хлопчиків і дівчаток було започатковано для того, щоб навчити дітей вміння жити на природі. Асоціації ветеранів мають за мету надання взаємопідтримки й захист інтересів ветеранів. Волонтери-пожежні організувалися для боротьби з пожежами.

Хоча ці функції є важливими для членів асоціацій і громади, кожна з цих груп має також потенціал, щоб робити більше. Скаути можуть взяти на себе відповідальність за проведення парадів у громаді. Ветеранські асоціації можуть залучати кошти для різних справ. Пожежники можуть прокатати на своїх машинах дітей під час парадів.

У громадах, де повністю використовуються внутрішні резерви, однією з важливих функцій є заохочення місцевих груп брати на себе нові завдання й відповідальність. Одним із прикладів готовності різноманітних місцевих асоціацій брати на себе нові завдання є програма, що діє в багатьох штатах, згідно з якою місцеві групи опікуються однією милею автострад і підтримують на них чистоту.

У штаті Висконсин Департамент транспорту звернувся до асоціацій із закликом допомогти відремонтувати милу місцевої автостради. Понад 2000 асоціацій зголосилися допомогти. Приклади таких різноманітних справ наведено нижче.

Вибрані асоціації штату Вісконсин

- Дочки праці, Бетел №44
- Загін бойскаутів "Оптиміст", Саук Прерії
- Асоціація старшої школи Фолл Рівер
- Ліга жінок-виборців ТВО Дейн
- Торгівельна палата регіону Ломайра
- Ротарі-клуб Плеттвілла
- Сільські домогосподарки
- Топс № W1, 552
- Дикі коти Вайони, клуб 4-Н
- Асоціація громади ОКІ
- Американські ветерани В'єтнаму, підрозділ 221
- Автоклуб південно-західного Вісконсину
- Найстарша молодіжна група
- Національне товариство честі міста Куба
- Дівчатка скаути Борсукової ради
- Боброва дамба Джерсі
- Новаторський клуб снігоходів
- Ліга таверн країни Додж
- Південно-західна ліга Айзека Волтона
- Радіоклуб Рок Рівер
- Моравська церква
- Лицарі ради Колумба, 7665
- Клуб детекторів металу Фор Лейкс
- Волонтери-пожежні з Монро
- Національна асоціація федеральних працівників на пенсії
- Клуб вершників Вісконсин Морган
- Бас-майстри Барабу
- Освітня асоціація Портідж
- Група дикого життя Беар Веллі
- Давні друзі з Мінерал Пойнт
- Майбутні фермери Америки з Блек Хок
- Рада старшокласників Дарлінгтона
- Меморіал ветеранів іноземних воєн, пост 5461, Бельвіль
- Асоціація пілотів Грін Кантри
- Група молодих баптистів Калвері
- Братство пси Фі Каппа
- Клуб водіїв вантажівок Ф-100, Баджерленд
- Клуб молодих жінок Фенімора
- Національне товариство честі старшої школи Маршалла
- Асоціація ловців Вісконсина
- Працівники харчевні Ширлі Віллідж
- Телефонні піонери Америки
- Туристичний клуб "Гоббіт"
- Хокейна команда "Сонячна прерія"
- Спеціальний атлетичний клуб для дорослих
- Аква-клуб "Верона"
- Домашні школярі Джейнсвілла
- Національна федерація дикого індика
- Громадянська асоціація Блафф'ю

Жодну з цих асоціацій не створювали для ремонту доріг, але громадяни з усіх цих асоціацій погодилися працювати задля добробуту всього суспільства, коли їх про те попросили.

Отже, вирішальною роллю місцевих лідерів є переконатися, що якомога більше асоціацій залучені до творення нового плану, нової концепції та проекту, і що вони готові виконувати нову для себе роботу – розбудову громади.

Релігійні та культурницькі організації: зразки асоціацій

Якщо цей підрозділ розповідав про участь багатьох груп і асоціацій у розбудові громади, то наступні дві частини детально описують роботу в громаді двох особливих типів асоціацій: релігійних і культурницьких.

Церкви, храми й мечеті присутні в кожній громаді, вони служать людям різних статків, рас і національностей. Хоча їхнє основне призначення – духовне піклування про своїх парафіян, вони продемонстрували вражаючу здатність до громадської роботи будь-якого типу. У наступній частині розділу описано різноманіття цієї діяльності.

Культурницькі організації та їхня діяльність окреслені в тій частині розділу, що йти-ме за наступною. Цю групу найчастіше не помічають у процесі розбудови громади, оскільки її внесок не такий очевидний, як новий будинок або нове підприємство, або молодіжний проєкт. Однак їхня здатність мобілізувати дух громади історично доведена, і саме вона є фундаментом, на якому виростає ефективна громада.

Джерела і контакти до “історій” у цій частині розділу

А.С.Е.	A.C.E. Block Clubs (612) 871-6553 (Flo Green)
Крісла	Green Chair Project Joel Sisson 3118 Pleasant Avenue South Minneapolis, MN 55408 (612) 649-4546
Любі домівки	Dearborn Homes Resident Management Corp. 2710 S. State Street, Suite 208 Chicago, IL 60616 (312) 326-3730
Дадлі	Dudley Street Neighborhood Initiative 513 Dudley Street Roxbury, MA 02119 (617) 442-9670
Родина	Family Support Group (218) 245-3994 (Joan Huge-Beech)
КАХЕ	КАХЕ Radio Michelle Johnson (218) 326-1234
Лорон	Lawron Presbyterian Church (218) 245-3888 (Dee Tally)
Вивчення	Learning Exchange Attn: Alice Murray Centre for Urban Affairs and Policy Research Northwestern University 2040 Sheridan Road Evanston, IL 60208

Лексінгтон	Lexington-Hamline Community Council (612) 645-3207 (Ted Benson)
Райтс	Rites of Passage (612) 374-9339 (Antar Soleem)
Веслування	Minneapolis Rowing Club (612) 333-4555 (Chip Magid, President)
С'юард	Seward Child Care Cooperative (612) 724-3030
Південний Захід	Southwest Improvement Council, Inc. (SWIC) Jan Marie Bell, Director 1000 South Logan Blvd., #200 Denver, CO 80219-3339 (303) 934-2181
White Oaks	White Oaks Society (218) 246-9393

РЕЛІГІЙНІ ІНСТИТУЦІЇ

Вступ – Місцеві релігійні інституції і відродження громади

Місцеві релігійні інституції мають море ресурсів, які можуть бути безпосередньо використані в відбудові громади. Насправді чимало церков і синагог уже почали застосовувати свої ресурси в громаді в надзвичайно творчі й інноваційні способи і таким чином стали центрами співпраці між місцевими людьми, групами, асоціаціями й інституціями. Іншими словами, сьогодні багато релігійних лідерів прийшли до розуміння того, що вони не можуть і далі лишатися значущими у громаді, якщо не навчаться налагоджувати важливі зв'язки задля розвитку і вдосконалення громад. Це розуміння привело до вражаючої кількості творчих підходів до розбудови громад силами релігійних інституцій. У цьому посібнику вказується лиш на кілька таких підходів і окреслюється лише один сет стратегій. (Більше ідей можна знайти в прекрасній книжці "Домашнє приготування економіки: Посібник з економічного розвитку громад для конгрегацій" Кіма Зейлента, яку можна дістати в Семінарі громад з економічного розвитку за адресою: 100 S. Morgan, Chicago 60607.)

Тож як саме релігійні інституції можуть якнайповніше застосувати незчисленні ресурси, до яких вони мають доступ, у процесі розбудови кращих громад? Відповідь на це запитання можна знайти в налагодженні й постійному розвитку широкомасштабної серії "партнерств" з іншими асоціаціями, інституціями, організаціями й індивідами, які також є в їхніх громадах. Об'єднуючи ресурси місцевих релігійних інституцій з ресурсами, вже наявними в інших структурах громади, церкви, синагоги та інші релігійні інституції можуть знайти виходи на найбільш трепетні проблеми своїх громад і набрати сили для розбудови серії міцних зв'язків, завдяки яким побачать ці проблеми в іншому світлі й дістануть насагу для їх належного й найбільш ефективного вирішення.

Нове відкриття релігійних інституцій як ресурсу громади

Майже в кожному районі існує широкий спектр релігійних інституцій. Кожна конкретна релігійна інституція пропонує унікальну конфігурацію специфічних ресурсів, які можна застосувати у процесі розбудови громади. Разом з тим, кожна релігійна інституція – велика чи маленька, міська чи сільська, Протестантська, Католицька, Іудейська, Мусульманська, Буддистська або якась інша – завжди пропонує ще й певний набір загальних для всіх ресурсів, які можна ефективно мобілізувати на користь відновлення громади.

Персонал. У церквах та інших релігійних інституціях працюють люди, не лише добре підготовлені й освічені, а й такі, що мають чимало особливих навичок та інтересів. Ці навички й інтереси часто можна використати на допомогу розбудові громади в різноманітні способи. Наприклад, чимало церков зараз виявилось залученими до програм будівництва житла в співпраці з неприбутковими організаціями. Інші релігійні інституції обрали галуззю докладання зусиль особливі аспекти розбудови громади, як от молодь, літні люди і/або митці.

Крім того, ще й члени місцевих релігійних інституцій приносять із собою широкий спектр особливих навичок, інтересів і знань, які можуть виявитися цінними для всієї церковної громади. Наприклад, теслі, водопровідники, лікарі, медичні сестри, вчителі, письменники, вчені, керівники підприємств, художники – всіх їх зазвичай можна знайти в якійсь місцевій релігійній інституції, і кожен із цих членів має особливий фах, який можна ефективно застосувати до процесу розбудови громади.

Приміщення. Незалежно від розміру й віросповідання, чимало релігійних інституцій мають принаймні одне велике приміщення, де збираються парафіяни, святилище, класні кімнати, офісні кімнати, підвали, вестибуль, стіни, передпокої, кухню, паркінг і деякі не використовувані приміщення. Деякі більші, краще укомплектовані церкви й синагоги мають до того ж подіум, спортивний зал, бібліотеку, школу й навіть кімнати гуртожитку. Усі ці ресурси можуть стати істотними засобами у постійному процесі розбудови громади.

Матеріали й обладнання. Чимало місцевих релігійних інституцій мають комп'ютери, копіювальну техніку, факси, музичні інструменти й матеріали, садово-паркові інструменти, навчальне приладдя, теслярські й слюсарні інструменти, кухонне начиння й меблі, як от столи й крісла. Інші, більші церкви й синагоги можуть також мати спортивне знаряддя, автобус або міні-бас, обладнання для відео і/або аудіозапису й різноманітне знаряддя для живопису. Якщо детально вивчити, виявиться, що кожна релігійна інституція має унікальну колекцію матеріальних ресурсів, які можна використати для вдосконалення громадського життя.

Професіоналізм. Релігійні лідери нерідко дають громаді прогностичну оцінку розвитку програм, що забезпечують більшу соціальну й економічну справедливість. В той час, коли занадто багато організацій та інституцій головний наголос роблять на конкуренції й "особистому інтересі", релігійні інституції майже завжди практикують альтруїзм і творення добрих справ в інтересах інших людей і всієї громади.

Релігійні інституції також приносять у громаду доречне усвідомлення й схвалення необхідності ритуалів у житті громади. Ритуал, символічне втілення традиції, збирає до купи міриади ниточок життя громади й дозволяє кожному члену релігійної громади бути причетним як цінна часточка загального цілого. Це означає, що навіть у нашу раціональну еру ритуал виражає в громаді сенс, який означає: "Ми є ціле полотно; ми поділяємо спільну історію; ми належимо разом як до минулого, так і до майбутнього". Іншими словами, релігійний ритуал – це вираз глибокої потреби людини самовіддано брати участь у духовному житті громади.

Завдяки відданості, альтруїзму й розумінню необхідності ритуалу релігійні інституції відомі своїм моральним авторитетом, здатністю прямо говорити про соціальні проблеми та їхній негативний вплив на життя громади. Наприклад, у Чикаго зібралася коаліція місцевих церков, щоб виступити проти розгалуження мережі казино в місті. В іншому місті церкви й синагоги звернули увагу громадськості на моральні аспекти закриття фабрики й узагалі того типу розвитку району, який не бере до належної уваги основоположні інтереси місцевих мешканців.

Економічні ресурси. Місцеві церкви й синагоги не лише просто купують знаряддя й матеріали, вони мають здатність наймати мешканців громади для здійснення проектів відновлення або тривалих програм, які вони спонсорують. Вони можуть навіть мати фонди для інвестування в проекти розвитку громад. Крім того, місцеві релігійні інституції часто мають можливості об'єднувати свої ресурси з ресурсами громадських організацій з метою створення можливостей для започаткування місцевого бізнесу або розширення його діяльності.

Перелічені різноманітні ресурси – це лиш окремі приклади того, на що здатні місцеві релігійні організації. Але щоб ці ресурси почали служити меті розбудови громади, вони повинні бути активно об'єднані з іншими основними ресурсними центрами громади. Це означає, що місцеві релігійні організації повинні бути готові до налагодження серії взаємовигідних "партнерств", якщо вони мають намір реалізувати весь свій потенціал у процесі розбудови громади, міцної як матеріально, так і духовно.

Створення карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для місцевих релігійних інституцій

Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з багатьох ресурсів, що їх місцеві релігійні організації можуть запропонувати до процесу розбудови громади, нам треба піти далі й вивчити засоби, завдяки яким лідери громади можуть якнайефективніше мобілізувати ці ресурси й зробити їх вагомими ресурсами розбудови громади. Ці зусилля з поєднання місцевих релігійних інституцій із процесом розбудови громади включають чотири специфічні кроки:

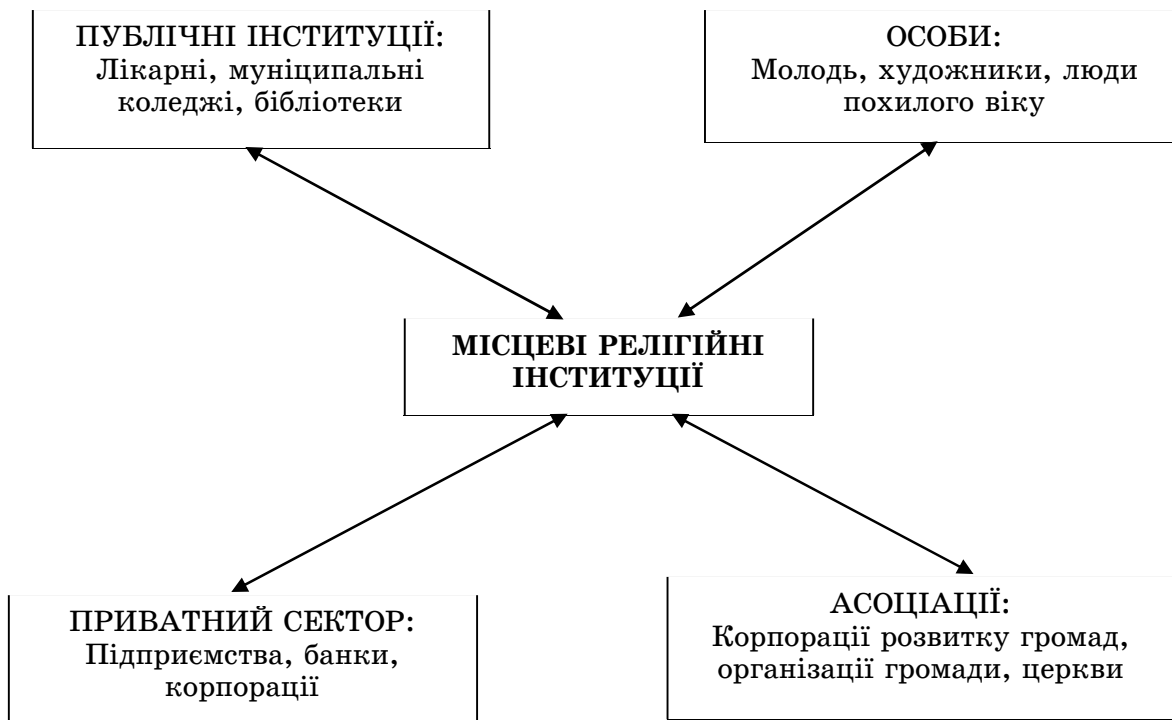
- Насамперед проведіть ретельне дослідження специфічних ресурсів кожної місцевої релігійної інституції.
- Далі складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, що представлені місцевими людьми, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці можливості громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами "людей з ярликами", як от люди похилого віку, молодь, люди, що живуть на соціальну допомогу й митці.
- Потім застосуйте отриману інформацію для розбудови міцного, надійного, взаємовигідного партнерства між місцевими релігійними інституціями й індивідами, організаціями й асоціаціями, наявними в громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевих релігійних інституцій у процесі розбудови громади далі налагоджуйте стосунки з ресурсами, що існують за межами нинішньої вашої громади.

Схема 1 ілюструє стосунки, що можуть існувати між місцевими релігійними інституціями й потенційними партнерами, яких можна знайти в громаді в кожній з цих чотирьох згаданих специфічних категорій.

Налагодження продуктивних стосунків між місцевими релігійними інституціями й громадою

Коли реальні ресурси як місцевих релігійних інституцій, так і громади, в якій ці релігійні інституції розташовані, належним чином розкриті й занотовані, тоді релігійні лідери можуть почати працювати разом з іншими лідерами громади над налагодженням серії нових партнерських стосунків, які об'єднують релігійні інституції з постійним процесом побудови міцної, більш повно інтегрованої громади. Далі наведено лиш кілька прикладів цього процесу в дії, як це відбувалося в різних громадах:

Схема 1: Потенційні партнери

Місцеві релігійні інституції та асоціації громади

Асоціації громадян

- Кілька місцевих квартальних клубів тепер зустрічаються в церкві на південній околиці Чикаго, де конгрегація працює з ними над донесенням до громади родинних цінностей. Ця церква прагне об'єднати навколо себе всі квартальні клуби для створення повнішого відчуття громади. (Сіон)
- Католицька парафія є членом місцевої і національної мереж, що об'єднують групи, стурбовані рекламою на бігбордах тютюнових і алкогольних виробів, чиїми адресатами є громади з низькими доходами. (Св. Сабіна)
- Альянс церковних служок працює разом, щоб донести до громади занепокоєння проблемами на зразок місцевої практики наймання на роботу, прийнятних правил торгівлі в громаді тощо. (Сіон)
- Церква дозволяє користуватися своєю копіювальною технікою кільком неприбутковим організаціям. (Об'єднана)
- Центр громади налагоджує стосунки з місцевою церквою, щоб надати можливість членам парафії захищати права індивідів у кризових ситуаціях.
- Католицька конгрегація дозволяє місцевим групам використовувати свою головну залу для заходів із залучення коштів. Час від часу церква отримує орендну плату від користувачів; вона поглиблює контакти з громадою через широкий спектр груп, які використовують її приміщення. (Пій 5-й)
- Працівник католицької церкви розробляє довідник ресурсів місцевих гуманітарних служб і організацій для поширення в цілій громаді. (Пій 5-й)
- Корпорація розвитку громади, створена при церкві, працює з сімома групами у кредитній спілці розвитку громади. (Бетел)

- Баптистська конгрегація встановлює партнерство з місцевим відділенням Асоціації християнської молоді над створенням дитячого садка; цю співпрацю церква розглядає як можливість служіння громаді й зміцнення контактів з нею. (Північний Берег)
- Парафія надає право місцевому відділенню Асоціації християнської молоді користуватися своїм паркінгом і підвалом для спеціальної літньої програми. У відповідь молоді парафіяни можуть користуватися ресурсами АХМ після школи. (Пій 5-й)

Інші релігійні інституції

- Група католицьких парафій створює громадську організацію з метою вирішення проблем місцевої політики, молодіжних програм, адекватного сервісу в місті й житлового будівництва. (Пій 5-й)
- Кілька лютеранських церков об'єднали ресурси, щоб започаткувати міську програму корпусу волонтерів, призначили виконавчого директора. До програми приєднуються місцеві волонтери, щоб працювати з місцевими неприбутковими організаціями. (Перша)
- Коаліція місцевих конгрегацій створює житло-будівельну корпорацію для зведення 130-квартирного комплексу, де планується створення міжнаціонального житлового простору. (Четверта)
- Шість місцевих парафій об'єднуються, щоб забезпечувати добродійні обіди в громаді, кожна у свій день тижня. (Четверта)
- Мережа місцевих церков координує кілька програм створення притулків для різно-етнічного населення. Притулки й церкви постійно спілкуються одне з одним для того, щоб зробити використання їхніх об'єднаних ресурсів найбільш ефективним. (Аптаун)
- Міжконфесійна коаліція церков зустрічає плани побудови стадіону активізацією громадської підтримки з метою "витрясти" з міста й будівельників головні концесії для району. Ці концесії включають гарантоване відселенське житло, великий грант від міста для місцевого розвитку, нової публічної бібліотеки й паркінгу. (Перша)
- Коаліція місцевих церков надає свої приміщення для біженців із Центральної Америки. (Об'єднана)
- Місцева церква дозволяє іншим парафіям, що не мають приміщення для відправ, використовувати своє власне святолице. Ці "гостьові" парафії платять скромну орендну плату, яка допомагає церкві-господарю сплачувати за комунальні послуги. Активність церкви-господаря в громаді зростає завдяки присутності в ній ряду різних етнічних груп, що користуються її приміщеннями. (Північний Берег)

Культурницькі організації

- Місцева парафія налагоджує партнерство з неприбутковою програмою підтримки іммігрантів і місцевою імміграційною службою. У межах партнерства церква дбає про те, щоб зняти відчуття ворожої атмосфери в новоприбулих іммігрантів, водночас налагоджуючи контакти з різними етнічними групами в громаді. (Аптаун)
- Конгрегація афроамериканців підтримує представників африканських народів, підписуючи документ, який окреслює продуктивні політичні заходи на допомогу цим народам. Церква розбудовує стосунки з африканськими церквами, щоб забезпечити своїм парафіянам відчуття їхньої африканської спадщини. (Триніті)

- Парафія встановлює контакти з кількома агенціями розвитку й допомоги в Нікарагуа з метою допомогти своїм парафіянам зрозуміти, в якій бідності, в яких соціальних умовах живуть люди в Центральній Америці. (Четверта)

Місцеві релігійні заклади й публічні інституції

Парки

- Церкви можуть не лише надавати приміщення для релігійної діяльності, а й брати участь у заходах, спонсорованих місцевим парком, які є важливими для всіх членів громади. (Фуллер)
- Місцевий парк на вшанування підлітків, що посіли перше й друге місця в Конкурсі молодих громадян паркової зони, організує для них екскурсійну поїздку до Університету штату Іллінойс в Урбана/Шампейн. Ця подорож фінансується за рахунок пожертв місцевих церков. (Фостер)

Бібліотеки

- З метою налагодження кращих контактів з іспаномовними мешканцями району бібліотекар відвідує місцеву католицьку церкву й встановлює демонстраційний стіл біля входу до церкви з інформацією про бібліотеку. (Парк Олбані)
- Місцевий пастор просить бібліотекаря громади порекомендувати ведучого для церковних програм. (Остин)

Муніципальні коледжі

- Парафіянин – викладач англійської мови як другої з муніципального коледжу пропонує ці уроки трансформувати для місцевої церкви, де вони будуть більш доступними для членів громади. (Північне узбережжя)
- Муніципальний коледж проводить деякі зі своїх лекцій у місцевій католицькій церкві. (Пій 5-й)

Школи

- Ліга Урбана знаходить церквам контакти зі школами у програмі шефства, коли церкви забезпечують наставників для учнів місцевих шкіл. Як наслідок, церква дістає можливість краще поєднатися зі своїм районом. (Чиказька ліга Урбана)
- Церква встановлює стосунки з місцевою школою завдяки учням, яким дозволено відвідувати молодіжний центр при церкві. (Св. Сабіна)

Виправна система

- Місцева церква засновує будівельну компанію для забезпечення мешканців громади доступним житлом. Оскільки церква не може запропонувати стандартну платню, вона налагоджує партнерство з місцевою в'язницею, звідки ув'язнених щодня відпускають до місцевого муніципального коледжу. Їхня будівельна робота зараховується їм як плата за майбутнє навчання в коледжі. (Християни)

Лікарні

- Парафія в Чикаго розвиває партнерство з місцевою лікарнею. У межах партнерства церква наймає трьох штатних працівників лікарні (фінансує лікарня) для організації громадськості навколо проблем охорони здоров'я і розвитку програм, пов'язаних зі здоров'ям. (Пій 5-й)

- Дві сусідні церкви ділять медсестру громади; вона працює двадцять годин на тиждень в одній церкві й двадцять годин – у другій. В одному з цих будинків церков – притулок, а в другому мешкають люди похилого віку. (Лейкв'ю)

Місцеві релігійні інституції та приватний сектор

- Католицька парафія надає приміщення для зборів місцевої бізнес-асоціації. Потім ці стосунки йдуть на крок далі: церква підтримує проведення ярмарків працевлаштування в громаді й запровадження місцевого Кодексу бізнес-етики. (Св. Сабіна)
- Пастор налагоджує стосунки з місцевою бізнес-асоціацією, яка має намір встановити стипендії для місцевої молоді. Причина, з якої так відбувається, полягає в тому, що цей пастор так тісно пов'язаний з громадою, що саме він може якнайкраще надати асоціації інформацію, якої вони потребують. (Аптаун)
- Велика церква видає щомісячну газету й активно запрошує місцевий малий бізнес розміщувати рекламу в цьому виданні. Таким чином церква підтримує місцеву економіку, а підприємства мають недорогу рекламу, що досягає широкої аудиторії. (Триніті)
- Парафія укладає контракти з міськими агенціями й місцевими підприємствами для надання трудової підтримки завдяки своїй програмі Трудових ресурсів. (Християни)
- Парафія завжди наймає місцевих будівельників, коли здійснює проекти будівництва або ремонту. (Об'єднана)

Місцеві релігійні інституції та особи в громаді

Місцеві мешканці

- У Чиказькій церкві працює цілодобовий телефон довіри, через який церква здійснює навчання мешканців громади. (Об'єднана)
- Кілька церков розвивають стосунки з організацією Оселя для гуманізму, якій вони допомагають зводити житло для своєї громади за доступними цінами. (Четвертий, Аптаун)
- Церква розбудовує навколо себе коаліцію місцевих груп і організацій, яка призначає день жалоби з нагоди 20-ї річниці вбивства лідера Чорних Пантер Фреда Гемптона. (Об'єднана)

Інваліди

- Люди похилого віку беруть участь у програмі Відвідання важливої особи, спонсорованої місцевою церквою; в межах програми вони відвідують менш мобільних літніх людей і намагаються допомогти їм у вирішенні будь-якої практичної проблеми. Учасники пройшли підготовку, щоб навчитися міряти тиск, розпізнати наркотичну залежність, допомогти прийняти ванну, надати першу медичну допомогу й допомогти з практичними щоденними проблемами, такими як ведення бюджету, придбання й приготування їжі. Найстарішою учасницею є 82-річна жінка. (Менший брат)
- Місцева церква прийняла до себе літню жінку з проблемами розвитку, і тепер участь у недільних відправах і діяльності церкви стали яскравими сторінками її життя. (Логан Сквер)

Люди, що живуть на соціальну допомогу

- Парафія встановила тристороннє партнерство з групою захисту бездомних і притулком, щоб збудувати додатковий тимчасовий нічний притулок для бездомних чоловіків. Цей проект значною мірою фінансований церквою, і члени церкви мають можливість бути волонтерами у реалізації церковного бачення соціальної справедливості. (Четверта)
- Група жінок із місцевої церкви налагодили партнерство з сусіднім притулком, де надають волонтерську допомогу. (Триніті)
- Корпорація розвитку громади, створена місцевою церквою, працює з іншою парафією над тим, щоб перетворити будинок парафіяльного священика на тимчасове переселенське житло для двадцяти родин. Церква здає старий будинок свого священика корпорації розвитку громади за один долар на рік. (Бетел)
- Спілка місцевих конгрегацій працює з Чиказьким житловим департаментом над відновленням вільних квартир у громадському житловому комплексі у своєму районі. (Четверта)

Молодь

- Церква запрошує дитячий садок орендувати її приміщення. Ця щойно розширена дитяча програма допомагає церкві сплачувати за комунальні послуги й дає можливість бути лідером завдяки участі парафіян у шкільній раді. (Об'єднана)
- Церква забезпечує гарячі сніданки дітям у школі, що розташована через дорогу. У відповідь школа дозволяє парафіянам користуватися її паркінгом. (Перша)
- Програма послуг молоді допомагає церкві започаткувати свою молодіжну програму. (Об'єднана)
- Місцевий пастор, водночас досвідчений художник, налагоджує стосунки з сервісною організацією місцевої старшої школи; завдяки цим стосункам школа виграє від розпису стін і мистецьких проєктів, здійснених учнями під наставництвом пастора. (Аптаун)

Люди похилого віку

- Старшокласники, члени місцевої конгрегації, започатковують програму "опіки" над людьми старшого віку, що живуть у недорогих квартирах, збудованих корпорацією розвитку, заснованою церквою. (Триніті)
- Парафія запрошує міський Департамент у справах людей похилого віку заснувати точку харчування літніх людей у церкві. (Північне Узбережжя)

Митці

- Група місцевих митців започатковує програму заохочення молоді до творчого самовираження засобами драми й музики в сусідній церкві. В результаті молодь із парафії та з громади підготувала кілька вистав для конгрегації та громади. (Об'єднана)
- Церква на північній околиці Чикаго дозволяє місцевій театральній трупі проводити репетиції у своїх приміщеннях. У відповідь парафіяни церкви мають змогу дивитися вистави безплатно. (Об'єднана)
- Місцева церква надала симфонічному оркестру безоплатне приміщення для репетицій, натомість члени конгрегації насолоджуються симфонічною музикою під час деяких відправ, до того ж їм дозволено слухати цілі концерти безплатно. (Північний Берег)

У всіх наведених історіях ми побачили, як релігійні інституції, активні у процесі розбудови громади, виявили здатність налагодити партнерство з місцевими організаціями, інституціями (включно з іншими церквами й синагогами) і/або групами людей з особливими інтересами. У подібному партнерстві обидва партнери виграють, і коли це трапляється, з'являється потужний імпульс і далі розбудовувати ці стосунки, започатковувати нові проекти, що зміцнюють сили й солідарність у громаді.

Схема 2 на наступній сторінці показує, як місцеві релігійні інституції можуть сконтактувати з партнерами, наявними у громаді, де ці релігійні інституції розташовані.

Схема 3 далі репрезентує комплексну мережу партнерських зв'язків, відкритих для місцевих релігійних інституцій, що змогли розвинутися й стати динамічним ресурсом громади.

Схема 2: Партнерство, що зміцнює

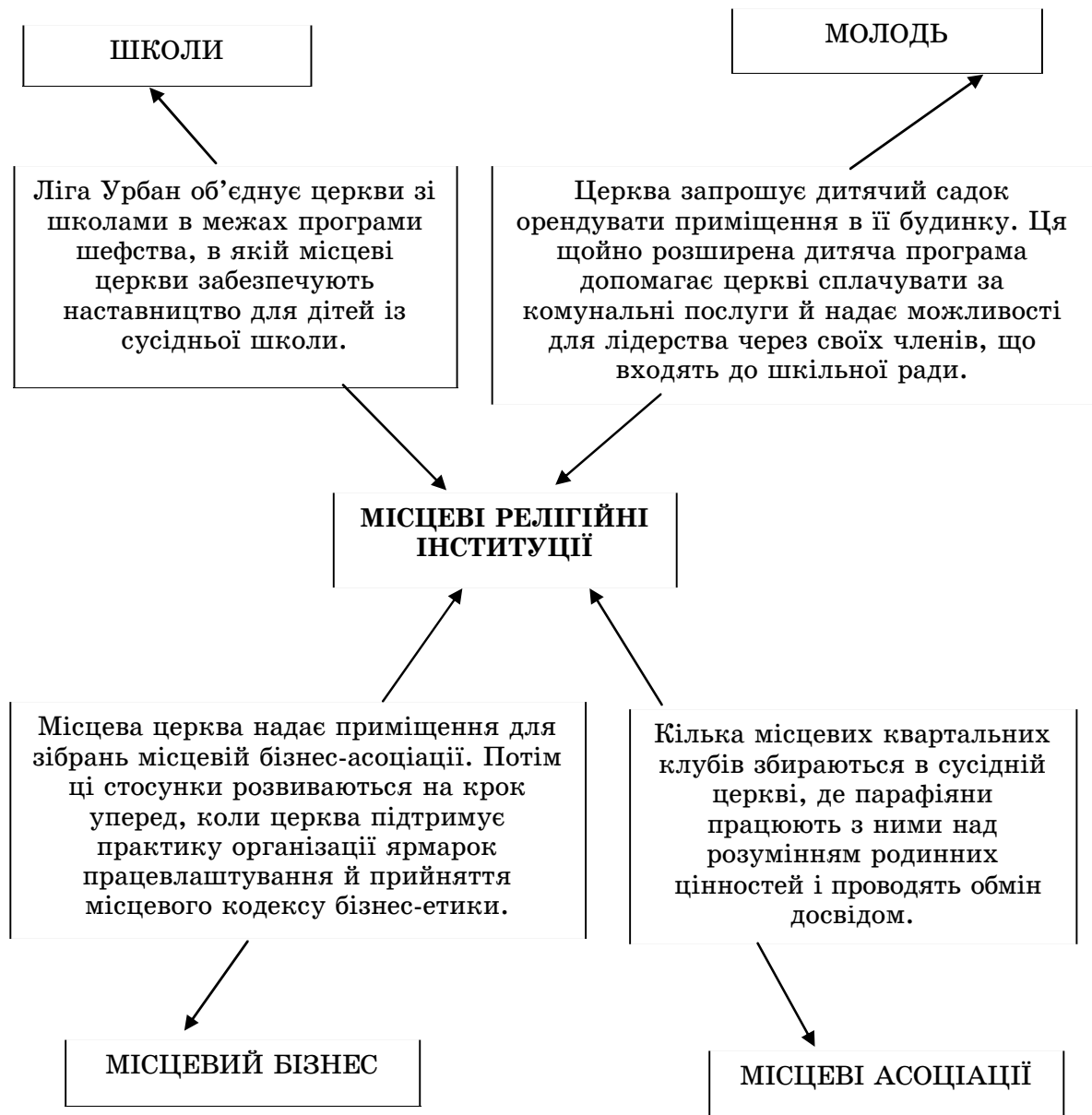
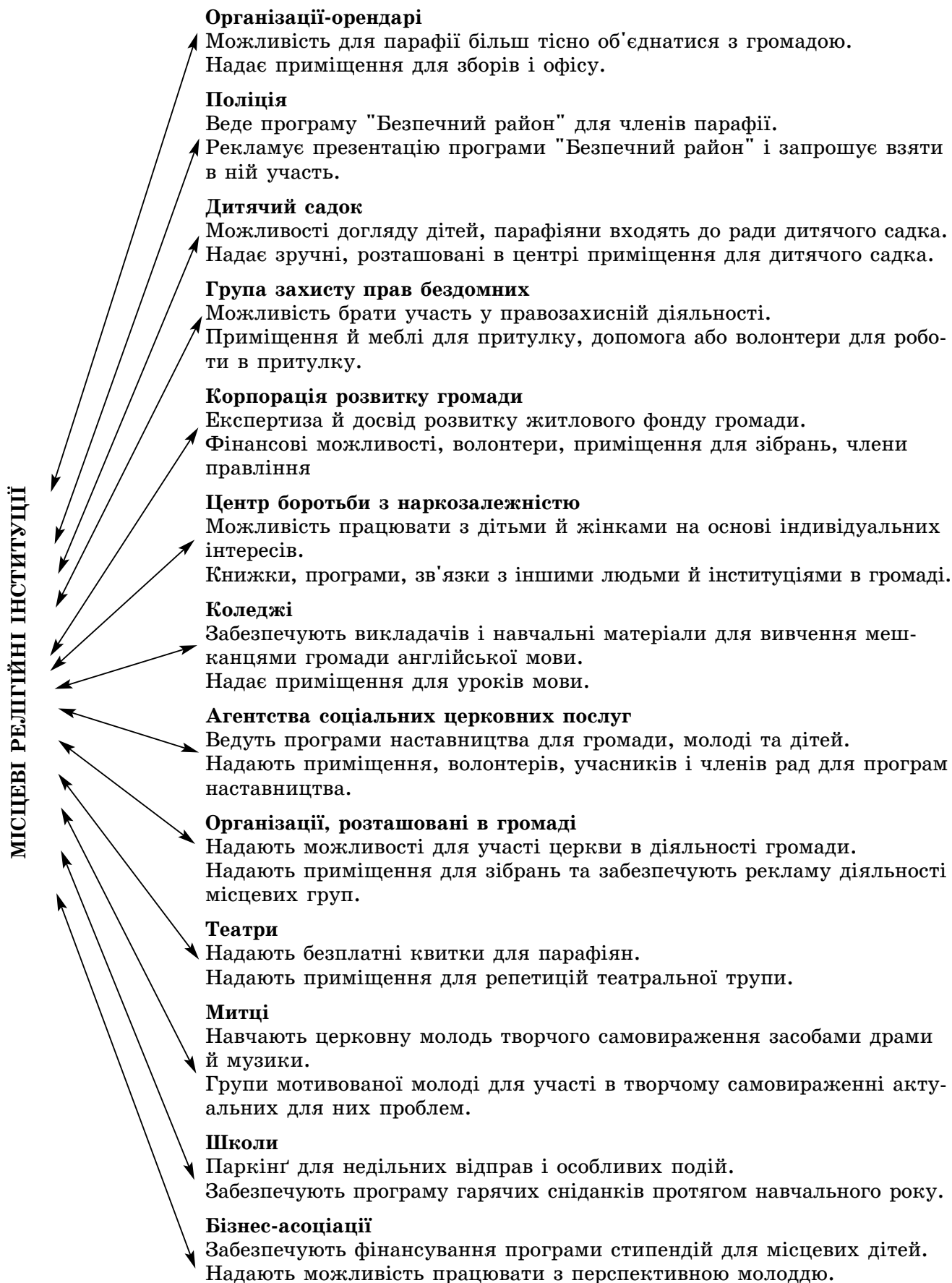

Схема 3: Стосунки один з одним

Наведення мостів між місцевими релігійними організаціями й ресурсами за межами громади

Розбудувавши міцне партнерство у своїй нинішній громаді, місцеві релігійні інституції мають тепер добрі позиції, щоб діяти як "мостобудівники" до зовнішніх ресурсів. У багатьох випадках ці зв'язки з "зовнішніми" ресурсами вже існують і тільки вимагають модифікації й удосконалення, щоб громада дістала максимально можливу вигоду від їх використання.

Наприклад, хоча й існує нерідко прірва між містом і передмістям, передмістям і сільською місцевістю, церкви можуть опинитися на передовому рубежі наведення мостів через ці прірви, оскільки в кожній із цих місцевостей вони вже мають готових партнерів із числа єдиновірних церков. Так, чимало міських конгрегацій налагодили зв'язки або партнерство з приміськими парафіями і навіть зробили наступний крок – до побудови ширшої коаліції з релігійними інституціями з довколишніх громад. Результатом цих зусиль є спрямування нових ресурсів до громади й використання цих ресурсів у найефективніший спосіб:

- Корпорація розвитку громади, заснована місцевою церквою, працює з індивідами з-за меж громади, які можуть надати спеціалізовані консультації. Один із цих партнерів використовує навички й досвід приміського домобудівника, котрий знає, як будувати енергозберіжні будинки. (Бетел)
- Консорціум конгрегацій, як міських, так і приміських, створює об'єднаний фінансовий резерв з метою дати змогу біднішим конгрегаціям із коаліції отримати безпроцентні позики на проекти відновлення або вдосконалення житла. (Північна Кароліна)

Крім "релігійних" контактів церкви, вона також може залучити громадську або приватну філантропічну підтримку. Наприклад, чимало церков можуть зміцнити громадські фонди, що займаються створенням недорогих житлових комплексів. Кілька церков навіть створили свої власні фундації для підтримки програм посилення громад.

Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу

Парк Лобані	Albany Park Library 5150 N. Kimball Avenue Chicago, IL (312) 744-1933 (Chahee Stanfield, Branch Head)
Остін	Austin Library 2121 W. 95th Street Chicago, IL 60644 (312) 746-5038 (Donna Kanapes, Branch Head)
Бетел	Betel New Life, Inc. 367 N. Karlov Chicago, IL 60624 (312) 826-5540 (Mare Nelson, President)
Християни	Christian Family Center Church 1800 W. Bradley Avenue Peoria, IL 60606 (309) 673-2600 (Rev. Tony E. Pierce)
Перша	First Baptist Congregational 1613 W. Washington Blvd. Chicago IL (312) 243-8047 (Rev. Arthur Griffin)

Фостер	Foster Park Church of Christ 12814 S. Lowe Chicago, IL (312) 821-5797
Четверта	Forth Presbyterian 126 E. Chestnut Chicago, IL (312) 787-4570 (Rev. Ted Miller)
Фуллер	Fuller Park 331 W. 45th Street Chicago, IL (312) 268-0062 (Fred Toler)
Лейкв'ю	Lakeview Presbyterian 716 W. Addison Street Chicago, IL (312) 281-2655 (Rev. John Scott)
Маленькі брати	Little Brother's Friends of the Elderly 1658 W. Belmont Chicago, IL (312) 477-7702 (Jamie Hirsch)
Логан Сквер	Logan Square Neighborhood Association 3321 W. Wrightwood Chicago, IL 60647 (312) 384-4370 (Rosita De La Rosa)
Mars Hill	Mars Hill Missionary Baptist 5244 W. Lake Street Chicago, IL 60644 (312) 287-3535 (Rev. Clarence Stowers)
Північний Берег	North Shore Baptist 5244 N. Lakewood Chicago, IL (312) 728-4200 (Pastor Marcus Pomeroy)
Пій 5-й	St. Pius V Church 1919 S. Ashland Chicago, IL 60608 (312) 226-6161
Св. Сабіна	St. Sabina Church 1210 W. 78th Place Chicago, IL (312) 483-4300 (Rev. Michael Pflieger)
Триніті	Trinity United Church of Christ 532 West 95th Chicago, IL 60628 (312) 962-5650 (Rev. Jeremiah Whight)
Об'єднана	United Church of Rogers Park Ashland & Morse Avenue Chicago, IL 60626
Аптаун	Uptown Baptist Church 1011 W. Wilson Chicago, IL (312) 784-2922 (Pastor Brian Bakke)

Сіон

Zion Hill Missionary Baptist Church
 1460 W. 78th Street
 Chicago, IL 60620
 (312) 651-2622 (Rev. George Waddles)

КУЛЬТУРНИЦЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ

Вступ – Культурницькі організації та відродження громади

Люди в громадах завжди збиралися разом відсвяткувати, поспівати й потанцювати, пограти на музичних інструментах, розповісти одне одному історії, виробити гарні речі й продати їх. Усі ці види діяльності часто називають "культурою", і це той клей, що тримає людей укупі й допомагає їм утримувати міцну громаду.

У кожній громаді є люди, які "виробляють" культуру, які малюють, пишуть, співають, розповідають історії, виготовляють коштовності, гончарні вироби, полотно. Митці й ремісники представляють тих, хто робить безцінні внески в розбудову громади, як це вже зазначалося в Розділі 1. Коли ця творча енергія об'єднується в місцевих організаціях, вони перебувають у центрі процесу розвитку громади.

Що ми маємо на увазі, коли кажемо: "Місцеві культурницькі організації"? Безперечно, інституції більш професійні, формальні й помітні є важливими складовими місцевого культурного ландшафту – громадські театри, галереї, музеї, музичні групи. Але рівною мірою важливими є й менш формальні, аматорські колективи, що їх місцеві люди створюють разом, – спектр музичних груп широкий – від великих церковних хорів до вуличних реперів, від співаків псалмів до випадкових джазових ансамблів, блюзових і рок-груп, виконавців національної музичної спадщини, які грають усе – від бальних танців до польки. Культура включає і групи сусідів або членів однієї парафії, що танцюють старовинні танці, співають старі пісні, виробляють чарівні предмети в старовинному стилі. Вона також охоплює всі спеціальні проекти й події, покликані показати молодим людям їхнє національне коріння, прижити любов до прекрасного наступним поколінням.

Нове відкриття культурницьких організацій як ресурсів громади

У кожному районі люди, що займаються розбудовою громади, мають можливість працювати з широким спектром культурних ресурсів. Знайти формальні групи неважко; для того ж, щоб розшукати неформальні й тимчасові музичні, танцювальні, театральні колективи, ремісників, потрібна більша наполегливість.

Більші й формальніші групи можуть запропонувати до процесу розбудови громади відчутні матеріальні можливості. Наприклад, місцеві театральні трупи або пов'язані з церквами великі музичні колективи можуть мати:

Приміщення. Нерідко театр, зала й репетиційні кімнати можуть стати осередком діяльності не лише труп, яким належать або якими контролювані, а й менш формальних або одноразових програм, у яких беруть участь молодь, літні люди або групи, які зазвичай не мають доступу до таких приміщень.

Матеріали й обладнання. Великі культурницькі організації часто мають великий перелік матеріалів, що можуть бути доступні до використання й ширшою громадою. Наприклад, групи в громаді й учні в школах користуються фарбами й пензлями, глиною та іншим гончарним обладнанням, костюмами, інструментами, нотами – все це може стати доступним для місцевих культурницьких організацій.

Люди. Безперечно, саме місцеві мешканці є тими, хто самі продукують культуру, вони є найціннішим ресурсом розбудови громади. Занадто часто, особливо в незаможних громадах, до людей, що частково або й повністю присвячують своє життя мистецтву, не звертаються щодо внеску їхніх талантів і світобачення в розвиток району. Разом з тим, діставши можливість читати, представляти, грати, звертатися до сусідів, навчати їх, чимало художників роблять це з великим ентузіазмом і починають розвивати нові здібності, відкривати нові можливості в людях громади.

Люди, що розбудовують громаду, між тим звертаються не лише до більш професійних груп, а й до тих, хто продукує культурні цінності просто тому, що любить цим займатися. Це місцеві мешканці й групи, готові навчати того, чим займаються, розповідати про історію громади, прикрашати своєю поезією, танцями й музикою місцеві зібрання. Все це люди, які можуть зробити важливий внесок – свої дух і бачення – у проект розбудови громади.

Економічні можливості. Місцеві культурницькі організації можуть мати вражаючий потенціал для економічного розвитку. У них можуть бути ресурси, що дозволяють купувати у місцевих продавців обладнання або наймати місцевих мешканців і навіть підживлювати суміжний бізнес. У Чикаго, наприклад, роздрібні крамниці й туристичні кампанії туляться навколо місцевих ремісників, музеї національної культурної спадщини оживляють місцевий розвиток, а громадські театральні трупи діють як магніт для іншого, пов'язаного з мистецтвом бізнесу.

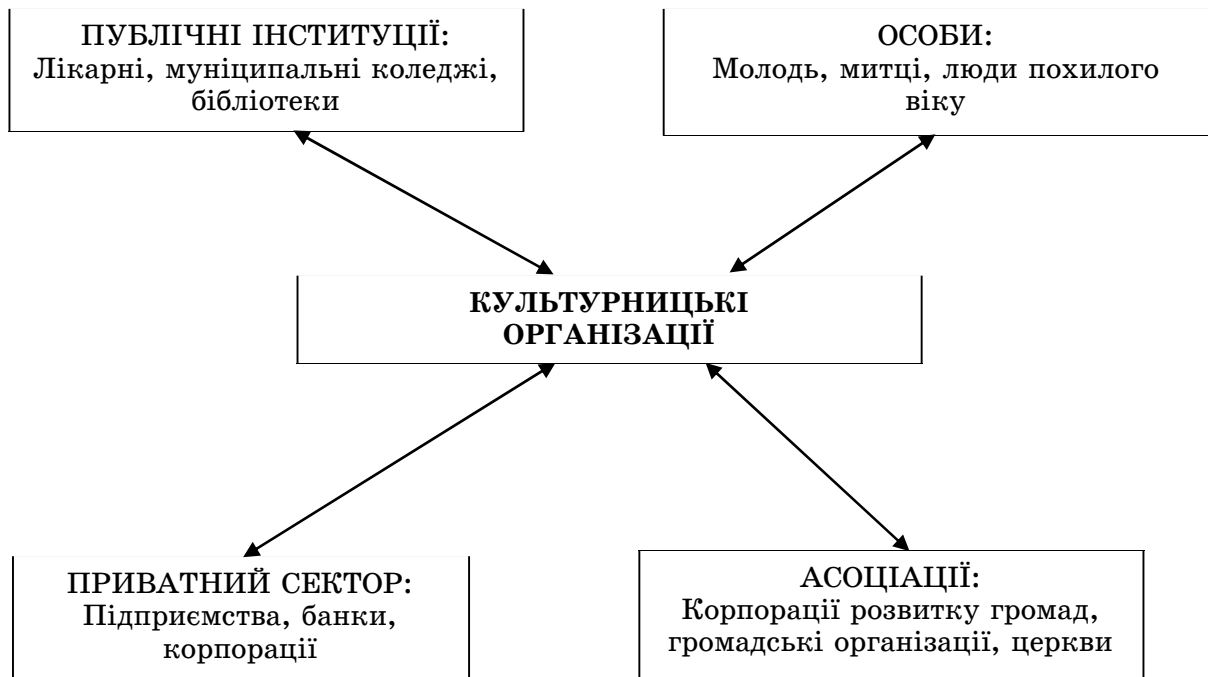
Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для культурницьких організацій

Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з багатьох ресурсів, що їх місцеві культурницькі організації можуть запропонувати до процесу розбудови громади, нам треба піти далі й вивчити засоби, завдяки яким лідери громади можуть якнайефективніше мобілізувати ці можливості й зробити їх вагомими ресурсами розбудови громади. Ці зусилля з поєднання місцевих культурницьких інституцій з процесом розбудови громади включають чотири специфічні кроки:

- Насамперед проведіть ретельне дослідження специфічних ресурсів кожної місцевої культурницької інституції.
- Далі складіть перелік ключових можливостей і ресурсів громади, що представлені місцевими людьми, асоціаціями, організаціями й інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці можливості громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами "людей з ярликами", таких як люди похилого віку, молодь, інваліди й інші митці.
- Потім застосуйте отриману інформацію для розбудови міцного, надійного, взаємовигідного партнерства між місцевими культурницькими організаціями й індивідами, організаціями й асоціаціями, наявними у громаді.
- І нарешті на основі цього партнерства й активної участі місцевих культурницьких організацій у процесі розбудови громади й далі налагоджуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами вашої громади.

Схема 1 ілюструє стосунки, що можуть існувати між місцевими культурницькими інституціями й потенційними партнерами.

Схема 1: Потенційні партнери

Розбудова продуктивних стосунків між місцевими культурницькими організаціями і громадою

Тепер, коли ресурси як місцевих культурницьких організацій, так і громади, в якій ці організації розташовані, визначено, лідери цих культурницьких організацій можуть почати працювати разом з іншими лідерами громади над налагодженням серії нових партнерських зв'язків. Погляньмо на деякі приклади цього процесу, що мали місце в різних громадах.

Місцеві культурницькі організації та публічні інституції

Парки

- Група людей похилого віку, члени Іст-Сайдського історичного товариства, працюють із місцевою школою у приміщеннях, наданих парковою системою, над створенням музею, в якому було б представлено історію чотирьох передмість Чикаго. (Іст-Сайд)
- Картинна галерея громади має більше творів, ніж може виставити, а в сусідньому парку в одному з будинків є велика незайнята кімната. Парк погодився надати галереї цю вільну кімнату під додаткові експозиційні площі. Тепер у парку є культурна експозиційна зона, відкрита для публіки. Подивитися експозицію приходять люди, які, можливо, інакше ніколи б не мали нагоди відвідати місцевий парк. Водночас галерея має більші площі для експозиції, а місцеві художники – ширші й триваліші виставки своїх творів. (Беверлі)
- Оскільки місцевий музей мистецтв по вівторках не бере плати за вхід, вчитель живопису з паркової зони вирішив запропонувати уроки живопису по вівторках у музеї. В результаті учні мають можливість оглядати музейну експозицію і діставати інформацію, що надихає їх і робить кращими їхні власні твори. (Екхерт)

- Парк досяг домовленості з місцевим музеєм, що курси, пропоновані музеєм, відбуваються у приміщеннях парку, коли в музеї приміщення зайняті. Внаслідок цього в парку відбуваються заняття з виготовлення масок і гобеленів. У відповідь парк отримав можливість безплатно робити ксерокопії в музеї. (Гаріссон)

Бібліотеки

- Місцеве історичне товариство тримає всі свої матеріали в місцевій бібліотеці. У співпраці з місцевою театральною трупю історичне товариство спонсорує виставу за Шекспіром у бібліотеці. (Парк Роджерс)
- Представник широковідомого музею відвідав місцеву бібліотеку й привіз із собою серію "скриньок досвіду", колекцій матеріалів, що передбачають творчу участь дітей у заняттях. Зараз місцевий бібліотекар презентує аналогічну програму на постійній основі для місцевих дітей. (Маршалл сквер)
- Бібліотека й муніципальний коледж працюють разом над організацією виставки й програми до Дня Корейської культури, що включає традиційні корейські розповіді, співи й танці, а також обговорення поточних соціальних проблем. (Парк Олбані)

Муніципальні коледжі

- Муніципальний коледж наймає місцевого художника, щоб він проводив художні екскурсії в громаді; під час екскурсій студенти відвідують різноманітні мистецькі музеї та студії місцевих художників. (Лонг Айленд)

Школи

- Іспанський клуб міської старшої школи намагається ствердити важливість латинських культур для громади. Клуб організує Тиждень латинських культур і фестиваль національних кухонь. (Бостон)

Поліція

- Місцева поліція створює телефон довіри, зосереджений на темі пограбувань, її роботу висвітлює місцева афроамериканська радіостанція (Янгстаун)

Лікарні

- Місцева лікарня спонсорує проведення китайського ярмарку здоров'я, під час якого волонтери надають переклад відповідної інформації, лікарі вручають призи, а учні місцевої школи показують концерт. (Аркадія)

Місцеві культурницькі організації та індивіди у громаді

- Група літніх людей показує скетчі, співає, розповідає про історичні події й готує страви південної кухні у місцевих церквах, синагогах і центрах людей похилого віку протягом Місячника Чорної історії. (Парк Лінкольна)
- 85-літня американка мексиканського походження викладає шеститижневий курс традиційного мистецтва й гончарства іншим літнім людям у музеї Мексиканського мистецтва. (Мексиканці)
- Літні люди з громади допомагають організувати День Ля Посадас, протягом якого діти ходять від дверей до дверей, прохаючи про притулок (як це робили Марія та Йосип у Біблії). (Пільзен)

- Група літніх людей, що беруть активну участь у роботі В'єтнамської асоціації штату Іллінойс, організують щорічне святкування на честь батька-засновника В'єтнаму. (В'єтнамці)
- Старійшини в'єтнамської громади у передмісті Чикаго пишуть вірші до щомісячного видання В'єтнамської асоціації. (В'єтнамці)

Ця коротка добірка історій ілюструє, як культурницькі організації, що беруть активну участь у процесі розбудови громади, змогли налагодити успішне партнерство з іншими місцевими організаціями, інституціями й/або групами людей з особливими інтересами. У подібному партнерстві обидва партнери виграють, і коли це відбувається, народжується потужний імпульс до подальшої розбудови таких стосунків, до започаткування нових проєктів, що й далі зміцнюватимуть громаду.

Схема 2 показує, як місцеві культурницькі організації можуть об'єднати зусилля з місцевими партнерами.

Схема 2: Партнерство, що зміцнює

Джерела й контакти до "історій" у цій частині розділу

Лобані

Albany Park Library
 5150 N. Kimball Avenue
 Chicago, IL 60625
 (312) 744-1933 (Chaehee Stanfield, Branch Head)

Аркадія	Arcadia Methodist Hospital 300 Huntington Drive Arcadia, CA 91007 (818)445-4441 (Nancy Baillie, Director of Volunteer Services)
Беверлі	Beverly Park 2460 W.102nd Street Chicago, IL
Бостон	Boston Technical High School 55 New Dudley Street Roxbury, MA 02120 (617) 445-4381 (Yolanda Pinto)
Іст Сайд	East Side Historical Society 10833 Avenue D Chicago, IL 60617 (312) 221-7349 (Frank Stanley)
Екхерт	Ekhert Park 1330 W. Chicago Avenue Chicago, IL (312) 294-4710 (Mickey Maher)
Гарісон	Harrison Park 1824 S. Wood Chicago, IL (312) 294-4714
Парк Лінкольна	Lincoln Park Senior Center 2111 Halsted Street Chicago, IL (312) 543-6776 (Lorraine Myers)
Лонг Айленд	Long Island Community College Long Island, NY
Маршалл Сквер	Marshall Square Library 2724 W Cermak Chicago, IL 60608 (312) 747-0061 (Julie Lockwood, Branch Head)
Мексиканці	Mexican Fine Arts Center Museum 1825 W. 19th Street Chicago, IL 60608 (312) 738-1503
Пільзен	Pilsen Resurrection Project 1641 S. Allport Chicago, IL 60608 (312) 226-7887
Парк Роджерс	Rogers Park Library 6907 N. Clark Street Chicago, IL 60626 (312) 744-0156 (Angie Spataro, Branch Head)
В'єтнамці	Vietnamese Association of Illinois 4842 N. Broadway Chicago, IL 60640 (312) 728-3700 (Qua Dran)

Янгстаун

National Neighborhood Foot Patrol Center
School of Criminal Justice
Michigan State University
560 Baker Hall
East Lansing, MI 48824-1118
(800)892-9051

Розділ 3

ЗАЛУЧЕННЯ МІСЦЕВИХ ІНСТИТУЦІЙ ДО РОЗБУДОВИ ГРОМАДИ

Вступ

Поруч із ресурсами, представленими окремими мешканцями й асоціаціями громадян, у кожній громаді розташовано кілька більш формальних публічних, приватних і неприбуткових інституцій. Оскільки ж ці інституції мають вражаючу концентрацію ресурсів, місцеві громади почали використовувати їх для цілей розбудови громади. У відповідь творчі лідери цих інституцій почали усвідомлювати свою відповідальність за добробут місцевої громади, і свої часто невикористані можливості спрямовувати на підвищення соціального, фізичного й економічного здоров'я громади.

Кількість, розміри й природа інституцій вочевидь змінюються від району до району. Деякі місцеві громади багаті на інституції, інші – ні. Але навіть найбільш занедбані громади є місцями, де є певна бізнес-активність і певна комбінація публічних і неприбуткових інституцій, таких як школи, парки, бібліотеки, поліцейні відділи, агенції соціальних послуг, муніципальні коледжі й лікарні.

Оскільки важливим кроком процесу розвитку є визначення всіх місцевих ресурсів, вичерпне вивчення місцевих інституцій надасть дуже важливу інформацію. Хоча самі інституції знайти й перелічити неважко, в дослідженні, що претендує на корисність для цілей розбудови громади, мусить бути щось більше, ніж означення кістяка. Це тому, що місцеві інституції, особливо великі, є складними й багатовимірними. Для досягнення своїх цілей вони мобілізують людей з різними навичками, будівлі, обладнання, бюджет, зв'язки з іншими інституціями тощо. Крім того, інституції самі є джерелом ресурсів. І різні складові "колекції ресурсів" кожної інституції можуть бути корисні для конкретних цілей розбудови громади.

Наприклад, місцеві лідери, що працюють над залученням місцевої школи до процесу розбудови громади, починають зі складання переліку всіх ресурсів, якими володіє школа. Цей перелік містить:

- **Приміщення.** Школи – це місця, де можуть збиратися групи людей. Вони також можуть служити місцем, де "визріває" діяльність громади – від малого бізнесу до місцевих фестивалів і програм соціальних послуг.
- **Матеріали й обладнання.** Комп'ютер, засоби зв'язку, копіювальна техніка школи – все це може бути використане на підтримку груп у громаді. Так само й книжки, бібліотека – також може стати ресурсом місцевих громадян.
- **Можливості нових придбань.** Матеріали, товари й послуги, придбані школою, можуть бути спрямовані на розгортання, підтримку або розширення місцевих підприємств, у тому числі й створених молоддю.
- **Політика наймання працівників.** Як головний працедавець у більшості передмість і містечок школа може взяти за правило наймати на роботу міських мешканців.
- **Курси.** На заняттях новостворених вечірніх курсів школа може надавати освіту і тренінг мешканцям або групам, що прагнуть брати участь у розвитку району.
- **Вчителі.** У кожному районі вчителі – це потужний корпус високоосвічених і професійних дорослих людей з критичним мисленням і питомими знаннями, які

можуть зробити суттєвий внесок у зусилля місцевих груп, що займаються розвитком громади.

- **Фінансові можливості.** Школи мають можливість генерувати й отримувати спеціальні фонди через суміжні заклади й завдяки зверненню до урядових агенцій, корпорацій та фундацій, не завжди доступних громадським групам. Ці особливі можливості можуть стати важливим ресурсом стратегії розвитку громади.
- **Молодь.** Учні з їхніми ідеями, енергією й ідеалізмом можуть стати важливою ланкою завдяки навчанню й стажуванню у процесі розвитку місцевої громади.

(Див.: розділ "Школи" і "Посібник з участі шкіл у розвитку місцевих громад" (Центр міських проблем і досліджень політики, Північно-Західний університет, \$ 1) для отримання додаткових знань про роль місцевих шкіл у процесі розбудови громади).

Отже, при дослідженні інституцій мусить бути детальний перелік багатьох внутрішніх ресурсів школи, оскільки творчі лідери громади й школи усвідомлюють, що школа може допомагати розбудовувати громаду в різні способи. З аналогічних досліджень внутрішніх ресурсів можуть починатися й проекти розбудови громади за участю парків, бібліотек, агенцій соціальних послуг, поліції, пожежного департаменту, лікарні, муніципального коледжу, навіть місцевого бізнесу.

Залучення місцевих інституцій до розбудови громади

Хоча кожен район має принаймні кілька фізично присутніх у ньому установ, чимало з них ослаблені тим, що ці установи не мають достатніх зв'язків з планами розбудови громади. На відміну від мешканців і асоціацій громадян, вочевидь відповідальних за місцеві умови, проблеми й плани, місцеві інституції часто керовані й контрольовані з-за меж району. Особливо в великих містах керівники шкіл, парків, бібліотек, поліцейських дільниць насамперед підпорядковані більшим системам, частинами яких вони є, аніж місцевим мешканцям. Більше того, інституції, що наймають професійний штат, швидше виявляють лояльність до своїх професійних спілок, ніж до місцевих громад. Та й працівників собі чимало інституцій знаходять за межами району, де розташовані.

З усіх цих причин першим завданням, що постане перед лідерами громади, є залучення цих місцевих інституцій до справи розвитку громади. У деяких випадках цей процес включає просто налагодження або відновлення контактів між місцевими мешканцями та їхніми асоціаціями, з одного боку, й місцевими інституціями, з другого. Як лідери мешканців, так і професіонали, відповідальні за місцеві інституції, розуміють спільні вигоди від здоров'я громади, і усвідомлюють, що розбудова стосунків співпраці є вигідною кожному. Результатом може бути парк, у якому здійснюється різноманітна діяльність, започаткована клубами й церквами, молодіжними групами й школами, який має очевидну вигоду від того, що члени цих груп віддають час, енергію та ідеї на реалізацію різноманітних паркових програм. Або ж налагодження стосунків може створити бібліотеку, що функціонує не лише як інформаційний центр району, а й як гніздо, навколо якого в'ються дискусії й планування розвитку громади. Від випадку до випадку, як розкрито в наступній частині розділу, місцеві лідери об'єднують зусилля з керівниками інституцій для вибору й творення нових потужних стосунків з метою розбудови громади.

Але в інших випадках відновлення зв'язків між місцевими мешканцями й інституціями, що фізично розташовані в районі, виявляється складнішим. Бюрократія в великих містах, що керує школами, парками, поліцією, пожежними частинами, муніципальними коледжами й деякими соціальними службами, наприклад, рідко відгукується на ініціативи, що йдуть від громад. Тож це завжди вражає, коли місцеві громадяни можуть зібрати політичну силу, здатну "пересадити" ці інституції в свої райони. Шкільна реформа в Чикаго дала поштовх, переклавши питомі владні повноваження на батьків і вкорінену в громаді Місцеву Раду школи; це один із прикладів повернення відповідальності за розвиток громади місцевій інституції. Оскільки інтереси громади передбачають певну міру

відповідальності за добробут інституції, то й інституція у відповідь стає по-новому підзвітною тим самим інтересам громади. Успішні школи й здорові громади стають двома сторонами однієї монети, якщо лідери знаходять способи, як кожне з них може допомагати другому.

Оскільки ж інституція, наприклад, школа стає принаймні частково підзвітною лідерам громади, з'являється чимало можливостей для нових стосунків між школою і її оточенням. Частина розділу, присвячена школам, надасть приклади дедалі більшого числа способів, у які місцеві школи стають центрами мережі стосунків, що здатні рухати процес розбудови громади. Аналогічні можливості відкриваються й для інших місцевих відділень великих структур, таких як парки, бібліотеки тощо, якщо місцеві громади доводять своє право вважати ці організації складовими частинами району й знаходять способи певним чином контролювати їх.

Наступні частини розділу демонструють більш детально способи, в які шість дуже різних місцевих інституцій можуть бути знайдені й мобілізовані як ресурси розбудови громади. У кожному випадку запропонований шлях складається з чотирьох очевидних кроків:

- Нове відкриття інституції як резерву в громаді. Цей початковий крок передбачає як встановлення місцевої підзвітності, так і процес вивчення численних ресурсів, з яких складається інституція.
- Складання карти ресурсів громади, що можуть створити партнерські стосунки інституції для вирішення завдань розбудови громади. Йдеться про індивідів і асоціації громадян, а також про інші громадські й неприбуткові інституції в громаді.
- Налагодження продуктивних стосунків між інституціями й широким спектром груп та осіб у громаді. Це розгортання міцних, взаємовигідних стосунків є центром процесу розвитку, оснований на власних ресурсах.
- Наведення мостів між місцевими інституціями й ресурсами за межами громади. Цей фінальний відповідальний крок посилює місцеві інституції, створюючи зв'язки з більшими системами, що є своєрідним магнітом для фінансових та інших ресурсів.

Хоча кожна інституція вкладає свій унікальний набір ресурсів у справу розбудови громади, наведені прості кроки є загальними елементами успішної участі у процесі розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів. Наступні частини розділу слід читати просто як вступ до можливостей, а зовсім не як вичерпний затверджений підсумок єдиного правильного шляху.

ПАРКИ

Вступ – Парки і відродження громад

Місцевий парк є коштовним скарбом району, він може бути могутнім інструментом у відбудові громади. У багатьох культурах парк завжди був центром громадського життя, спільним простором, на якому люди знаходили одне одного й будували разом своє життя.

Працюючи з керівництвом парку, творчі лідери громад знаходять широкий спектр шляхів до зміцнення сил парку в справі розбудови громади завдяки поєднанню його можливостей із можливостями індивідів, асоціацій та інститутів у всій громаді й налагодженню партнерських зв'язків навколо цього унікального ресурсу.

Нижче наведено приклади вивільнення цієї енергії завдяки винахідливому використанню ресурсів місцевих парків.

- Парк мобілізує молодих людей у Консультативну раду, яка, скажімо, планує роботу з залучення коштів, управляє банківським рахунком, що забезпечує діяльність молоді, видає інформаційний листок, планує і розбиває сади, й самі її члени працюють наставниками й учителями з дітьми громади.

- Парк здійснює керівництво й надає площі для загальних проектів та подій громади. Тут проходять, наприклад, місцеві художні й музичні фестивалі, "інтернаціональні обіди", що відображають етнічне різноманіття громади, представлення проектів удосконалення житла, фестивалі історії району й навіть "місцевий цирк".
- Парк налагоджує міцні ділові стосунки з іншими місцевими групами й інституціями в громаді. Школи й церкви – це природні партнери, але можуть бути запрошені й ширші кола спільників, як от художні галереї, ресторани, магазини, поліцейні й пожежні департаменти, місцевий бізнес, корпорації розвитку громад і місцеві агенції соціальних послуг.

Але ж як саме лідери громад знаходять найліпші способи вивільнення потенціалу розбудови громади в місцевих парках? Спрощено кажучи, цей процес включає чотири кроки:

- Лідери починають із дослідження всіх елементів, що разом становлять ресурс, який ми називаємо парком.
- Далі розбудовники громади здійснюють аналогічне дослідження асоціацій та інституцій, що складають особливі ресурси громади.
- Потім програма розбудови громади починає набувати конкретних обрисів, коли починається налагодження міцних взаємовигідних стосунків між парком і унікальними можливостями самої громади.
- І нарешті внаслідок цього міцного співробітництва можливості парку в розбудові громади дедалі зміцнюються, коли наводяться мости з додатковими джерелами ресурсів, що існують за межами громади.

Нове відкриття парків як ресурсу громади

Коли ми кажемо, що місцевий парк є "цінним ресурсом громади", що конкретно ми маємо на думці? Ясна річ, парки бувають різного розміру й різної форми – від крихітних зелених острівців до багатогектарних просторів з великими приміщеннями. Тож дуже важливо почати з ретельного вивчення унікальних ресурсів кожного конкретного парку. Подібне вивчення ресурсів може народити перелік можливостей на зразок наведеного нижче.

Штат. У парках працюють міцні команди професійних і освічених дорослих людей. Це люди, здатні навчати, добре працювати з дітьми (а відтак – і з іншими категоріями людей), а також вони можуть бути обдаровані й деякими особливими талантами – живопис, музика або спорт.

Приміщення. За стінами парку можна знайти різноманітні приміщення: великі й маленькі зали, зали з подіумами, спортивні зали, мистецькі студії, кімнати з вітринами, кухні. Парки також часто мають баскетбольні майданчики, пісочники, відкритий простір, ігрові майданчики, фонтанчики з питною водою й декоративні фонтани, бейсбольне поле, ставки з качками й різноманітні сади. У багатьох випадках архітектура паркових споруд і навіть глухі зовнішні стіни надають можливості для подальшого розвитку громади.

Матеріали й обладнання. Більшість парків має різноманітне спортивне обладнання, доступне для громадського користування. Матеріали й інструменти для занять мистецтвом і ремісництвом – також доступні. Навіть музичні інструменти – від піаніно до пюпітрів – можна знайти й використовувати тим членам громади, які цим цікавляться.

Професіоналізм. Більшість парків пропонують людям різного віку й різного рівня гуртки з багатьох предметів, включно з (і не лише) мистецтвом, ремеслами, спортом і навіть музикою і драмою.

Економічні можливості. Нерідко в бюджетах парків передбачена можливість певної гнучкості у використанні коштів. Парки також мають здатність спонсорувати різно-

манітну діяльність із залучення коштів на користь громади, в якій вони розташовані. До того ж парки мають змогу наймати місцевих мешканців – як на постійну, так і на тимчасову роботу.

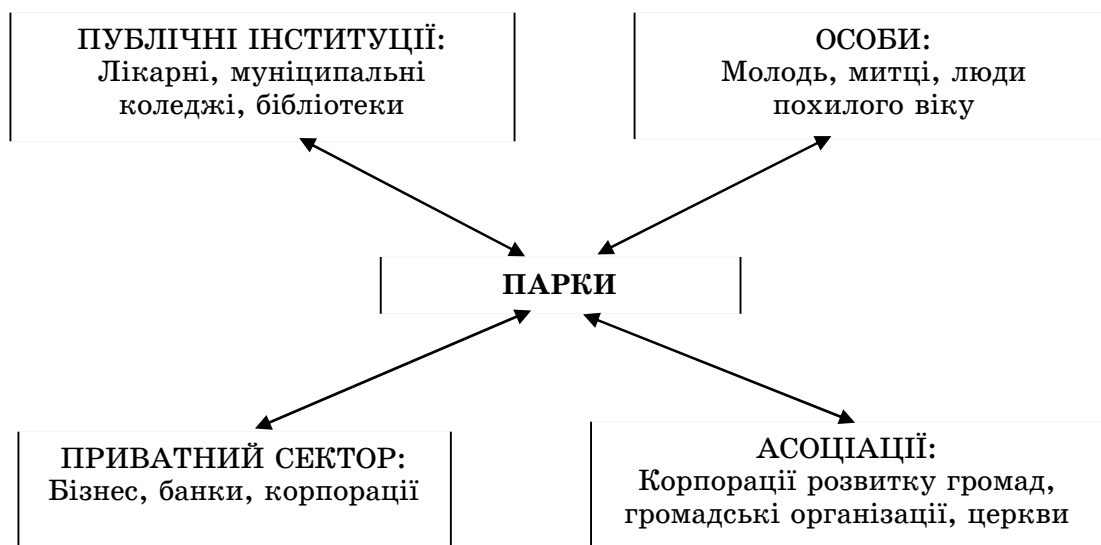
Створення карти ресурсів потенційних партнерів парків

Широкий спектр людей і груп можна залучити до можливих партнерських зв'язках між парком і громадою. Якщо парки починають діяти як могутні розбудовники громади, вони завжди повинні починати з детального вивчення особливих ресурсів громади, в якій розташовані. У всіх громадах ці ресурси включають:

- Асоціації громадян і неприбуткові організації різних типів.
- Публічно фінансовані інституції, такі як школи, бібліотеки, поліцейні або пожежні департаменти.
- Приватний сектор – від малого бізнесу до банків і великих корпорацій.
- Осіб або групи людей, як от молодь, літні люди, митці й інші люди з особливими інтересами й здібностями.

Схема 1 демонструє стосунки парку з потенційними партнерами, що наявні в громаді, де розташований парк.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між парками й громадами

Визначивши ресурси як самого парку, так і громади, в якій він розташований, розбудовники громади далі звертаються до дуже важливого завдання: розбудови нових стосунків і зміцнення наявних. У кожному випадку найбільш життєздатним і потужним є парк, який сформував міцні, надійні партнерські зв'язки з якнайширшим колом осіб, асоціацій та інституцій у своєму районі. Особливі стосунки зі школами й церквами є добрим плацдармом для початку цього процесу, але в багатьох громадах місцеві парки навчилися співпрацювати зі значно ширшим колом партнерів:

Парки і громадські асоціації

Асоціації громадян

- Місцевий парк щороку проводить у громаді парад "Знову до школи" в останній тиждень серпня. У ньому беруть участь не лише школярі, з ними поруч ідуть працівники місцевої пошти, департаменту гуманітарних служб, поліції, бойскаути, директори шкіл, вчителі. Це повноцінний парад із найширшою участю громади на всіх рівнях. Після параду всі йдуть до парку на вечірку в складчину. (Огден)
- Коли вийшла з ладу опалювальна система, у приміщеннях парку стало холодно, користуватися басейном – неможливо. Але цей парк має винятково активну й успішну команду плавців, тож він домовляється з Клубом хлопчиків і дівчаток про використання басейну клубу, доки не відремонтують бойлер у парку. За це Клуб хлопчиків і дівчаток може використовувати відкритий простір парку для своєї діяльності влітку. (Гарісон)
- Довідавшись, що програмі для людей похилого віку не вистачає приміщень, місцевий парк вирішив запропонувати простору кімнату цій групі на так довго, як вони потребують. У цьому парку є вже своя програма для людей похилого віку, але оскільки є вільні приміщення, працівники парку відчували, що можуть запросити ще одну програму для літніх людей – хай навіть це й не їхня програма. (Коламбус)
- Люди, що живуть поблизу парку, дуже зацікавлені в тому, щоб залучити інших мешканців до активної співпраці у створенні програми патрулювання. Вони звернулися до громадської організації, що спеціалізується на місцевих проблемах, і дістали професійну консультацію, як їм розширити свої повноваження. Тепер вони мають успішну програму патрулювання в районі, що започаткована місцевим парком, а також постійні зв'язки з впливовою місцевою громадською організацією. (Гейлвуд)
- Та сама група вирішила використати можливості парку для того, щоб запропонувати молодим людям альтернативу наркотикам і незаконній торгівлі. Щоб здійснити це, вони провели консультації з місцевою агенцією соціальних послуг. Унаслідок цього парк і агентство налагодили партнерство: парк пропонує молодим людям різні форми розваг, а агентство проводить навчання й тренінг з лідерства. (Гейлвуд)
- Інший парк надає тимчасовому будинку для бездомних свою територію на один день, щоб можна було провести ярмарок здоров'я. Таким чином, парк отримує постійних клієнтів з будинку для бездомних, а будинок – людей, що гуляють у парку й інакше просто не прийшли б на ярмарок. А так вони дістали змогу зробити безплатний аналіз крові й почути важливу інформацію пов'язану з охороною здоров'я. (Екхерт)

Релігійні й культурницькі інституції

- Місцевий парк нагородив підлітків, що посіли перше й друге місця на Конкурсі Юних громадян паркової зони. Вони дістали можливість відвідати університет штату Іллінойс в Шампейн/Урбані. Ця поїздка оплачена за рахунок коштів, зібраних місцевими церквами. (Фостер)

Культурницькі організації

- Більшість музеїв по вівторках не беруть плати за вхід, тож учитель живопису в одній парковій зоні вирішив проводити заняття у публічному музеї мистецтв кожного вівторка. В результаті учні тепер мають можливість оглядати експозицію й діставати інформацію, що надихає і зміцнює їхню власну творчу діяльність. (Екхерт)

- Інший парк досяг домовленості з музеєм щодо того, щоб курси, пропоновані музеєм, проводилися у приміщеннях парку, коли в музеї не буде для цього місця. Внаслідок цього в парку відбуваються заняття з виготовлення масок і художнього ткацтва, за це парку надана можливість безплатно робити ксерокопії в музеї. (Гарісон)

Парки й публічні інституції

Бібліотеки

- Бібліотекар домовився з місцевим департаментом поліції, щоб поліція забезпечила перевезення групи людей похилого віку від бібліотеки до місцевого парку, де літні люди планують провести літній пікнік. (Стейтвей Гарденс)

Школи

- Оскільки чимало шкіл і дитячих садків не мають свого подвір'я, багато парків у громадах дозволяють регулярно використовувати свою територію в найрізноманітніших цілях – від прогулянок до занять спортом. (Вікер, Огден та ін.)
- Школа, в якій немає належних приміщень для занять фізкультурою, домовляється з сусіднім парком щодо використання паркових спортивних споруд зранку, коли парк іще не відчинений для відвідувачів. Протягом цих годин учителі відповідають за учнів і за належне використання й підтримання паркових споруд. (Огден)
- Представники місцевих парків прийшли на збори Асоціації батьків і вчителів громади з метою розповісти про програми, які вони пропонують громаді. Як наслідок, молодь із чотирьох сусідніх шкіл – трьох парафіяльних і однієї публічної – утворили дев'ять волейбольних команд, які тепер змагаються в підтримуваному парками чемпіонаті. (Грейвер, Фуллер)
- Публічна школа домовляється з місцевим парком про проведення в його приміщенні додаткових занять з математики в позашкільний час. (Шерідан)

Муніципальні коледжі

- У парку, розташованому в переважно латиномовній громаді, сусідній міський коледж використовує паркові приміщення для реалізації програми вивчення англійської мови як іноземної. Після початку цих уроків керівник парку помітив, що родини, які спершу ходили в парк на уроки, тепер почали користуватися й рекреаційними програмами, які парк пропонує громаді. (Екхерт)

Поліція

- Один парк вирішив повідомити місцевому департаменту поліції, що відкрито кілька тренерських посад на громадських засадах, і тепер у парку чимало офіцерів поліції працюють у вільний час тренерами команд із різноманітних видів спорту. (Лойола)
- Чимало парків помітили, що місцеві поліцейські департаменти можуть істотно підтримати їхні спроби зробити свої парки безпечними й вільними від наркотиків. Представники відділку поліції взяли участь у зборах громади, ініційованих співробітниками парку, щоб обговорити ці проблеми, й надали громаді допомогу в створенні власної програми "місцевих патрулів". (Гейлвуд)
- Парк запросив представників місцевої пошти й департаменту поліції використовувати спортзал. Унаслідок цього нині ці групи мають власні команди, які мають регулярний розклад занять. Коли ці дві команди грали фінальний матч, гравці й глядачі повинні були замість квитків принести по три коробки кон-

сервів. Зібрана їжа пішла до місцевої церкви для добродійних обідів і програм розподілу харчів. (Огден)

Музеї

- Картинна галерея громади має більше творів, ніж може виставити, а один із будинків сусіднього парку має незайняту кімнату. Парк погодився надати галереї можливість використовувати цю кімнату під додаткову експозицію. Тепер парк має культурну виставкову зону, відкриту для публіки. Працівники парку помітили, що дехто з людей тепер відвідує парк для того, щоб подивитися експозицію, дехто з них інакше так би й не мав нагоди відвідати парк. Водночас картинна галерея має більше місця для експозиції, тож художники, яких виставляє галерея, отримали ширші й триваліші виставки своїх робіт. (Беверлі)

Бізнес

- Місцевий парк намагався надати можливість займатися спортом – повний спектр видів спорту, включно з боулінгом. Та оскільки парк не міг сам влаштувати боулінгову доріжку, представники парку домовилися з місцевим комерційним боулінгом, що їхній команді буде дозволено раз на тиждень тренуватися там. Зараз парк має постійну команду з боулінгу, яка налічує двадцять п'ять гравців. (Лойола)
- Чимало парків помітили переваги від прямих стосунків з місцевим бізнесом, пов'язаним із харчуванням. Наприклад, один парк проводив вибори Місцевої наглядової ради під час сніданку біля басейну – з апельсиновим соком, омлетом, беконом і бісквітами; усе це поставили місцеві бізнесмени. (Огден)
- Інший парк налагодив стосунки з місцевим рестораном, який надає спеціальні знижки для корпоративних вечірок та інших святкувань. (Вікер)

Лікарні

- Плануючи проведення фестивалів та інших подій у громаді, чимало місцевих парків співпрацюють із місцевими лікарнями щодо встановлення інформаційних кіосків і щитів, які містять інформацію про проблеми здоров'я, такі важливі для громади. (Екхерт)

Парки й індивіди у громаді

Місцеві мешканці

- Місцевий парк влаштовує міжнародний обід, на який місцеві мешканці можуть принести страви своєї національної кухні. (Вікер)
- Парк влаштовує спеціальний захід, на якому місцеві мешканці, що мають необхідні навички для самостійного ремонту квартири, навчають цим навичкам інших членів громади. (Вікер)
- Парк спонсорує районний ярмарок, який включає пішохідні екскурсії з оглядом садів, будинків, історичних місць свого району, а також виступи місцевих музикантів і виставки творів місцевих художників. (Вікер)
- Парк вирішує спонсорувати пікнік "у складчину", на який кожен приносить свою страву, а місцеві кафе й ресторани надають додаткові страви. (Фулер)

Молодь

- Місцеві музичні групи, до яких входить місцева молодь, грають на фестивалі в парку громади. (Вікер)
- На танцях для підлітків у місцевому парку грають групи старших підлітків, які щойно сформували свої музичні колективи. (Вікер)
- Громада приймає рішення перелаштувати два місцеві парки, щоб один служив потребам підлітків, а в другому збиралася молодь, яка вже закінчила школу. Лідери збирають підлітків у їхньому майбутньому парку, щоб поділитися ідеями. В результаті цих дискусій підлітки й дорослі працюють разом заради спільної мети, й парки зрештою переоблаштовано. (Бетел)

У деяких парках започатковано створення молодіжних консультативних рад.

- Одна підліткова консультативна рада збирається в місцевому парку, де вони розгортають діяльність із залучення коштів. Як наслідок, вони заснували власний банківський рахунок і тепер можуть спонсорувати заняття з верхової їзди й екскурсії до законодавчого органу штату. (Коламбус)
- Інший парк започаткував раду підлітків для акумуляції інноваційних ідей щодо розвитку парку та його програм. (Гейлвуд)
- Керівництво парку працює з підлітками над концепцією і планом саду й допомагає їм започаткувати власний інформаційний листок у громаді. (Огден)
- Лідери парку помітили, що підлітки стають значно активніші, якщо залучати їх як помічників волонтерів або вчителів молодших дітей. (Огден)

Люди похилого віку

- Літні люди, що живуть у місцевому висотному будинку, хочуть застосувати свій досвід садівництва. Вони домовляються з сусіднім парком про площі, а з місцевим бізнесом про спонсорську закупівлю насіння й розсади. Наслідком цієї співпраці стало те, що літні люди засадили квітами весь периметр парку. Вони й далі порають парк і навіть планують зустріч зі спікером, який повинен приїхати й дати їм якісь пільги для вдосконалення їхніх садівничих талантів. (Вікер)

Митці

- Місцевий парк спонсорує уроки для підлітків і дорослих, покликані дати навички малювання й малювання, необхідні їм для розпису стіни в громаді. Місцевих художників запросили, щоб обговорити їхні роботи й щоб вони продемонстрували техніку розпису. Уроки проводилися також у контакті з місцевим історичним товариством, яке надавало інформацію про еволюцію району. Місцем розпису було обрано стіну парку, до того пописану графіті. (Екхерт)
- Місцеві художники виставляють свої твори у парковій експозиції, а також на чистих, незайнятих стінах. (Орр та ін.)
- Професійний фотограф, чия дитина бере активну участь у діяльності місцевого парку, дозволяє їй узяти своє обладнання, щоб сфотографувати діяльність, що відбувається в парку.

Що є спільного в цих стосунках, так це те, що кожен, хто залучений до них, дістає користь. Школа, яка використовує споруди парку, розширює власну територію, водночас парк отримує нових відвідувачів. Місцеві митці, що виставляються, навчають або ставлять вистави в місцевому парку, розширюють власну аудиторію і зміцнюють репутацію, водночас зміцнюючи програми парку й здійснюючи внесок у розбудову громади. Сусідній ресторан з'ясовує, що може вийти на ширшу публіку й удосконалити громадські зв'язки, допомагаючи місцевому парку стати більш гостинним місцем для членів громади.

Іншими словами, все це приклади взаємовиграшного партнерства, заснованого на ясному усвідомленні різних сильних сторін та інтересів як місцевих парків, так і їхніх конкретних партнерів у громаді. У ситуаціях на зразок наведених, коли обоє виграють, народжується потужний імпульс до подальшого розширення цих партнерських зв'язків з метою створення нових спільних проектів і планування спільного майбутнього. Серії таких міцних і тривалих стосунків, до яких постійно залучається дедалі більше людей і організацій, формуючи ширшу мережу поєднань і звершень, лежать у самому центрі "основаного на внутрішніх ресурсах" процесу розвитку громади.

На ілюстрацію цього процесу Схема 2 демонструє типову серію таких взаємовигідних стосунків між парками та їхніми партнерами у громаді.

Схема 3 – далі – презентує комплексну мережу можливостей для парку, які вповні розвинулися як питомі ресурси громади.

Схема 2: Партнерство, що зміцнює

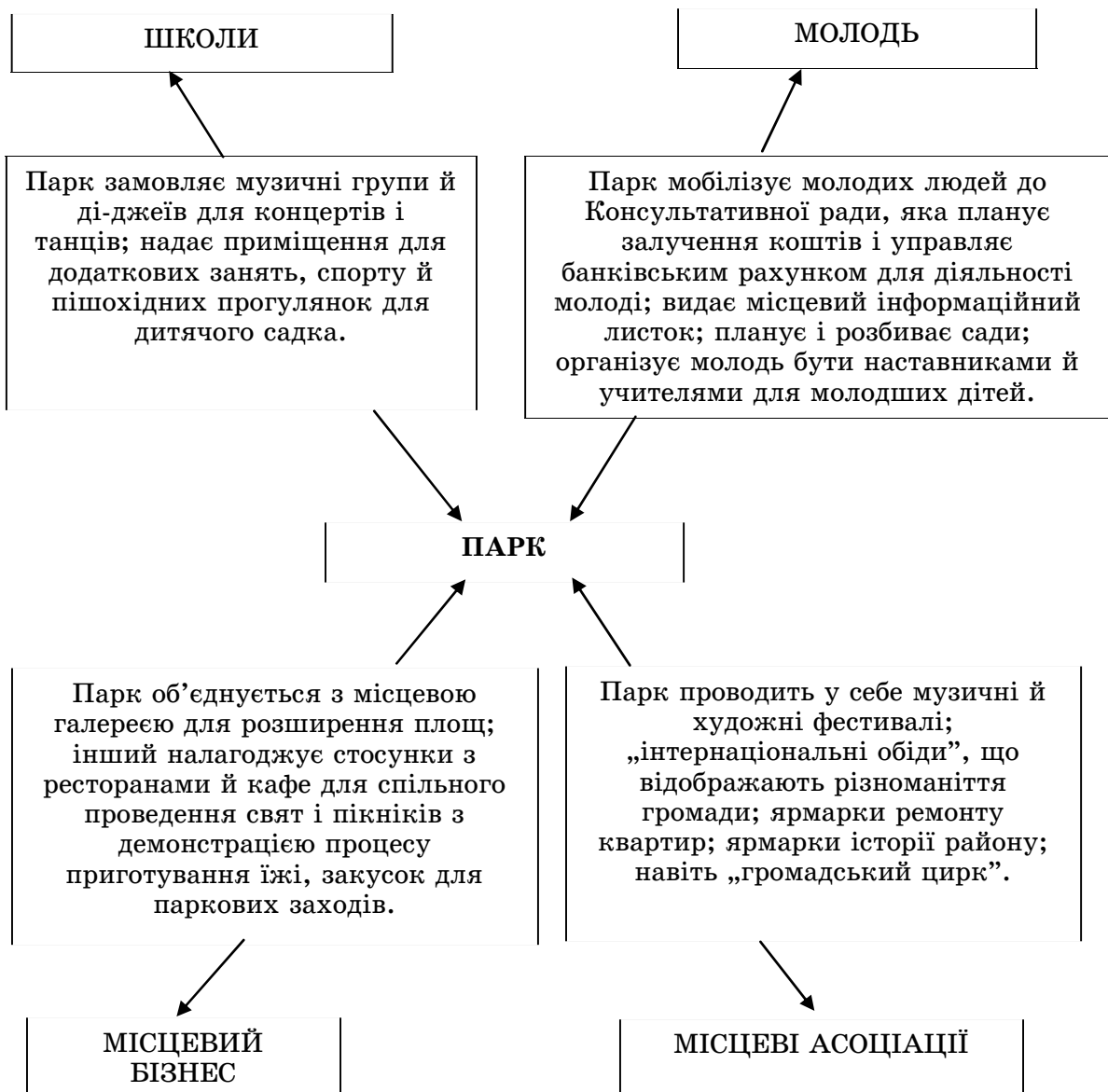
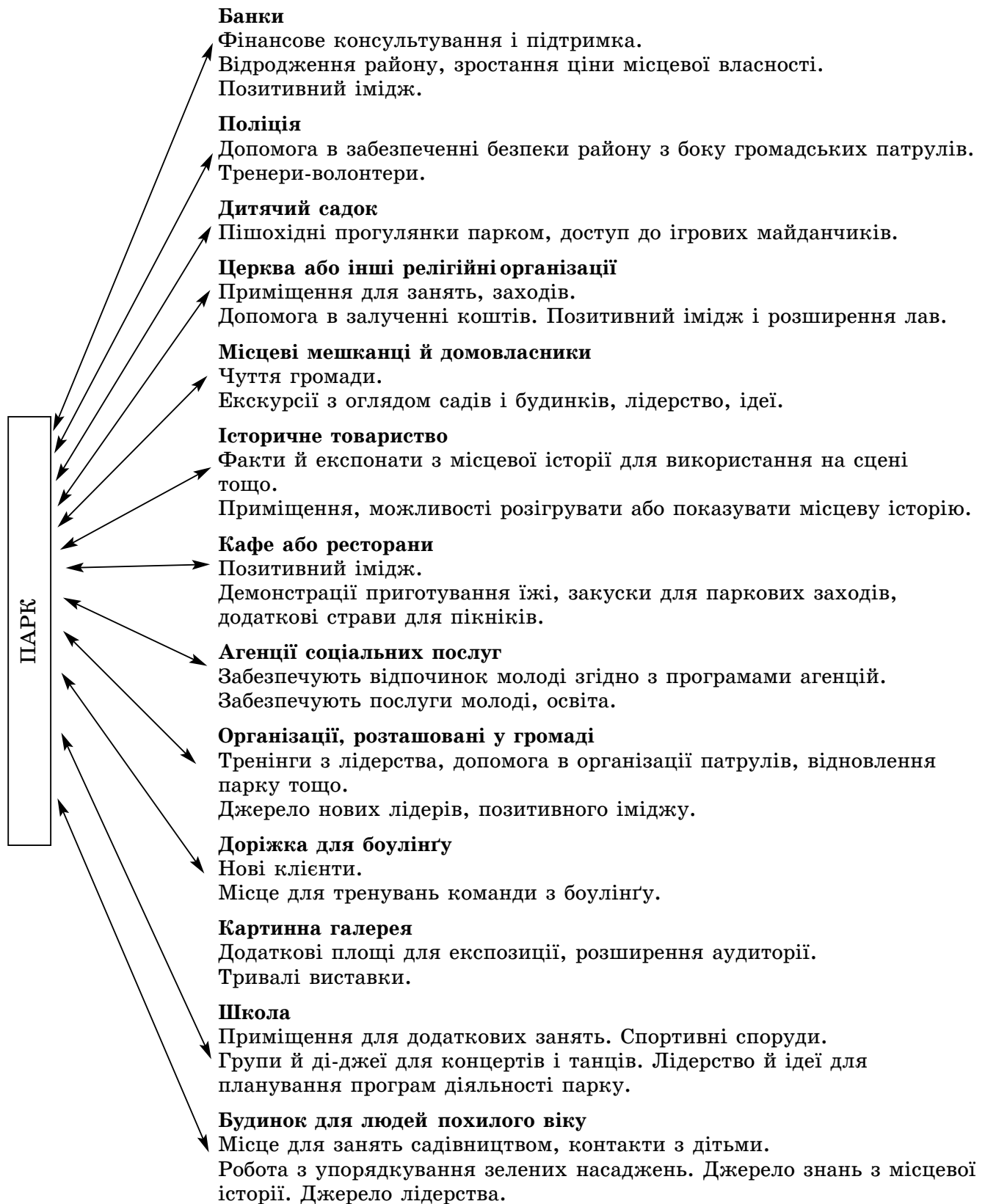

Схема 3: Стосунки один з одним

Наведення мостів між парками й ресурсами за межами громади

Установивши міцні стосунки всередині своєї громади, місцевий парк може тепер бути мобілізований як "мостобудівник". Ці нові мости слугуватимуть з'єднанню місцевого парку та його партнерів у районі з широким спектром ресурсів, розташованих за межами громади.

Одним із перших мостів, які слід навести або принаймні зміцнити, є стосунки місцевого парку зі своїм вищим керівництвом. Особливо у великих містах місцеві парки, що звертаються до керівництва свого відомства з пропозиціями, які демонструють широку підтримку громад, мають значно більше шансів на збільшення ресурсів, придатних для їхньої роботи.

Але навіть за межами своїх відомств і структур парки можуть привернути істотні зовнішні інституційні зацікавлення та ресурси:

- Парки часто здатні привернути громадський сектор і філантропічну підтримку для діяльності, спонсорованої ними й спрямованої на молодь, людей похилого віку та інших "витіснених" членів громади.
- Великі мистецькі організації і навіть музеї почали пошуки шляхів до використання місцевих парків як організаторів і господарів заходів, що привернуть учасників далеко з-за меж громади.
- Творче використання парків для проведення фестивалів, ярмарків, виставок, концертів та інших заходів може допомогти зробити громаду місцем паломництва туристів із-за меж громади і місцевих мешканців.

Коротше кажучи, належно мобілізований місцевий парк може діяти, як потужний магніт для залучення зовнішніх ресурсів. Якщо таке відбувається, громада з міцними зв'язками між її членами може спрямувати ці нові ресурси на найбільш ефективні справи в своїй розбудові.

Джерела і контакти до "історій", наведених у цій частині розділу

Бетел	Bethel New Life 367 N. Karlov Chicago, IL (312) 826-5540 (Mary Nelson)
Беверлі	Beverly Park 2460 W. 102nd Street Chicago, IL (312) 445-5443 (John MacAskill)
Коламбус	Columbus Park 500 S. Central Avenue Chicago, IL (312) 378-0643 (Andrew Walton)
Екхерт	Ekhert Park 1330 W. Chicago Avenue Chicago, IL (312) 294-4710 (Mickey Maher)
Фуллер	Fuller Park 331 W. 45th Street Chicago, IL (312) 268-0062 (Fred Toler)

Гейлвуд	Galewood Park 5729 W. Bloomingdale Avenue Chicago, IL (312) 622-3877 (Joseph Laws)
Грейвер	Graver Park 1518 W. 102nd Place Chicago, IL (312) 238-6913
Гарісон	Harrison Park 1824 S. Wood Chicago, IL (312) 294-4714
Лойола	Loyola Park 1230 W. Greenleaf Chicago, IL (312) 262-0690
Огден	Ogden Park 6500 S. Racine Chicago, IL (312) 873-1038 (Mary Smith)
Орр	Orr Park 730 N. Pulaski Road Chicago, IL (312) 826-3713
Шерідан	Sheridan Park 910 S. Aberdeen Chicago, IL (312) 294-4717 (Bud Patti)
Стейтвей Гарденс	Stateway Gardens Library 3618 S. State Street Chicago, IL (312) 747-6872 (Leanna Newson, Branch Head)
Тилтон	Tilton Park c/o Bethel New Life 367 N. Karlov Chicago, IL (312) 826-5540 (Mary Nelson)
Вікер	Wicker Park 1500 N. Wicker Chicago, IL (312) 276-1723 (Greg Chrobak)

БІБЛІОТЕКИ

Вступ – Бібліотеки й відродження громад

Бібліотеки є природними центрами громад, які роблять значно більше, ніж просто позичають книжки зацікавленим читачам. Оскільки метою бібліотек є надання членам місцевих громад різноманітних ресурсів, вони зазвичай готові надихати людей на участь у громадських справах і часто здатні надати їм безпечні й затишні приміщення для зборів, залучити їх до діяльності, що піде на користь цілій громаді. Це означає, що бібліотеки мо-

жуть відігравати питому роль у процесі розбудови громади, тож їх слід розглядати як потужний ресурс, що існує в самому серці життя громади.

Творчі бібліотекарі та лідери громад можуть знайти інноваційні способи співпраці з метою якнайповнішого використання ресурсів бібліотеки на користь цілої громади. Можливості місцевої бібліотеки в розбудові громади можуть бути якнайефективніше вивільнені завдяки поєднанню її внутрішніх ресурсів із місцевими особами, асоціаціями й інституціями. Нижче наведено кілька прикладів того, як це може бути зроблено:

- Бібліотеки – це природні місця зустрічей молодих людей громади. У бібліотеці, вільні від тиску школи, вони можуть встановлювати важливі зв'язки одне з одним. Більше того, творчий бібліотекар часто здатний спрямувати вільний час і таланти молодих людей на ті перспективи, які ведуть до питомих внесків у загальні справи громади. Приклади цього процесу включають заохочення молоді до формування консультативних рад бібліотек, читання молоддю своїх оповідань і есе на заходах громади, спонсорованих бібліотекою, розробка програм представлення молодшим дітям ресурсів бібліотеки, робота наставниками інших учнів у програмах писемності й мови.
- Бібліотеки часто є природним місцем для різноманітних груп громади, і місцевий бібліотекар нерідко стає активним учасником громадських коаліцій. Бібліотеки – центри громад, і бібліотекарі здатні координувати місцеві заходи й святкування, надаючи приміщення й матеріали, допомагаючи своїми знаннями у плануванні й висвітленні цих заходів у ЗМІ.
- Більшість шкіл мають тривалі взаємовигідні стосунки з бібліотеками у своїх районах. Такого типу стосунки можуть служити взірцем для бібліотек при формуванні нових "партнерств" із іншими організаціями й інституціями у громаді.

Як же місцеві лідери можуть навчитися максимізувати й розширити ефективне використання ресурсів своєї місцевої бібліотеки? Нижче наведено чотири кроки в процесі, завдяки якому лідери громад можуть ефективніше залучити бібліотеки та їхніх бібліотекарів до розбудови міцної, глибше інтегрованої громади.

- Насамперед, місцеві лідери складають перелік специфічних ресурсів, наявних у кожній місцевій бібліотеці. При цьому слід пам'ятати, що книжки й пов'язані з ними матеріали – це лише один із багатьох типів ресурсів, якими володіє бібліотека.
- Далі лідери можуть провести вивчення місцевих ресурсів – таких, як асоціації, інституції та групи людей з особливими здібностями або інтересами, що наявні в тому ж районі, де розташована бібліотека.
- Тепер, поєднуючи можливості цих бібліотек із різноманітними ресурсами громад, місцеві лідери можуть координувати налагодження серії взаємовигідних партнерських зв'язків, що слугуватимуть зміцненню цілої громади.
- Нарешті, встановивши мережу успішних партнерств для бібліотеки у громаді, лідери можуть почати співпрацю з бібліотекарями над налагодженням зв'язків із додатковими ресурсами, що існують за межами громади.

Нове відкриття бібліотек як ресурсів громади

Бібліотеки – це не просто комори з книжками. Від маленької вітрини до великих сучасних мультимедійних центрів, усі бібліотеки містять у собі різноманітні ресурси, які можна використати як матеріал для розбудови громади. Деякі з цих ресурсів включають:

Штам. Бібліотекарі – це люди з багатьма талантами, що виходять далеко за їхні традиційні обов'язки видавати книжки. Скажімо, одна бібліотекарка може вести клас аеробіки, другий здатний використати свої наукові й письменницькі здібності для написання історії громади або допомогти лідерам громади підготувати подання на грант. Оскільки

ж бібліотекарі часто самі є місцевими мешканцями, вони нерідко готові до участі в подібній діяльності, що здатна поліпшити якість життя в їхній громаді.

Приміщення. Хоча ці ресурси дуже відрізняються залежно від розміру й операційного бюджету бібліотеки, проте, всі бібліотеки мають вікна, стіни, комп'ютерні класи й інформаційні щити. До того ж чимало бібліотек мають великі аудиторії, менші класні кімнати й офіси, кухні, вестибулі, паркінги й кімнати для ігор.

Матеріали й обладнання. Однією з головних цілей бібліотеки є зробити книжки й інші відповідні матеріали доступними тим членам громади, які ними цікавляться. Однак бібліотеки мають ще й інші типи ресурсів, придатних для застосування у громаді, серед них:

- Відеокасети
- Комп'ютери
- Настільні ігри
- Іграшки
- М'які іграшки
- Інструменти
- Фінансова інформація для власників малого бізнесу
- Слухові апарати
- Твори мистецтва
- Підручники й посібники для вивчення мов
- Архів громади з інформацією про її історію
- Піаніно й інші музичні інструменти
- Інформація про інші організації та заходи, що мають відбутися в районі.

Професіоналізм. Бібліотеки нерідко пропонують різноманітні уроки для людей різного віку. Чимало бібліотек пропонують уроки з письма, мов, освітні семінари з проблем імміграції, попередження злочинності, комп'ютерної грамоти, а також живопису, ремесел, театру, етнічних танців, фізичної культури, риторики, сімейні семінари з красного письма (на яких учасники формують антології зі своїх поезій, оповідань).

Економічні можливості. Хоча деякі бібліотеки змушені працювати в умовах надзвичайно жорстких бюджетних обмежень, більшість бібліотек мають фонди, що дозволяють їм здійснювати придбання у місцевих фірм. Деякі бібліотекарі мають можливість наймати місцевих мешканців принаймні на тимчасову роботу. Більше того, бібліотекарі часто можуть використати свої навички й написати подання на грант для проекту, який піде на користь цілій громаді.

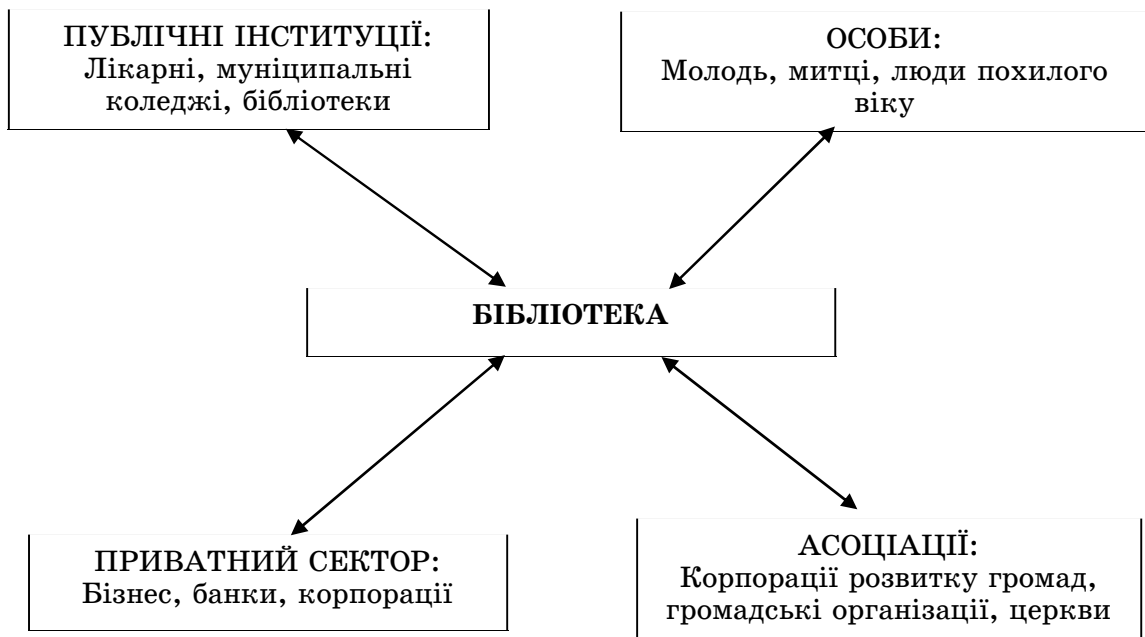
Складання карти ресурсів громади як потенційних партнерів бібліотек

Яких саме людей і які групи треба знайти, щоб вони стали якнайкращими партнерами, здатними розвинути ресурси місцевої бібліотеки? Бібліотекарі можуть знайти відповідь на це запитання, створивши "карту" ресурсів громади, в якій розташована бібліотека. Внаслідок створення такої "карти" бібліотекар знайде потенційних партнерів у чотирьох специфічних сферах громади.

- Асоціації громадян і неприбуткові організації багатьох специфічних типів.
- Публічно фінансовані інституції, як от школи, парки, поліція та пожежний департамент.
- Приватний сектор – від малого бізнесу до банків і відділень великих корпорацій.
- Особи й групи людей з "ярликами", на зразок молоді, людей похилого віку, митців та інших людей з особливими інтересами й здібностями.

Схема 1 на наступній сторінці демонструє стосунки бібліотеки з потенційними партнерами в громаді за кожною з наведених чотирьох особливих категорій.

Схема 1: Потенційні партнери

Розбудова продуктивних стосунків між бібліотеками й громадою

Коли ресурси як місцевої бібліотеки, так і громади нанесено на карту й позначено, тоді бібліотекарі можуть працювати разом із лідерами громади над приєднанням бібліотеки до мережі взаємовигідних партнерських стосунків. Хоча більшість бібліотек уже має міцну співпрацю з місцевими школами, тепер вони можуть ще й налагоджувати творче партнерство з парками, мистецькими й культурницькими організаціями, поліцією, організаціями людей похилого віку, а також із широким спектром інших місцевих осіб, організацій та інституцій. Нижче наведено приклади таких стосунків:

Бібліотеки й громадські асоціації:

Асоціації громадян

- Бібліотекар планує організувати в бібліотеці серію громадських форумів, на яких лідери різноманітних груп у громаді представляють інформацію про свої організації та проконсультуються з бібліотекарями й місцевими мешканцями щодо того, як бібліотека може зробити роботу цих організацій більш ефективною. (Руді Лозано)
- Місцева бібліотека дозволила збиратися у своїх приміщеннях корпорації розвитку громади. Унаслідок цього президент корпорації запросив бібліотекаря ввійти до її виконавчої ради, а зараз цей бібліотекар дістав особливу нагороду за внесок у розвиток громади. (Келлі)
- У житловому масиві для незаможних бібліотекар щомісяця ходить на засідання місцевої Консультативної ради, і, як результат, бібліотека стає дедалі помітнішою у громаді. Зараз цей бібліотекар координує організацію літніх пікніків для людей похилого віку, а також домовляється з дитячим садком про влаштування для дітей у бібліотеці "годин розповідей". (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар з допомогою секретаря місцевої громадської ради збирає серію усних історій і формує розширену історію громади. (Витні Янг)

- Рада місцевого будинку організує серію літніх програм, згідно з якими місцевих дітей заохочують відвідувати бібліотеку, щоб вони там слухали історії та дивилися цікаві відеофільми. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар щотижня зустрічається з місцевою поліцією, керівництвом школи й представниками місцевих асоціацій у межах ініціативи всієї громади щодо припинення вуличного хуліганства й насилля. (Портедж Крейджин)
- Наставник із місцевого центру писемності зустрічається зі своїми учнями в місцевій бібліотеці, а бібліотекар додатково наймає мешканців громади як нових наставників у цій програмі. (Витні Янг)
- Оскільки бібліотека часто є першим місцем, куди приходять новоприбулі іммігранти, щоб знайти інформацію про свою громаду, місцева бібліотека налагодила тісні стосунки з Польською добродійною асоціацією та іншими етнічними організаціями у громаді. (Портедж Крейджин)
- Оцінюючи всі програми й діяльність бібліотеки, адресовані місцевим дітям, Клуб хлопчиків і дівчаток дозволяє керівництву бібліотеки користуватися своїми комп'ютерами й надав бібліотекарю додаткове офісне приміщення. (МакКінлі)
- Місцева команда бойскаутів використовує вікно сусідньої бібліотеки для виставки, що відображає останні спонсоровані ними заходи. (МакКінлі)
- Відділення Молодіжної християнської асоціації надіслало місцевій бібліотеці перелік робочих місць у громаді, щоб розмістити його на дошці оголошень бібліотеки. (Руді Лозано)

Релігійні інституції

- Для встановлення кращих контактів з іспаномовними мешканцями району бібліотекар відвідує місцеву католицьку церкву і встановлює біля входу стіл з інформацією про бібліотеку. (Парк Олбані)
- В іншому районі місцевий пастор просить бібліотекаря громади порадити йому ведучого для церковних програм. (Остін)

Культурницькі організації

- Місцеве історичне товариство проводить зустрічі й тримає всі свої матеріали у місцевій бібліотеці. У цій бібліотеці, у співпраці з місцевою театральною трупкою ця група дає вистави за п'єсами Шекспіра. (Парк Роджерс)
- Представник відомого у всій країні музею відвідує місцеву бібліотеку й приносить серію "скриньок досвіду", і тепер місцевий бібліотекар веде постійну аналогічну програму для дітей у громаді. (Маршалл Сквер)
- Бібліотека й місцевий муніципальний коледж разом працюють над організацією кіосків і програми Дня корейської культури, під час якого відбуваються традиційні корейські оповіді, співи й танці, а також дискусії з поточних соціальних проблем. (Парк Олбані)

Бібліотеки й громадські інституції

Парки

- Бібліотекар домовляється з місцевим департаментом поліції про перевезення групи людей похилого віку з бібліотеки до місцевого парку, де літні люди хочуть провести літній пікнік. (Стейтвей Гарденс)

Школи

- Дитячий бібліотекар домовляється з директорами шкіл у районі про проведення семінару про бібліотеку, обов'язкового для всіх учителів. (Скотсдейл)
- Учителі сусідньої школи домовилися з місцевою бібліотекою про влаштування виставки художніх творів їхніх учнів, а також про участь у гранті, спонсорованому програмою для місцевих учнів, щоб вони могли написати й "видати" свої книжки. (Руді Лозано)
- Дитячий бібліотекар виділяє місце в бібліотеці, де місцеві вчителі можуть збирати історії для своїх уроків, а потім організує семінар для цих учителів щодо важливості усних історій. (Маршалл Сквер)
- Тимчасовий учитель місцевої школи домовляється з сусідньою бібліотекою та волонтерами щодо проведення додаткових занять із учнями після уроків. (Роберт Тейлор)
- Директор місцевої школи, який працював із керівником бібліотеки над ініціативою проти вуличних банд, погоджується виступити на відкритті нового комп'ютерного центру в бібліотеці. (Портедж Крейджин)
- Бібліотекарі відвідують заняття в місцевій музичній школі для ознайомлення з національними музичними інструментами. Вони планують використати ці знання, належним чином презентуючи програми для дітей громади про їхню національну спадщину. (Логан Сквер)

Муніципальні коледжі

- Місцевий бібліотекар працює з місцевим муніципальним коледжем з метою перенесення до бібліотеки програми тренінгів із самопрацевлаштування. (Остін)
- Бібліотекар дістає можливість організації наставницької програми для місцевих учнів після уроків завдяки використанню студентів місцевого університету. (Блекстоун)
- Місцевий бібліотекар допомагає місцевому муніципальному коледжу розробити навчальну програму з Корейських студій, ідучи назустріч потребам району. (Парк Олбані)

Поліція

- Представник місцевої поліційної дільниці пройшов до бібліотеки, щоб провести семінар щодо попередження злочинності. (Витні Янг)
- Прощальний обід перед закриттям бібліотеки на ремонт перетворився на справжню подію в громаді; були присутні члени департаменту поліції, директор лікарні, працівники центру для людей похилого віку, волонтерів та ін. (Келлі)

Лікарні

- Дитячий бібліотекар у сільській місцевості регулярно відвідує приймальну палату в лікарні графства, щоб читати вголос дітям, які чекають своєї черги до лікаря. (Ейкен)

Бібліотеки й громадський сектор

- Бібліотекар надсилає місцевій бізнес-асоціації бібліографію матеріалів, зібраних бібліотекою для потреб малого бізнесу в громаді. (Витні Янг)
- Інша бібліотека пропонує для власників малого бізнесу курс (корейською мовою) користування комп'ютером у бізнесі. (Парк Олбані)

Бібліотеки й особи в громаді

Місцеві мешканці

- Місцевий бібліотекар розвиває ресурси для "бібліотеки інструментів", і двоє сусідніх мешканців починають неформальний бізнес, користуючись позиченими інструментами. (Остін)
- Інший бібліотекар складає список учнів, яким потрібна допомога з читання й математики, а потім переконує колишню співробітницю бібліотеки почати працювати з цими учнями в позакласний час. (Витні Янг)
- Бібліотека започатковує програми "писемна родина" з кількома місцевими родинами й допомагає їм укласти "антологію" з усіх віршів, які вони написали разом під час виконання програми. (Північний Остін)
- Патрон бібліотеки довідався, що Департамент освіти встановив гранти для ліквідації неписьменності, й переконав бібліотекаря написати подання на грант для створення в бібліотеці ресурсного центру з подолання неписьменності. (Блекстоун)
- Місцевий бібліотекар дістав грант від національної організації; грант дозволяє організації з ліквідації неписьменності встановити телефон довіри, обладнати приміщення для зборів і оплатити роботу координатора програми при бібліотеці. (Руді Лозано)
- Місцева бібліотека проводить церемонію нагородження активістів із громади, нагороджується місцевий мешканець, який започаткував групу, що називається "Борці з діабетом". Зараз ця людина веде постійну колонку про бібліотеку в газеті, що розповсюджується по всьому місту. (Келлі)
- Місцевий волонтер організував і підтримує "Діло громади" в сусідній бібліотеці. Ця база даних містить публікації та свідчення людей про громаду. (Парк Олбані)
- Дитячий бібліотекар звернув увагу, що чимало місцевих дітей не можуть приходити до бібліотеки на "годину оповідей", тож він вирішив регулярно ходити до синагоги, шкіл та лікарень і там розповідати історії дітям, які інакше чимало втратили б, не почувши цих історій. (Блекстоун)
- Бібліотека використовує корейських оповідачів для розповіді історій місцевим дітям корейською мовою. (Парк Олбані)
- Бібліотекар виступає з ініціативою і стає першим у районі, хто проводить екскурсії бібліотекою іспанською мовою. (Руді Лозано)
- Бібліотекар започатковує шаховий клуб, у якому навчає всіх охочих навчитися грати. (Руді Лозано)

Інваліди

- Місцеві бібліотеки досягають великого успіху, забезпечуючи спеціальними матеріалами членів громади з вадами зору й слуху. Зараз чимало з цих бібліотек починають розширювати межі програми, добираючи матеріали й надаючи підтримку мешканцям громади з вадами розвитку – будь-якої вікової категорії.

Молодь

- У межах програми, координованої містом, три підлітки, що потребують роботи, працюють протягом літа в бібліотеці, яка гостро потребує працівників. (Маршалл Сквер)
- Дитячий бібліотекар використовує невикористані гроші з гранту на придбання книжок для дошкільнят. Вона наймає місцевих підлітків, щоб ті розробили навчальну програму для цих дошкільнят. (Логан Сквер)

- Учням, записаним на програму ліквідації неписьменності в місцевій бібліотеці, пропонують стати вчителями для інших учнів, які щойно прийшли до програми. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар складає перелік адрес молодих людей, що ходять до бібліотеки, щоб вони могли отримувати інформаційний листок про діяльність бібліотеки й брали участь у формуванні консультативної ради. (Норт Пуласкі)

Літні люди

- Люди похилого віку в місцевому будинку для людей з низькими доходами, якщо вони хворіють, телефонують бібліотекаря з проханням про допомогу. Бібліотекар домовляється з помічником, і той доставляє продукти до лежачих хворих. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар працює з президентом місцевого історичного товариства над збором усних історій, розказаних старшими громадянами, щоб скласти книжку, яка хронологічно розповідатиме про історію району. (Келлі)
- Старші громадяни, що займаються у в'язальному цеху, створили гобелен, на якому зображено бібліотеку й громаду, тепер цей гобелен постійно висить у великій залі бібліотеки. (Беверлі)
- Місцевий бібліотекар влаштовує обіди в бібліотеці на свята й дні народження членів програми самопомогли для людей похилого віку, а раз на тиждень бібліотекар роздає їм одяг, зібраний літніми людьми у громаді. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотекар домовляється з окулістами з місцевої клініки, щоб вони приходили до бібліотеки й обстежували літніх людей щодо наявності катаракти. (Стейтвей Гарденс)
- Бібліотека спонсорує міжгенераційну програму, що знаходить літнім людям компаньйонів серед школярів; вони зустрічаються раз на тиждень, читають і обговорюють книжки, запропоновані працівниками бібліотеки. (Коннектикут)
- Колишній шкільний учитель, пенсіонер, використовує волонтерів як помічників на своїх уроках живопису для місцевих дітей, які він веде у місцевій бібліотеці. (Скотсдейл)

Митці

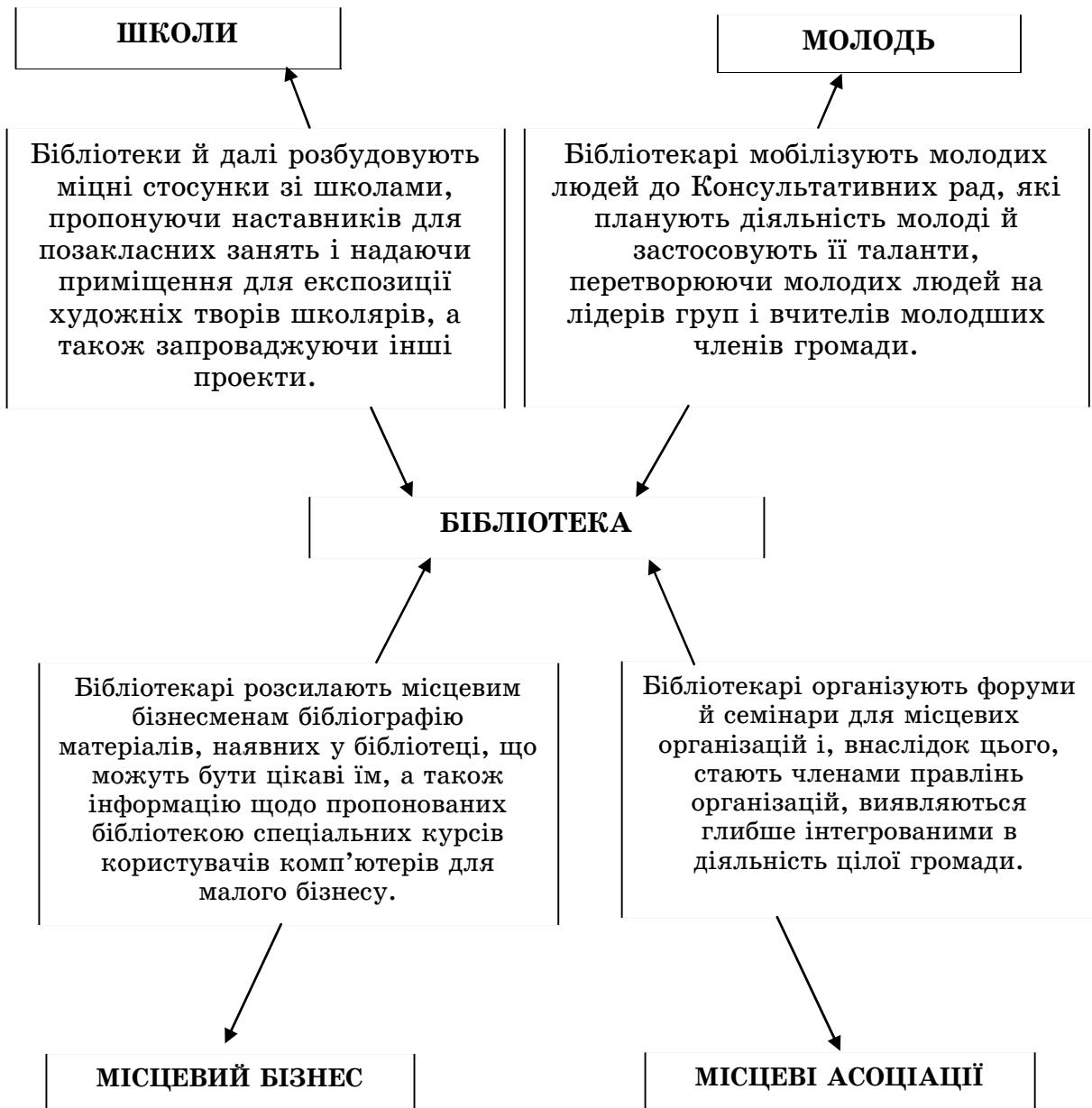
- Місцева художниця використовує переваги бібліотечного приміщення для виставки своїх вишивок хрестиком. (Скотсдейл)
- Бібліотекар домовляється про виставки корейських художників у приміських бібліотеках тих районів, де мешкають великі групи корейців. (Парк Олбані)
- Бібліотекар запрошує місцевого поляка, вчителя танців дати концерт зі своїми учнями в бібліотеці. (Портедж Крейджин)
- Двоє художників, друзів місцевого бібліотекаря, пишуть портрети молодих людей, що беруть участь у літній читацькій програмі в бібліотеці. (Норт Пуласкі)

У кожному з наведених прикладів ми побачили, як люди з громад зрозуміли, що їхні стосунки з місцевими бібліотеками можуть допомогти їм зробити власну діяльність більш ефективною. Водночас ми переконалися, як творчі бібліотекарі приходять до висновку, що видача книжок є тільки одним із багатьох способів, у які бібліотека може взяти участь у підвищенні добробуту цілої громади. Кожен приклад демонструє, що спільне планування приводить до найефективнішого використання контрастних сил і ресурсів, робить обидві сторони вдвоє міцнішими, ніж якби вони діяли окремо. Що більше людей і організацій залучені до подібних стосунків, то виразніше місцева бібліотека стає центральним координатором тривалого розвитку громади, організованого й керованого талантом і енергією якнайширших верств місцевих мешканців.

Схема 2 показує серію подібних взаємовигідних стосунків, які можна налагодити між бібліотекою та її партнерами у громаді.

Схема 3 далі демонструє комплексну мережу можливостей, які має місцева бібліотека, що розвивається як питомий ресурс громади.

Схема 2: Партнерство, що зміцнює

Наведення мостів між бібліотеками й ресурсами за межами громади

Якщо вже бібліотека вплетена в міцну мережу стосунків у громаді, цю бібліотеку можна також використати як місток до ресурсів, що існують за межами громади. Як інституція, вже поєднана з ширшою системою за межами району, кожна велика міська бібліотека отримує свій операційний бюджет із центральної бібліотечної адміністрації. Та оскільки бібліотеки фінансуються залежно від активної підтримки, яку вони мають у своїй громаді, зазвичай саме ті бібліотеки, що налагодили міцні стосунки з громадою, отримують більше грошей. Таким чином, завдяки підтримці громади, вираженій в активних партнерських стосунках,

Схема 3: Стосунки один з одним

місцеві бібліотеки мають прекрасні можливості сприяти надходженню фінансових ресурсів до громади.

Більше того, публічна бібліотека може також залучати кошти й сама, незалежно від системи, що забезпечує її операційний бюджет. Фонди й громадські організації можуть підтримувати творчі пропозиції бібліотек, що навчилися тісно співпрацювати з мешканцями громади.

- Один бібліотекар залучив кошти й налагодив "телефон довіри" для місцевої групи ліквідації неписьменності.
- Інший бібліотекар написав подання на грант для комплектування "культурних наборів" для розважання й навчання дітей. Як наслідок, він тепер має можливість діставати чимало незвичайних ресурсів для громади, що служать справі збагачення й зміцнення її етнічних характеристик.

Коротше кажучи, добре мобілізована місцева бібліотека може діяти як потужний агент для залучення зовнішніх ресурсів. Коли таке трапляється, громада з налагодженою системою партнерських зв'язків готова спрямувати ці нові доступні їй ресурси на досягнення стратегічних цілей її ефективної розбудови.

Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу

Ейкен	Aiken, SC County Library 314 Chesterfield St. South Aiken, SC 29801 (803) 642-2023 (Barbara J. Walker, Children's Librarian)
Олбані	Albany Park Library 5150 N. Kimball Avenue Chicago, IL 60625 (312) 744-1933 (Chahee Stanfield, Branch Head)
Остін	Austin Library 2121 W. 95th Street Chicago, IL 60644 (312) 746-5038 (Donna Kanapes, Branch Head)
Беверлі	Beverly Library 2121 W. 95th Street Chicago, IL 60643 (312) 747-9673 (Debbie Shillow, Children's Librarian)
Блекстоун	Blackstone Library 4904 S. Lake Park Chicago, IL 60615 (312) 747-0511 (Cassandra Carr, Branch Head)
Келлі	Kelly Library 6151 S. Normal Blvd. Chicago, IL 60621 (312) 747-8418 (Linda Greene, Branch Head)
Логан	Logan Square Library 3255 W. Altgeld Chicago, IL 60647 (312) 744-5295 (Pamela Martin-Diaz, Children's Librarian)

Маршалл	Marshall Square Library 2724 W. Cermak Chicago, IL 60608 (312) 747-0061 (Julie Lockwood, Branch Head)
МакКінлі	McKinley Library 2021 W. 35th Street Chicago, IL 60608 (312) 747-6082 (Betty Jane Leonard, Branch Head)
Норт Остін	North Austin Library 5724 W. North Avenue Chicago, IL 60639 (312) 746-4233 (Bruce Fox, Branch Head)
Норт Пуласкі	North Pulaski Library 1330 N. Pulaski Road Chicago, IL 60651 (312) 744-9573 (Nanette Freeman, Children's Librarian)
Портедж-Крейджин	Portage-Cragin Library 5108 W. Belmont Chicago, IL 60641 (312) 744-0152 (Carol Tarsitano, Branch Head)
Robert Taylor Homes	Robert Taylor Homes Library 5120 S. Federal Street Chicago, IL 60609 (312) 747-2828 (Vernelle Madden, Branch Head)
Парк Роджерс	Rogers Park Library 6907 N. Clark Street Chicago, IL 60626 (312) 744-0156 (Angie Sparato, Branch Head)
Руді Лозано	Rudy Lozano Library 1805 S. Loomis Chicago, IL 60608 (312) 733-4329 (Hector Hernandez, Branch Head)
Скотсдейл	Scottsdale Library 4101 W. 79th Street Chicago, IL 60652 (312) 747-0193 (Bernadette Nowakowski, Children's Librarian)
Стейтвей Гарденс	Stateway Gardens Library 3618 S. State Street Chicago, IL 60609 (312) 747-6872 (Leanna Newson, Branch Head)
Витні Янг	Whitney Young Library 7901 S. King Drive Chicago, IL 60619 (312) 747-0039 (Mae Gregory, Branch Head)

ШКОЛИ

Вступ – Школи і відродження громади

Сьогодні по всіх Сполучених Штатах творчі освітяни відновлюють зв'язки своїх закладів зі своїми місцевими громадами, розбудовуючи нові партнерства, що підтверджує: здорова школа й здорова громада взаємно зміцнюють одне одну. Чому так відбувається? Міцний і тривалий союз **подібного роду** мусить твердо ґрунтуватися на усвідомленні як керівництвом школи, так і лідерами розвитку громади, що вони поділяють спільні цінності й інтереси. Обидві групи повинні розуміти, що, по-перше, здорова громада творить і підтримує високоякісну освіту, а по-друге, що добрі школи є найкращою гарантією майбутнього громади. Нашим школам ми довіряємо ключі від майбутнього наших громад. На плечі лідерів громади ми покладаємо виклик – розбудувати сьогодні, водночас даючи змогу мешканцям інвестувати в завтрашній день.

Занадто часто орієнтовані на сьогоднішній день будівники громади й керівники шкіл, що покладаються на майбутнє, працюють незалежно, рухаються паралельними шляхами, говорять різні слова. Добрі справи розбудовників громади відбуваються без залучення молоді або шкіл. Та й школи не дуже творчо розмірковують про те, як можна надійно поєднати молодих людей із майбутнім.

Натомість керівництво шкіл постійно звертається до місцевих громад із закликом допомогти школами вирішити свої фінансові й законодавчі проблеми. Чимало людей називають ці зусилля "партнерство школа – громада". На жаль, звідусіль у Сполучених Штатах ми чуємо, що є ознаки ослаблення такого "партнерства". Однією з причин є те, що це взагалі не є партнерством.

Фактично ж школи, стаючи більш професійними й централізованими, виявляють тенденцію до віддалення від громад. Життєво необхідні зв'язки між досвідом, працею і освітою розриваються. Внаслідок цього приватні й публічні школи в багатьох сільських і міських районах втрачають свою силу як значущі ресурси громад. І чимало економічно занедбаних міст, громад і передмість починають боротьбу за економічне відновлення без істотної допомоги місцевих шкіл. Цікаво й те, що думки про ізоляцію шкіл є головною темою виступів і тих, хто надає гуманітарні послуги.

Очевидно, що ми повинні створити новий тип партнерства, в якому як школи, так і громади робитимуть свій безпосередній внесок у зміцнення й розвиток одне одного. Це нове партнерство повинне забезпечити надійний фундамент як для оновлення освіти, так і для відродження громад. Щоб досягти цієї важливої мети, творчі освітяни й креативні розбудовники громад мусять зараз почати працювати разом, аби знайти нові шляхи мобілізації різноманітних ресурсів місцевих шкіл як питомих компонентів безперервних зусиль з розвитку громади. Що це означає? Що кожен місцеву школу слід розглядати не просто як "освітню установу", а й як багату колекцію специфічних ресурсів, які можна використати для зміцнення соціального й економічного полотна цілої громади.

Надійний і постійний союз подібного роду повинен базуватися на визнанні обох сторін – і керівництва шкіл, і лідерів розбудови громади, що вони поділяють питомі цінності й цілі. Обидві групи прийдуть до розуміння того, що як здорова громада народжує й підтримує зростання якості освіти, так і місцеві школи, які повністю інтегрували свої ресурси з громадою, стануть найкращою і найнадійнішою гарантією того, що майбутнє громади буде сильним і квітучим.

Нове відкриття шкіл як внутрішніх ресурсів громади

Первинний перелік шкільних ресурсів може починатися з цих дев'яти важливих елементів:

Приміщення. Школи – це місця, де можуть збиратися групи громади. Вони також можуть служити місцем, де народжується діяльність громади – від малого бізнесу до місцевих фестивалів і програм соціальних послуг.

Матеріали й обладнання. Навіть обмежені в ресурсах, економічно обійдені школи мають принаймні деякі з нижченаведених ресурсів; ними можна ділитися або використовувати їх на підтримку різноманітних місцевих груп:

- Комп'ютери
- Факси і ксерокси
- Аудіо-, відеотехніка
- Наукове обладнання
- Спортивні снаряди
- Столярне обладнання
- Автотехнічне обладнання
- Поліграфічне обладнання
- Темна кімната й фотографічне приладдя
- Книжки, відеокасети, аудіозаписи
- Художницький реманент
- Музичні інструменти
- Кухонне начиння
- Меблі

Купівельна спроможність. Придбані школою матеріали, товари й послуги можна спрямувати на ініціювання, підтримку або розширення місцевих програм, включно з молодіжними.

Політика у працевлаштуванні. Як найбільший працедавець у більшості громад і містечок школа у своїй кадровій політиці може зосередитися на місцевих мешканцях.

Курси. На базі навчальних дисциплін та новостворених вечірніх курсів школи можуть надавати знання й тренінги мешканцям або групам, що прагнуть брати участь у розбудові району.

Вчителі. У кожній місцевості вчителі є концентрованою групою високоосвічених, професійних дорослих людей, чий критичне мислення й питомі знання можуть брати активну участь у зусиллях місцевих груп, що займаються розвитком громади.

Фінансові можливості. Школи мають можливість генерувати й отримувати кошти завдяки пов'язаним з ними програмам і грантам державних агенцій, корпорацій і фондів, які не завжди доступні групам громади. Ці особливі можливості можуть стати важливим ресурсом у стратегії розвитку громади.

Націленість на залучення дорослих. Місцева школа є своєрідним потенційним магнітом, що притягає зацікавлення й відданість батьків та інших дорослих людей у громаді.

Молодь. Учні з їхніми ідеями, енергією, максималізмом можуть стати важливими акторами завдяки урокам, проектам і стажуванням, що здатні прилучити їх до процесу розбудови місцевої громади. Ці ж молоді люди є водночас важливими ланками, що з'єднують громаду з дорослими.

Нарешті крім того факту, що кожна місцева школа є багатим покладом цінних ресурсів, важливо ще й зрозуміти, що відновлення наголосу на "місцевому" як з боку освітян, так і з боку лідерів економічного розвитку, є перспективним шляхом для належного використання цих ресурсів. Реформатори школи – хоч би за яку концепцію вони виступали – дедалі більше переконуються, що хоча національні ресурси й стандарти й далі лишаються важливими, саме культура, навчальні програми й відданість місцевих шкіл є

найбільш вирішальними в удосконаленні навчального процесу. Подібним чином ефективні зусилля з розвитку громади розглядаються зараз як такі, що залучають місцеву енергію і ретельно прилаштовують інноваційні програми до специфічних місцевих умов. Іншими словами, ми починаємо розуміти, що тільки місцеві групи можуть радикально посилити участь і постійну відданість місцевих людей і тільки така участь і постійна відданість можуть забезпечити справжній успіх в освіті й зусиллях із розбудови громади.

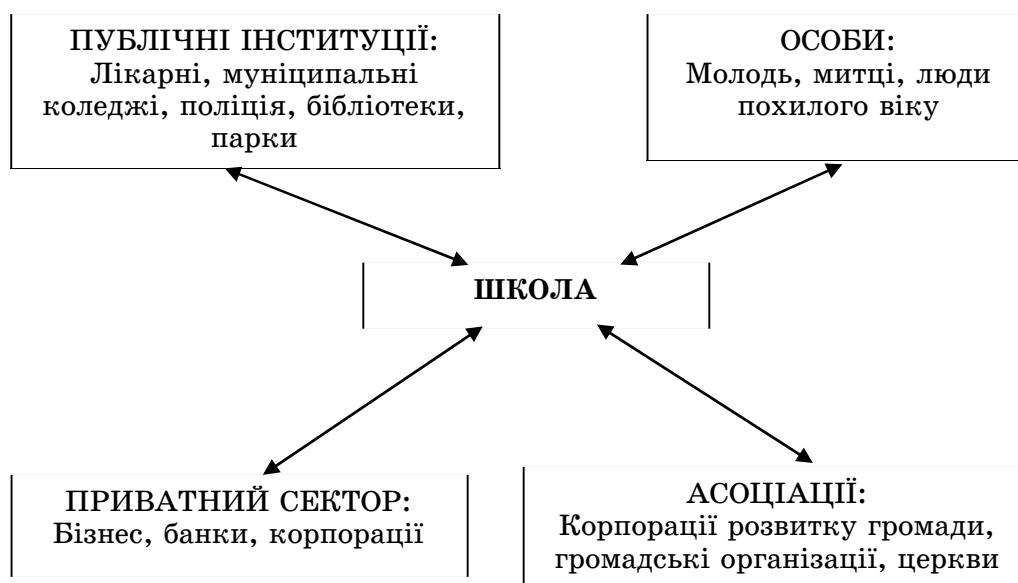
Складання карти ресурсів громади як потенційних партнерів місцевих шкіл

Детально вивчивши велетенські можливості щодо внеску місцевих шкіл, як можуть місцеві лідери й освітяни мобілізувати ці ресурси на розбудову громади? Простий процес включає такі чотири кроки:

- Насамперед проведіть ретельне вивчення ресурсів кожної школи.
- Далі вивчіть ключові можливості й ресурси громади, представлені місцевими особами, асоціаціями, організаціями й іншими інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці ресурси громади поділяються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і муніципальних коледжів; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами, так звані "люди з ярликами", як от літні люди, молодь, люди, що живуть на соціальну допомогу, й митці.
- Потім використайте отриману з цих досліджень інформацію для розбудови міцних, надійних, взаємовигідних партнерських зв'язків між місцевими школами й індивідами, організаціями й асоціаціями, що є у громаді.
- І нарешті на основі цих партнерств і активної участі школи у процесі розбудови громади йдіть далі, розбудуйте нові стосунки з ресурсами, що існують за межами громади.

Схема 1 ілюструє типи стосунків, що можуть з'явитися між місцевою школою та її партнерами у громаді.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між місцевими школами й громадою

Коли ресурси обох сторін – школи й громади – "нанесено на карту", освітяни й лідери громади можуть розпочати співпрацю над розвитком серії нових партнерств, що об'єднують місцеву школу з постійним процесом розбудови міцнішої громади. Давайте поглянемо тепер на приклади подібного процесу в дії, як це відбувалося в різних громадах.

Місцеві школи й громадські асоціації

Асоціації громадян

- Директор школи, де навчаються матері-підлітки, є головою коаліції, заснованої для зниження дитячої смертності у громаді, вона також очолює комітет при коаліції, що підтримує шкільну реформу. (Симпсон)
- У тій же школі проходить ярмарок попередження відмови від школи, до якого директор змогла залучити широкий спектр місцевих агенцій та організацій; вони проводять заняття й семінари. (Симпсон)
- Програма попередження відмови від школи дає школі можливість бути відчинею три вечори на тиждень, а це створює для громади додаткові приміщення для зборів груп. Тепер місцевий голова збирає свої політичні сили в актовій залі, сформувалася мистецька група, метою якої є допомогти учням і мешканцям громади розвинути свої мистецькі здібності. (Орр)
- Директори місцевих шкіл організували Раду розвитку сім'ї та громади, серед членів якої – представники організацій громади, бізнесу, церков, агенцій соціальної допомоги та шкіл. Питання, якими вони вирішили займатися, виходять далеко за межі освітньої реформи, і зараз, наприклад, вони допомагають місцевій Організації сусідських житлових послуг створити недороге житло. Оскільки місцевих засобів масової інформації немає, вони також намагаються створити інформаційний листок громади. (Орр)
- Школа вирішила ініціювати створення "Мережі безпечних шкіл" і добилася цього, сформувавши коаліцію з банком, батьками, кількома сусідніми організаціями, корпорацією розвитку громади, поліцією та представниками служби мера міста. Працюючи разом, члени коаліції спромоглися організувати транспортну систему в громаді для забезпечення безпечного проїзду учнів і батьків до школи й зі школи. (Орр)
- Дванадцять шкіл в одному з передмість вирішили організувати мережу з метою поліпшити можливості своїх шкіл і скоординувати діяльність груп у громадах, щоб знайти більш ефективну підтримку. Об'єднавши свої ресурси, ця "мережа" спромоглася поліпшити якість освіти, поєднати громаду з великим містом та його інституціями, а також поширити ідеї щодо вирішення проблем громади. (Орр)

Релігійні інституції

- Ліга Урбана поєднала церкви зі школами в межах програми шефства над школами; церкви надають наставників учням місцевих шкіл. Як результат, церква дістала добрі можливості, налагодивши тісніші зв'язки з громадою. (Ліга Урбана)
- Церква налагоджує стосунки з місцевою школою, завдяки яким учні можуть користуватися молодіжним центром церкви. (Св.Сабіна)

Культурницькі організації

- Іспанський клуб у міській старшій школі підвищує усвідомлення важливості латинських культур для громади; з цією метою вони провели Тиждень латинських культур і фестиваль національних кухонь. (Бостон)

Місцеві школи й публічні інституції

Парки

- Школа дістає всебічну підтримку громади й обстоює в місті необхідність почистити парк, що через дорогу від школи, й збудувати новий дитячий майданчик. Зараз учні школи граються на новому обладнаному майданчику, і чимало з них ходять до соціального центру в парку, де ведеться позашкільна діяльність. (Джонсон)
- Школа співпрацює з місцевим парком, щоб запропонувати програму сімейного спорту, школа розсилає листівки до інших шкіл, церков та різноманітних організацій, інформуючи мешканців громади щодо видів спорту, які пропонуються. (Орр)

Бібліотеки

- Директор школи працює з бібліотекою та іншими сусідніми організаціями над ініціативою безпеки від вуличного хуліганства, щоб забезпечити спеціальний автобус для безпеки учнів. Після встановлення цих контактів директора запрошено виступити на відкритті нового комп'ютерного класу в бібліотеці. (Портедж-Крейджин)

Муніципальні коледжі

- Місцевий коледж бере участь у консорціумі, організованому університетом штату з метою заохочення молоді до вступу в коледж. Зараз, співпрацюючи з організаціями громади, батьками, вчителями сусідніх шкіл, цей муніципальний коледж заснував клуб коледжу, який здійснює програму ознайомлення, включно з відвідуванням коледжу, мобілізацією членів громади, щоб вони були наставниками старшокласників. (Олів-Гарві)
- Викладачі муніципального коледжу в демографічно змінному передмісті навчають іспанської мови вчителів місцевої школи. (Малкольм X)

Поліція

- Офіцери місцевої поліції пропонують тренінг учителів та учнів з вирішення конфліктів, цей тренінг відбувається в чотирьох шкільних мікрорайонах громади. Тепер, якщо виникає конфлікт на шкільному подвір'ї, призначені учні працюють з обома сторонами, щоб знайти мирне вирішення проблеми. Оскільки програма вдосконалюється, учні знають, що треба попросити про допомогу, перш ніж різниця в поглядах приведе до ескалації конфлікту. (Фінікс)

Лікарні

- У співпраці з місцевою лікарнею дві старші школи заснували пришкільні клініки. Одна з них має центр розвитку дитини (дитячий садок) і центр ігрової терапії, друга – центр матері й дитини та консультаційний центр.

Місцеві школи й приватний сектор

- Велика корпорація вирішила нагородити чотирьох місцевих школярів за видатні показники у відвідуванні занять, вручивши їм стипендію в розмірі 500 доларів, призначені для здобуття вищої освіти. Наступного року ця корпорація планує дати спеціальну нагороду учневі з найбільш помітною участю у справах громади. (Орр)
- Кондитерська фабрика налагоджує партнерство з місцевою початковою школою. Працівники фабрики беруть із собою учнів на екскурсії, підприємство виділило форму для шкільної баскетбольної команди й інколи знімає відеофільми про особливі шкільні події. (Джонсон)
- Директор старшої школи входить до правління місцевої бізнес-асоціації, де він налагоджує партнерство з місцевими бізнесменами для координації стосунків між учнями й майбутніми працедавцями. (Орр)
- Місцеві підприємства відбирають учнів школи на літнє стажування, що дає можливість бізнесменам ознайомитися зі здібностями місцевої молоді, а учням – навчитися й заробити трохи грошей. (Прескотт)
- У 1990-1991 навчальному році одна школа змогла витратити 20 000 доларів зі свого бюджету на наймання місцевих людей як наставників, помічників учителів та охоронців. Вона також змогла замовити у місцевого бізнесу обладнання на 2000 доларів. (Прескотт)

Місцеві школи й індивіди у громаді

Місцеві мешканці

- Шкільний інформаційний листок для батьків надає громаді інформацію про шкільну програму Матері й дитини, про те, де матері можуть зробити безплатну маммографію, розвиток житлового сектору в районі, особливі й цікаві події в громаді. (Орр)
- Директор школи отримав спеціальний грант для проекту "Кращі дні", у якому двадцять батьків будуть навчені вести дискусії, щоб потім вони могли охопити інших батьків місцевих дітей, у яких є проблеми в родинях. (Джонсон)
- Школа засновує центр батьків, де батьки з громади можуть зустрічатися й обговорювати проблеми, які всіх хвилюють. Як результат, кілька батьків тепер працюють у штаті школи й клініки, розташованої в школі. (Орр)
- У межах щойно відкритої програми навчання вдома учні школи для матерів-підлітків записують на відео заняття з догляду за немовлятами для тих матерів-підлітків, які змушені займатися вдома. (Симпсон)
- Програма дитячої писемності в тій самій школі навчає і заохочує молодих матерів читати своїм дітям уголос. Оскільки дехто з цих матерів-підлітків і самі мають проблеми з читанням, ця програма дає їм додатковий імпульс до того, щоб стати добрими читачами. (Симпсон)
- У цій же школі створили крамницю для немовлят, де продаються корисні товари й накопичуються кошти для учнів, що там працюють. Директор школи щойно отримав спеціальний грант на придбання автомобільних крісел для немовлят. Ці крісла також будуть продаватися разом з дитячим одягом та іншим причандаллям для догляду за немовлятами. Зараз учні школи укладають і друкують брошуру про безпечне користування кріслами для немовлят в автомобілях, яку продаватимуть школам і агенціям в інших районах міста. (Симпсон)

- Учні місцевої школи вирішили встановити сміттєзбірні у своїй школі, щоб учні й мешканці громади могли здавати папір та алюміній як вторинну сировину. Зараз місцева компанія, що займається вивезенням сміття, погодилася випорожнювати ці сміттєзбірні безплатно. (Півострів)
- Агент ФБР повернувся до громади й тепер працює наставником школярів у своїй старій школі. (Джонсон)
- Інший мешканець громади, пенсіонер і колишній водій автобуса, зараз щотижня приїжджає і забирає учнів до тих місць, де вони спілкуються зі своїми наставниками. (Джонсон)

Інваліди

- Учні місцевої початкової школи представляють скетчі та концерти в сусідньому будинку для людей з затримками розвитку. (Джонсон)
- У "Клубі особливих друзів" місцеві учні працюють із психічно хворими ровесникам, щоб допомогти їм адаптуватися у громадському житті. (Національна молодь)

Молодь

- Першокласники з початкової школи опитали мешканців громади, де б ті хотіли, щоб було посаджено дерева. Потім завдяки спеціальному гранту "координаторів громади" у школі було придбано дерева, й діти витратили один день, висаджуючи їх у тих місцях громади, які назвали мешканці. (Нобель)
- У межах цієї ж програми другокласники здійснили "пробіг" реєстрації виборців, а п'ятикласники зібрали тисячі консервних банок. Вони пресували їх пресом, який самі змайстрували, й потім здали в пункт прийому вторинної сировини. (Нобель)
- Місцева старша школа придбала покинутий будинок у районі, а учні тепер його ремонтують. (Орр)
- Розташована в громаді молодіжна організація наймає учнів двох старших шкіл. Вони отримують платню і водночас – залікові бали в своїх школах за ремонт будинку в своєму районі. Сподіваючись, що ці учні стануть згодом їхніми робітниками, місцеві підприємства погодилися платити за цей будинок і відшкодовувати витрати на трудове навчання учнів у цьому проекті. (Північний Захід)
- Студенти професійно-технічного училища заснували кредитну спілку, використовуючи знання, отримані на курсах, що їх викладали працівники кредитної спілки розвитку місцевої громади. Тепер кожен у школі або в громаді може інвестувати кошти в цю кредитну спілку, а студенти, що керують нею, пояснюють молодшим учням, наскільки важливо заощаджувати гроші, й навчають першокурсників, як далі ефективно керувати кредитною спілкою. (Флауер)
- Школярі у Північній Кароліні створили "карту" своєї громади з метою відкрити нові можливості для розвитку бізнесу й вирішили відкрити закусоchnу, стартові кошти на яку виділили місцева корпорація розвитку громади й рада школи. Зараз чотирнадцять учнів працюють у цій закусоchnій, і розробляється план, як їм стати власниками, інвестувавши по 500 доларів кожен. (Рурал)

Люди похилого віку

- Місцева старша школа влаштовує щорічний сніданок для літніх громадян, під час якого хор учнів і рок-група дають концерт. (Орр)
- Учні старшої школи знаходять собі компаньйонів серед літніх людей у місцевому будинку для людей похилого віку. Ці учні пишуть листи старшим, регулярно

но зустрічаються з ними. Внаслідок цих стосунків будинок для людей похилого віку запропонував школі свої приміщення для особливих подій. (Пікколо)

Митці

- Загальноміська організація, що шукає роботу для місцевих художників, направляє художника до початкової школи, де він проводить шість місяців, розписуючи разом з учнями стіни школи. (Джонсон)
- Школа вирішила спонсорувати художній фестиваль у громаді, на який пускають учнів старшої школи і всіх початкових шкіл, як і всіх художників громади. (Орр)

Усі ці історії є специфічними прикладами того, як партнерства між школами й громадами можуть бути однаково вигідні всім сторонам, що беруть участь. Коли місцеві школи починають знаходити такі стосунки й більш віддано брати в них участь, для них відкриваються нові можливості подальшого розвитку й творчої співпраці.

Схема 2 на наступній сторінці показує, як місцеві школи можуть знайти контакти з партнерами у громаді.

Схема 2. Партнерства, що зміцнюють

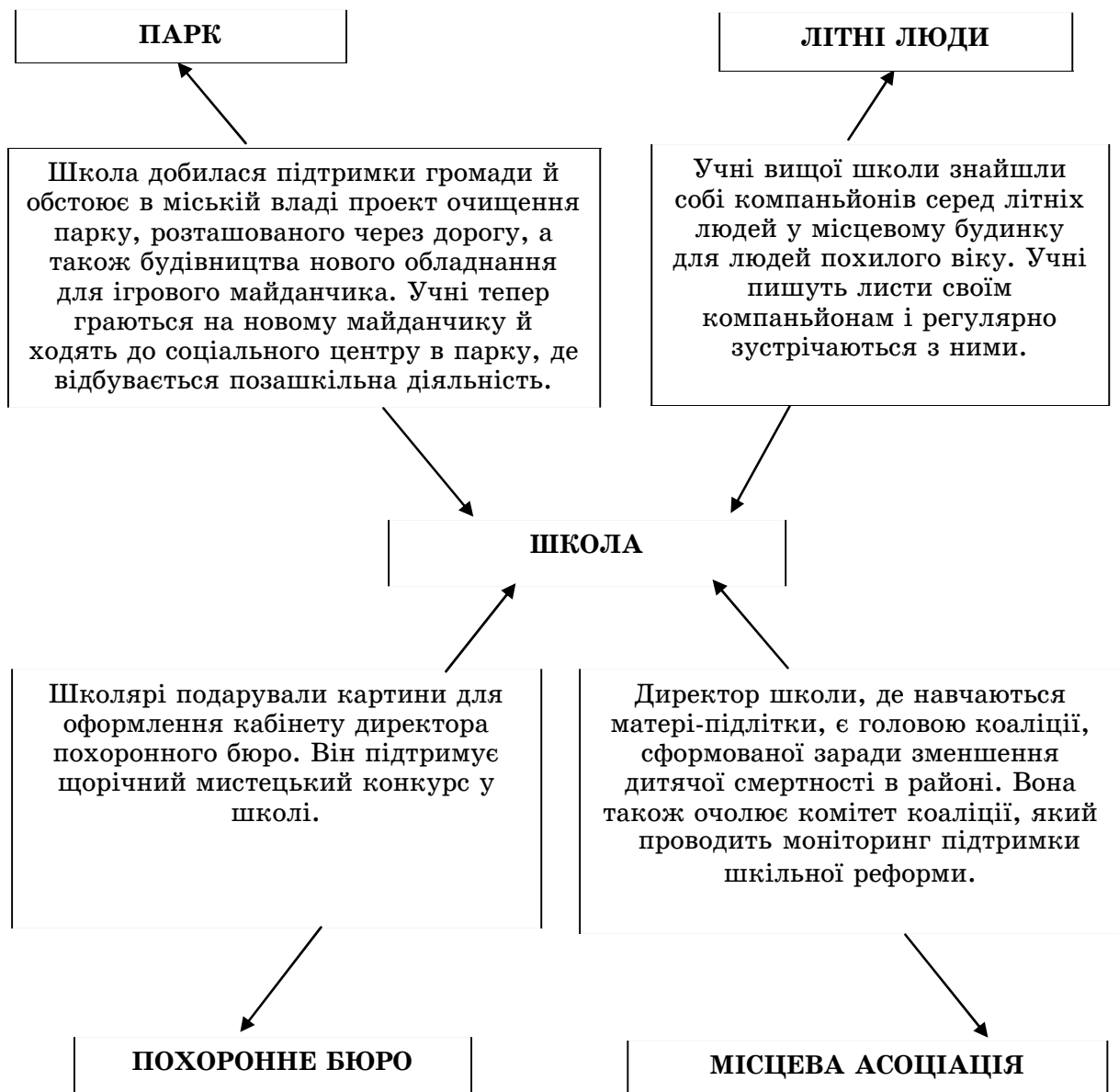
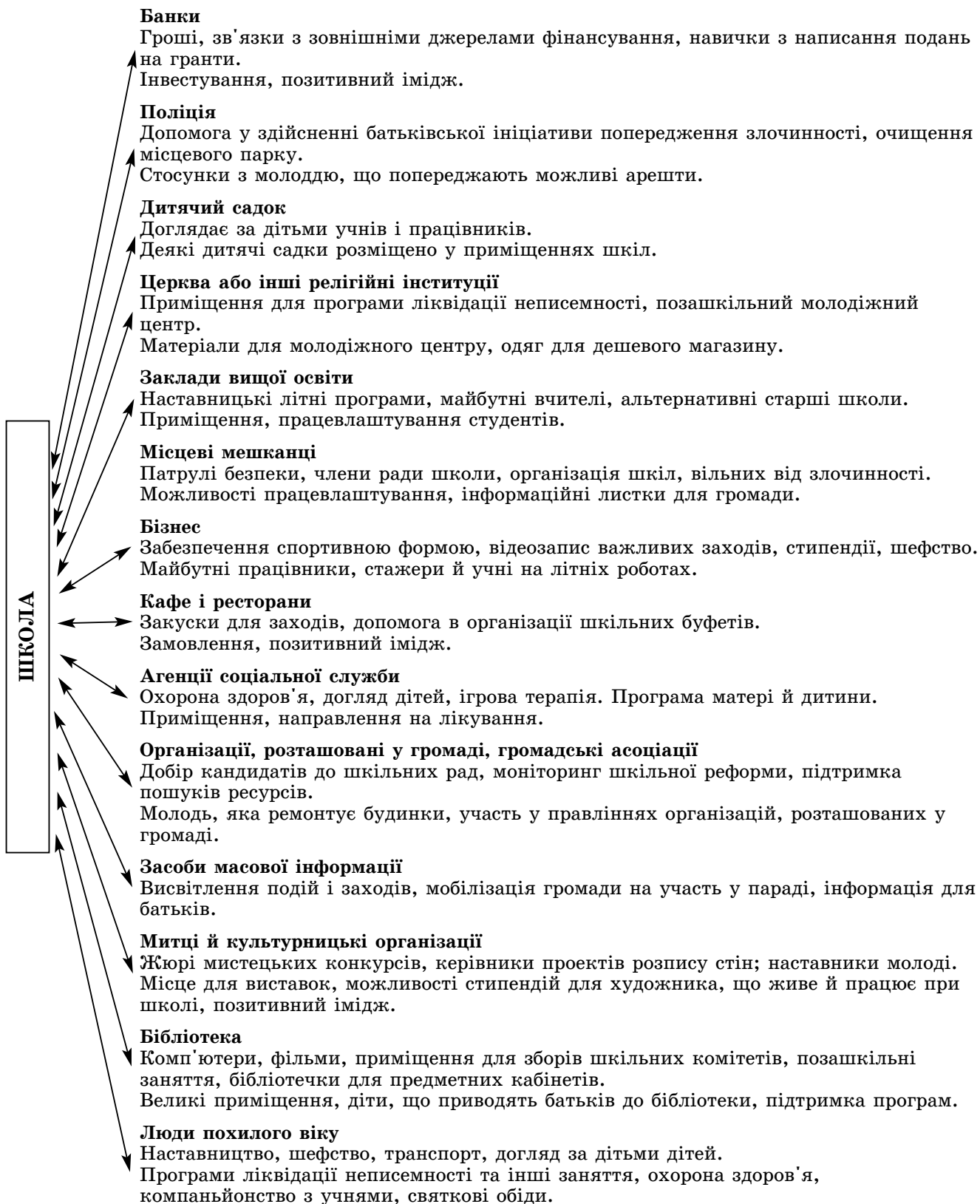

Схема 3 далі демонструє комплексну мережу партнерств, відкритих для місцевої школи, яка усвідомлює себе як динамічний ресурс громади.

Схема 3: Стосунки один з одним

Наведення мостів між місцевими школами й ресурсами за межами громади

Школи – це дуже помітні й шановані інституції в своїх громадах, вони відіграють велику роль у повсякденному житті мешканців громади. Але вони також пов'язані з широкою освітньою системою, що сягає за межі конкретної громади, й численними зовнішніми джерелами підтримки.

Нижче наведено кілька прикладів шкіл, які спромоглися залучити питомі зовнішні ресурси й використати їх на проекти розбудови громади:

- Школа отримала зовнішнє фінансування програми "Будинок світла", яка надаватиме альтернативні освітні послуги дітям, що кинули школу. Ця нова програма згодом розширила освітню діяльність на решту громади, пропонуючи навчання читання батькам, уроки танцю й вишивання, розвитку родини й багатьох інших видів діяльності. (Орр)
- Директор початкової школи залучив підтримку фундації Амоко, й тепер працівники Амоко працюють з учнями над математикою й природничими науками, сподіваючись, що згодом ці учні працюватимуть у компанії. Унаслідок цієї програми Амоко подарувала обладнання для ігрового майданчика дитячому садку й надає на Різдво подарунки та влаштовує святкові ранки для всієї школи. (Джонсон)
- У партнерстві з великим загальноміським банком місцева школа спромоглася організувати мережу, що налічує десять початкових і середніх шкіл, для координації зусиль із розбудови громади. Зокрема, банк забезпечує зв'язки з міськими організаціями, підприємствами й інституціями, а також певне фінансування й допомогу в плануванні розвитку. (Орр)
- Школа звертається по спеціальний грант і отримує його від державного департаменту збереження довкілля для прокладання пішохідної доріжки навколо школи. Тепер учителі й учні беруть активну участь у розчищенні глухих заростей, підрізанні дерев і кущів, висадженні нових рослин і прокладанні доріжки зі спеціально спорудженими будиночками для птахів та білок. (Орр)

Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу

Бостон	Boston Technical High School 55 New Dudley Street Roxbury, MA 02120 (617) 445-4381 (Yolanda Pinto)
Флауер	Flower Vocational High School 3545 W. Fulton Street Chicago, IL 60624 (312) 534-6755 (Dorothy Williams, Principal)
Джонсон	Johnson Elementary School 1420 S. Albany Chicago, IL 60623 (312) 534-1830 (Mattie Tyson, Principal)
Національна	National Youth Leadership Council 1910 W. Country Rd. B Roseville, MN 55113 (612) 631-3672

Нобель	Nobel Elementary School 4127 W. Hirsch Chicago, IL 60651 (312) 292-5365 (Mirna Hernandez, Principal)
Північний Захід	Northwest Side Community Development Corporation Youth as Resources Project 5174 N. Hopkins Street Milwaukee, WI 53209 (414) 332-3310 (Linda Stringl)
Орр	Orr Community Academy 730 N. Pulaski Chicago, IL 60624 (312) 265-5000
Півострів	Peninsula High School 14105 Purdy Drive NW Gig Harbor, WA 98335 (206) 851-6131
Фінікс	City of Phoenix Police Department 620 W. Washington Street Phoenix, AZ 85003 (Sergeant Frank Drozanowski)
Пікколо	Piccolo Middle School 1040 N. Keeler Chicago, IL 60651 (312) 292-5565 (Dr. Thomas Stewart, Principal)
Портедж-Крейджин	Portage-Cragin Library 5108 W. Belmont Chicago, IL 60641 (312) 744-0152 (Carol Tarsitano, Branch Head)
Прескотт	Prescott Elementary School 1632 W. Wrightwood Chicago, IL 60614 (312) 532-5505 (Karen Carlson, Principal)
Сімпсон	Simpson School 1420 S. Paulina Chicago, IL 60608 (312) 534-7811 (Doris Williams, Principal)
Св. Сабіна	St. Sabina Church 1210 W. 78th Place Chicago, IL (312) 483-4300 (Rev. Michael Pflieger)

МУНІЦИПАЛЬНІ КОЛЕДЖИ

Вступ – Муніципальні коледжі й відродження громади

Протягом останніх двох десятиліть дедалі більше людей слухали курси в муніципальних коледжах з метою "триматися в руслі" сучасного ринку праці й добути нові навички, щоб підвищити безпеку свого працевлаштування, а також поліпшити свої можливості в майбутньому. Як наслідок, муніципальні коледжі постійно зростають, стають більшими й складнішими щодо переліку пропонованих ними послуг для громади.

Однак, хоча ніхто не ставить під сумнів здатність муніципальних коледжів задовольняти потреби своїх громад у наданні "дорослої освіти", нерідко поза увагою лишається той факт, що кожен муніципальний коледж є по суті сузір'ям ресурсів, які можна мобілізувати на зміцнення громад. Сьогодні як лідери громад, так і освітяни розбудовують позитивні, нові партнерства, що зв'язують муніципальні коледжі з іншими інституціями й групами у громадах.

Поєднуючи свої ресурси з ресурсами громади, муніципальні коледжі допомагають творити краще, безпечніше майбутнє як для себе, так і для своїх сусідів.

Нове Відкриття муніципальних коледжів як внутрішніх ресурсів громади

Муніципальні коледжі за багатьма параметрами відрізняються один від одного. Кожен має унікальний набір ресурсів і можливостей. Але кожен муніципальний коледж, байдуже великий чи малий, міський чи сільський, володіє певним переліком ресурсів, які можна ефективно мобілізувати, щоб вони допомагали у безперервному процесі оновлення громади.

Персонал. У кожному муніципальному коледжі професорсько-викладацький і адміністративний склад – це велика група високоосвічених, професійних дорослих людей, чий вміння й знання можуть бути питомим внеском у зусилля місцевих організацій, що беруть участь у розвитку громади. Наприклад, викладачі можуть бути експертами з практичних питань, як от користування комп'ютером або система організації, а адміністратори можуть довести свою корисність у залученні коштів або написанні подань на гранти.

Більше того, на додачу до багатьох внесків, які можуть зробити викладачі й адміністратори, місцеві муніципальні коледжі здатні також стати точкою, де зосереджено особливі таланти й енергія студентів, їхніх родин та інших волонтерів з місцевої громади. Дуже часто муніципальні коледжі можуть відповідати на запити й потреби громади введенням нових курсів і організацією спеціальних заходів.

Приміщення. Незалежно від розміру й конфігурації, всі муніципальні коледжі мають приміщення, які можна ефективно використати групам громади. На відміну від більшості місцевих шкіл та університетів, муніципальні коледжі здебільшого найактивніші в післяобідні й вечірні години. Це означає, що приміщеннями можна користуватися протягом ранкових і обідніх годин, коли місцеві школи й університети можуть бути переповнені, коли самі вони потребують додаткових площ.

Крім приміщень, чимало муніципальних коледжів мають також доступ до різноманітних відкритих просторів, як от паркінги, спортивні майданчики, живописні паркові зони. Ці відкриті площі часто можуть бути конструктивно використані лідерам громади, які зацікавлені у встановленні партнерських зв'язків з місцевими муніципальними коледжами.

До того ж деякі муніципальні коледжі мають медичні клініки й інші ресурси соціальних послуг, що відкриті для всіх мешканців громади.

Матеріали й обладнання. Муніципальні коледжі надзвичайно відрізняються один від одного щодо особливих матеріалів та обладнання, яким вони можуть ділитися з мешканцями громади. Тим не менше, всі муніципальні коледжі мають принаймні деякі з наведених нижче ресурсів, вони можуть стати у пригоді різним групам місцевої громади:

- Комп'ютери
- Факси й копіювальні апарати
- Аудіовізуальне обладнання
- Наукове обладнання
- Спортивні снаряди
- Столярний інструмент
- Обладнання для ремонту крамниць і автомобілів

- Друкарські машини
- Темна кімната й інше фотографічне обладнання
- Книжки, відеокасети, аудіоплівки
- Мистецький реманент
- Музичні інструменти
- Кухонне начиння
- Меблі

Професіоналізм. Більшість муніципальних коледжів навчилися відповідати на запити громади, пропонуючи курси й семінари, що виходять далеко за межі навчальної програми коледжу як такого. Це означає, що важливі тренінги з широкого спектру практичних навичок можуть бути запропоновані певним "витісненим" групам (як от людям похилого віку, людям, що живуть на соціальну допомогу й інвалідам), які в іншому випадку на навчання, можливо, й не потрапили б.

Економічні можливості. Муніципальні коледжі часто мають можливість надавати роботу (або професійний тренінг) мешканцям громади. Це означає, що чимало студентів мають змогу розширити свою освіту, працюючи за сумісництвом у муніципальному коледжі, де вони саме навчаються.

До того ж муніципальні коледжі, які налагодили партнерство з іншими місцевими інституціями, мають прекрасні можливості для того, щоб знайти роботу для своїх студентів і випускників у цих інституціях, таким чином поєднуючи муніципальний коледж з громадою ще й на іншому рівні.

Муніципальні коледжі також часто мають доступ до як публічних, так і приватних фондів, що придатні для здійснення позитивних проєктів, орієнтованих на громаду. На підтримку діяльності й програм такого роду викладачі й співробітники муніципальних коледжів часто виявляються дуже корисними в написанні подань на гранти.

Перелічені ресурси – це лиш невеличка частка того, що можна знайти в місцевих муніципальних коледжах. Однак для того, щоб вони стали реальними можливостями для цілей розбудови громади, муніципальні коледжі повинні бути активно поєднані з іншими важливими ресурсними центрами громади.

Складання карти ресурсів з метою пошуку потенційних партнерів для муніципальних коледжів

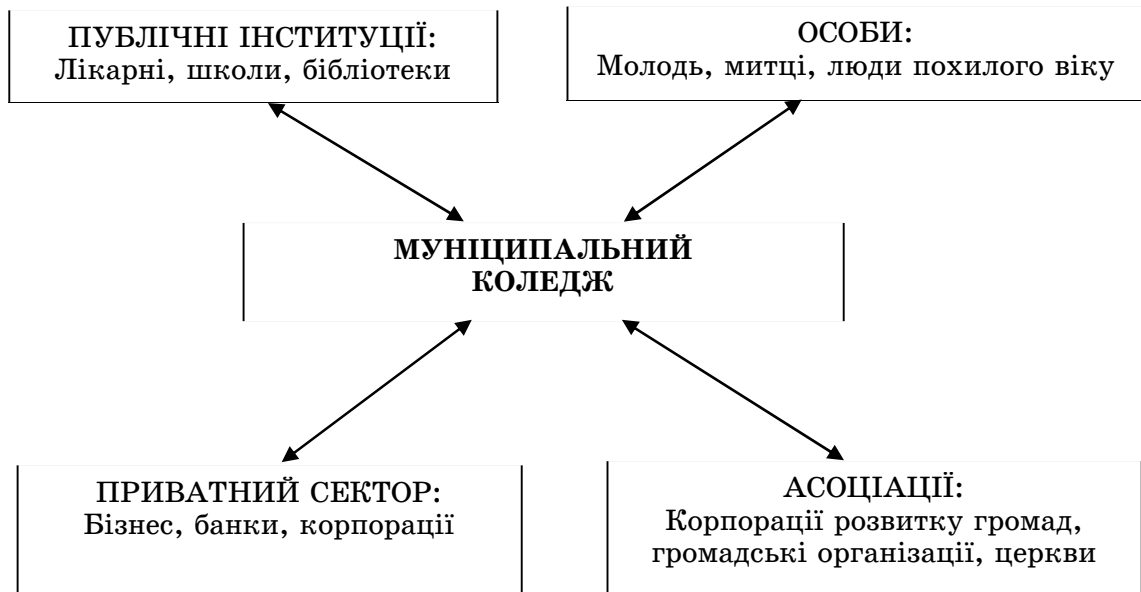
Тепер, коли ми визначили принаймні деякі з багатьох ресурсів, які муніципальні коледжі можуть запропонувати процесу розбудови громади, ми мусимо піти далі й вивчити засоби, завдяки яким лідери громад можуть якнайефективніше мобілізувати ці ресурси й перетворити їх на цінні можливості розбудови громад. Ці зусилля з поєднання місцевих муніципальних коледжів з процесом розбудови громади вимагають реалізації процесу, що включає чотири кроки.

- Насамперед, проведіть ретельне вивчення ресурсів кожного місцевого муніципального коледжу.
- Далі вивчіть ключові можливості й ресурси громади, представлені місцевими індивідами, асоціаціями, організаціями й іншими інституціями. Коли це буде зроблено, ви побачите, що ці ресурси громади розподіляються на такі категорії: (а) асоціації громадян і неприбуткові організації всіх типів; (б) публічно фінансовані інституції на зразок лікарень, парків, бібліотек і шкіл; (в) приватний сектор, включно з малим бізнесом, банками й місцевими відділеннями великих корпорацій; (г) місцеві мешканці й групи з особливими інтересами, так звані "люди з ярликами", як от літні люди, молодь, люди, що живуть на соціальну допомогу, й митці.

- Потім розбудуйте взаємовигідні партнерські зв'язки між місцевими муніципальними коледжами, з одного боку, й ресурсами місцевої громади, з другого.
- І нарешті наведіть мости, що тримаються на сильних сторонах муніципального коледжу й ведуть до ресурсів, які існують за межами громади.

Схема 1 ілюструє типи стосунків, що можуть з'явитися між місцевим муніципальним коледжем і його партнерами у громаді.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних партнерських зв'язків між муніципальним коледжем і громадою

Коли ресурси місцевого муніципального коледжу й усієї громади "нанесено на карту", працівники й викладачі муніципального коледжу можуть почати співпрацю з лідерами громади щодо налагодження серії нових партнерських зв'язків, які об'єднують місцевий муніципальний коледж із процесом розбудови міцної громади.

Давайте розглянемо кілька прикладів цього процесу в дії, як це відбувалося в різних громадах.

Місцеві муніципальні коледжі й асоціації громади

Асоціації громадян

- Президент муніципального коледжу створює Консультативну Раду громади, в якій група представників громади щомісяця зустрічається для обговорення того, як муніципальний коледж може краще прислужитися потребам громади. (Олів-Гарві)
- Директор з розвитку місцевого муніципального коледжу допомагає написати подання на грант для коаліції груп громади, що згуртувалися з метою вдосконалення освітніх і тренінгових можливостей громади. (Трумен)

- Місцевий муніципальний коледж надає приміщення для коаліції громадських організацій які сформували об'єднаний фронт, що контролює ефективність місцевої шкільної реформи. (Малкольм)
- У тому ж муніципальному коледжі директор з розвитку бере участь у коаліції груп громади, які зібралися разом, щоб розробити план економічного розвитку для трьох навколишніх районів. (Малкольм)
- Місцевий муніципальний коледж створює мережу продовольчих агенцій як складову частину Ресурсного центру громади для надання допомоги продовольчим складам і програмам забезпечення населення продовольством у разі нещасних випадків. (Трумен)
- Інший муніципальний коледж активно заохочує місцеві організації використовувати свої площі – сусідній клуб плавців використовує басейн коледжу для тренувань і змагань, місцевий футбольний клуб – стадіон, сусідня початкова школа проводить випускні церемонії в актовій залі, місцева торгова палата збирає свої засідання в коледжі, міська рада також проводить тут виїзні засідання. (Олів-Гарві)
- Муніципальний коледж надає офісні приміщення прес-семінару громади, неприбутковій групі, що допомагає групам громади дістати доступ до засобів масової інформації. Один із директорів цього семінару є водночас викладачем коледжу й редагує його газету. (Малкольм)

Релігійні інституції

- Місцевий муніципальний коледж співпрацює з коаліцією сусідніх церков і разом з ними спонсорує серію занять з читання для батьків. Ці заняття планується збирати в кількох церквах. Ідея ініціативи – допомогти батькам навчити своїх дітей читати, а також удосконалити власні читацькі навички батьків. (Малкольм)
- Інший муніципальний коледж разом із місцевою церквою спонсорує показ мод. (Олів-Гарві)

Культурницькі організації

- Муніципальний коледж наймає місцевого художника, щоб він проводив екскурсії у громаді, під час яких студенти відвідують різноманітні музеї живопису і скульптури, а також майстерні інших місцевих художників. (Лонг Айленд)
- Бібліотека й місцевий муніципальний коледж співпрацюють над організацією кіосків та програми Дня Корейської культури, під час якого буде представлено корейських оповідачів, співаків і танцюристів, а також проведено обговорення поточних соціальних питань. (Олбані)

Місцеві муніципальні коледжі й публічні заклади

Парки

- У парку в районі, де переважає іспаномовне населення, міський коледж використовує приміщення парку для своєї програми вивчення англійської мови. Після початку цих занять директор парку помітив, що родини, які спершу приходили до парку тільки на заняття, тепер почали користуватися й програмами відпочинку, які парк пропонує громаді.

Бібліотеки

- Місцевий бібліотекар співпрацює з муніципальним коледжем над започаткуванням у бібліотеці програми самопрацевлаштування. (Остін)

- Бібліотекареві вдається започаткувати позашкільну наставницьку програму для учнів сусідньої школи, використовуючи студентів місцевого університету. (Блекстоун)
- Місцевий бібліотекар допомагає місцевому муніципальному коледжу впровадити програму Кореїських студій, ідучи назустріч потребам громади. (Олбані)

Школи

- Місцевий муніципальний коледж бере участь у консорціумі, організованому центральним університетом, мета якого – залучати молодь до навчання в коледжі. Тепер, співпрацюючи з організаціями громади, батьками й учителями сусідніх шкіл, цей муніципальний коледж заснував клуби, які поглиблюють навчальні програми, включно з днями відкритих дверей, залучають членів громади працювати наставниками учнів іще у старших школах. (Олів-Гарві)
- Викладачі муніципального коледжу в районі з високою демографічною динамікою навчають іспанської мови вчителів місцевих шкіл. (Малкольм)
- Студенти муніципального коледжу створили рок-групу, яка виступає на парадах і місцевих святах з метою не лише продемонструвати свої музичні таланти, а й агітувати молодь проти вживання наркотиків; вони спілкуються з місцевою молоддю, переконують у перевагах освіти й інших позитивних альтернатив. (Райт)

Поліція

- Місцевий муніципальний коледж співпрацює з громадськими організаціями та місцевим відділком поліції над розвитком "позитивного альтернативного проекту", в межах якого пропонуються позашкільні заняття з метою допомогти учням розвинути свої лідерські здібності й самооцінку. (Райт)
- У межах цієї ініціативи молоді люди під наглядом викладачів муніципального коледжу керують фірмою з друку на шовку поруч із поліційною дільницею. (Райт)
- Офіцери поліції ходять до місцевої школи, щоб набрати учнів на нові заняття, пропонувані муніципальним коледжем. (Райт)

Лікарні

- Муніципальний коледж налагоджує партнерство з місцевою лікарнею для проведення тренінгу базових навичок для групи жінок, які відразу після закінчення курсу будуть прийняті на роботу до лікарні. (Малкольм)

Місцеві муніципальні коледжі й приватний сектор

- Сусідні торговці й банкіри почали робити внески місцевому муніципальному коледжу. Наприклад, один торговець подарував старі машини для занять із ремонту автомобілів, а банк дав гроші для прийняття в коледжі на честь місцевих торговців. Цей процес розвиває позитивний імідж як того, хто дає, так і того, хто отримує, а представники бізнесу або банку мають своє фото в місцевій газеті – разом з представником коледжу. (Олів-Гарві)
- Інший муніципальний коледж веде курси іспанської мови, математики й читання для покупців та продавців місцевого супермаркету "Сіарс".
- На заняттях з мистецтва студентів навчають виготовляти ювелірні прикраси, які можна потім продати місцевим торговцям. (Райт)
- Цей же коледж заснував програму тренінгів із самопрацевлаштування для жінок та меншостей, і зараз чимало випускників цієї програми започаткували свій бізнес. (Райт)

Місцеві муніципальні коледжі й особи у громаді

Місцеві мешканці

- Чимало муніципальних коледжів проводять інформаційні ярмарки, відкриті як для студентів, так і для громади. Наприклад, один із муніципальних коледжів вирішив спонсорувати ярмарки кар'єр, шкільні ярмарки, громадські ярмарки й мистецькі вистави, а інший муніципальний коледж проводить ярмарки здоров'я, а також щорічні мистецькі ярмарки. (Малкольм, Олів-Гарві та ін.)
- Муніципальний коледж відкрив інформаційний центр, щоб зробити доступними студентам і громаді матеріали, пов'язані з громадою. (Олів-Гарві)
- Два місцевих муніципальних коледжі співпрацюють над проектом "Партнери в навчанні", в межах якого представлено нові методи й навчальні матеріали для вчителів та батьків з метою допомогти учням у вивченні математики й природничих наук. (Трумен, Лойола)
- Муніципальний коледж випустив брошуру про місцеву архітектуру, щоб розкрити частку історії громади. (Трумен)
- Муніципальний коледж набирає дорослих, що будуть наставниками з читання у молодих людей, які записалися на суботню програму, ініційовану цим коледжем. (Райт)
- Два місцеві муніципальні коледжі співпрацюють, надаючи фахову допомогу й приміщення для хору громади, до якого входять як місцеві мешканці, так і студенти обох коледжів. (Олів-Гарві, Малкольм)

Інваліди

- Чимало муніципальних коледжів ведуть програми для задоволення особливих потреб інвалідів у громаді. Деякі з них ведуть спеціальні "домашні заняття" для тих, хто не виходить із дому. Спеціальні заняття часто пропонуються на зразок вивчення знакової грамоти для тих, хто працює або буде працювати з глухими.

Люди, що живуть на соціальну допомогу

- Керівний комітет проекту забезпечення дешевим житлом набирає студентів для практичного курсу в місцевому муніципальному коледжі. (Олів-Гарві)
- Той же муніципальний коледж спонсорує серію занять із вишивання в іншому мікрорайоні з дешевим житлом. (Олів-Гарві)

Молодь

- Місцевий муніципальний коледж співпрацює з офісом мера міста над програмою "Повноваження молоді", в межах якої молодь навчається вести заняття з молодшими учнями. Ці заняття організовано в місцевому парку, в церквах і п'яти школах протягом літа. (Райт)
- Той же муніципальний коледж узяв шефство над місцевою школою, тож учні школи можуть приходити до коледжу по суботах і користуватися комп'ютерами, спортивним залом та іншими ресурсами, яких немає в їхній школі. (Райт)
- Чимало муніципальних коледжів мають партнерські зв'язки з місцевими школами й намагаються заохотити учнів цих шкіл вступати до коледжу. Наприклад, працівник одного з муніципальних коледжів ходить до місцевих шкіл і дає поради щодо подальшої освіти, проводить семінари з мотивації. (Олів-Гарві)

- Інший муніципальний коледж започаткував програму, що передбачає вивчення учнями місцевих старших шкіл громади як екосистеми. У межах програми учні вивчають свої райони й збирають приклади, що демонструють екологічний стан у громаді. (Трумен)

Митці

- Місцевий муніципальний коледж запрошує художника, якому надає житло при коледжі. Метою є дати художнику можливість працювати у притаманному йому стилі протягом року без потреби дбати про заробіток, а також "гуманізувати й демістифікувати світ мистецтва для пересічних індивідів". У межах цієї програми художник відвідує громадські й мистецькі групи в громаді, а також читає лекції в місцевих школах, проводить семінари й демонстрації. Він облаштував вітрину в місті й запрошує людей спостерігати, як він працює. (Центральна Флорида)
- Муніципальний коледж наймає місцевого художника, щоб він проводив екскурсії в районі. Під час екскурсій студенти відвідують різноманітні художні музеї та майстерні інших місцевих художників. (Лонг Айленд)
- Муніципальний коледж запрошує з концертом молодих студентів-музикантів, які беруть участь у програмі Судзукі. (Квінсборо)

Люди похилого віку

- Двоє літніх людей працюють у місцевому муніципальному коледжі, де один викладає мову Лакота, а другий – мову Оджібве. (Корінні)

Усі ці історії показують специфічні приклади того, як може бути налагоджене взаємовигідне партнерство між муніципальними коледжами та лідерами громад, які активно працюють у публічному, приватному й неприбутковому секторах громади.

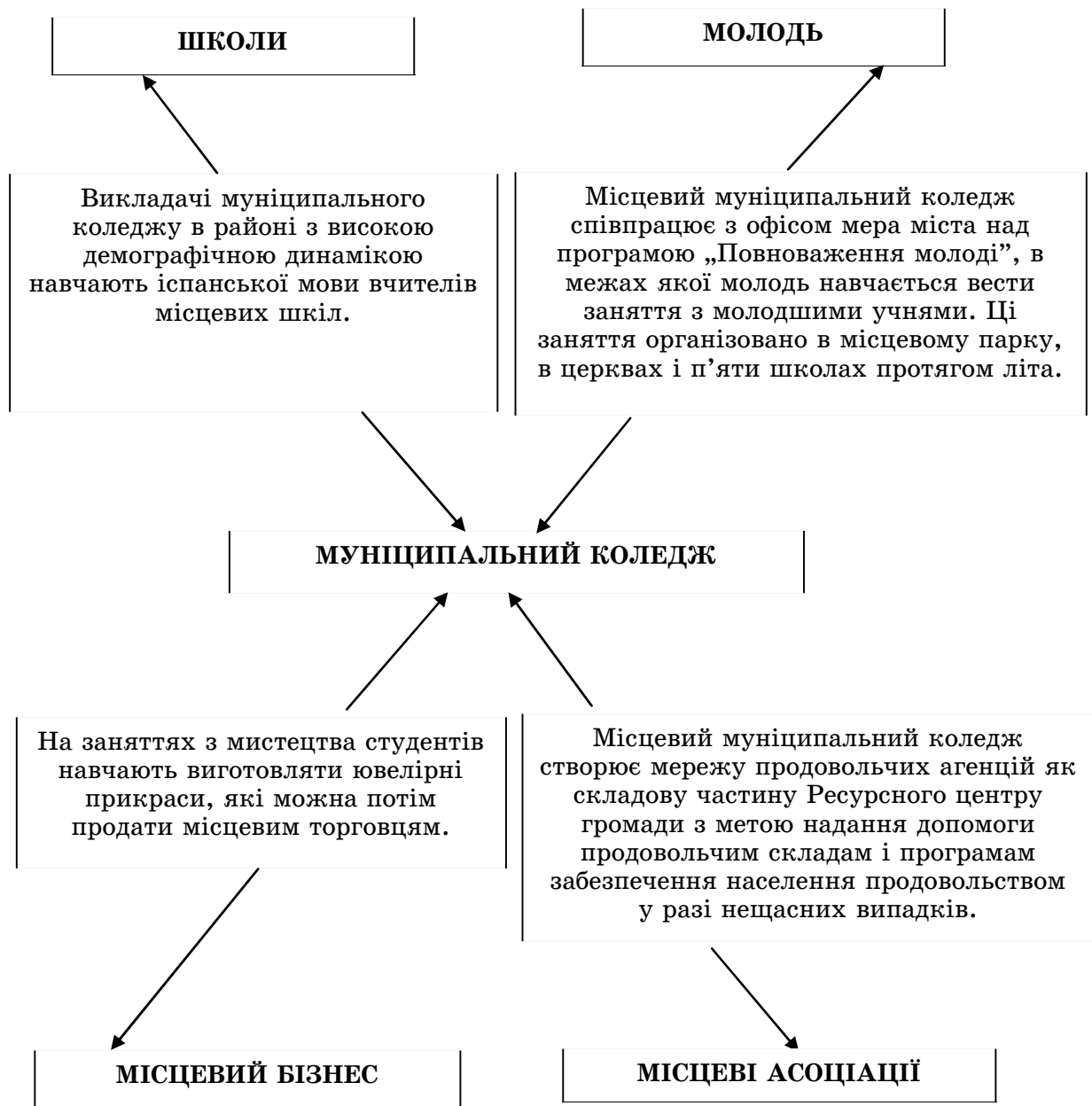
Схема 2 на наступній сторінці ілюструє, як місцевий муніципальний коледж може знайти місцевих партнерів.

Схема 3 представляє комплексну мережу чинних партнерських зв'язків, можливих для місцевого муніципального коледжу, який усвідомлює себе динамічним ресурсом громади.

Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу

Олбані	Albany Park Library 5150 N. Kimball Avenue Chicago, IL 60625 (312) 744-1933 (Chahee Stanfield, Branch Head)
Остін	Austin Library 2121 W. 95th Street Chicago, IL 60644 (312) 746-5038 (Donna Kanapes, Branch Head)
Блекстоун	Blackstone Library 4904 S. Lake Park Chicago, IL 60615 (312) 747-0511 (Cassandra Carr, Branch Head)

Схема 2: Партнерства, що зміцнюють

Екхерт

Ekhert Park
 1330 W. Chicago Avenue
 Chicago, IL
 (312) 294-4710 (Micky Maher)

Лонг Айленд

Long Island Community College, New York
 NAES Native American Educational Service College
 2838 W. Peterson Avenue
 Chicago, IL 60659
 (312) 761-5000 (Terry Strauss)

Схема 3: Партнерство один з одним

ПОЛІЦІЯ

Вступ – Поліція і Відродження громади

- Широка освіта й програми, що заохочують різні види діяльності, розроблені місцевими відділками поліції разом з численними організаціями місцевих громад, уможливили забезпечення молоді у громаді позитивними альтернативами приєднанню до вуличних угруповань.
- Програма вирішення конфліктів, запроваджена місцевим департаментом поліції в місцевій школі, навчає вчителів і молодих людей відповідати на загрозливі ситуації ненасильницьким шляхом, який не приводить до подальшої ескалації соціальної напруги.

Що спільного в цих двох історіях? Кожна з них ілюструє рішучість місцевого керівництва поліції, її активну позитивну роль у тривалому процесі розбудови міцних місцевих громад. У минулому занадто часто, особливо в занедбаних передмістях мешканці громад дивилися на поліційні департаменти як на квазівійськові, часто навіть ворожі інституції. Але нові перспективні методи роботи починають знову відкривати можливості для продуктивного партнерства поліція – громада.

Нижче наведено лиш кілька з багатьох можливих способів, у які громади спромоглися творчо використати місцеві поліційні департаменти для зміцнення громад у цілому:

- Офіцери поліції беруть участь у зборах місцевої громади, на яких визначено загрози безпеці громади й розроблено нові стратегії; потім ці офіцери співпрацюють із лідерами громади над вирішенням цих проблем, звертаються до належних агенцій та інституцій, які можуть допомогти в цій справі.
- Офіцери поліції збирають мешканців та організації громади, щоб знайти вирішення стійких проблем громади. Один із офіцерів, наприклад, проводить дослідження в районі й організує членів громади для пошуку шляхів вирішення проблеми підвищення активності вуличних банд. Унаслідок цього офіцерові вдається мобілізувати місцевих мешканців на розчистку пустиря, на якому байдикували молоді люди, організувати місцевий бізнес на встановлення додаткового освітлення й припинення продажу товарів, пов'язаних із вживанням наркотиків, а також надихнути цілу громаду на участь у щорічному дні гордості за свій район.
- Місцеві поліційні департаменти усвідомлюють, наскільки продуктивно розбудовувати взаємовигідні стосунки з житловими службами й іншими міськими агенціями, школами, церквами, професійними спортивними командами, муніципальними коледжами, університетами, агенціями соціальної служби, парками, ресторанами, підприємствами, землевласниками та неприбутковими громадськими організаціями. Наприклад, в офісі житлового управління з допомогою його керівників офіцери поліції виставили стенд, що розповідає про роботу відділку поліції. В результаті цих більш відкритих стосунків з місцевими мешканцями установа став значно вищий рівень довіри між громадою і поліційним департаментом.

Нове Відкриття поліції як внутрішнього ресурсу громади

Місцеві департаменти поліції мають велику кількість невикористаних ресурсів, які можна ефективно мобілізувати на досягнення цілей розбудови громади. Початок вивчення цих специфічних можливостей може включати:

Штам. Співробітники поліції є головними ресурсами місцевих поліційних департаментів. Серед здібностей і вмінь, які вони можуть використовувати для вирішення завдань розбудови громади, є такі:

- Технічні навички в таких справах, як комп'ютери й комунікації, керування автомобілем і його ремонт, самозахист, розслідування й дослідження;
- Мережа зв'язків, а в деяких випадках і знання громади;
- Досвід у таких галузях, як розвиток лідерських здібностей і вирішення конфліктів.

Приміщення. Поліційні відділки можуть служити місцем зібрання громади й освітньої діяльності. Наприклад, деякі відділки поліції особливо придатні для зборів громади завдяки тому, що до них дуже зручно діставатися навіть інвалідам.

Економічні можливості. Керівники поліції можуть наймати місцевих мешканців для виконання певних завдань, які інакше мусили б виконувати офіцери департаменту. Більше того, оскільки місцеві відділки поліції в великих містах є підрозділами більших департаментів, кошти з центральних органів можуть бути використані для спеціального навчання й проектів, що зміцнюють стосунки з громадами. Деякі департаменти йдуть навіть далі, частково інвестуючи свої пенсійні фонди у спеціальні проекти розвитку громад.

Отже, коли ми починаємо розглядати офіцерів поліції як людей, що мають можливості не лише в боротьбі зі злочинністю, ми можемо застосовувати їхні інші здібності й уміння на допомогу розбудові безпечнішої та міцнішої громади.

Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для поліції

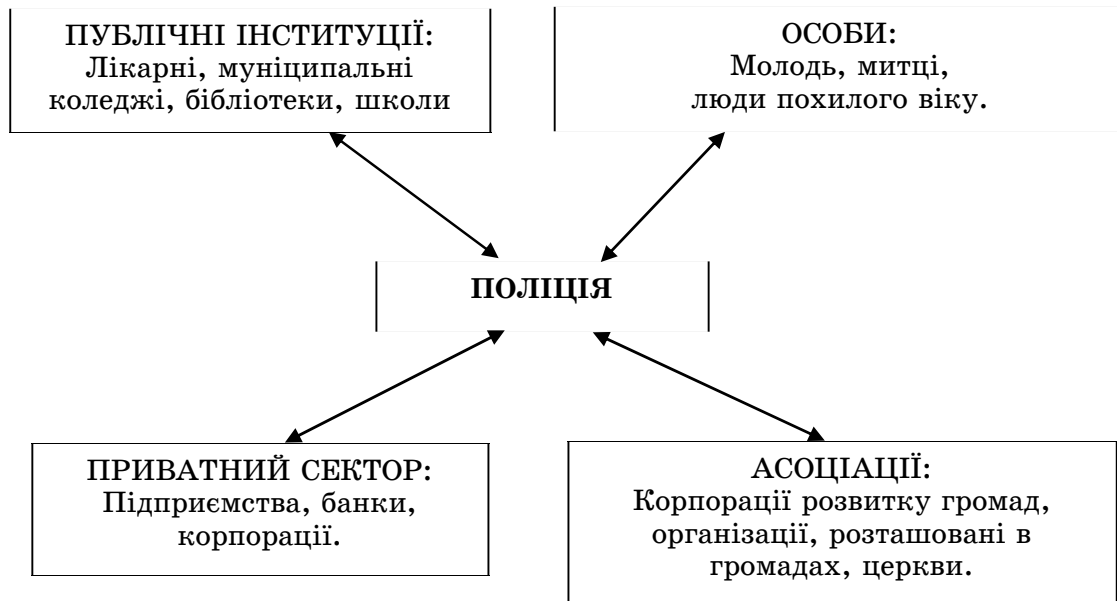
Як у департаментах поліції є чимало невикористаних ресурсів, так само і в інших розташованих у громаді організаціях та інституціях. Налагодження стосунків між місцевою поліцією, з одного боку, й місцевими організаціями й інституціями, з другого, – шлях до безпечної громади. Процес, про який ми зараз говоримо, включає чотири основні кроки:

- Лідери громад складають перелік усіх ресурсів, які можна знайти в місцевому департаменті поліції.
- Подібний перелік ресурсів потім складається щодо довколишньої громади; він включає всі ресурси різноманітних організацій громади, асоціацій та інституцій. Цей перелік мусить містити:
  - Асоціації громадян, як от квартальні клуби, бізнес-асоціації, місцеві коаліції й церковні групи.
  - Публічні інституції, на зразок шкіл, бібліотек, парків та муніципальних коледжів.
  - Представників приватного сектора, як от місцеві підприємства, ресторани, банки й відділення великих корпорацій.
  - Групи більш або менш "витіснених" осіб, як от молодь, громадяни похилого віку, мешканці дешевих будинків, інваліди.
- Тепер можна налагоджувати міцні й взаємовигідні партнерські стосунки між місцевою поліцією та широким спектром ресурсів, зосереджених у громаді.
- Нарешті поза цими місцевими стосунками поліція може застосувати свої великі можливості й владу для наведення нових мостів із зовнішніми ресурсами, які посилять можливості громади.

Схема 1 демонструє стосунки між місцевою поліцією й потенційними партнерами в громаді – відповідно до всіх чотирьох категорій, перелічених вище.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між поліцією і громадою

Зрозуміло, що кожен департамент поліції має чимало ресурсів і можливостей, які можна застосувати у громаді для її зміцнення й згуртованості. Налагодження серії партнерських зв'язків з місцевими громадськими групами принесе вигоду не лише поліції, а й громаді.

Сусідні асоціації, організовані безпосередньо навколо проблем безпеки громади, є очевидним вибором як потенційні партнери місцевих департаментів поліції. Але слід пам'ятати, що це лиш найлогічніша точка, з якої варто починати. Більш повний перелік потенційних партнерів включатиме таке:

Місцева поліція та громадські асоціації

Асоціації громадян

- Форум громадян визначає пріоритетні проблеми у громаді й ідентифікує ті з них, що їх може вирішити місцевий департамент поліції. (Луїсвіль)
- Група у громаді (складена, насамперед, але не виключно, з членів місцевої торгівельної палати) погодилася визначити найважливіші проблеми до уваги поліції. (Сіетл)
- Місцевому офіцеру, відповідальному за зв'язки з громадськістю, доручено брати участь у всіх зборах місцевої асоціації, щоб бути більш обізнаним щодо основних подій у громаді й готувати звіти й пропозиції щодо постійних місцевих проблем. (Портленд)
- Офіцери поліції беруть участь у зборах місцевого проекту зниження злочинності з метою краще співпрацювати у вирішенні проблем і розвитку належних стратегій. (Сіетл)
- Місцева асоціація поширює серед 5000 своїх членів листок зі свіжою інформацією, наданою місцевим департаментом поліції, щодо безпеки у громаді. (Чикаго)

- Місцевий відділок поліції створює "програму захисту жертв", згідно з якою представник департаменту поліції надає місцевій асоціації оперативну інформацію щодо слухань у суді, тож група зацікавлених громадян може бути присутня в суді на засіданнях, щоб підтримувати жертв злочинів. (Чикаго)
- Офіцери поліції співпрацюють із лідерами групи захисту меншин над розробкою надзвичайного плану на випадок насильства з расових мотивів і разом із представниками етнічних груп розпочинають роботу над розробкою належних стратегій. (Вотерлу)
- Місцевий департамент поліції співпрацює з лідерами місцевих меншин, намагаючись, за допомогою федерального гранту квартальних громад, придбати таверну й перетворити її на приймальню, де мешканці можуть звернутися до офіцерів поліції, тож для подання скарги не потрібно далеко їхати. (Вотерлу)
- Поліція звернулася до місцевих асоціацій з пропозицією співпраці у програмі патрулювання в парку, і в межах цієї програми члени асоціацій відмивають графіті та встановлюють новий рівень контактів з місцевою молоддю. (Чикаго)
- Місцева асоціація набирає своїх членів для участі в громадському патрулі, створеному в співпраці з департаментом поліції. (Портленд)
- Офіцери поліції збирають інформацію про занедбані будинки й передають її до відповідних міських установ для подальших дій. Потім починаються роботи з очищення будинків; на ці роботи судова система направляє засуджених. (Лос Анджелес)
- Спеціальна комісія, складена з представників квартальних клубів, місцевих асоціацій та департаменту поліції працює над спонсоруванням автопробігу проти наркотиків. (Чикаго)
- Громадські організації збирають гроші на місцевому фестивалі для спорядження департаменту поліції велосипедами; це один із кроків реалізації програми створення велопатрулів. (Чикаго)

Релігійні інституції

- У відповідь на збільшення кількості місцевих проблем офіцери з попередження злочинності з департаменту поліції спонсорують збори проти злочинності в місцевих церквах, а місцеві асоціації вирішують поширювати інформацію про ці зібрання через "телефонні дерева" (обдзвонити своїх знайомих, щоб вони обдзвонили своїх і т.д.) (Чикаго)

Культурницькі організації

- Місцева поліція створює гарячу телефонну лінію, що спеціалізується на грабунках та крадіжках, а афроамериканська теле-радіокоаліція поширює ін інформацію про цю телефонну лінію. (Янгстаун)

Місцева поліція і публічні інституції

Парки

- У співпраці з Департаментом парків місцева поліційна гільдія організує рекреаційну програму для дітей громади, в цій програмі офіцери поліції працюють як волонтери. (Сіетл)

Бібліотеки

- Представник місцевої поліційної дільниці приходить до бібліотеки, щоб провести семінар із попередження злочинності. (Витні Янг)

- Прощальний обід, влаштований місцевою бібліотекою перед її закриттям на ремонт, стає справжньою подією в громаді; представники департаменту поліції, директор лікарні, працівники центру для людей похилого віку, представники програми "Волонтери заради житла" – всі вони серед гостей на цій події. (Келлі)

Муніципальні коледжі й університети

- Молодший коледж і окружний відділок поліції співпрацюють з метою надати освіту місцевим молодим людям. Зміст навчання зосереджено не лише на традиційних предметах, а й на проблемах самооцінки й власної гідності. (Чикаго)
- Місцевий департамент поліції набирає студентів соціальної роботи з місцевого університету й призначає по одному з них, щоб працював із офіцером-волонтером, а всі вони складають команду дорадників, що відповідає на звернення громадян із таких проблем, як сімейні бійки, спроби самогубства, сварки між сусідами тощо. (Малтнома)
- Офіцери Місцевих Ресурсів, члени університетського братства й особи з громади засновують баскетбольну лігу для підлітків 10–12 років, а місцевий університет погоджується надати майданчик для ігор. (Грінсборо)

Школи

- Офіцер місцевого департаменту поліції відповідає за шкільні ресурси в шкільному окрузі громади, де в його функції входить не лише охорона, а й розслідування повідомлень про знущання з дітей та невиконання батьківських обов'язків. (Фінікс)
- Офіцери поліції як члени Бюро стосунків з громадою навчають учнів і вчителів вирішення конфліктів у чотирьох шкільних округах. (Фінікс)
- Освітня програма Проти залежності від наркотиків зосереджена на вихованні самооцінки й розробці стратегій для попередження вживання наркотиків; її ведуть для п'ятикласників поліцейські у 35 школах. (Чикаго)
- Департамент поліції розробляє заохочувальну програму в співпраці з місцевими асоціаціями; у межах програми дітям із груп ризику, які демонструють поліпшення в навчанні й поведінці, дарують велосипеди. (Медісон)
- Місцевий департамент поліції працює зі школою і влаштовує проблемним дітям, які демонструють успіхи, поїздки на матчі професійних баскетбольних команд; місцева команда забезпечує квитки, поліція надає супровід, заохочує до подальшого розвитку програми. (Орора)

Лікарні

- Офіцери місцевої поліції працюють з інспекторами охорони здоров'я в громаді, фіксуючи очевидні захворювання й попереджаючи небезпеку під час інспекцій. (Міннеаполіс)

Місцева поліція і приватний сектор

- Два офіцери поліції працюють із місцевими фірмами, приватними асенізаційними компаніями й місцевими асоціаціями, щоб ефективно відреагувати на діяльність вуличних банд і організувати кампанію прибирання в районі. Ці зусилля виявилися такими успішними, що кульмінацією їх стало проведення районного Дня гордості, під час якого місцеві бізнесмени пропонують роботу мешканцям громади. (Сан Дієго)
- Місцевий департамент поліції налагоджує контакти між судовою системою та приватними й публічними інституціями, які мають бажання надати роботу за-

судженим правопорушникам, щоб ті отримали можливість відпрацювати в громаді, щоб це було альтернативою ув'язненню. (Чикаго)

- Офіцер пішохідного патруля координує внески від місцевих бізнесменів, зроблені для фінансування програми прибирання району. На виконання цієї програми офіцер домовляється з чоловіками, які часто відвідують центр громади, про те, що вони будуть прибирати тротуари перед крамницями в обмін на автобусні квитки й обіди в місцевих ресторанах. (Орора)
- Місцеві фірми виділили офісне приміщення, щоб мати на першому поверсі опорний пункт поліції, і коли його відкрили, місцеві асоціації погодилися здійснювати його комунальні платежі. (Портленд)
- Департамент поліції звернувся до телефонної компанії, щоб заблокували дзвінки на телефонні автомати в районі, де помічено торгівлю наркотиками. (Чикаго)
- За посередництвом місцевої поліції в районі з'явився телефон довіри для збору інформації щодо проблем злочинності у громаді, а місцева газета погодилася безплатно рекламувати цю послугу. (Сіетл)
- Місцеві засоби масової інформації – газети, радіостанція, церковні інформаційні листки – беруть участь в узгодженій програмі висвітлення проблем громади, визначених проектним комітетом громадян у співпраці з місцевим поліційним відділком. (Луїсвіль)
- Мережа бакалійних лавок надає індичок на День подяки для поширення через офіцерів поліції серед літніх і сліпих мешканців району. (Грінсборо)
- Офіцери з місцевих ресурсів беруть з собою в Цирк Братів Ринглінг 190 дітей з місцевого будинку для незаможних мешканців. (Грінсборо)
- Місцева поліція у співпраці з місцевими фірмами й приватними благодійниками ініціює програму, що дає дітям із незаможних сімей можливість відвідати змагання за участю чиказьких команд, а також зоопарк Брукфілд. (Івенстон)
- Фінансовані приватною фундацією мера, місцеві підлітки найняті офіцерами поліції для патрулювання рекреаційної зони й центр для людей похилого віку протягом літніх місяців.
- Місцеві офіцери поліції добиваються виділення коштів від Армії Спасіння для незаможного мешканця будинку для бідних, який щойно переніс операцію. (Грінсборо)
- Ліга діяльності поліції працює з місцевим бізнесом, щоб започаткувати програму, в якій молоді пропонуються різноманітні можливості працевлаштування й вагомий досвід роботи протягом літа. У співпраці над реалізацією цієї програми церкви надають приміщення для занять, а місцевий бізнес забезпечує необхідні матеріали. (Фінікс)
- Місцеві фірми й асоціації надають велосипеди для офіцерів велопатруля в бізнес-районі міста. (Портленд)

Місцева поліція й індивіди у громаді

Місцеві мешканці

- Фахівці з поліції проводять тренінги з власниками будинків, щоб навчити їх перевіряти потенційних наймачів, які можуть бути причетні до кримінальної діяльності, а також як обладнати свої будинки, щоб вони були більш захищені від злочинців і безпечні для мешканців. (Портленд)

- Департамент поліції співпрацює з агенціями соціальних служб, направляючи до них людей, які в попередні роки, згідно з тодішньою політикою поліції, були б заарештовані. (Вотерлу)
- Місцева поліція працює як посередник у суперечці між власником будинку й наймачами, щоб запобігти перетворенню незначних скарг на серйозні образи. (Оукленд)
- Волонтери навчаються здійсненню зв'язків між громадою і поліцією, технології проведення співбесід, направлень, ведення обліку й користування місцевими й загальноміськими довідниками соціальних служб; потім ці волонтери у відділках поліції виконують ці неголовні функції та служать першими контактними особами для громади. (Нью-Йорк)
- Команда, сформована з офіцера поліції й штатного цивільного організатора громади, направлена до кожного району міста, щоб проводити навчання громадян щодо питань, пов'язаних із безпекою. Вони працюють як команда, але головним обов'язком цивільного організатора є навчання й розбудова стосунків з місцевими групами громадян, тоді як основним обов'язком офіцера поліції є координація діяльності громади. (Міннеаполіс)

Інваліди

- Офіцери поліції з групи надання першої допомоги у випадку кризи психічних захворювань навчаються в місцевій психіатричній клініці розпізнавати психічні захворювання й застосовувати необхідні медикаменти. (Вотерлу)

Люди, що живуть на соціальну допомогу

- "Міні-дільниці" поліції відкрито в місцевих будинках для незаможних, тож офіцери можуть шефствувати над дітьми після школи. (Саванна)
- Керівництво житлового департаменту погодилося надати приміщення в одній зі своїх нових забудов для відкриття місцевого ресурсного центру, спонсорованого місцевим департаментом поліції. (Грінсборо)
- Офіцери поліції організують серію спортивних змагань між командами місцевих житлових мікрорайонів. (Саванна)
- Місцева поліція започатковує програму "подружитися родинами", яка поєднує більш багаті сім'ї з біднішими, тож кожен може отримати подарунки й пригощання на свята. (Чикаго)

Молодь

- Департамент поліції добивається виділення коштів для програми дитячого денного літнього табору. (Івенстон)
- Поліція започатковує безпечну програму "гаманець чи життя" для місцевих дітей під час Геловіну, під час якої місцеві фірми роздають дітям цукерки. (Орора)
- Офіцери поліції на Геловін організують драматичну виставу, в якій грають місцеві діти, вистава містить месиджі щодо безпеки у громаді й просвіту щодо шкідливості наркотиків. (Саванна)
- Місцева поліція у співпраці з Бойскаутами Америки засновує Програму Дослідників застосування права, у межах якої молоді люди довідуються про можливості кар'єри в поліції, тим часом беруть активну участь у змиванні графіті, висаджуванні дерев у місцевому парку й допомозі літнім людям у проведеному пікніку. (Чикаго)
- Програма "Модель підвищення ролі" знаходить для офіцера поліції підшефного серед дітей з бідних родин, у відборі допомагають місцеві церкви та клуби хлоп-

чиків і дівчаток. Групова й індивідуальна діяльність у межах цієї програми передбачає відвідання законодавчого органу штату, коледжу, планетарію, спортивних змагань тощо. (Грінсборо)

- Окружний департамент поліції співпрацює з парковою системою з метою заснування футбольної ліги для місцевих підлітків. (Чикаго)
- Засновано однотижневий табір з метою поліпшити стосунки між проблемними підлітками й місцевою поліцією. Цей табір пропонує всі види діяльності, серед яких є й уроки про шкідливість наркотиків і проблеми громади. (Луїзіана)
- У специфічному районі, де бічні вулички створюють сприятливі можливості для втечі злодіїв, засновано програму велопатрулювання. Ця програма не лише знизилася рівень злочинності в районі, а й допомогла налагодити кращі стосунки між дітьми й поліцейськими – діти їздять на своїх велосипедах поруч із офіцерами й спілкуються з ними. (Балтимор)
- Місцевий молодіжний клуб призначає підлітків працювати у програмі громади проти графіті. Програму координують волонтери з місцевого поліцейського відділку. (Сіетл)

Митці

- У багатьох громадах департаменти поліції працюють із митцями над створенням плакатів проти злочинності й організацією розписів на стінах та парканах, що раніше були вкриті хуліганськими графіті.

Люди похилого віку

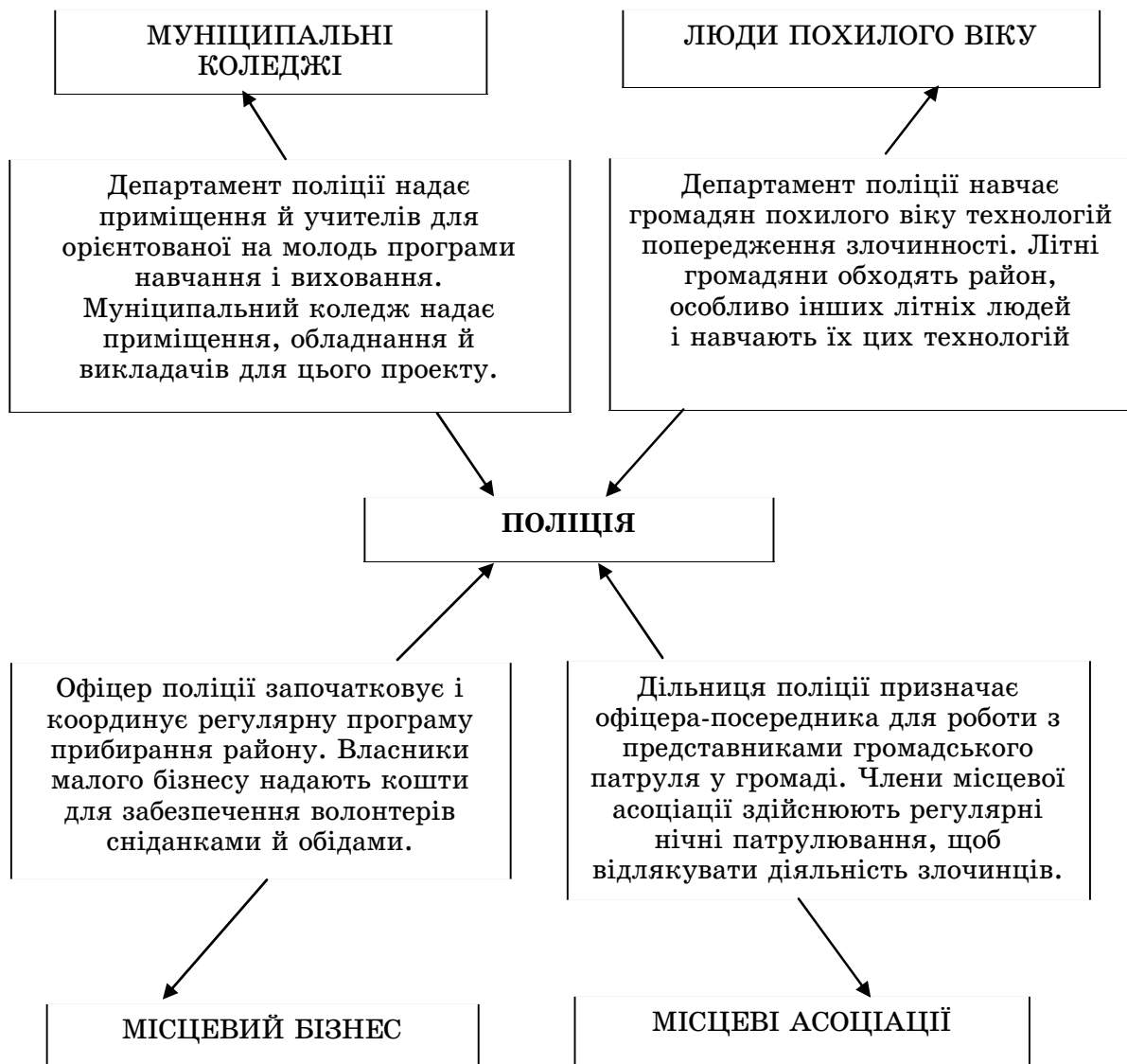
- Департамент поліції набирає і навчає чотирьох літніх людей, щоб вони відвідували інших людей похилого віку й поширювали інформацію щодо попередження злочинності й безпеки. (Котедж-Гроув)
- Місцевий офіцер, що займається попередженням злочинності, збирає на лісопилці дошки й відходить деревини й ремонтує двері в оселях літніх громадян, які зазнали пограбування. Місцева молодь погоджується допомагати йому ремонтувати двері під наглядом пенсіонерів – колишніх тесль, що живуть у громаді. (Чикаго)
- Понад дві тисячі літніх громадян відібрані й навчені в департаменті поліції, щоб вони спостерігали, описували місцеві проблеми й доповідали про них. Як результат, чимало головних автострад, що ведуть до міста, зараз прикрашені плакатами з написом: "Обережно! Місто захищене Місцевими Постами Літніх Людей". (Менсфілд)

Отже, ми з вами побачили, як департаменти поліції можуть установити серію партнерських зв'язків з іншими організаціями, інституціями і групами людей, щоб зробити свої громади міцнішими, безпечнішими місцями для мешкання.

Схема 2 на наступній сторінці показує репрезентативну серію взаємовигідних стосунків між місцевою поліцією та її партнерами в громаді.

Схема 3 далі представляє комплексну мережу можливостей, що з'являються, коли поліція вповні розвиває свої партнерські зв'язки з громадою.

Схема 2: Партнерські зв'язки, що зміцнюють

Наведення мостів між місцевою поліцією та ресурсами за межами громади

Тепер, коли у громаді налагоджено міцні й життєздатні стосунки, місцевий департамент поліції може розпочати спроби залучення зовнішніх ресурсів. Це може означати перегляд раніше чинних стосунків із загальноміськими агенціями та штабами поліції, це також може бути налагодження нових стосунків, яких раніше не існувало. Наприклад, творчий поліцейський відділок може з'ясувати, що вище начальство зацікавлене в розширенні програм партнерства з громадою. Більше того, загальноміські агенції можуть також переконатися, що вони здатні брати більш активну участь у вирішенні проблем громади завдяки підтримці тих програм, які вже започатковані департаментами поліції. А потім місцева поліція може допомогти групам громади привернути нові кошти з публічних і приватних джерел завдяки надійності й легітимності, гарантованим участю поліції в місцевих проектах.

Схема 3: Стосунки один з одним

Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу

Орора	Aurora, Colorado Police Department 15001 East Alameda Drive Aurora, CO 80012 (303) 341-8597 (Captain Ron Sloan)
Чикаго	15th District Police Station 5327 W. Chicago Avenue Chicago, IL 60651 (312) 746-8300 (Commander LeRoy O'Shield)
Івенстон	Evanston Police Department 1454 Elmwood Avenue Evanston, IL 60201 (708) 866-5062 (Sergeant Bob Heytow)
Грінсборо	Greensboro Police Department 300 W. Washington Street Greensboro, NC 27402 (919) 373-2236 (Mildred H. Powell, Community Relations Director)
Х'юстон	Houston Police Department Crime Prevention Through Environmental Design (712) 247-4823 (Phymeon Jackson)
Келлі	Kelly Library 6151 S. Normal Blvd. Chicago, IL 69621 (312) 747-8418 (Linda Greene, Branch Head)
Луїсвіль	Louisville 4th District Police 3419 Bohne Avenue Louisville, KY 40211 (502) 588-2478 (Captain David Robinson)
Медісон	Madison Police Department City-County Building 211 S. Carroll Street Madison, WI 53703 (608) 266-4897 (Stephanie Bradley Peterson)
Міннеаполіс	Minneapolis Police Department Community Crime Prevention 217 South Third Street Minneapolis, MN 55401
Мічиган	National Neighborhood Foot Patrol Center School of Criminal Justice Michigan State University 560 Baker Hall East Lansing, MI 48824-1118 (800) 892-9051 (from: Community Policing Programs: A Twenty Year Review available from Michigan State University)

Фінікс	City of Phoenix Police Department 620 W. Washington Street Phoenix, AZ 85003-2187 (602) 262-7331 (Sergeant Frank Drozanowski)
Портленд	Portland Bureau of Police Community Policing Division 1111 S.W. Second Avenue, Room 1552 Portland OR 97204 (503) 796-3126 (Arlene Martinez)
Сан Дієго	San Diego Police Department Southeastern Division 7222 Skyline Drive San Diego, CA 92114
Саванна	Savannah Police Department Savannah, CA (912) 651-6690 (Major Reynolds)
Сіетл	Crime Prevention Unit 610 Third Avenue Seattle, WA 98104
Вотерлу	Waterloo Police Department 715 Mulberry Street Waterloo, IA 50703 (319) 291-4353 (Sergeant Paul H. Fitzgerald)
Витні Янг	Whitney Young Library 7901 S. King Drive Chicago, IL 60619 (312) 747-0039 (Mae Gregory, Branch Head)

ЛІКАРНІ

Вступ – Лікарні й відродження громади

Традиційно ми розуміємо лікарні виключно як заклади, в яких надається медична допомога хворим людям громади. Ця пасивна роль "відповіді на лихо" видається особливо правильною в громадах з низькими доходами.

Втім, сьогодні чимало передових лікарень демонструють нове розуміння своєї ролі в громадах. Воно ґрунтується на усвідомленні залежності між здоровими людьми й здоровими громадами, воно передбачає різноманіття творчих стратегій попередження захворювань. Як висловився один із директорів лікарні:

"Не можна очікувати, що медичне обслуговування буде тривалий час ефективним у громаді, де існують тяжкі житлові проблеми. Якщо люди не мають доброго житла, яке підтримує і підживлює їхнє здоров'я, то ми в лікарні змушені будемо реагувати, надаючи дороге лікування, яке виявиться марним, зважаючи на загальне зростання проблем зі здоров'ям".

Іншими словами, лікарні сьогодні усвідомлюють, що підтримка розвитку громад розбудовує здорові громади й відбивається на добробуті власне лікарень.

Нове Відкриття лікарень як Внутрішніх ресурсів громади

Ресурси, якими володіють лікарні і які здатні прискорити розвиток громади, численні й різноманітні. Серед них, зокрема, такі:

Штат

Штат лікарні – це його найбільший ресурс. Хоча працівники лікарні зазвичай дуже зайняті люди, вони зовсім не зобов'язані бути "одружені" з лікарнею душею і тілом. Насправді чимало передових лікарень заохочують своїх працівників відігравати активну роль у житті навколишніх громад. Ось що сказав президент однієї великої міської лікарні:

"Лікарня – це 2500 людей, а не 532 ліжка. Це робить наголос на таланти й відданість працівників лікарні. Це руйнує стіну й дозволяє нашим людям перебувати в багатьох місцях нашого району. Хоч би де були наші люди, це працює лікарня".

Приклади участі штату лікарні в житті громади – це членство у правліннях громадських організацій, добровільна участь у проектах, надання технічної допомоги в таких галузях, як догляд за дітьми, попередження захворювань і багатьох інших.

Приміщення

Серед багатьох ресурсів, якими володіють лікарні, приміщення, можливо, є найбільш очевидним. Вони можуть стати вирішальним ресурсом для багатьох груп у громаді або невеликих закладів. Деякі лікарні зараз активно заохочують громаду знайти шлях використання їхніх стін, конференц-залів, аудиторій, кухонь, кафетеріїв, спортивних залів тощо. Наприклад, одна з лікарень має спортивний зал, який використовується місцевою школою для позашкільних занять спортом і уроків фізичного виховання протягом дня. Інша лікарня найняла місцевого художника, щоб він розписав інтер'єри, й виділила не використовувану кухню під його майстерню на час виконання замовлення.

Матеріали й обладнання

Перелік різноманітних матеріальних ресурсів, що є в розпорядженні більшості лікарень, може включати такі:

- Копіювальну техніку
- Факси
- Комп'ютери
- Аудіо- та відеообладнання
- Кухонне начиння
- Автомобілі швидкої допомоги
- Медичне обладнання (придатне для використання за межами лікарні)

Професіоналізм

Персонал лікарні з широким спектром професійних навичок і досвіду може прислужитися громаді в різноманітні способи.

Економічні можливості

Лікарні мають вражаючий бюджет. Віддане громаді керівництво лікарень може спрямувати частину цих ресурсів на розбудову місцевої економіки. Наприклад, лікарні мо-

жуть наймати на роботу місцевих мешканців, замовляти товари й послуги у місцевих фірм, навіть інвестувати в місцеві кредитні інституції. І вони, безперечно, можуть допомогти розбудовникам місцевих громад знайти фінансову підтримку для своєї роботи.

Складання карти ресурсів громади з метою пошуку потенційних партнерів для місцевих лікарень

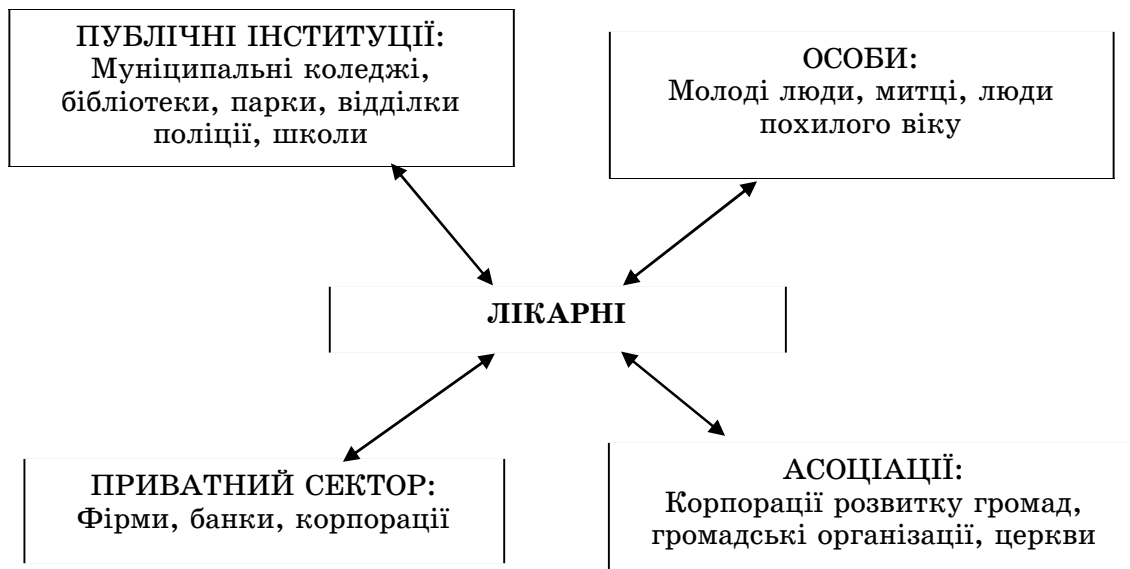
Коли ресурси місцевих лікарень для розбудови громади визначено, стає можливим поєднати їх із належними партнерами, що саме активні в громаді. Складання карти ресурсів місцевої громади визначить чотири групи потенційних партнерів у громаді:

- Організації в громаді й асоціації різних типів.
- Фінансовані з бюджету інституції на зразок шкіл, парків та поліції.
- Приватний сектор, включно з місцевим бізнесом, а також відділеннями великих корпорацій.
- Індивіди й групи людей "з ярликами", як от молодь, люди похилого віку, митці й інші – з особливими інтересами, здібностями й можливостями.

Специфічна природа цих груп завжди буде іншою від громади до громади, тож і ресурси кожної лікарні будуть мобілізовані в унікальний спосіб, притаманний конкретній громаді залежно від її стану.

Схема 1 ілюструє стосунки, що можуть бути налагоджені між місцевими лікарнями та їхніми партнерами у громаді.

Схема 1: Потенційні партнери

Налагодження продуктивних стосунків між лікарнями й громадою

Коли ресурси як лікарні, так і району, в якому вона розташована, "нанесено на карту", персонал лікарні може розпочати разом з іншими лідерами громади розбудову міцної та здорової громади. Нижче наведено зразки взаємовигідних стосунків, які розвинулися між лікарнями та їхніми партнерами у громадах.

Лікарні та асоціації в громаді

Асоціації громадян

- Місцева лікарня намагається розвинути свої стосунки з широким колом груп у громаді. Наприклад, одна лікарня часто використовує волонтерів зі свого штату для копіювання паперів і заклеювання конвертів, коли сусідня організація потребує розіслати матеріали. Коли місцевій музичній школі знадобився принтер, керівництво лікарні подарувало їй стару модель, якою тут уже не користуються. Унаслідок подібної діяльності коли лікарня підготувала подання щодо отримання додаткового фінансування для придбання високотехнологічного обладнання, різні організації у громаді написали листи до фондів на підтримку запису лікарні. (Лютерани)
- Лікарня налагоджує партнерство з альтернативною школою для дітей, що кинули старші класи, місцевим департаментом поліції й агентством соціальної служби, аби організувати програми, які б дозволили не допустити того, щоб проблемні підлітки потрапили в халепу. (Гора Сінай)
- Лікарня працює з місцевою поліклінікою, щоб забезпечити особливі послуги, які більше відповідають культурі азійського населення району. (Лютерани)
- Корпорація розвитку громади й місцева лікарня розробляють план, згідно з яким пропонують громаді 50 % знижки на програми "здорового способу життя". (Ріверсайд)
- Лікарня створює корпорацію розвитку громади (КРГ), яка б очолила зусилля з економічного розвитку району. Ця КРГ має правління, до якого входять члени громади, а також працівники лікарні. Протягом перших п'яти років діяльності вона дістала під заставу 4,5 мільйона доларів і вклала на безпроцентній основі 350 тисяч доларів на відбудову 300 будинків для родин із низьким і середнім доходом. (Монтефіоре)
- Інша лікарня налагоджує партнерство з двома місцевими корпораціями розвитку, щоб інвестувати 3 мільйони доларів у спорудження 100 будинків у громаді, і 15 із них зведено на землях, подарованих цією лікарнею. (Гора Сінай)
- Місцева лікарня сприяє формуванню коаліції з 40 місцевих груп для ефективного ремонту наявних будинків. Президент лікарні потім стає першим президентом цієї нової корпорації розвитку громади, яка відновлює 700 полишених осель, таким чином стабілізуючи житловий ринок у районі. (Лютерани)
- Лікарня координує діяльність наймачів житла, що організувалися для вирішення проблем догляду за дітьми, безпеки й оздоблення своїх будинків, спонсорує семінари з різних аспектів менеджменту будинку й надаючи приміщення для осередку загальноміського патруля громадян, створеного під егідою керівництва житлового управління. Ця лікарня пише подання на грант для організації наймачів житла, добивається його отримання, надає адміністративну підтримку й навіть виділяє кошти на деякі конкретні проекти. (Гора Сінай)

Релігійні інституції

- Працівники лікарні добровільно беруть участь у капеланській програмі, керуючи пасторським доглядом пацієнтів. (Гора Сінай)
- Інша лікарня спонсорує збори громади зі священниками церков різних конфесій для обговорення проблем, що стосуються самих людей і їхньої громади, а також разом з ними працює над вирішенням цих проблем, ділиться з ними своїми ресурсами. (Лютерани)

- Лікарня організує консорціум місцевих церков, щоб влаштувати три розпродажі, якими керує жіноча рада лікарні. Отримані кошти планується поділити між церквами. (Гора Сінай)
- Лікарня формує мережу перукарень і церков у громаді, де молоді чоловіки можуть виміряти тиск крові. (Гора Сінай)
- Лікарня спонсорує церемонію нагородження в місцевій асоціації іспаномовних священиків, які отримують від лікарні спеціальні сертифікати про завершення навчання, що дає їм можливість бути дорадниками з ВІЛ. (Лютерани)
- У районі, що переживає великий вплив іммігрантів із Камбоджі, медичний персонал місцевої лікарні приходить до висновку, що громада потребує буддистського храму. Камбоджійців направляють до корпорації розвитку громади, пов'язаної з лікарнею, і там їм допомагають заснувати неприбуткову організацію, розпочати збір коштів і провести переговори щодо виділення місця, де буде зведено храм. (Монтефіоре)

Культурницькі організації

- Лікарня спонсорує проведення китайського ярмарку здоров'я, на якому місцеві волонтери забезпечують переклад необхідної інформації, лікарі надають призи, а учні місцевої школи показують виставу. (Аркадія)

Лікарні й публічні інституції

Бібліотеки

- Дитячий бібліотекар у сільській місцевості регулярно ходить до приймального покою окружної лікарні, щоб читати книжки дітям, які чекають прийому лікаря. (Ейкен)

Муніципальні коледжі й університети

- Медична сестра з лікарні набирає студентів медичних спеціальностей з кількох місцевих професійних училищ і організує "день кар'єр", щоб зацікавити цих студентів роботою медичної сестри. (Ветерани)

Школи

- Лікарня має спортивний зал, який використовується сусідніми школами й церквами для уроків фізкультури та позашкільних змагань. (Назарет)
- Інша лікарня розробила навчальну програму з сексуальних питань для старшокласників у семи місцевих школах. В одній із цих шкіл, де у програмі брали участь 500 підлітків, спостерігалось різке зниження кількості вагітностей. (Св. Елізабет)
- Працівники лікарні шефствують над семи- і восьмикласниками місцевої школи. (Гора Сінай)

Поліція

- Лікарня налагоджує партнерські зв'язки з місцевим департаментом поліції й отримує направлення на програму консультацій для жертв зґвалтування й до клініки для дітей, що зазнали насильства. Працівники лікарні зараз добровільно чергують раз на місяць у відділку поліції, щоб надавати консультації жертвам гвалтування. (Гора Сінай)

Лікарні й приватний сектор

- Лікарня завжди цілеспрямовано підтримує місцевий бізнес, коли закупує обладнання. Це означає, що дві сусідні друкарні постійно використовуються відділом громадських зв'язків. Позаштатний фотограф, якого запрошують знімати особливі події, є мешканцем району. Працівники радше користуються місцевою фірмою таксі, ніж міським транспортом, коли треба добиратися на зустрічі. Їдальня працює з постачальниками, що розташовані через дорогу від лікарні, завжди, коли потрібні продукти. (Лютерани)
- КРГ, заснована лікарнею, працює у партнерстві з місцевими асоціаціями торговців над створенням мережі безпеки, що приєднує 40 крамниць до комп'ютеризованої системи спостереження, вузол якої міститься в лікарні. Та сама КРГ допомагає місцевим торговцям у написанні подань на гранти, підготовці інформаційних листків та рекламуванні особливих подій. (Монтефіоре)
- Інша лікарня налагоджує партнерство з великою мануфактурною компанією та асоціацією мешканців громади для ремонту будинків у районі. Це партнерство контролюється керівним органом із членів громади, і на сьогодні 55 мільйонів доларів було реінвестовано в громаду, й понад 3100 чоловік отримали допомогу на ремонт житла. (Гора Сінай)
- Лікарня налагоджує партнерство з мережею універмагів, щоб відкрити в двох із них невеликі клініки. Та ж лікарня вже керує багатьма іншими медичними центрами, в тому числі трьома в школах і двома в мікрорайонах для людей з невисоким доходом. (Гора Сінай)
- Лікарня розвиває стосунки з місцевими фабриками й фірмами, щоб надавати направлення для учасників програми Допомоги працівникам на аналізи щодо отруєння на виробництві. (Св. Єлізабет)
- Місцева лікарня створює корпорацію розвитку району, яка відновлює 900 осель та інвестує 155 мільйонів доларів у різноманітні об'єкти в районі. (Ріверсайд)
- Місцева лікарня виграє приз у 20 000 доларів від приватної фундації за "неприбуткову діяльність для поліпшення якості життя". Потім лікарня використовує ці гроші, встановивши гранти по 1000 доларів для власників будинків і фірм – на ремонт фасадів. (Гора Сінай)

Лікарні й індивіди у громаді

Місцеві мешканці

- Ухвалюючи рішення про наймання на роботу, лікарня завжди віддає перевагу місцевим кандидатам за умови рівності кваліфікації. (Лютерани)
- Сімдесят п'ять відсотків працівників лікарні живуть у тому ж районі. (Гора Сінай)
- Місцева лікарня надає базову освіту для дорослих, еквівалент старшої школи та уроки англійської мови, а також веде гуртки кухарства, вишивання і прав споживача – для мешканців громади і власних працівників. (Лютерани)
- Інша лікарня відкриває книгарню, що є у власності громади, й продуктивний кооператив, який укладає контракти з місцевими постачальниками. Тепер ця лікарня створила КРГ, яка працює в мікрорайоні для мешканців з різними прибутками – з родинами, де батьки працюють. (Дрю)
- Люди, що беруть участь у метадоновій програмі місцевої лікарні, засновують організацію волонтерів проти СНІДу, в якій волонтери з громади працюють ком-

паньйонами, виконують доручення хворих, сплачують рахунки, виступають посередниками між хворими й власниками будинків. (Монтефіоре)

Інваліди

- Місцева лікарня знайшла прийнятну й цікаву роботу для чоловіка з затримками розвитку у своїй канцелярії. Зараз цей чоловік є офіційним "кур'єром" лікарні й доставляє пошту, яку навмисне для нього позначають спеціальними кольоровими стрічками, щоб він не переплутав, куди її доставляти. (Логан Сквер)

Молодь

- Лікарня збудувала у громаді дитячий садок для дошкільнят, він розташований через дорогу від лікарні. (Південний Схід)
- Лікарня налагоджує партнерство з містом щодо працевлаштування молоді на літні місяці. У багатьох випадках ця робота на найнижчих посадах веде до постійної роботи. Наприклад, нинішній помічник директора охорони свого часу починав як тимчасовий робітник. (Лютерани)
- Лікарня разом з КРГ, яку вона заснувала й підтримує, спонсорує літні програми для місцевої молоді, в межах яких підлітки розписали сусідню станцію метро, висадили зелені насадження, пофарбували споруди на дитячому майданчику неподалік. Нещодавно молоді люди розписали стіну лікарні, розпис зображає історію громади й роль лікарні в ній. Поряд із багатьма іншими ініціативами, КРГ також допомагала танцювальному колективу отримати грант на ремонт покинутого кінотеатру й розбила парк для мешканців будинку, який КРГ відбудувала. (Монтефіоре)

Люди похилого віку

- Коли церква звернулася до лікарні по допомогу в зведенні будинку для людей похилого віку, співробітник лікарні заснував неприбуткову корпорацію з членами громади й співробітниками лікарні на чолі. Потім лікарня виділила 50 000 доларів як стартовий капітал корпорації і найняла консультанта, щоб "провів" їхнє подання на грант через Міністерство житлового будівництва і міського розвитку. (Південний Схід)
- Лікарня перетворила свою колишню споруду на дешевий житловий будинок для людей похилого віку. (Лютерани)
- Лікарня лобіює в Міністерстві житлового будівництва і міського розвитку додаткові телефонні лінії та місце в районі під будинок для людей похилого віку, щоб допомогти цим літнім людям не потрапити до лікарень. (Ріверсайд)

Мистці

- Працівник лікарні, який є членом місцевої мистецької ради, розмножив листівки про мистецький ярмарок у громаді й розповсюдив ці листівки між усіма іншими працівниками лікарні. (Лютерани)
- Місцевий художник проводить свою академічну відпустку при муніципальній лікарні, де використовує стару кухню як свою майстерню, й залучає інших художників до розпису стін, улаштування перформансу в лікарні. Він заохочує пацієнтів і штат самим писати мистецькі твори, "спростовуючи думку, що мистецтво їм нав'язують". (Літні)

У кожному з цих прикладів ми побачили як місцеві лікарні спромоглися поєднати зусилля з іншими інституціями, організаціями й індивідами в громаді з метою налагодження взаємовигідних партнерських зв'язків. Успішні стосунки такого типу вигідні як

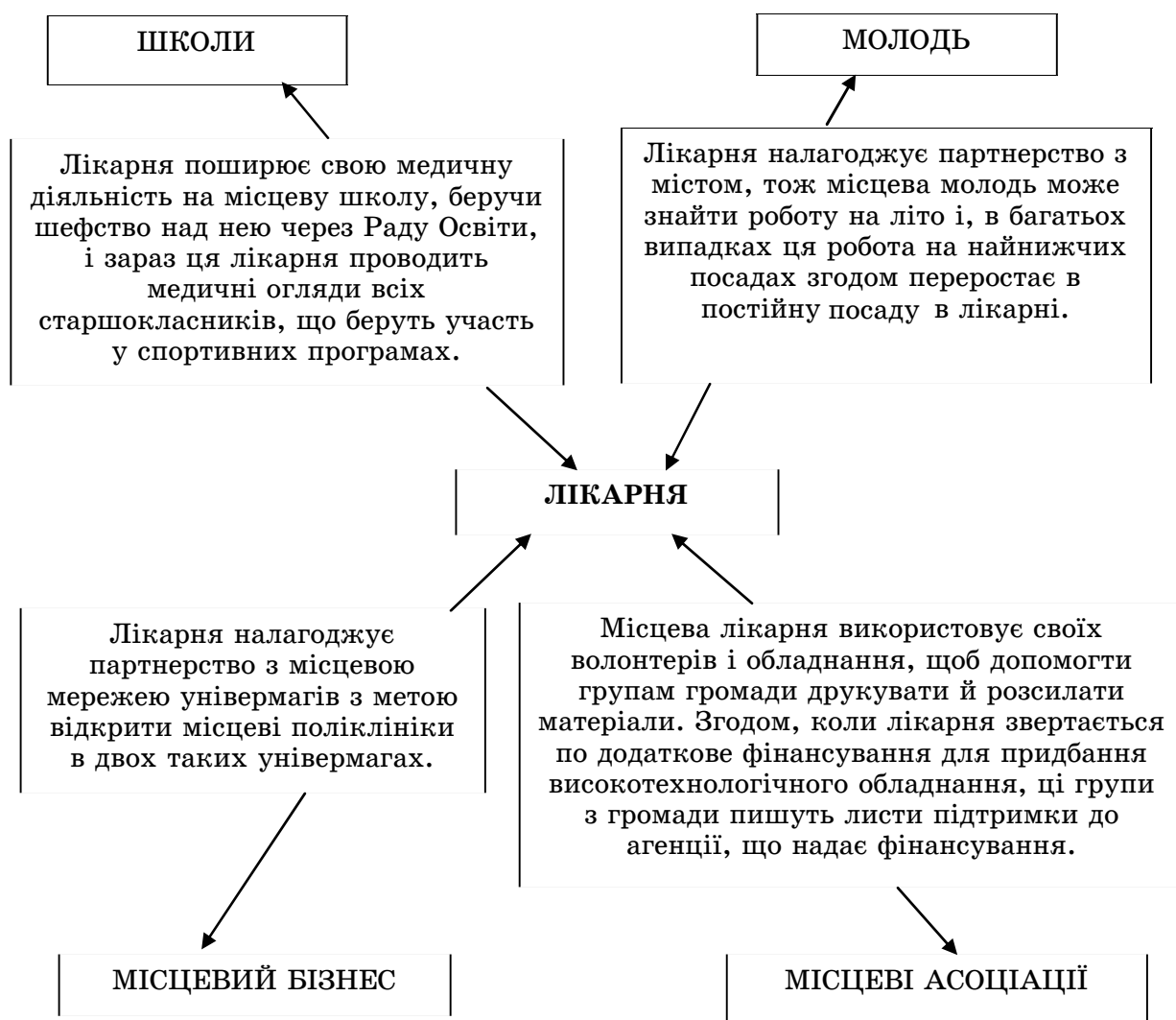

місцевим лікарням, так і громаді, оскільки в цих випадках кожен із партнерів примножує свої ресурси і, таким чином, ефективність праці інших.

Схема 2 показує, як місцева лікарня може поєднати свої зусилля з зусиллями партнерів у громаді.

Схема 3 далі представляє комплексну мережу можливих партнерських зв'язків місцевої лікарні, що цілком усвідомила себе як динамічний ресурс громади.

Схема 2: Партнерства, що зміцнюють

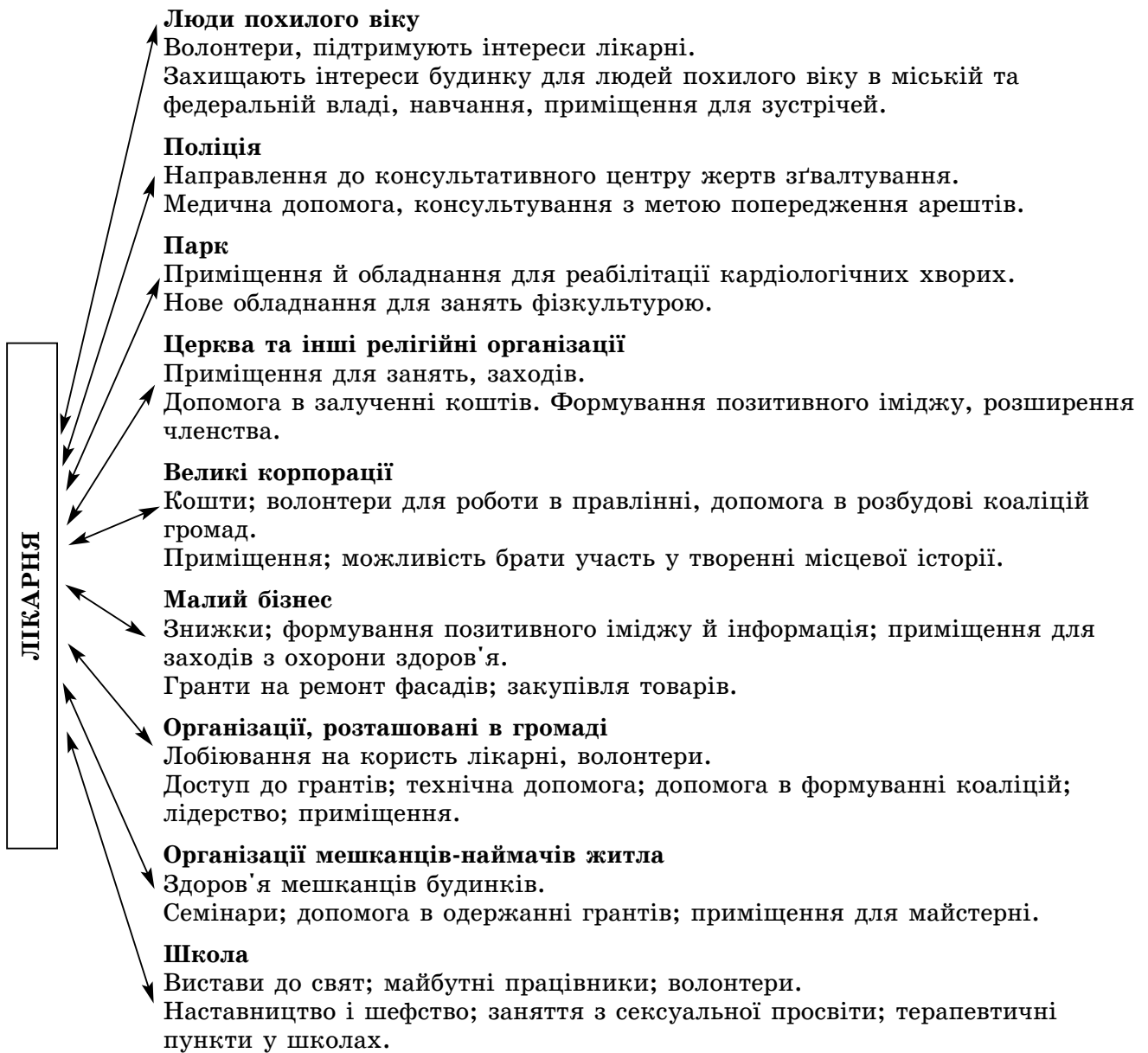

Наведення мостів між лікарнями й ресурсами за межами громади

Тепер, коли місцева лікарня встановила солідну серію партнерських зв'язків у громаді, вона може розпочати діяльність із захисту інтересів, яка поєднає людей громади з ресурсами, що існують за її межами. Унікальну роль, яку може відігравати лікарня в цій справі, добре видно зі слів президента лікарні в Брукліні, Нью-Йорк:

"Сформувалися інші групи в громаді, й роль лютеран змінилася – ми стали мостом між ними й місцевими політиками. Ми стали важливими як група підтримки. Професійність нашого штату – бухгалтерів, плановиків, речників була до послуг громади. Ми допомогли громаді організуватися політично, тож вони дістали добрі стартові позиції для

Схема 3: Стосунки один з одним

отримання урядових ресурсів власними зусиллями. Ми не мали власних грошей, але ми були розумні й амбіційні, тож ми змогли стати каталізатором”.

Інші приклади того, як лікарні успішно просували інтереси груп, що розбудовують громади, наведено нижче:

- Директор фонду місцевої лікарні зустрівся у Вашингтоні з офіційними особами штату й держави від імені мешканців району, що виступали за прокладання автостради через їхню громаду. (Ріверсайд)
- Лікарня добивається федеральних фондів, щоб через бюджет міста вони надійшли як кредити на фінансування проектів громади. Коли громада поверне кошти місту, їх буде реінвестовано в розвиток району, де розташована лікарня. (Ріверсайд)

- Лікарня організує групу людей, що проводять переговори з міською владою щодо зведення будинків і створення нових тротуарів, встановлення бордюрів і озеленення вулиць. (Гора Сінай)
- Та ж лікарня організує коаліцію лікарень у регіоні, щоб протестувати проти пропозиції скоротити бюджетні витрати на охорону здоров'я. Зокрема, наглядова рада і співробітники лікарні вирушають до столиці штату, щоб зустрітися з лідерами законодавців, крім того, лікарі готують пакет інформаційних матеріалів, щоб висвітлити проблему для людей у своїй громаді, а ті, у свою чергу організують масове написання листів до законодавців. (Гора Сінай)

Джерела і контакти до "історій" у цій частині розділу

Ейкен	Aiken, SC County Library 314 Chesterfield Street South Aiken, SC 29801 (803) 642- 2023 (Barbara J. Walker, Children's Librarian)
Аркадія	Arcadia Methodist Hospital 300 Huntington Drive Arcadia, CA 91007 (818) 445-4441 (Nancy Baillie, Director of Volunteer Services)
Дрю	Martin Luther King-Drew Medical Center 1521 E. 120th Street Los Angeles, Ca 90059 (213) 563-4974 (Lewis King, Dean of Medicine)
Логан Сквер	Logan Square Neighborhood Association 3321 W. Wrightwood Chicago, IL 60647 (312) 384-4370 (Rosita De La Rosa)
Лютерани	Lutheran Medical Center 150 55th Street Brooklyn, NY 11220 (718) 630-7000 (Mary Theresa McKenna, Assistant Director of Community Relations)
Монтефіоре	Montefiore Medical Center 111 E. 210th Street Bronx, NY 10467 (212) 920-4011 (Fred Yaeger, Press Manager)
Гора Сінай	Mount Sinai Hospital 15th and California Chicago, IL 60608 (312) 650-6489 (Diane Dubey, Director of Public Affairs)
Назарет	St. Mary of Nazareth Hospital 2233 W. Division Chicago, IL 60622 (312) 770-2227 (Victor Villalobos, Community Relations Specialist)
Ріверсайд	Riverside Hospital Toledo OH 43604 (419) 729-6000 (Hugh Grefe, Executive Director of Riverside)

Сеньйор	Peter Senior Department of Architecture & Landscape Manchester Polytechnic Manchester, NH M15 6HA
Південний Схід	Greater Southeastern Community Hospital 1310 Southern Ave. SE Washington, DC 20032 (202) 574-6077 (Claudia Thorne, Director of Program Development)
Св. Єлизабет	St. Elizabeth's Hospital 1431 N. Claremont Chicago, IL 60622 (312) 633-5865 (Josie Vargas, Director of Community Health Education)
Ветерани	Veterans Affairs Medical Center 1055 Clermont Denver, CO 80220 (303) 399-8020 (Patricia Grant, Assistant Chief of Nursing Services and Education)

РОЗДІЛ 4

ВІДБУДОВА ЕКОНОМІКИ ГРОМАДИ

ВСТУП

Центральними в розбудові громади є зусилля з відродження її економічного життя. Коли працівники, особливо на виробництві, розширюють або змінюють місце технологічних операцій, втрачають роботу або вирубують дерева, громада дедалі більше страждає від наслідків. Сьогодні до болю зрозуміло, що чимало місцевостей – від міських передмість до маленьких містечок і сільських громад – по суті виключені з головного руслу економіки, і що реконструкція економіки необхідна.

У громадах по всіх Сполучених Штатах таке відчуття йде від місцевих мешканців. Стрімко розрослися організації економічного розвитку громад, вони стали більш ускладненими, оскільки почали відповідати на такі виклики, як відновлення і спорудження будинків, розвиток підприємств, та обирати інші стратегії відродження місцевої економіки.

Цей посібник навіть не намагається підсумувати численні творчі підходи до економічного розвитку, які сьогодні є частиною арсеналу економічного розвитку громад. Зацікавлені лідери громади повинні проконсультуватися з багатьма видатними провайдерами технічної підтримки, як-от з Національним конгресом економічного розвитку громад (NCCED, 2025 Eye Street NW, Washington, DC, 20006, (202) 659-8411) у Вашингтоні, де можна знайти сучасний посібник з успішної практики з розвитку громади. Інший дуже корисний посібник – це "Громада, що працює: Як керувати місцевою економікою" (Center for Neighborhood Technology, 2125 W. North Avenue, Chicago, IL 60647, \$ 5).

Натомість цей посібник підсумує три творчі, але не такі помітні шляхи, відкриті лідерами місцевих громад; кожен із цих шляхів може справити вирішальний вплив на відбудову економіки громади. Кожен із цих шляхів прокладено за допомогою переважно місцевих матеріалів, внутрішніх ресурсів, які просто треба відкрити й повністю мобілізувати. Кожен із цих шляхів пропонує різний набір викликів творчому розбудовнику громади.

- Перше запитання: Як можуть розбудовники громади розпізнати й застосувати потенціал економічного розвитку всіх місцевих інституцій та організацій?
- Друге запитання: Як розбудовники громади можуть застосувати місцеві збереження й розширити доступність важливих капіталів та кредитів для процесу розбудови громади?
- Третє запитання: Як лідери місцевого розвитку можуть максимізувати творче використання всіх фізичних ресурсів громади?

Разом ці три виклики нагадують розбудовникові громади, що навіть у найбільш занедбаних районах і досі існують деякі матеріали, необхідні для прокладання шляху до економічного добробуту, їх можна мобілізувати для цілей розвитку. Кожна з трьох наступних частин розділу розбере один із цих трьох викликів детальніше.

Так, перша частина цього розділу піднесе важливість потенціалу для економічного розвитку "неекономічних" інституцій у громаді. Передумова такого дослідження проста: в економічно занедбаних громадах, де очікувати зовнішньої допомоги не доводиться, розбудовник громади повинен віднайти й мобілізувати кожен можливий ресурс у громаді – включно з тими, що мають неекономічний характер. Однак у багатьох районах чимало або й більшість фірм і підприємств закрилися або переїхали в інші місця. Тим не менше, лишилося чимало інституцій, як-от школи, парки, бібліотеки, лікарні й агенції людських ресурсів, які рідко дбають про стратегічні цілі економічного розвитку громади. Цей перший

сегмент, отже, шукатиме способи, як невикористані економічні можливості місцевого населення й неприбуткових організацій спрямувати на розвиток.

Друга частина цього розділу висвітлює багатий потенціал двох різних типів контрольованих громадою кредитних інституцій – кредитних спілок розвитку громади (КСРГ) й кредитного фонду розвитку громади (КФРГ). Ці два двигуни є прикладами творчої реакції на відсутність необхідного капіталу й кредитів у громадах, де відсутність інвестицій є правилом. Зрозуміло, КСРГ і КФРГ слід розглядати не як єдиний рятувальний шлях розбудови економіки, контрольованої на місцях, а як корисні інструменти нарівні з іншими важливими уроками, які слід вивчити.

Нарешті третя частина цього розділу представляє важливий потенціал розвитку, а саме – фізичні ресурси громади – її землі й будинки, інфраструктуру, транспорт і т. ін. Особливу увагу спрямовано на способи, в які розбудовники громади починають перетворювати ці фізичні можливості – вільні землі й споруди, покинуті матеріали тощо – на ресурси розвитку громади.

Знову ж таки, цей розділ написано не для того, щоб дати вичерпний огляд стратегій місцевого економічного розвитку. Швидше зондування економічного використання неекономічних інституцій, приклади місцевих кредитних локомотивів і потенціал для розвитку, представлений місцевими фізичними ресурсами – все це покликане пробудити уяву розбудовників громади й підкреслити ідею, що жоден місцевий ресурс не повинен бути зневажений у наших занедбаних громадах, якщо вони прагнуть економічного відродження.

Інституції здебільшого організовано навколо центральної функції. Департамент поліції існує для забезпечення безпеки в громаді. Лікарню збудовано для надання медичних послуг. Бібліотека робить внесок у загальну писемність громади. Школи навчають дітей. Парки надають рекреаційні послуги. А церкви роблять внесок у духовний добробут громади. У цьому посібнику ми намагалися показати, як це служіння громаді може бути розширене й зміцнене завдяки розбудові стосунків із партнерами в громаді.

Але є й інший крок, що може прислужитися розбудові місцевих громад. Кожна інституція є також і цеглинкою економіки. Проте занадто часто ці заклади відмовляються бачити свій можливий позитивний вплив на місцеву економіку.

Церква, школа, департамент поліції, бібліотека, парк, агентство людських ресурсів, лікарня: все це заклади, які мають можливості відігравати важливу роль у місцевій економіці. Церква, наприклад, може витрачати свої гроші в громаді. Подібним чином лікарня або будь-яка інша інституція може витрачати свої долари в місцеву економіку – різними способами. "Неекономічні інституції" мають потенціал, щоб бути ключовими гравцями в розбудові міцної, здорової економіки залежно від того, як вони витрачають гроші.

То де ж ці шляхи, якими неекономічні заклади можна залучити до місцевої економіки? Наскільки великий вплив можуть справляти ці інституції, що звикли думати й діяти безвідносно до цього, на місцеву економіку?

- Бібліотека може купувати деякі або й усі необхідні речі у місцевих фірм, можливо, віддаючи перевагу фірмам, якими володіють люди з іншим кольором шкіри або жінки, або робітничі кооперативи.
- Лікарня може при найманні надавати перевагу місцевим мешканцям.
- Школа може створювати нові фірми, керовані учнями, що беруть участь у програмі навчання менеджменту, ці фірми надаватимуть послуги вчителям, учням і мешканцям місцевої громади.
- Церква може створити фонд, через який інвестиції або гранти надходитимуть до зосереджених у районі проєктів.
- Департамент поліції може інвестувати частину свого пенсійного фонду в зусилля з розвитку місцевої громади.

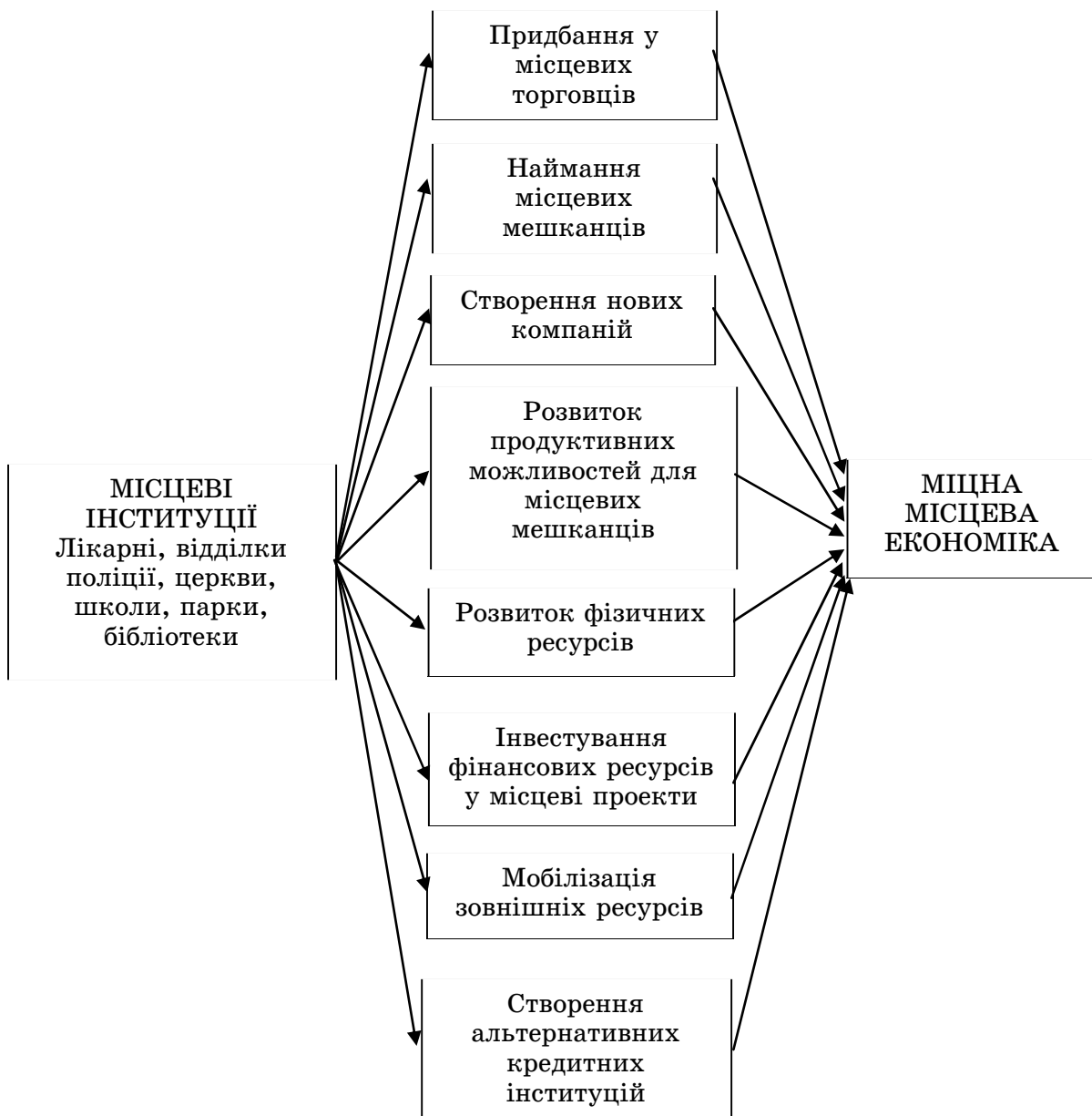
Ці приклади демонструють деякі шляхи, якими місцеві інституції можуть розбудувати місцеву економіку. Взагалі існує вісім основних методів інвестування в розбудову громад місцевими інституціями:

- Придбання у місцевих торговців
- Наймання місцевих мешканців
- Розвиток нових підприємств
- Розвиток людських ресурсів
- Вивільнення потенційно продуктивних економічних площ
- Стратегії місцевого інвестування
- Мобілізація зовнішніх ресурсів
- Створення альтернативних кредитних інституцій

У наступній частині розділу ми вивчимо кожен з цих стратегій, зображених у схемі.

Інвестування в місцеву економіку

Роль місцевих інституцій

Придбання у місцевих торговців: Підтримка місцевих торговців і фірм

Будь-яка з наших "неекономічних" інституцій має ті самі питомі економічні можливості, що й місцеві мешканці, – тільки значно більші. Одна з таких можливостей полягає в здатності приймати рішення щодо придбання обладнання й матеріалів. Як мешканець міста може вирішити поїхати в заміський супермаркет скуповуватися для своєї родини, так само й інституція може замовляти обладнання й матеріали за межами району, міста, штату або й країни. Місцеві мешканці однак можуть вирішити підтримати місцевий бізнес, як і інституції можуть вирішити повернути свої економічні ресурси до громади.

Найбідніші райони нерідко потрапляють у пастку витоку економічних ресурсів. Інституції можуть стати головними гравцями й допомогти заткнути ці вирви.

- У Чикаго Освітня рада дозволила місцевим школам самим приймати рішення щодо придбання обладнання й підручників. Школи можуть купувати товари й деякі послуги у місцевих поставників, якщо ці фірми схвалені Освітньою радою. Надання школам цього важеля, що йде значною мірою від тиску проблем, зробило школи здатними приймати рішення про придбання товарів, а це зміцнює місцеву економіку. Навіть у перший рік, коли ця практика ще тільки розвивалася, одна зі шкіл змогла витратити на місцевому ринку понад 20 000 доларів. (Прескотт)
- Місцева лікарня завжди робить узгоджені зусилля для підтримки місцевого бізнесу при закупівлі обладнання. Це означає, що дві сусідні друкарні постійно використовуються департаментом громадських зв'язків. Позаштатні фотографи, яких лікарня наймає для фотографування особливих заходів, є мешканцями району. Працівники лікарні радше користуються місцевим автомобільним сервісом, ніж громадським транспортом, коли треба їздити на ділові зустрічі за межами громади. Їдальня користується продуктами від компанії, розташованої через дорогу від лікарні, коли треба поповнювати запаси. (Лютерани)

Крім придбання товарів у місцевих фірм, інституції також можуть допомогти в створенні атмосфери, що надихає на придбання у місцевих фірм:

- Церква щомісяця друкує інформаційний листок, який поширюється серед її 4000 прихожан. У кожному випуску рекламується діяльність місцевих фірм, якими володіють представники меншостей. Членів конгрегації запрошують, вербально і через цю рекламу, підтримувати ці компанії. Лідери церкви усвідомлюють, що розбудова місцевої економіки безпосередньо пов'язана з відбудовою можливостей місцевого бізнесу. (Триніті)

Якщо економічні ресурси недалеко від дому, це може мати вирішальний вплив на розвиток місцевої економіки. Коли інституції демонструють приклади закупівлі у місцевих фірм, це привертає нові компанії і дає їм можливість бути більш конкурентоздатними порівняно з віддаленими фірмами.

Наймання в районі: Можливості працевлаштування для місцевих мешканців

Подібно до випадку з придбанням, неекономічні інституції можуть справляти вплив на можливості місцевої економіки, створюючи робочі місця для місцевих мешканців – як безпосередньо, так і опосередковано. Наведені нижче приклади показують, як дві лікарні й дві церкви перейшли на створення робочих місць для місцевих мешканців:

- Завжди, приймаючи кадрові рішення, неприбуткова лікарня віддає перевагу місцевим кандидатам перед іншими за умови однакової кваліфікації. (Лютерани)

- Сімдесят п'ять працівників іншої лікарні – це мешканці сусіднього району. (Гора Сінай)
- Одна конгрегація уклала угоду з міськими агентствами й місцевим бізнесом щодо надання підтримки в межах Програми робочої сили. (Християни)
- Інша конгрегація завжди наймає людей для місцевих контакторів, коли здійснюються будівельні або ремонтні проекти. (Об'єднана)

Існують інші, непрямі, способи досягнення тих самих цілей у випадках, коли інституція не має можливості наймати помітну кількість місцевих мешканців.

- Парафія налагоджує робочі стосунки з місцевим бізнесом, надаючи місце для зборів сусідній бізнес-асоціації. Працюючи за власним планом, церква пропонує асоціації ухвалити місцевий етичний кодекс бізнесмена. Далі церква робить наступний крок і пропонує місцевим бізнесменам запровадити практику наймання місцевих мешканців – хоча б на 50 %. (Св. Сабіна)
- Муніципальний коледж налагоджує стосунки з місцевими бізнесом і інституціями з метою спрямування своїх випускників на стажування або й на роботу після закінчення коледжу. Коледж формує партнерство з лікарнею, наприклад, для надання тренінгу групі жінок, які будуть найняті лікарнею одразу після завершення навчання. (Малкольм)
- Два офіцери місцевої поліції працюють із місцевим бізнесом, приватною асенізаційною компанією і сусідньою асоціацією над виробленням належної реакції на активність вуличних хуліганських угруповань і організацією кампанії прибирання. Ці зусилля настільки успішні, що їх кульмінацією стає День гордості, під час якого місцевий бізнес пропонує роботу мешканцям громади. (Сан Дієго)

Це лише побіжний перший погляд на велику кількість способів, у які місцеві інституції можуть прямо або опосередковано посилювати здатність місцевої економіки забезпечити роботою місцевих мешканців. Коли мешканці живуть і працюють по сусідству, вигод чимало: витрати на транспорт зведені практично до нуля, робітники значно більше зацікавлені в успішності місцевого бізнесу, як і громади в цілому, а також існує підвищене усвідомлення проблем і потреб громади.

Створення нових підприємств і фірм: Зосередження економічної діяльності на місцевих проблемах

У деяких місцевостях інституції та бізнес, що переважають, не визнають важливості розбудови місцевої економіки. Можливо, вони зацікавлені в тому, щоб висмоктувати ресурси з громади, не повертаючи їй економічних можливостей. Власники місцевого бізнесу – великого чи малого – можуть і не жити в районі, де розташовані підприємства. Тому інституції або організації громади можуть спробувати створити власний бізнес, таким чином гарантуючи наймання місцевих людей і використання місцевих ресурсів. Місцеві інституції, створюючи нові компанії можуть забезпечити мешканцям роботу в місцевій економіці, доповнити фінансування програм та інституцій і перевести економічну діяльність під місцевий контроль.

- Коаліція конгрегацій згуртувалася для будівництва й ремонту житла в районі, де живуть небагаті мешканці. Одна з конгрегацій організувала відгалуження від корпорації й укомплектувала працівниками його штат. (Бетел)
- Лікарня організувала консорціум місцевих церков для проведення трьох розпродажів, керованих жіночою радою лікарні. Надходження від розпродажів буде розподілено серед церков. (Гора Сінай)
- Інша коаліція конгрегацій створила будівельну корпорацію для зведення 130-квартирного комплексу, головну увагу приділено при цьому створенню приміщень для громади, де буде процвітати різноманітна діяльність. (Четверта)

- Місцева старша школа ввійшла в партнерські стосунки з корпорацією розвитку громади й кількома неприбутковими організаціями технічної допомоги. Мережа, що утворилася, дає учням можливість створювати фірми, базовані в школі. Зараз учні школи керують кафе для працівників школи й тих людей, що працюють неподалік від неї. Учні також працюють у крамниці вживаних речей, відкритій як для учнів, так і для громади. (Орр)
- Лікарня засновує харчовий кооператив і корпорацію розвитку громади, які налагоджують співпрацю з місцевими контрактами. Корпорація розвитку відкриває книгарню, що перебуває у власності громади. (Дрю)

Коли місцева інституція допомагає місцевим мешканцям започаткувати справу, найчастіше це бувають люди найбільш витіснені з економічного життя, що повертаються до виробництва. Хоча дехто бачить у людях похилого віку, молоді, інвалідах, людях, що живуть на соціальну допомогу, тільки губку, що висмоктує ресурси місцевої економіки, інституції, які розпізнали економічний потенціал цих людей, можуть посилити продуктивні можливості раніше витіснених на маргінеси мешканців.

- Молодь, що навчається в програмі менеджменту, започаткувала успішну закупочну після проведення дослідження економічної перспективності такого підприємства. Школа здійснювала нагляд за цим процесом. (Сільські)
- Церква започаткувала свій бізнес із переробки відходів та будівництва, створивши чимало нових робочих місць. (Бетел)
- Школа заснувала дитячу крамницю, яка продає корисні речі в громаді й генерує грошові потоки для учнів, які там працюють. Зараз учні розробляють і видають брошуру з безпечного користування дитячим кріслом для автомобіля; брошура продаватиметься в школах і агенціях в міських районах. (Сімпсон)

Розвиток потенціалу людських ресурсів: Вивільнення енергії місцевих мешканців

Ми кинули погляд на політику наймання й закупівель у районі. Це прямі й негайні вирішення проблеми посилення місцевої економіки. Ми також розглянули можливості створення нових бізнесових структур. Існують також більш тривалі політики й практики, що їх повинні впроваджувати місцеві інституції. Особливо важливі такі творчі підходи, коли місцеві мешканці й залучаються до економічної діяльності, і водночас розвивають свої здібності й навички. Така діяльність із розвитку можливостей людей є могутнім інвестуванням у майбутнє громади.

Нижче наведено кілька прикладів того, як місцеві інституції розбудовують місцеву економіку, водночас інвестуючи в людські ресурси:

- У межах проекту професійної освіти в школах розроблено навчальну програму, яка базується на усвідомленні того, що "професійні програми повинні надавати широкі, тривалі знання, які дозволять учням визначати свої життя й брати активну участь у діяльності інституцій у громаді. Проект передбачає наголос на активні навички з вирішення проблем, замість "натаскування" учнів на традиційні, пасивні навчальні програми.
- Директор школи є членом правління місцевої бізнес-асоціації, в якій він налагоджує партнерські зв'язки з сусідніми фірмами, щоб координувати стосунки між учнями та їхніми майбутніми працедавцями. (Орр)
- Декан факультету розвитку бізнесу в муніципальному коледжі бере участь у коаліції груп громадян, які зібралися для розробки багаторічного плану дій з економічного розвитку для трьох сусідніх районів. (Малколм)

- Школярі розподілені між місцевими компаніями для проходження літньої практики, що дає підприємствам можливість ознайомитися зі здібностями місцевої молоді, а молодим людям – навчитися професії і заробити якісь гроші за межами школи. (Прескотт)
- Лікарня вирішує придбати покинуту ділянку землі в районі. Лікарня використовує землю для розширення кола своїх послуг, сигналізуючи громаді, що залишати цей район не збирається. Лікарня стає базовою інституцією в районі, навколо якої стає можливе відродження місцевої економіки. (Гора Сінай)

Розширення бази місцевої економіки: Звільнення приміщень інституцій і фізичних ресурсів для підприємств, базованих у громаді

Кожна інституція має площі під забудову, матеріали й обладнання, які можна використати для започаткування нових підприємств у районі. Будь-яка з цих інституцій може просто надати місце для початку будівництва котеджів або допомогти з рекламою місцевих фірм.

Наприклад, церкви і школи виділили місце для створення дитячих садків і медичних пунктів; парки й агентства соціальної допомоги прихистили майстрів і ремісників, чий вироби згодом пішли в продаж; газети й інші засоби масової інформації громади випускаються в місцевих школах, церквах або муніципальних коледжах. Нижче наведено кілька інших прикладів творчого використання приміщень у церквах.

- Церква пропонує дитячому садку орендувати частину її приміщень. Розширена дитяча програма допомагає церкві сплачувати її комунальні платежі, надає парафіянам роботу й можливість брати участь у правлінні дитячого садка. (Об'єднана)
- У межах ініціативи муніципального коледжу молодь під наставництвом викладачів коледжу поруч із поліційною дільницею веде бізнес із друку на тканині. (Райт)
- Місцева бібліотека розвиває свої ресурси і створює "бібліотеку інструментів". Двоє місцевих мешканців започаткували неформальний бізнес, користуючись інструментами, позиченими в бібліотеці. (Остін)
- Лікарня перетворила свій колишній корпус на будинок із дешевими квартирами для літніх людей. (Лютерани)
- Учні місцевої школи вирішили збирати вторинну сировину в своїй школі, щоб усі учні й мешканці громади могли здавати на переробку папір і алюміній. Зараз місцева компанія переробки сировини погодилася безплатно звільняти резервуари з цими матеріалами. (Півострів)
- Корпорація розвитку громади, створена церквою, співпрацює з іншою конгрегацією, щоб перетворити стару оселю священика на переселенський будинок для 20 родин. Парафія бере орендну плату за цей будинок один долар на рік. (Бетел)
- У муніципальному коледжі створено курс ювелірної справи, де студенти виготовляють прикраси, які можна продавати місцевим гуртовикам. (Райт)
- Цей же муніципальний коледж відкрив програму підготовки до самопрацевлаштування для жінок і меншин, і зараз чимало випускників цієї програми започаткували власну справу. (Райт)

Стратегії місцевого інвестування: Утримання інвестицій на місцевому рівні

Одним із найбільш могутніх ресурсів, наявних у будь-якій інституції, є її фінансові можливості. Ці можливості можуть розкриватися в різних формах, включно з такими:

- Пожертви
- Портфелі заощаджень і цінних паперів
- Спеціальні збори або кампанії з залучення коштів
- Нелімітовані фонди
- Пенсійні фонди

Зазвичай ці фінансові ресурси інвестують у "безпечні" фонди за межами місцевої економіки. Однак ці фонди, якщо їх повернути до своїх районів, мають можливості фінансувати широке коло надійних проектів економічного розвитку.

Деякі з таких творчих засобів, через які ці ресурси можуть бути інвестовані, включають:

- Прямі вклади
- Фундації
- Кредитні фонди розвитку громади
- Кредитні спілки
- Кредитні спілки розвитку громади

Якщо місцеві інституції інвестують навіть частку своїх інвестиційних портфелів, мільйони доларів зненацька надійдуть до місцевої економіки. Нижче наведено кілька прикладів місцевого інвестування, що мало місце в різних регіонах країни.

- Церква приєднується до семи груп громади для створення кредитної спілки розвитку громади з метою інвестування в проекти, зосереджені в громаді. (Бетел)
- Школа надає приміщення, ресурси й навчання для старшокласників, щоб вони могли відкрити кредитну спілку. Молодь дістає базові фінансові знання й водночас усвідомлення цінності інвестицій. (Флауер)
- Лікарня допомагає створити корпорацію розвитку громади, спрямовану на житлові проекти, й згодом інвестує 50 000 доларів у цей проект. (Південний схід)

Ясна річ, для інвестування в місцеві проекти існує чимало інших ресурсів. Більше того, пряме фінансове інвестування інституції зазвичай означає, що вона має пряме зацікавлення в успіхові програми, тож буде працювати, щоб забезпечити успіх.

Наведення економічних мостів: Місцеві інституції як трубопровід для зовнішніх ресурсів

Ми поглянули на деякі способи, в які неекономічні інституції можуть зробити внесок в економічне життя місцевих громад. Усі вони сфокусовані на ресурсах, наявних у самому районі. Однак більшість інституцій має і контакти за межами району. Більшість є частиною ширшої інституційної системи, що має доступ до значно більших ресурсів. Окрема школа належить до шкільної системи. Поліцейський відділок належить до департаменту поліції. Місцева бібліотека належить до загальноміської бібліотечної системи. Церкви є членами регіональної або загальнонаціональної конфесії. І всі ці інституції мають доступ до

інших великих регіональних або національних інститутів і організацій. Які висновки можемо ми з цього зробити?

Міські церкви мають можливість розвивати стосунки з багатшими конгрегаціями передмість. Ці приміські конгрегації в свою чергу підтримують ініціативи міських конгрегацій. У Північній Кароліні, наприклад, кредитна спілка штату допомагає міським і приміським конгрегаціям створити спільний фонд ресурсів, який використано на ремонт церковних будівель і розширення кількості церковних приміщень, наданих під розвиток базованих у громаді проєктів, як-от програма догляду за дітьми. (Самодопомога)

Зв'язки, які вже мають місцеві інституції, можуть вимостити шлях для вагомих ресурсів, що попрямують до громад:

- Пенсійна рада загальнонаціонального проводу церкви створила перший соціальний інвестиційний фонд, очолюваний церковним пенсійним фондом. Він дає пасторам та іншим парафіянам право на вибір у розміщенні пенсійних коштів. Два з п'яти обраних варіантів покликані задовольняти соціальні потреби. (Євангелісти)
- Лікарня добивається федеральних фондів, щоб через бюджет міста вони надійшли як кредити на фінансування проєктів громади. Коли громада поверне кошти місту, ці кошти будуть реінвестовані в розвиток району, де розташована лікарня. (Ріверсайд)
- Кілька церковних конфесій інвестують пенсійні гроші в поновлюваний кредитний фонд у Новій Англії, що згодом робить можливими низькопроцентні позики, доступні для житлових проєктів у громадах. Від початку в кредитний фонд було внесено 700 000 доларів, які згодом зросли більш як удесятеро. (Інститут)
- Інша місцева лікарня координує формування коаліції з 40 місцевих груп з метою ефективно зосередитися на відновленні наявних будинків. Президент цієї лікарні потім стає першим президентом цієї нової корпорації розвитку громади, яка відбудовує 700 занедбаних осель, таким чином стабілізуючи місцевий житловий ринок. (Лютерани)
- Школа отримує підтримку головної приватної фундації, яка погоджується забезпечити шефів і наставників і надає школі обладнання для дитячого майданчика. Приватна фундація сподівається завдяки цьому партнерству зміцнити у дітей знання з математики й природничих наук, щоб вони могли в майбутньому знайти роботу. (Джонсон)
- Місцева лікарня виграла приз 20 000 доларів від приватної фундації як "непробутовій організації, що найбільше робить для поліпшення якості життя" в місті. Лікарня потім використовує ці гроші, надаючи гранти по 1000 доларів власникам будинків та фірм для ремонту фасадів. (Гора Сінай)
- Та сама лікарня налагоджує партнерство з великою промисловою компанією та асоціацією мешканців громади з метою відновлення наявних житлових будинків у районі. Це партнерство контролює правління, що складається з членів громади, і на сьогодні понад 55 мільйонів доларів було реінвестовано в громаду й 3100 чоловік брало участь у ремонті будинків. (Гора Сінай)
- Інша лікарня створила корпорацію розвитку громади, яка відновила будинки на 900 квартир і принесла до району 155 мільйонів доларів у різних інвестиціях. (Ріверсайд)
- Ще інша лікарня створює корпорацію розвитку громади, яка очолила зусилля з економічного розвитку в районі. Цією КРГ керує правління, що складається з членів громади, а також працівників лікарні. Протягом перших п'яти років існування КРГ взяла під заставу кредити на 4,5 мільйони доларів і внесла в акціях 350 000 для покриття вартості ремонту 300 осель для родин з низькими або середніми статками. (Монтефіоре)

- Корпорація розвитку громади, створена місцевою церквою, працює з людьми з-за меж громади, які можуть надати фахову допомогу. Один із них має знання й досвід будівельника приміських будинків і спеціалізується на енергозберігаючих оселях. (Бетел)
- У партнерстві з великим загальноміським банком місцева школа спромоглася організувати мережу з десяти шкіл для координації діяльності з розвитку громади. У межах цих зусиль банк забезпечує зв'язки з міськими організаціями, бізнесом та інституціями, а також надає певне фінансування й допомогу в плануванні й розвитку. (Орр)

Отже, зрозуміло, що місцеві інституції часто мають можливість залучати ресурси з-за меж свого району. Надійно організовані інституції з добрим послужним списком цілком імовірно здатні підтримати місцеві ініціативи, надавши їм допомогу в контактах із зовнішніми джерелами ресурсів. Крім наведення мостів із фондами, федеральними й штатними агентствами або іншими джерелами, місцеві інституції поєднанні й зі своїми керівними органами, які можуть інвестувати в місцеву економіку.

Відданість громаді: Постійна підтримка економічної діяльності

Ключем до побудови самостійної місцевої економіки є забезпечення міцної ресурсної бази – як людської, так і фізичної, – що відповідає умовам у певній громаді. Спорадичні вливання капіталу, співчутливі подарунки й залежність від зовнішніх ресурсів і фахової допомоги не можуть гарантувати тривалого розквіту місцевої економіки. Деякі райони зазнали таких спустошень і економічної занедбаності, що короткотермінове фінансування спеціальних проєктів і програм не здатне привести до відбудови місцевого господарства. У деяких випадках людська й фізична інфраструктури повинні бути перебудовані від першої цеглини.

Інвестуючи в місцеву економіку, інституції демонструють свою відданість економічному здоров'ю й добробуту району. Але це й не просто співчутливий вираз підтримки. Якщо інституція робить відчутний крок, інвестуючи в місцеву економіку, вона прагне й побачити успіх місцевих економічних ініціатив. Звісно, це в інтересах самої інституції – як безпосередньо, так і опосередковано – бачити розквіт місцевої економіки. Постійна підтримка сильними й відданими інституціями місцевої діяльності з розвитку економіки вирішальна для відродження економіки.

Гідна довіри інституція, даючи своє ім'я проєкту або беручи активну участь у ньому, може привернути нові ресурси в район. Це ознака відданості інституції громаді, важливий сигнал про те, що ця громада не здається.

Контакти до "історій" у цій частині розділу

Остін	Austin Library 2121 W. 95th Street Chicago, IL 60644 (312) 746-5038 (Donna Kanapes, Branch Head)
Бетел	Mary Nelson, President Bethel New Life, Inc. 367 N. Karlov Chicago, IL 60624 (312) 826-5540

Християни	Christian Family Center Church Rev. Tony E. Pierce 1800 W. Bradley Avenue Peoria, IL 6006 (309) 673-2600
Дрю	Martin Luther King-Drew Medical Center 1521 E. 120 Street Los Angeles, CA 90059 (213) 563-4974 (Lewis King, Dean of Medicine)
Євангелісти	Evangelical Lutheran Church in America 8765 W. Higgins Road Chicago, IL 60631
Флауер	Flower Vocational High School 3545 W. Fulton Street Chicago, IL 60624 (312) 534-6755 (Dorothy Williams, Principal)
Четвертий	Forth Presbyterian Rev. Ted Miller 126 E. Chestnut Chicago, IL 60611 (312) 787-4570
Інститут	Institute for Community Economics Revolving Loan Fund Sister Louise Foisy 151 Montague City Road Greenfield, MA 01301 (413) 774-7056
Джонсон	Johnson Elementary School 1420 S. Albany Chicago, IL 60623 (312) 534-1830 (Mattie Tyson, Principal)
Лютерани	Lutheran Medical Center 150 55th Street Brooklyn, NY 11220 (718) 630-7000 (Mary Theresa McKenna, Assistant Director of Community Relations)
Малкольм	Malcolm X College 1900 W. Van Buren Chicago, IL 60612
Монтефіоре	Montefiore Medical Center 111 E. 210th Street Bronx, NY 10467 (212) 920-4011 (Fred Yaeger, Press Manager)
Гора Сінай	Mount Sinai Hospital 15th and California Chicago, IL 60608 (312) 650-6489 (Diane Dubey, Director of Public Affairs)
Орр	Orr High School 730 N. Pulaski Road Chicago, IL 60624

Півострів	Peninsula High School 14104 Purdy Drive NW Harbor, WA 98335 (206) 851-6131
Прескотт	Prescott School 1632 W. Wrightwood Chicago, IL 60614
Ріверсайд	Riverside Hospital Toledo, OH 43604 (419) 729-6000 (Hugh Grefe, Executive Director of Riverside)
Сан Дієго	San Diego Police Department Southeastern Division 7222 Skyline Drive San Diego, CA 92114
Самодопомога	Self Help Credit Union Laura Benedict P.O. Box 3619 Durham, NC 27702 (919) 683-3016
Сімпсон	Simpson Alternative School 1321 S. Paulina Chicago, IL 60608
Південний Схід	Greater Southeastern Community Hospital 1310 Southern Avenue SE Washington, DC 20032 (202) 574-6077 (Claudia Thorn, Director for Program Development)
Триніті	Trinity United Church of Christ Rev. Jeremiah Wright 532 West 95th Chicago, IL 60628 (312) 962-5650
Трумен	Truman College 1145 W. Wilson Avenue Chicago, IL 60640
Об'єднана	United Church of Rogers Park Rev. Kerm Krueger Ashland & Morse Avenues Chicago, IL 60626 (312)761-2500
Райт	Wright College 3400 N. Austin Avenue Chicago, IL 60634

АЛЬТЕРНАТИВНІ КРЕДИТНІ ІНСТИТУЦІЇ

Вступ

Сьогодні основною проблемою багатьох громад із низьким прибутком є брак доступу до кредитів. Десятки районів просто викреслені головними фінансовими інституціями, а

потім і викинуті зі списків, коли накладні витрати стали занадто великими, щоб відповідати потребам у заощадженнях осіб із низьким прибутком.

Що це означає для місцевих громад? Там, де раніше можливі були позики на ремонт житла, фінансування стартового капіталу й обігових коштів малого бізнесу, придбання житла, медичне страхування, великі придбання й поїздки, тепер панує вакуум. Без необхідних кредитів швидко розпадається житловий ринок, не розвивається малий бізнес, немає розширення бізнесу, немає нових інвестицій у громаду. Громади просто залишені напризволяще без необхідного доступу до капіталу. Ось що означає відсутність інвестицій.

Район може потребувати чимало компонентів, необхідних для відбудови міцної громади. Але брак доступу до капіталу й кредиту справлятиме знесилюючий вплив на кожну спробу відбудови. У цьому посібнику показано, як "неекономічні" інституції можуть збудувати мости до зовнішніх ресурсів, зробити доступним питоми фінансування. Однак навіть ці зусилля не гарантують, що ресурси будуть належними або й доступними. Приплив капіталу завдяки короткостроковій допомозі або одноразові гранти можуть забезпечити тимчасове піднесення місцевої економіки, але ніяким чином вони не можуть замінити генерування капіталу й кредити зсередини громади, або ж залучення капіталу ззовні.

Мудрі розбудовники громад, відповідаючи на зрослий вакуум місцевих кредитів, який характеризував життя багатьох районів протягом останніх 20 років, розробили новий життєздатний інструмент, що вприскує життєво необхідні позики в місцеву економіку.

Якщо розглядати в найширшому розумінні "Фінансові інституції розвитку громад" (ФІРГ), то ці створені на місцях кредитні структури відрізняються за формою і розмірами. До них належать банки розвитку громад (як-от Саут Шор Бенк оф Чикаго); фонди мікрокредитів (як-от Проект само-працевлаштування жінок, також у Чикаго); фонди позик на розвиток громад і кредитні спілки розвитку громад. Дослідження цих фінансових інституцій розвитку громад 1993 року показало, що їхня загальна кількість сягає 450, а їхні сумарні активи налічують 700 мільйонів доларів. (Див.: "Діяльність громад", серпень-вересень, 1993, де наведено переконливі підсумки вивчення цих інституцій).

Особлива увага в останні роки дісталася двом формам ФІРГ – банкам розвитку громад і фондам мікрокредитів. Обидві представляють цінні стратегії розбудови громад і заслуговують на якнайретьельніше вивчення. Щоб ознайомитися з матеріалами, пов'язаними з досвідом Саут Шор Бенк, який свого часу зрушив справу з мертвої точки, одного з чотирьох банків, які й зараз надають послуги з розбудови громад, можна звернутися до Shorebank Corporation, 7054 S. Jeffrey Blvd., Chicago, IL 60649, (312) 288-1000.

Одним із добрих джерел інформації щодо фондів мікрокредитів, як і інших форм ФІРГ, є Коаліція фінансових інституцій розвитку громад, 213 W. Ferry Road, Yardly, PA 19067, (215) 736-1644.

Цей посібник більш повно представить дві інші головні форми фінансових інституцій розвитку громад. Кредитні спілки розвитку громад (КСПГ) і кредитні фонди розвитку громад (КФРГ) – дуже важливі інструменти забезпечення місцевого доступу до кредитів, і обидва можуть бути розбудовані на чинній ресурсній базі громади – збереженнях осіб, а також фондах і зв'язках місцевих асоціацій та інституцій.

Кредитні спілки розвитку громад – це місцеві, базовані в громадах інституції, специфічна місія яких включає надання кредитів у громадах із невисокими прибутками. КСРГ повинні діставати більшу частину свого капіталу з місцевих громад і здійснювати всю свою кредитну політику в межах громади. Кредитні фонди розвитку громади, з другого боку, можуть залучати капітал від ширшого кола інвесторів і часто надають кредити в багатьох різних громадах з невеликими прибутками.

Отже, КСРГ і КФРГ – це дві базовані в громадах інституції, які ефективно комбінують ресурси місцевих мешканців і місцевих інституцій з ресурсами з-за меж громади.

У цьому посібнику буде представлено кожен із цих підходів дещо детальніше. Ми не будемо робити наголос на технічних деталях, пов'язаних із заснуванням і функціонуванням як КСРГ, так і КФРГ. Ми радше прагнемо підкреслити корисність і різноманіття цих

локомотивів, розглянувши лиш кілька з тисяч творчих позик, зроблених кожним із них, історії про інвестиції, що прислужилися відбудові громад.

Про значно ширшу й змістовнішу інформацію та технічну підтримку щодо діяльності кредитних спілок розвитку громад звертайтеся до:

National Federation of Community Development Credit Unions
120 Wall Street, 10th Floor
New York, NY 10005
(212) 809-1850

Про кредитні фонди розвитку громади можна довідатися:

National Association of Community Development Loan Funds
924 Cherry Street
Philadelphia, PA 19107-2405
(215) 923-4754

Кредитні спілки розвитку громад (КСРГ)

Кредитні спілки розвитку громад відрізняються від традиційних фінансових інституцій тим, що вони за задумом і насамперед зацікавлені в тому, щоб зробити позики доступні громадам із низькими прибутками. КСРГ зробили кредити доступними особам, здебільшого відрізнаним від фінансового ринку. Це можуть бути позики на стартовий капітал або розширення бізнесу, придбання або ремонт житла, освіти, великі придбання для дому, лікування або подорожі.

Крім кредитів особам, що поліпшують якість життя в громадах з низькими доходами, КСРГ розробили інноваційні програми кредитів і надають їх базованим у громадах організаціям і коаліціям для зміцнення їхніх зусиль з розвитку громад. В одному районі базована в громаді організація визначає будинки, що потребують захисту від погодних умов. Після визначення будинків, організація направляє власників до місцевої КСРГ для отримання позики на реалізацію проекту захисту будинків від погодних умов. КСРГ отримує прибуток за рахунок процентів, що платять власники будинків. Власники будинків мають вигоду завдяки заощадженням на витратах енергії. І КСРГ далі зміцнює контакти й позитивний імідж у громаді.

Багато наявних КСРГ було засновано незалежно протягом ери громадянських прав, а також у межах програми діяльності громад, спонсорованої федеральним урядом. Церкви формували коаліції для створення КСРГ, щоб зробити доступними певні форми кредитів для місцевих громад. Щоб заснувати КСРГ, гуртувалися групи активістів. І десятки базованих у громадах організацій та асоціацій поєднували свої ресурси для відкриття КСРГ. У кожному випадку необхідні були консолідовані зусилля, щоб започаткувати демократично контрольовані місцеві фінансові інституції, які можуть і мусять відповісти на потреби громад із невисокими статками в банківських послугах і кредитах.

КСРГ: Прилаштованість до місцевої економіки

КСРГ особливо добре відповідають потребам надання позик у громадах із невисокими статками. Хоча точної кількості КСРГ ніхто не знає, сотні КРГ по всій країні постійно впливають на місцеві осередки, пропонуючи різноманітні програми й ініціативи з кредитування й заощадження.

- Надання базових банківських послуг. КСРГ в деяких громадах замінили банки як первинні фінансові інституції. КСРГ надають базові послуги з заощадження коштів і здійснення розрахунків громадянам, які звикли покладатися на обіг кредитів для основної частини своїх банківських потреб. Таким чином заощадження й реінвестиції в місцевих громадах зростають у ціні.

- Гнучкість. КСРГ здатні надавати й структурувати позики відповідно до ресурсів людини без тривалого вивчення кредитної історії або платіжної спроможності й здатності швидко погасити кредит.
- Невеликі позики. КСРГ можуть надавати кредити, що відповідають можливостям клієнтів або підприємців. Типовий кредит КСРГ може становити від 500 до 10 000 доларів або й більше, якщо його бере підприємство або йдеться про іпотечну заставу. У більшості випадків традиційні джерела кредитів такими маленькими сумами не оперують.
- Позики жінкам і меншинам. Зважаючи на те, що жінки й меншини раніше мали обмежений доступ до кредитного ринку, чимало КСРГ запровадили кредитні програми, через які позики надаються виключно цим категоріям.
- Надання другого шансу. Людина, яка не змогла вчасно погасити першу позику, часто потрапляє в чорні списки кредитного ринку або змушена платити надмірну пеню. КСРГ зазвичай зважає на соціальні фактори й пом'якшуючі обставини, коли перевіряє запити на позики. У багатьох випадках кредит надається й уважно структурується, щоб запобігти другому дефолту.
- Використання ресурсів людей із середніми статками. КСРГ здатні знаходити вигоду в структурі багатьох районів, що має клієнтів з різним рівнем статків. Депозити людей та родин із середніми доходами можуть використовуватися для кредитування індивідів з низькими доходами.
- Негайне реінвестування в громаду. КСРГ створені так, що насамперед дбають про інтереси громади. Крім того, що кожен акціонер КСРГ є місцевим мешканцем (що зміцнює участь громади в контролі над місцевими ресурсами), всі кредити надаються в межах громади. Мешканці таким чином мають повноваження здійснювати контроль над власними ресурсами.

Справжні переваги КСРГ не лише в тому, що вони роблять внесок у розвиток економіки місцевих громад, а й у тому, що вони створюють передумови для людей, витіснених із економічного життя, повернутися до економічного руслу. Жінки, люди з іншим кольором шкіри, отримувачі соціальної допомоги, молодь і робітники низькооплачуваних професій зазвичай виключені з економічного життя. КСРГ – це місцеві ресурси, які дають законну можливість розбудувати свою участь у місцевій економіці.

Звідки береться капітал?

КСРГ дозволено отримувати до 20% на свої депозити з джерел за межами громади. (Деякі КСРГ, однак, звертаються по дозвіл, і успішно, отримувати додатково 20% на депозити з-за своїх географічних кордонів). Оскільки членами КСРГ є мінімум 51% місцевих мешканців або не більше 70% тих, чий річний прибуток не перевищує середній по району, притік зовнішніх інвестицій дозволяє багатьом КСРГ надавати позики в тих галузях, які зазвичай для них закриті. Зовнішні депозити надходять із п'яти головних джерел: від релігійних інституцій, фундацій, банків, публічних інституцій і соціально свідомих індивідуальних інвесторів.

Релігійні інституції

У Північній Кароліні КСРГ започаткувала програму, згідно з якою церкви – великі й малі – створюють фонд ресурсів, при цьому менші конгрегації можуть отримувати кошти за процентними ставками, нижчими від ринкових. Крім використання фондів для реалізації головних проектів реставрації своїх будівель, церкви також розширюють свою діяльність і розвивають невикористані площі. У деяких церквах збудовано дитячі садки. Ці дитячі садки відповідають реальним потребам громади і створюють можливості працевлаш-

тування. Однак без партнерства з більшими, багатшими конгрегаціями за межами громади церква, що має менші ресурси, не могла б так активно працювати в громаді. (Самопоміч)

Фонди

Грант від великого фонду надає можливість Національній федерації кредитних спілок розвитку громад заснувати коаліцію КСРГ в чотирьох великих містах. Завдяки цьому гранту 24 КСРГ отримали субсидовані депозити в середньому по 50 000 доларів. З цих депозитів було надано 120 кредитів на розвиток громад, де розташовано ці КСРГ, сумарно ці кредити становили 640 000 доларів. Більшість цих позик пішла на розвиток житла і малого бізнесу (оборотний капітал і устаткування). Коли фонди інвестують у КСРГ, це дає змогу приймати на місцях рішення тим, хто, як правило, має прекрасні контакти в громаді й безумовно знається на робочій силі в районі. (Національний)

Банки

КСРГ наполягають на тому, що не лише вони надають позики в громадах, а банки йдуть позаду, що КСРГ будують підмурівок для банків, щоб вони одного дня повернулися, коли буде доведено, що незаможні громади кредитоспроможні. Як відзначив адміністратор однієї з КСРГ: "Ми вирощуємо майбутніх клієнтів для банків". І в цьому справа: банкам вигідно інвестувати в розвиток і зростання КСРГ.

У Філадельфії банківську інституцію переконали, що це в її інтересах – віддати КСРГ будинок, яким вона не користується, особливо в світлі Акту про реінвестування в громади. Великий будинок міг означати занадто великий борг для КСРГ, однак філадельфійська КСРГ добилася великих поступок, тож така обладка виявилася для неї вигідною. Банк погодився сплачувати всі комунальні платежі протягом трьох років, поки КСРГ досягне можливості самостійно платити за використання будинку. Інші банки просто роблять питоми інвестиції в КСРГ. (Південний Захід)

Агентства федеральні і штатів

У Північній Кароліні Чорна фракція конгресу в парламенті штату добилася гранту в 1 млн. доларів для коаліції КСРГ з метою підтримки позик для бізнесу, власниками якого є меншини. Грант було надано коаліції, до якої ввійшли 10 із 13 КСРГ по всьому штату. Коаліція сама проводила тренінги й надавала технічні ресурси членським організаціям, щоб позики працювали більш ефективно. (Самопоміч)

У Нью-Йорку корпорація розвитку штату розмістила кошти в КСРГ в Ітаці під три проценти. КСРГ у свою чергу має право надавати кредити жінкам і меншинам під сім процентів. Різниця в процентах дозволяє КСРГ розбудовувати свою ресурсну базу, водночас створюючи для мешканців можливості розвивати й розширювати підприємства з кредитів, що значно дешевші, ніж на фінансовому ринку. На жаль, деякі КСРГ були змушені відмовитися від великих інвестицій через те, що різниця в процентах була занадто мінімальною. Однак у багатьох випадках великі кошти від публічних агентств дозволяють КСРГ розширювати свою діяльність у місцевих громадах. (Альтернативи)

Індивіди

Індивіди стають дедалі більше переконані в тому, що соціально відповідальне інвестування відкриває широкий спектр можливостей. КСРГ представляють широкі можливості інвестування в розвиток незаможних громад. У Далласі, Техас, представник конгресу й генеральний суддя штату кожен інвестували по 25 000 доларів у КСРГ. Інші, менші

інвестиції було зроблено людьми, які не потребують найвищих процентів при поверненні своїх депозитів. Тим не менше, чимало КСРГ мають змогу сплачувати дивіденди по чекових рахунках, які в багатьох випадках відповідають курсу, пропонованому в банках на чекових накопичувальних рахунках. (Спільна земля)

Творчі індивідуальні позики

- КСРГ в Чикаго надало кредит в 1000 доларів прибиральнику лікарні, щоб він міг придбати професійне обладнання. Придбавши його, той отримав можливість працювати вечорами в інших місцях. Зрештою у нього стало стільки замовлень і стільки роботи, що він зміг започаткувати свій власний бізнес. КСРГ була, можливо, єдиною інституцією, що могла надати кредит за таких умов. (Нортсайд)
- Коли бідні люди можуть собі дозволити придбати машину, найчастіше це буває вживане авто. Обсяги фінансування вживаних машин, особливо якщо придбання здійснюється у дилера, перевищують обсяги фінансування нових автомобілів. КСРГ в Чикаго зробило доступними для людей і родин із низькими доходами позики на придбання вживаних автомобілів. Вони також пропонують кредити на ремонт автомобілів. (Вудсток)
- КСРГ надає позику іспаномовній жінці після того, як вона прийшла на презентацію в громаді фінансових альтернатив. Жінка не знала раніше про існування кредитних спілок, і згодом стає членом спілки. Кредитна спілка надає їй необхідну суму для заснування власного бізнесу друкарських послуг. (Вудсток)
- КСРГ в Чикаго надає позику сліпому афроамериканцю. Ця позика достатня для придбання друкарської машинки Брайля (для сліпих) та фотокопіярки. Розмір позики – менше 1000 доларів, але дістати її в традиційних фінансових інституціях чоловік не міг. Тепер він може розпочати власний бізнес на дому. (Вудсток)
- Філадельфійська кредитна спілка з низькими прибутками надає позику одному чоловікові для придбання одягу в Нью-Йорку. Він продає цей одяг на сусідніх вулицях і проспектах. Позика в 1000 доларів дає йому змогу заробити достатньо, щоб і далі торгувати "за сумісництвом", у вільний від постійної роботи час. (Південний Захід)
- Філадельфійська КСРГ надає позику для ремонту будинку жінці, котра пізніше відкриває реабілітаційний будинок для людей, хворих на шизофренію і щойно виписаних із клінік, або тих, хто краще почувається в громадських місцях. Жінка була відома в КСРГ як така, що не повернула вчасно першу позику й перебувала на межі закриття свого першого реабілітаційного будинку. Однак вивчивши обставини, КСРГ з'ясувала, що в сина цієї жінки помічено перші ознаки шизофренії, що мало не привело її до нервового зриву. Після того, як вона переборола першу фазу після травми, жінка почала сплачувати першу позику й звернулася по другу позику на ремонт. (Південний Захід)
- Давній член філадельфійської КСРГ потрапила в скруту, коли чоловік залишив її, а також чимало несплачених рахунків. Вона оголосила банкрутство по всіх своїх боргах кредитній спілці. Сплачуючи за позику невеликими частками, які дедалі збільшувалися, жінка нарешті спромоглася знову звестися на ноги. Вона знову вийшла заміж, стала пастором, відкрила будинок для молоді й бездомних і зрештою, з допомогою нової позики від КСРГ, придбала будинок, який до того орендувала. (Південний Захід)
- Джаз-музикант прагне придбати собі домашній комп'ютер. Він має нерегулярні доходи – видання музичних творів і уроки. Тим не менше, КСРГ надає йому позику, враховуючи його добросовісність при сплаті попередніх позик, а також вагомість обґрунтувань, які він підготував перед тим, як звернутися до КСРГ. (Південний Захід)

- КСРГ в Нижньому Іст Сайді міста Нью-Йорка разом з трьома іншими КСРГ Нью-Йорка надало кредит кооперативу людей, що наймали житло. З цим кредитом кооператив спромігся придбати будинок, у якому жили його члени, відремонтувати його й зробити таким, яким володіють і в якому розпоряджаються мешканці. (Південний Захід)
- Місцевий банк відмовився поновити кредит жінці, яка не повернула позику на навчання. Однак КСРГ, зважаючи на її готовність повернути студентську позику й відновити своє добре ім'я, погодилася надати їй позику. Жінка повернула кредит і здобула добре кредитне реноме. (Нижній Іст Сайд)
- КСРГ в Чикаго надала місцевому ремісничому кооперативу позику для поїздки в Бразилію. Член кооперативу здійснив подорож і придбав речі для перепродажу в крамниці. (Норт сайд)
- Та сама КСРГ надає позику фірмі, власником якої є представник національних меншин, на придбання машини для натирання підлоги. Придбання машини дало можливість фірмі укласти кілька вигідних контрактів. (Нортсайд)
- КСРГ надає позику виробникові цукерок, що дає змогу власнику придбати деяке обладнання для виробництва шоколаду. Виробники цукерок виграють конкурс і отримують контракт від готелю Трамп Плаза на постачання 75 000 цукерок для готелю. Зазвичай компанії такого типу не отримують великих кредитів від традиційних банків, оскільки їхня фінансова стабільність не завжди належна. КСРГ достатньо гнучкі для надання подібних кредитів. (Бруклін)
- КСРГ надає грант невеличкому готелю, що дозволяє тому придбати ресторан. Тепер готель може розширити свою діяльність. Позику було надано завдяки спеціальній інвестиції Корпорації міського розвитку, яка передбачала надання позик представникам меншин, що розвивають малий бізнес. (Бруклін)
- Пастор, який мав можливість орендувати автозаправку, таку необхідну в громаді, отримав кредит у 2000 доларів від КСРГ для придбання першої партії пального. Кредит було надано після того, як він переконав громаду виділити свою долю в 1000 дол. як підтвердження своєї доброї волі й зацікавлення в заправці. Слідом за першим кредитом на обігові кошти КСРГ надала другу позику, що дозволила пастору придбати обладнання для діагностики автомобілів і для мийки. Пастор утретє звернувся до КСРГ по кредит на придбання обладнання для діагностики карбюраторів. КСРГ не мала можливості надати три позики одночасно, але запровадивши поетапне кредитування, вона створила пастору умови для повного укомплектування своєї автозаправки. (Спільна земля)
- Молода жінка отримала право власності на дев'ятиквартирний будинок після смерті батька. Будинок потребував нових даху, сходів і східної стіни. Існувала також 18-річна заборгованість зі сплати податку на власність. Щоб звітувати перед федеральною житловою програмою, вона повинна була сплатити податки. КСРГ надала кредит, що дозволив жінці погасити заборгованість. Зараз у будинку сім квартир для людей з низькими доходами й дві – для людей з середніми доходами. (Спілка)
- КСРГ надала початковий кредит неприбутковій асенізаційній команді на придбання спеціального автомобіля й необхідних матеріалів. Асенізатор кілька разів звертався по гранти й нарешті спромігся дістати контракт від міста. Зараз асенізаційний центр має доход в 1 млн. дол., він налічує 23 працівника. (Самопоміч)
- КСРГ надала позику в 750 доларів матері, що живе на соціальну допомогу, для придбання нових меблів у квартиру. Завдяки позиці вона змогла започаткувати центр з догляду за дітьми в своїй домівці. Її дитячий садок зараз має щорічний оборот у 60 000 доларів. КСРГ надала позику, коли ніяка інша фінансова інституція навіть слухати жінку не хотіла. (Вермонт)

- Кредитна спілка у Ванкувері надала позику в 1800 дол. асоціації місцевих мешканців. Завдяки позиції асоціація змогла оплатити тримісячну оренду за приміщення під крамницю, яка згодом відкрилася як магазин для літніх людей. Керують магазином і працюють у ньому літні люди. (Ванкувер)
- КСРГ в Північній Кароліні заохочує партнерів із малого бізнесу додати певний рівень заощаджень до їхніх кредитних стосунків. Продавця вживаних автомобілів переконали відкласти невелику суму з кожного проданого автомобіля. Завдяки такому партнерству продавець вживаних автомобілів спромігся відкрити свою фірму, довести свою платоспроможність і створити мережу вартістю 75 000 доларів. КСРГ таке партнерство також вигідне завдяки зростанню її інвестиційної бази. (Св. Лука)
- КСРГ зробила можливою позику іноземцеві, що працює в великому університеті. Вторинний ринок не міг схвалити його подання, оскільки чоловік не мав зеленої карти. Альтернативна федеральна кредитна спілка затвердила позику, оскільки чоловік зробив дуже обґрунтоване подання і вони були переконані в тому, що незабаром він отримає зелену карту. (Альтернативна)
- Сімейна пара була визнана банкрутами в своєму бізнесі після тривалої хвороби чоловіка й звільнення з роботи жінки, яка мусила доглядати за ним і їхньою дитиною. Коли вони позбулися боргів, вторинний ринок відмовився надати їм кредит. Враховуючи, що обставини, які призвели до банкрутства, від них не залежали, а також взявши до уваги, що жінка має добре оплачувану роботу, позику на житло родина отримала. (Альтернативи)

Позики не особам: Більше творчих кредитних програм

- КСРГ у Нью-Йорку розробила прототипний кредит для кооперативних будинків, якими володіють мешканці. Кооперативам у районах "високого ризику" часто непросто було отримати страхування від пожеж і страхування відповідальності. Завдяки генеральному плану страхування, розробленому КСРГ, кооперативи дістали можливість оформити страхування відповідальності за схемою довіреності, що передбачає таку політику: якщо страхування не сплачене повністю, воно може бути скасоване. КСРГ надає позики для сплат по страхуванню. (Роботи)
- Корпорація розвитку штату Нью-Йорк розмістила депозит у КСРГ міста Нью-Йорк під дуже невисокі проценти. КСРГ у відповідь зробила можливими позики жінкам та меншинам за ледь-ледь вищими процентними ставками. Кредитний фонд дозволив кільком фірмам, що належать меншинам і жінкам, зрушити з місця, в тому числі компанії, що розсилає каталоги поштою на замовлення й компанії з виробництва привітальних карток. Позики можливі в розмірі від 1000 до 7000 дол. на термін до 60 місяців під низькі процентні ставки. (Альтернативи)
- Регіональний офіс КСРГ в Північній Кароліні встановлює базований у церкві кредитний фонд. Церкви однієї конфесії в певному районі надають капітал для кредитного фонду, який буде використовуватися іншими церквами для збільшення капіталу й соціальних програм у громадах. Одна з цілей – створити більше дитячих садків у вільних приміщеннях церков. (Самопоміч)
- Регіональне відділення КСРГ штату підготувало кредитну програму для старту бізнесу – не вище 10 000 доларів – для мешканців недорогих осель. Традиційні джерела фінансування не надають комерційних кредитів на суму нижчу, ніж 10 000 доларів. (Самопоміч)
- КСРГ започатковує програму "Стипендія Родса", згідно з якою місцева неприбуткова організація перераховує на рахунок дитини 25 доларів після отримання довідки про відмінні оцінки. Місцевий бізнес підтримує програму своїми внеска-

ми. Більшість дітей і їхніх батьків додають ці гроші до своїх заощаджень у кредитній спілці. (Вермонт)

- "Мрії про долари" – так називається кредитна спілка для молоді. Кредитною спілкою керують і в ній працюють виключно молоді люди. Співробітники "дорослої" кредитної спілки допомагають як консультанти. (Альтернативи)
- Десять банків і КСРГ об'єднали зусилля для створення кредитного фонду з метою надання позик фірмам, якими володіють меншини. Підприємці, яким двічі було відмовлено в наданні позик, звертаються до програми, і їх направляють на тренінг, який особливо звертає увагу на ті причини, з яких підприємцям було відмовлено в кредитах. Аплікант, пройшовши тренінг, отримує позику в одному з десяти банків. Позики надаються на ротаційній основі. Ризик для банку невеликий, оскільки надаються невеликі суми, та ще й по черзі різними банками, і власник фірми дістає доступ до основних кредитів, якщо він успішний у цій програмі. (Самопоміч)
- КСРГ в Каліфорнії надає позики під 3% для людей, зацікавлених у відкритті дитячих садків. (Санта Круз)
- Альтернативна федеральна кредитна спілка дозволяє особам рефінансувати придбання нових машин за більш вигідними процентними ставками протягом 30 днів від придбання. (Альтернативи)
- КСРГ налагодила партнерство з організацією в місцевій громаді. Організація визначає родини й осіб, які потребують ремонту осель для кращого протистояння погодним умовам і збереження енергії, а кредитна спілка надає кредит. (Нортсайд)
- КСРГ в Далласі структурувала свої кредити для того, щоб забезпечити полегшення їх повернення для боржників. День сплат прив'язаний до дня, коли люди отримують гроші. Проблемні кредити таким чином можна легше визначити заздалегідь і реструктурувати їх або повернути акордно. (Спільна земля)
- КСРГ в Далласі надає ризиковані кредити для осіб, що відкривають дитячі садки. Для зниження ризику Корпорація розвитку громади, яка спонсорує проект, вносить компенсаційний баланс на рахунок КСРГ. (Спільна земля)

Контакти кредитних спілок розвитку громад

Альтернативи	Alternative Credit Union Bill Myers 301 W. State St. Ithaca, NY 14850 (607) 273-4611
Бруклін	Brooklyn Ecumenical Group Elizabeth Shoy 541 Atlantic Avenue Brooklyn, NY 11217 (718) 858-8803
Спільна земля	Common Ground Community FCU John Fullinwider 5405 East Grand Dallas, TX 72223 (214) 631-3628

Лоуер Іст	Lower East Side Credit Union Linda Levy 37 Avenue B New York, NY 10009 (212) 529-8197
Нортсайд	Northside Community Credit Union Elaine Graham 4554 N. Broadway, Suite 240 Chicago, IL 60640 (312) 728-0424
Св. Лука	St. Luke Credit Union Ruffin Gill P.O. Box 548 Windsor, NC 27983 (919) 794-3242
Санта Круз	Santa Cruz Community Credit Union Jeff Wells P.O. Box 1877 Santa Cruz, CA 95061-1877 (408) 425-7708
Самопоміч	Self Help Credit Union Laura Benedict P.O. Box 3619 Durham, NC 27702 (919) 683-3016
Роботи	Self Help Works Marc Farrell 40 Prince Street, 2nd Floor New York, NY 10012 (212) 226-4119
Південний Захід	Southwest Germantown Associated Federal CU Terry Trudeau 5521 Germantown Avenue Philadelphia, PA 19144 (215) 843-4151
Спілка Union	Settlement of East Harlem Lillian Bent 237 E. 104th Street New York, NY 10029 (212) 360-8800
Вермонт	Vermont Development Credit Union Lisa Kilborn 64 North Street Burlington, VT 05401 (802) 865-3404
Ванкувер	Vancouver City Community Foundation Robyn Allan 515 W. 10th Avenue Vancouver, BC V5Z 4A8 CANADA

Інші важливі контакти

Національна	National Federation of Community Development Credit Unions, Inc. Clifford Rosenthal 59 John Street, 8th Floor New York, NY 10038 (212) 513-7191
	Professor John Ibister Professor of Economics Merrill College University of California/Santa Cruz Santa Cruz, CA
Вудсток	Woodstock Institute Kathryn Tholin 407 S. Dearborn, Suite 550 Chicago, IL 60605 (312) 427-8070

Кредитні фонди розвитку громад

Кредитні фонди розвитку громад (КФРГ) існують для надання кредитів групам та ініціативам, яким зазвичай відмовляють на традиційному фондовому ринку. Оскільки вони можуть залучити ширше коло інвесторів, ніж кредитні спілки розвитку громад, КФРГ часто надають кредити в більших розмірах.

Як правило, кредитні фонди розвитку громад мають три мети:

- Допомогти тому, хто найбільше потребує капіталу;
- Залучити тих, хто має доступ до капіталу, надавши солідні інвестиційні можливості;
- Показати приклад традиційним кредитним інституціям, щоб вони могли розширити свою кредитну базу (КФРГ часто надають лиш одну частину загального кредитного пакету або надають стартову позику, що передбачає отримання групою додаткового фінансування деінде).

Чому КФРГ є ефективними агентами в громадах з низькими доходами? КФРГ традиційно мають тісні зв'язки з громадою; їм відомі різні моделі економічного розвитку громад; вони мають невисокі накладні витрати; вони надають як кредити, так і технічну допомогу для управління цими кредитами; і вони непохитно віддані проектам, на які виділено кредити (банки часто не дуже переймаються проектами). Наведені нижче приклади кредитів від КФРГ ілюструють їхню здатність впливати на місцеву економіку.

Кредитні фонди розвитку громад: Історії творчих кредитів¹

- КФРГ виділяє кредити земельному трасту громади. Земельний траст був утворений для придбання власності й утримання її в безстроковому користуванні. Вона забезпечує можливість для мешканців з невисокими доходами користуватися наявним житловим фондом. Земельний траст володіє землею під нерухомістю, й особи або родини володіють будинком і резервують за собою право

¹ Ці приклади історій розказані в Довіднику членів та асоційованих членів (видання 1989 р.) Національної асоціації кредитних фондів розвитку громад.

придбати оселю й утримувати ціну, щоб вона залишалася доступною, якщо родина виїде. КФРГ виділяє позику в 40 000 дол. земельному трасту на придбання депозитів і придбання й відновлення своєї першої власності. Кредит було надано тоді, коли земельний траст саме починав свою діяльність і не мав права на звичайне фінансування. (Капітал)

- Фонд поновлюваних кредитів у Нью-Йорку робить доступними для мешканців з низькими або середніми доходами невеличкі кредити. Кредити використовуються для поліпшення житлових умов. Кредити малі, процентні ставки низькі, до того ж кредити амортизуються протягом тривалого періоду. Один кредит у 500 доларів було надано під 6% й амортизовано через два роки (доступні щомісячні платежі приблизно в 25 доларів). (Кетскілл)
- КФРГ – це коаліція церкви й груп у громаді, які співпрацюють над розвитком економіки громади. КФРГ надає кредит у 7000 доларів кооперативу ремісників, організованому у відповідь на потреби жінок у Західній Вірджинії. Ці жінки часто живуть в ізольованих громадах і не мають роботи й транспорту. З позикою на стартовий капітал організація, що називається Веллспрінг, змогла розпочати маркетингові операції з гуртовим магазином і розсилкою каталогів товарів зі знижками. Один із виробів цих жінок продавався потім по всьому штату. (Апалачіан)
- Кредит у 20 000 доларів від КФРГ наданий Корпорації економічного розвитку громади (КЕРГ) у Далласі для придбання 40 земельних ділянок для мешканців будинків, що будуть знесені великою корпорацією. За допомогою цього стартового капіталу КЕРГ змогла придбати, відновити й орендувати 50 одиниць житла для родин, річний дохід яких становить менше 12 000 доларів. (Інститут)
- Куанонія Партнерс, міжнародна громада, створила КФРГ. Фонд надає позики без процентів родинам з невисокими доходами. Родини з доходом від 400 до 1000 дол. на місяць мають право придбати оселі, сплативши перший внесок 700 доларів і потім вносячи по 100 доларів на місяць. (Куанонія)
- КФРГ надає позики мікропідприємствам у резерваціях – від виробників ремісницьких та мистецьких творів до торговців дровами й малих будівельних бригад. Загалом фонд виділив до 10 000 доларів членам племені Оглала Сіукс. Фонд отримав свій стартовий капітал за рахунок двох великих грантів, і далі дістає інвестиції від соціально відповідальних корпорацій, церков, фондаций та індивідів. (Лакота)
- КФРГ надала свій перший кредит групі з 13 сімей, що живуть в автомобільних вагончиках. Кредит дозволив родинам, кожна з яких володіла своїм вагончиком, придбати землю. Іншим перспективним покупцем була корпорація, зацікавлена в розвитку житла, що перебуває в колективній власності. Житло було оцінено дешевше, ніж зазвичай. (Нью Гемпшир)
- КФРГ надав 130 кредитів десяткам кооперативів у штатах Середнього Заходу. Метою кредитів було сприяння розвитку кооперативних підприємств. Один із найкращих кредитів становив 40 000 доларів і був наданий медісонському кооперативу бакалійників, а через п'ять років – амортизований. Кредит був частиною пакету, який дозволив кооперативу, центральній компанії в районі, здійснити проект розширення бізнесу. Кооперативу не вдалося дістати кредит для розширення від традиційних джерел фінансування. Згодом КФРГ працював із кооперативом над удосконаленням умов і засобів розширення. (Північна країна)

Контакти кредитних фондів розвитку громад

Апалачіан	Human/Economic Appalachian Development Community Loan Fund Miriam Ellard P.O. Box 504 Berea, KY 40403 (606) 986-1651
Капітал	Capital District Community Loan Fund Susan Kenney 33 Clinton Avenue Albany, NY 12207 (518) 436-8586
Кетскілл	Catskill Mountain Housing Development Corporation Revolving Loan Fund Judy Rundberg P.O. Box 473 Catskill, NY 12414 (518) 943-6700
Інститут	Institute for Community Economic Revolving Loan Fund Sister Louise Foisy 151 Montague City Road Greenfield, MA 01301 (413) 774-7956
Коунонія	Koinonia Fund for Humanity George Theuer Route 2 Americus, GA 31709-9986 (912) 924-0391
Лакота	The Lakota Fund Gerard Sherman P.O. Box 340 Kyle, SD 57752 (605) 455-2500
Нью Гемпшир	New Hampshire Community Development Fund Julie Eades Box 666 Concord, NH 03301 (603) 224-6669
Північна країна	Northcountry Cooperative Development Fund Karla Miller 2129-A Riverside Avenue Minneapolis, MN 55454 (612) 371-0325

Інші важливі контакти

National Association of Community
Development Loan Funds
924 Cherry Street
Philadelphia, PA 19107-2405
(215) 923-4754

ФІЗИЧНІ РЕСУРСИ

Вступ – Перетворення місцевих тягарів на матеріал для розбудови громади

Досі ми говорили про можливості громади, маючи на увазі те, що вже присутнє як ресурси. Індивіди, асоціації та інституції представляють широкий спектр ресурсів, які можна посилити й більш повно використати в громаді. Місцеву економіку можна зміцнити як мобілізацією економічного потенціалу неекономічних інституцій, так і створенням фінансових інституцій розвитку громади.

Але існує ще одна група можливостей, наявна в кожній громаді. Фізична структура, наземна транспортна система й інші елементи інфраструктури – усі ці фізичні ресурси важливі в розбудові громади.

У цій останній частині розмови про економіку громади ми зосередимося на тих фізичних ресурсах, які не так очевидні. По суті, ми говоритимемо про фізичні тягарі: покинуті й занедбані території та будинки, а також пустирі. Ми зупинимося на цих тягарях, бо вони водночас є потенційними ресурсами. Чимало творчих груп у громадах взяли ці "тягарі" й перетворили їх на ресурси. Вони взяли покинутий будинок і перетворили його на центр мистецтв. Вони взяли буквально сміття, що наповнювало землю в громаді, й перетворили його на гроші, товари, навіть мистецькі твори.

Спершу ми поговоримо про способи, в які громади можуть зажадати назад вільні й покинуті землі й будинки, а потім – про творче використання пустирів.

Використання вільних і занедбаних територій

Вступ

Громади в містах по всіх Сполучених Штатах засмічені покинутими будинками, вільними ділянками й невикористаним простором. Тільки в Чикаго близько 92 000 вільних ділянок, 10 000 будинків стоять порожні або занедбані, і чимало споруд не використовується. Лідер громади в одному з районів оцінив, що половина всієї власності в районі складається з вільних ділянок. Цінні території в наших містах швидко розвалюються, створюючи безлад, і прискорюють загальний розпад громад. Водночас особи й родини марно шукають доступне по цінах житло, підприємці з малого бізнесу шукають простір, щоб привернути клієнтів, митці мріють про центри мистецтв у громадах, а групи в громадах думають про те, як би його зробити свої райони більш придатними для мешкання, більш цілісними.

У своєму нинішньому стані вільні ділянки, покинуті будинки й невикористаний простір – це тягар. Багатоквартирні комплекси, жахливо неремонтовані, стають осідком наркотиків, проституції, насильства, злочинства й самотності. Вільні склади й фабрики – природні осередки вандалізму й бандитизму. Незайняті ділянки стають пристанком для покинутих автомобілів, битого скла, сміття з потворних заростей. Усі ці покинуті й занедбані території посилюють візуальний і духовний розклад районів.

Але порожня й невикористовувана власність – це більше, ніж просто небезпека для району. Власники багатьох із цих маєтностей не платили податків на власність роками. Це фінансова прірва в місті, а звідси – і в ресурсах громади. Місто опиняється в подвійній пастці. Воно має платити мільйони доларів за володіння фінансовою прірвою у формі податку на власність. До того ж просто присутність покинутих і зруйнованих будівель не допускає в громаду інвестицій.

Покинуті й занедбані території завжди сприймалися як морока: вони небезпечні, вони всотують дорогоцінні ресурси й стримують економічний та житловий розвиток. Що станеться, якщо громади почнуть вважати цю ж власність потенційними ресурсами? Вільна ділянка, завалена непотребом насправді має можливість стати садом. Покинута школа стає й житлом, і навчальним центром. Занедбане підприємство стає інкубатором малого бізнесу. А не використовуваний склад стає театром з торговими точками, приміщеннями для репетицій та семінарів. Можливостей дедалі більше. Деякі з цих можливостей ілюстровані на графіку на наступній сторінці: "Від покинутих і вільних територій до ресурсів громади: Перетворення тягарів на можливості".

Від занедбаних і вільних територій до ресурсів громади: Перетворення тягарів на можливості

Процес перетворення вільних і занедбаних територій і споруд на цінні ресурси громади включає чотири основні кроки:

- Створення переліку вільних і занедбаних територій і споруд.
- Придбання землі й будинків з використанням різних підходів, часто з допомогою партнерів.
- Започаткування й розвиток проекту.
- Реалізація важливого, безперервного проекту.

Погляньмо більш детально на кожен із цих кроків.

Створення переліку вільних і занедбаних територій і споруд

Багато хто з нас має туманні уявлення про те, що таке не використовувані, цілком порожні або занедбані території в наших громадах. Ми можемо їхати торговою вулицею, на якій у кожній другій крамниці порожня вітрина, сама будівля згоріла або наближається до руйнації. Ми також можемо гуляти передмістям із житловими будиночками й побачити численні оселі або квартири, забиті дошками або в такому стані розвалу, що вони вже придатні тільки для знесення. Ми можемо знайти огорожений вільний майданчик або офіс, виставлений на продаж рік або й більше тому.

Однак таке неформальне дослідження, яке кожен із нас може здійснити, просто обійшовши район, дасть небагато знань про спектр можливостей, які зараз перебувають у сплячці. Різномічне й енергійне дослідження, якщо воно проведене з урахуванням можливостей і потенційних партнерів, може стати початком стратегічного підходу до відродження району. Візьмімо вільну ділянку землі, оточену полишеними будинками. Як складова всебічної стратегії розвитку району, вільна ділянка землі може стати комбінацією футбольного поля й громадського саду, оточених відремонтованими багато- й одноквартирними будинками.

Чимало громад мають здійснені всебічні дослідження територій у своїх районах (див.: Бетел, Дадлі, ІОР). Зваживши на наявні ресурси, можливості й прагнення розбудувати більш звернений до громади простір для осіб та родин, що нині живуть у громаді, приходимо до слушної стратегії відновлення громади.

Придбання занедбаних територій і споруд

Деякі громади зрозуміли, що обмінюючись ресурсами й досвідом, вони можуть перетворити огидний район на сучасний осередок для осіб і родин. Завдяки схемам придбання, розробленим групами в громаді й міськими агенціями, що працюють із ними в парт-

нерстві, групи спромоглися знайти шлях до заволодіння занедбаними одноквартирними й багатоквартирними будинками.

Інші групи націлилися на вільні або полишені склади та виробничі споруди. Групи активістів у громадах успішно перетворили їх на мистецькі центри громад, музеї, інкубатори малого бізнесу й торгові площі.

Ще інші організації зосередилися на використанні й придбанні вільних земель. Популярним і недорогим способом використання вільних ділянок групами в громаді є створення комунальних садів. Сади чи клумби з квітами – ідеальний спосіб поєднати різних людей у спільних проектах. Чи то тривалі, чи то короткострокові угоди про лізинг – усе це розширення власності груп у громаді.

Ролі партнерів у придбанні й розвитку територій

Групи людей у громаді, що беруть участь у процесі перетворення полишених територій на придатні для житла й використання, розуміють, що вони самі можуть і не впоратися із завданням. Церкви можуть об'єднати зусилля для вироблення стратегії громади в використанні площ. Квартальні клуби можуть співпрацювати в перетворенні вільних ділянок на сади й парки в громаді. А організації можуть поєднати ресурси для розбудови структур, що зміцнюють громаду. Однак це лише початок.

Невеликі групи в громаді часто потребують допомоги груп політичної підтримки для придбання міської або полишеної власності. Вони можуть не мати необхідних впливу й досвіду для успішного перебрання прав власності самі по собі, але можуть досягти успіху, співпрацюючи з загальноміськими групами, що беруть участь у політичній діяльності й освіті, тож можуть запропонувати технічну підтримку в набутті власності. Однак коли права власності вже є, зміщується наголос на забезпечення необхідних навичок завдяки семінарам і консультаціям – для розвитку й стабільності творчого проекту, що заснований у громаді.

У Чикаго мережа адвокатів, що підтримують відродження будинків, – це така спільнота, яка допомагає групам із громад перебрати права власності й перетворити багатоквартирні трущоби на помірно за ціною житло для родин. Мережа допомагає групам розмістити фінанси для набуття власності. (Чикаго ремонт)

Графік на наступній сторінці ілюструє спектр партнерств, які можуть допомогти групам у громаді дістати у власність і впорядкувати території та споруди.

Місцеві групи, що створюють осередок із центром у громаді: Хто їхні партнери?

Розвиток ресурсів громади

Розбудовники громад перетворюють вільні й занедбані території на дороге житло, жваві комерційні осередки, культурні центри, парки й сади.

Ремонт і створення недорогого житла може, ясна річ, справити неперехідний вплив на решту громади. Нові власники житла приваблюють новий бізнес, зацікавлений у нових культурних центрах і проектах. Особливо коли партії, що беруть участь у створенні нового житла, віддані ідеї будівництва недорогих помешкань, небезпека появи нової аристократії, що витіснить давніх мешканців району, зводиться до мінімуму.

Певна кількість громадських груп після набуття прав власності на занедбані або вільні будинки відновили кілька кварталів недорогого житла для родин і літніх людей завдяки заснуванню поновлюваних кредитних фондів та інших фінансових інструментів. Чи-

мало з цих груп закликали майбутніх мешканців самим взяти участь у ремонтних і будівельних роботах. Знижки за участь у роботах дають новоявленим домовласникам відчуття причетності, власної заангажованості в процесі розвитку громади – навіть якщо участь була обмежена одним будинком. Вони розуміють, що кожна часточка добудовує єдине ціле – розвиток громади.

Інші групи зрозуміли, що занедбані офісні будинки й торгові центри на торговій вулиці в будь-якому районі є перешкодою для реінвестицій у громаду. Однак ці групи знайшли шляхи використання наявних ресурсів у громаді для того, щоб зрушити з місця процес реінвестування. Наявна індустріальна зона стала головним підприємством із переробки сировини. (Бетел)

У старому, покинутому гаражі тепер міститься бізнес-інкубатор. (Мистецький центр)

Ще інші групи зрозуміли, що створення культурного або мистецького центру може справити вирішальний вплив на економічну та культурну життєздатність громади, особливо якщо ці центри відображають етнічну й культурну спадщину мешканців району. Музей, наприклад, може справити неперевершений вплив на місцеву бізнесову громадськість.

Нарешті групи в громаді зрозуміли, що вільна ділянка може сигналізувати мешканцям громади про небезпеку. Дехто любить вештатися поміж цих нетрів та іржавих автомобілів. Мешканці часто бояться ходити повз це місце. Однак у багатьох випадках місцеві групи також перетворили ці клоаки на ресурси, на парки й сади громади. Наведені нижче історії ілюструють усі ці творчі підходи.

Проекти підтримки життєздатності громад

Роботу зроблено. Занедбані й вільні території та споруди придбано, профінансовано й відбудовано. Громада зміцніла. Як тепер групи в громаді дбатимуть про життєздатність цих важливих проектів протягом тривалого часу? Чимало груп у громадах передбачили в межах своїх проектів прибуткові програми, для підтримки досягнутого. Ось деякі приклади:

- Корпорація розвитку громади придбала вільний шкільний будинок з метою відкриття початкової школи після необхідного ремонту. Однак усвідомлюючи, що така невелика школа ніколи не зможе фінансово бути самодостатньою, вони перетворили другий поверх будівлі на 24 недорогі квартири. Дехто з мешканців тепер посилає своїх дітей до школи з другого на перший поверх. (Бетел)
- Корпорація розвитку громади придбала вільний і страшенно занедбаний багатоквартирний комплекс. Протягом двох років корпорація відремонтувала будинок, створила в ньому 20 квартир для тривалого (хоча й не постійного) мешкання бездомних родин. На цокольному поверсі корпорація розмістила кафе, в якому поряд зі сніданками й обідами здійснюється навчання бездомних і безробітних. (Родинне життя)

Висновки

Розбудовники громад показали, що завдяки обміну талантом і досвідом цілком можливо перетворити місцеві тягарі на ресурси громади. Ключем до цього є партнерство – на кожному кроці обраного шляху. Якщо група отримує будинок у подарунок, партнерство з місцевими асоціаціями або загальноміськими групами політичної підтримки та мережами технічної допомоги буде корисним у відновленні будинку. Інша група може успішно придбати покинуті виробничі площі й знайти фінансування для завершення ремонту. Партнерство з мережею економічного розвитку громади може допомогти групі розташувати на цих площах належний бізнес.

Успішний проект із відбудови або створення саду може бути першою цеглиною відродження житлового, економічного, культурного або духовного життя громади. У багатьох випадках процес відновлення занедбаних територій і будівель у громаді включає кілька кроків: визначення потенційних територій, придбання полишених, вільних або невикористаних площ, їх відновлення з допомогою будівельників, працівників зеленого господарства й фінансових партнерів, і нарешті проект забезпечення подальшої життєдіяльності. Кожен крок може бути легшим, якщо до процесу залучено належних партнерів у громаді.

Наведені нижче історії ілюструють широкий спектр можливостей, що відкриваються перед розбудовниками громад, які дивляться на тягарі й бачать потенційні ресурси.

Історії про вільні території

Комерційні, індустріальні, мистецькі площі

- Корпорація розвитку громади (КРГ) придбала старий шкільний будинок у Чиказької освітньої ради, відремонтувала його й відкрила початкову школу на першому поверсі, а також 26 недорогих квартир на верхніх поверхах. (Бетел)
- КРГ придбала складське приміщення, що стояло порожнє протягом півтора років, після косметичного ремонту КРГ відкрила тут підприємство з сортування сировини, на якому працює 25 людей. Підприємство є проміжним етапом між збором і переробкою вторинної сировини. (Бетел)
- Районна рада уклала угоду з релігійним орденом і парковою системою міста. Парк придбав вільний маєток і передав його в лізинг Раді для створення центру мистецтв і мистецької освіти. Рада забезпечила виконання більшості робіт з ремонту маєтку. (Північне озеро)
- Місцева організація придбала старий гараж і перетворила його на бізнес-інкубатор. Тринадцять місцевих компаній – будівельних, легкої промисловості, сфери послуг – надають технічну допомогу й обладнання для центру. Створені в інкубаторі навчальні компанії заохочуються працювати й далі в районі. (Мистецький центр)
- Місцева організація придбала вільні складські приміщення й відремонтувала їх. Зараз вона здає в оренду 22 кімнати місцевим митцям, які використовують приміщення під офіси, семінари, майстерні й галереї, а також продає приміщення. (Мистецький центр)
- Джентльмен із Швеції придбав старий склад. Він перетворив його на культурний центр і музей, які подарував для відродження торгової зони в громаді. (Швед)
- КРГ у співпраці з місцевим театром сподівається перебрати собі будівлю, звільнену видавцем газети два роки тому. Група сподівається придбати її або отримати як благодійну допомогу й створити бізнес-площі для п'яти базованих у громаді організацій, переобладнати колишні складські приміщення під театр. Організації, що беруть участь у проекті придбання будівлі, мають намір спільно використовувати деякі площі (як-от для проведення конференцій). (Гавард)
- Місцева громада й агент художників переконали власника невикористовуваних площ відремонтувати кімнати під художні майстерні, галерею та помешкання. Внаслідок цього створено колонію художників у 15 сусідніх будинках. (Пафкіпсі)
- Мистецька фундація придбала склади у виробника протиураганних віконних рам. У колишньому складі зараз розміщено театр, навчальні класи, галерея мистецтв, артистичні вбиральні й комора. Театр ставить п'єси африканських або афроамериканських драматургів. (ЕТА)

- КРГ стає головним партнером приватного забудовника в спільному підприємстві. Спільне підприємство купує у власника індустріальний комплекс у 600 000 квадратних футів і перетворює його на акціонерне промислове підприємство. (Грейтер Норт)
- КРГ придбала індустріальну зону в 20 тисяч квадратних футів, запросила "магніт", тобто привабливих для клієнтів мешканців – навчальний центр із дуже широким спектром тренінгів – і перебудувала зону на комерційну. (Грейтер Норт)
- З допомогою спеціальної міської програми комерційного призначення районів, яка дозволяє місту купувати деградовану власність і продавати її корпораціям розвитку, КРГ розвинула інфраструктуру й спромоглася залучити один із мережі супермаркетів для розміщення в районі. Проект стимулював додаткові зусилля з розвитку довколишніх територій. (Лоуренс)

Житло

- Церква викупує власність злісних неплатників податків, силами власних працівників, що займаються житловим будівництвом, відновлює будинки й пропонує їх громаді як недороге житло. (Лондейл)
- Неприбуткова організація заволоділа землями для громади та окремих осіб у громаді. Траст закупає або отримує в подарунок землі й утримує на безстроковій основі. Землі вилучено зі спекулятивного ринку й збережено для небагатих домовласників за доступними цінами. (Південна Атланта)
- Житлова корпорація допомагає родинам переїхати в занедбаний будинок, придбаний зі списку застав, складеного Міністерством житлового будівництва й міського розвитку. Родини беруть участь – по 60 годин кожна – й дістають можливість лізингу житла з правом викупу через три роки. (Акорн)
- Житлова корпорація координує дії групи людей, що захопили житло незаконно, з метою надати їм законне житло в занедбаних будинках. Акція, задумана для того, щоб викликати зміни в політиці, по суті була спрямована на те, щоб надати житло бездомним родинам. (Акорн)
- Церква в Пеорії отримала в подарунок два вільні будинки. Вона заснувала відновлюваний кредитний фонд і згодом відкрила свою власну будівельну компанію, що використовує мешканців місцевої громади й мінімум ув'язнених як робітників. Місцевий муніципальний коледж забезпечує навчання робітників і нагляд за ходом робіт. (Християни)
- Вашингтонська агенція гуманітарних послуг придбала 20-квартирний будинок, який просто розвалювався на частини. Завдяки багаторівневному фінансуванню, волонтерській підтримці з боку коаліції міських церков і подарованим матеріалам комплекс був цілком відбудований як переселенське житло для бездомних родин. На першому поверсі будинку – ресторан, що діє як джерело ресурсів і навчальний центр для груп безробітних. (Родинне життя)
- Молодіжний будівельний проект у Нью-Йорку надає навчання молоді з ремонту занедбаних будинків, що перебувають у міській власності. Відремонтовані квартири потім стали доступними молодим повнолітнім людям, які не можуть жити з батьками або виявилися бездомними. (Молодь у дії)

Сади

- Вільну ділянку, що перебуває у власності міста, було передано в безоплатний лізинг групі китайських родин для городництва. Родини вирощують овочі від липня до грудня. (Китайці)

- Центр переробки вторинної сировини готовий втілити в життя чотири плани використання вільних територій у передмісті Чикаго. **Сад громади** – Використовуючи землю, удобрену компостом і дерев'яними трісками, центр готовий надати ділянку з добрим ґрунтом під проект створення громадського саду. **Сімейні городи** – Згідно з цією програмою, земля передається у власність за умови її продуктивного використання. Родина отримує у власність один акр і колективно обробляє його. Урожай потім буде зібрано й продано на місцевому овочевому ринку. **Ігрові майданчики громади** – Деякі ділянки повинні бути очищені й засіяні травою, щоб стати ігровими полями. Решта можуть бути перетворені на зону **санітарного озеленення**. Приклад: Центр отримав 100 саджанців загальною вартістю 500 дол. Саджанці були неправильно зв'язані, тож уже непридатні для продажу. Для санітарного озеленення ці дерева слід пересадити й протягом року культивувати, а потім продати на ринку наступного року.
- Чотирнадцять родин у передмісті Чикаго отримали ділянку під сад, на якій раніше було звалище автомобілів й зарості, що отруювали пейзаж. Сад, взятий у лізинг через місцеву асоціацію за 1 долар на рік, поєднав, ніби міст, різноетнічні громади. (Східне Село)
- Група місцевих організацій у передмісті Чикаго наглядає над створенням парку на місці вільної ділянки землі. Ділянка утворилася після того, як було знесено три висотних будинки для забезпечення кращих умов життя й збільшення відкритого простору в районі. Парк надає місце для проведення концертів, родинних свят, ігор з м'ячем і під городні ділянки. (Гавард)
- Квартальний клуб отримав право на вільну ділянку завдяки допомозі адвокатської групи "зелених" і місцевому політику. Клуб розбив сад громади з 15 ділянками й дитячим майданчиком. Зібраний урожай потім розповсюджується в громаді. (Греншоу)
- Садовий проект громади використовує стратегії охорони водних ресурсів і захисту земель. 55-галонний циліндр служить водозбірною, а невеликий ставок – як природний дренаж. Зібраний врожай розподіляється таким чином: 50% передаються бідним через міжконфесійну коаліцію і 50% – самим садівникам, сусідам, волонтерам, школам, церквам, малому бізнесу. (Сід)
- Місцева асоціація створює городні ділянки на пустирі й заохочує сусідніх мешканців узяти на себе відповідальність за свою власність і сусідні території. Пустир належить місту. Група дістає права на цю ділянку завдяки загальноміській програмі "візьми шефство над землею". (Слам Бастерс)
- Загальноміська програма в Нью-Йорку, заснована завдяки грантам штату й держави на розвиток кварталів у громадах, допомогла 600 групам у громадах отримати тимчасові права на землі, що перебували у міській власності, після знесення будинків і до вирішення подальшої долі ділянок. Сади й городи громад дають щороку врожай на 1 млн. дол. і сприяють новому рівню місцевих самоврядування й організації, як і появі нових стосунків між групами, інституціями й різними людьми. (Грін Геріллс)
- Мережа садів громади співпрацює з публічною школою над розвитком садів у громаді й розробкою навчальних програм із садівництва. (Грін Там)
- Центр альтернативи ув'язненню й Програма послуг із працевлаштування надають можливість людям, що відбувають альтернативне ув'язнення, працювати разом з групами з громади над створенням саду – особливо людям літнім, які можуть поратися в саду, але не можуть працювати на будівництві. У співпраці з проектом "Грін Там" програма працевлаштування знайомить цих осіб із групами з громади для виготовлення підйомних платформ, встановлення огорожі тощо. У багатьох випадках завдяки цій спільній роботі встановлюються тривалі добрі стосунки. (Грін Там)

- Неприбуткова організація, що складається з 350 активних членів, збирає та поширює насіння й розсаду серед городніх груп у громаді. Вона також надає технічну допомогу, проводить семінари, сільськогосподарські й садівничі консультації, допомагає виробити організаційні стратегії. (Грін Геріллас)

Контакти до цієї частини розділу

Акорн	ACORN Cris Brown 410 S. Michigan Avenue, 4th Floor Annex Chicago, IL 60605 (312) 939-7488
Бетел	Bethel New Life Kate Lane 347 N. Karlov Chicago, IL 60624 (312) 826-5540
Ремонт	Chicago Rehab Network 53 W. Jackson Blvd. Chicago, IL 60604 (312) 663-3936
Родинне життя	Community Family Life Services Rev. Thomas J. Knoll 305 "E" Street, NW Washington, DC 20001 (202) 347-0511
Християни	Christian Family Center Church Rev. Tony Pierce 1800 W. Bradley Avenue Peoria, IL 60606 (309) 673-2600
Спільні	Chicago Common Association Donald Duster 915 N. Wolcott Chicago, IL 60622 (312) 342-5330
Земля	Community Land Use Network Barbara Shaw 343 S. Dearborn, Suite 910 Chicago, IL 60604 (312) 285-6606 (312) 939-7171
Дадлі	Dudley Street Neighborhood Initiative 365 Dudley Street Roxbury, MA 02119 (617) 442-9670
Східне Село	East Village Association Marjorie Isaacson P.O. Box 476622 Chicago, IL 60647 (312) 384-6088

ETA	ETA Theatre Creative Arts Foundation Adena Brown 7558 S. Chicago Avenue Chicago, IL 60619 (312) 752-3955
Пуласкі	Greater North Pulaski Development Corporation Dan Immergluck 4054 W. North Avenue Chicago, IL 60639-5220 (312) 384-7074
Південний Захід	Greater Southwest Development Corporation Harry Meyer 6249 S. Western Avenue Chicago, IL 60636 (312) 436-1000
Грін Геріллас	Green Guerillas Barbara Earnest 625 Broadway New York, NY 10012-2611 (212) 674-8124
Грін Там	Green Thumb Jean Weissman 49 Chambers Street New York, NY 1007 (212) 233-2927
Китайці	Wong Vong Hmong Gardening Project 5801 N. Pulaski Chicago, IL 60646 (312) 462-7566
Гавард	Howard Area Community Center Sister Cecilia 7468 N. Paulina Chicago, IL 60626 (312) 262-6622
Інститут	Institute for Community Economics (Revolving Loan Fund) Sister Louise Foisy 151 Montague City Road Greenfield, MA 01301 (413) 774-7956
IOP	Interfaith Organizing Project of Greater Chicago 1617 W. Washington Chicago, IL 60612 (312) 243-3328
Лондейл	Lawndale Christian Development Corporation David Doig 3848 W. Ogden Chicago, IL 60623 (312) 2762-6389

Ледкор	Lawrence Avenue Development Corporation Joel Bookman 4745 N. Kedzie Avenue Chicago, IL 60625 (312) 478-0202
Мистецький центр	Neighborhood Institute (Artist Center) Deborah Merchant 1750 E. 71st Street Chicago, IL 60649 (312) 288-3068
Neighborhood Institute	(Business Center) Olivia Crady 1750 E. 71st Street Chicago, IL 60649 (312) 933-0200
Норт Лейксайд	North Lakeside Cultural Center Kathy Gemperle 6219 Sheridan Road Chicago, IL 60660 (312) 561-0893
Відкриті землі	Open Lands Project Kathy Dickhut 220 S. State Street Chicago, IL 60604-2103 (312) 427-4256
Прайд	People's Reinvestment and Development Effort Rohrback 342 S. Laramie Chicago, IL 60649 (312) 379-4412
Ресурси	The Resource Center Mike Dunn 222 E. 135th Place Chicago, IL 60627 (312) 821-1351
Сід	Sustaining Earth Through Environmental Design Jacqueline Batisse 221 W. 13th Street Houston, TX 77008 (713) 866-5203 (713) 520-4669
Південна Атланта	South Atlanta Land Trust 1523 Jonesboro Road, SE Atlanta, GA 30315 (404) 525-2683
Південний Схід	Southeast Chicago Development Corporation Ed Stone 9204 S. Commercial Avenue Chicago, IL 60617 (312) 731-8755

Швед	Swedish-American Cultural Center Kurt Matthiason 5236 N. Clark Chicago, IL 60640 (312) 334-9619
Міські	Urban Homesteading Assistance Board Theresa Kilbane 40 Prince Street, 2nd Floor New York, NY 10012 (212) 226-4119
Міська земля	Urban Land Foundation 625 Indiana Avenue NW, Suite 400 Washington, DC 20004-2930 (202) 624-7130
Молодь у дії	Youth in Action 1280 Fifth Avenue New York, NY 10029 (212) 860-8170

Новий посібник із залучення бюджетного капіталу для цілей розбудови громади додає інші можливі стратегії економічного розвитку громад. Новий посібник називається "Шлях до змін у житті громади" (Paving Way for Community Change). Його можна знайти в Neighborhood Capital Budget Group,

343 S. Dearborn Street, Suite 910,
Chicago, IL 60604.
Телефон: (312) 939-7198.

Залучення дорогоцінних ресурсів громад: Відходи і енергія

Використання вигод від викинутих ресурсів

Традиційні підходи до поводження з потоком твердих відходів, що накопичують бізнес, промисловість і приватні будинки, більше не є припустимими. Чимало муніципалітетів зрозуміли цей простий факт і намітили довготермінові цілі для зменшення напливу твердих відходів. У деяких містах існує впевненість, що можна впоратися не менш ніж із 50% твердих відходів шляхом переробки вторинної сировини. (У Сіетлі, Вашингтон, уже перевищили цей показник.)

Що робили з твердими відходами в минулому і що можна з ними ефективно робити в майбутньому? Ще кілька років тому більшість міст просто збирали майже все тверде сміття й перевозили його до міського звалища. Однак коли звалища заповнювалися вщерть і плата за них ставала дедалі вищою, чимало міст почали шукати альтернативних вирішень проблеми твердих відходів. Деякі міста будували сміттеспалювальні печі й вирішували проблему накопичення сміття. Однак, хоча ці печі й можуть стати новим джерелом енергії завдяки самому процесу горіння, вивільнення токсинів у навколишнє середовище й порівняно високий процент попелу, що утворюється при спалюванні, створили ще одну проблему відходів.

Використовуючи ці два методи – спалювання й звалювання – громади й досі є в'язнями парадигми, яка вважає ресурси сміття тягарем. Однак зрозуміло, що спираючись на досвід проєктів, базованих у громадах, і діяльності, що має місце сьогодні, сміття громади може стати питомим ресурсом місцевих громад. Відходи є не лише важливими ресурсами, а й можливістю для місцевих мешканців об'єднатися навколо завдань відбудови гро-

мади. Як зазначав один із активістів громади: "Немає соціального розшарування, коли люди роблять викинуті ресурси своїм інструментом. Бездомний приносить такі ж речі, як і виконавчий директор і юрист. Наш центр прийому вторинної сировини – це справжній соціальний хепенінг".

Знаходження потенційних викинутих ресурсів

Перший крок у виборі відповідного підходу до використання занедбаних ресурсів полягає в ідентифікації потенційних ресурсів, доступних громаді. Які саме види сміття можуть перетворитися на цінні ресурси, водночас зменшуючи потік твердих відходів?

Харчові відходи – з особистих кухонь, шкіл, церков, кафетеріїв або супермаркетів можуть стати компостом. Цей компост можна використовувати як добрива в садівничих проектах громади. Промислові харчові відходи також можна використовувати в більш широких масштабах у сільськогосподарських проектах.

Речі, придатні для вторинного використання – такі як консервні коробки, пляшки, папір, пластик, шматки металу можна збирати й продавати підприємствам, що переробляють вторинну сировину. Якщо зібране можна продати місцевим підприємствам, таким чином замкнувши коло, додадуться нові вигоди для громади завдяки появі нових робочих місць і витрачання грошей у районі.

Речі, придатні для відновлення – такі, як меблі, одяг і техніку можна збирати й перепродувати. Це найбільш економічно забарвлений метод поводження зі сміттям. І можливість праці, що створює додаткову вартість, також важлива, коли йдеться про повторне використання викинутих речей.

Токсичні відходи – як-от фарба, скіпідар та інші речовини домашнього вжитку можна збирати й перепродувати в громаді замість того, щоб викидати.

Садово-паркові відходи – як-от обрізане гілля можна використовувати в різні способи, створюючи робочі місця й прикрашаючи свій район.

Отримання доступу до викинутих ресурсів

Місцеві ініціативи, як-от ініціативи бойскаутів, шкільних асоціацій батьків і вчителів, дешеві розпродажі вживаних речей при лікарнях тощо, склали кістяк продуктивного повторного використання матеріалів задовго до того, як великі підприємства з переробки сміття зацікавилися переробкою й зароблянням на цьому грошей. Однак відтоді чимало маленьких неприбуткових організацій були витіснені з цього ринку, коли міста почали нагороджувати вигідними контрактами більші компанії, що нахвалялися своїми величезними можливостями.

Тим не менше, дрібні, народжені в громадах ініціативи й далі здатні збирати досить велику кількість вторинної сировини, забезпечувати ефективне сортування й надавати цінні знання з переробки вторинної сировини й екології взагалі. Індустрія переробки сміття вбачає в переробці вторинної сировини лише невеличку частку своєї діяльності. Більше того, мешканці громад припиняють будь-який контроль над місцевими ресурсами, коли цим займаються великі підприємства з переробки сміття. Коли ресурси, придатні для використання, віддано, будь-який потенціал сміття для економіки громади втрачено.

Однак громади можуть повернути собі контроль над ресурсами свого сміття, і в десятках випадків вони це зробили. Чимало історій наприкінці цієї частини розділу ілюструють, у які способи місцеві мешканці знайшли й використовують сміття, що накопичується в громаді, для нових цілей розбудови громади.

Дедалі більше громад розуміють, що, оскільки ресурси місцевого сміття розпізнані й доступ до них є, проекти, народжені в громаді, можуть почати працювати над використанням цих ресурсів. Є чимало прикладів того, як проекти громад дають очевидну економічну

вигоду місцевій економіці: безробітні й бездомні отримують можливості фізичної праці; місцеві приймальні пункти платять гроші мешканцям району або групам, які зібрали вторинну сировину; зібрані на місцях ресурси переробляються, матеріали, виготовлені на місцях; місцеві ресурси можуть бути ще більше використані або ж відтворені й продані. Цінну книжку про переробку сировини в громадах написав Патрік Беррі: "Немає зайвого часу: Який врожай приносить місцевій економіці поворот до переробки вторинної сировини". (*"No Time to Waste: How Communities Reap Economic Benefits from the Shift to Recycling"*, Patrick Berry, Center for Neighborhood Technology, 2125 W. North Avenue, Chicago, IL 60647, \$5)

Але не менш важливим, ніж економічна вигода, є сам процес збирання викинутих ресурсів, вилучення їх із гір твердого сміття, повторне використання цих матеріалів і навіть продаж їх – усе це створює можливості для розбудови громади.

Значна частка успіху місцевих зусиль лежить у просвітницькій площині. Чимало народжених у громадах програм навчають місцевих мешканців вигоди від переробки вторинної сировини – як для навколишнього середовища, так і для місцевої економіки. Великі підприємства просто не здатні навчати місцевих мешканців так, як це роблять місцеві групи.

Народжені в громаді проекти переробки вторинної сировини роблять ближчими сусідів. Збір місцевих харчових відходів стає початком прекрасного саду громади. Центр прийому вторинної сировини в громаді – місце діяльності й спілкування. Освітня програма місцевої асоціації приводить людей до шкіл, церков та інших асоціацій. А головне – люди просто радіють із того, що вони захищають довколишнє середовище, розбудовуючи громаду.

Енергетичні ресурси працюють на громаду

І нарешті, поки чимало народжених у громадах організацій та асоціацій активно перетворюють відходи з тягаря на ресурси, деякі організації також обмірковують можливості для розбудови громади, що їх надають енергетичні ресурси. Для багатьох людей вимкнення світла, коли воно непотрібне, або вибір громадського транспорту, коли це можливо, є добрим індивідуальним способом заощадити на вартості енергії. Але індивіди, які колективно працюють у громаді, можуть справляти значно більший вплив. Які ж є шляхи для груп у громаді, щоб об'єднати зусилля зі збереження енергії, більш ощадливого використання її або навіть пошуку власних енергетичних ресурсів?

- Організація в громаді розробила серію проектів, спрямованих на забезпечення більшої енергетичної незалежності району. Кооператив, до якого входять ті, хто купує нафтопродукти для опалення, зробив можливим для місцевих мешканців купувати нафтопродукти за гуртовою ціною. Проект контролю за використанням енергії дозволив церквам, неприбутковим організаціям і багатоквартирним будинкам скоротити свої витрати на придбання енергетичних ресурсів. Проект повернення приміських мешканців, розроблений у співпраці з громадською залізничною гілкою, надає приміським мешканцям можливість знайти продуктивну працю в приміській зоні, що швидко розвивається. (Родинне життя)
- КРГ в Балтиморі проводить перевірку використання енергії домовласниками з низькими доходами в районі. Потім визначаються оселі, які слід переобладнати для збереження енергії, що піднімає енергозбереження й заощадження місцевих мешканців. (Балтимор)
- Коаліція енергетичних організацій громади формує енергетичну федерацію для координації гуртових закупівель і продажу матеріалів, що забезпечують збереження енергії. Федерація надає матеріали для якісного збереження енергії програмі переобладнання будинків, неприбутковій групі збереження ресурсів, членам кооперативу покупців та іншим групам, зацікавленим у збереженні енергії. Федерація також координує надання технічних послуг своїм клієнтам. (Федерація)

Більшість із нас зацікавлені в збереженні енергетичних ресурсів. Однак окремі люди часто обмежені в можливостях досягти максимального рівня збереження через брак ресурсів або інформації. Громадські організації, що проводять енергетичні перевірки в інституціях, неприбуткові організації або мешканці багатоквартирних і одноквартирних будинків – один із шляхів подолати цю перешкоду. Крім того, місцеві покупці часто не купують енергозберігаючі продукти через їхню високу ціну, навіть якщо гарантовано довготермінове заощадження в майбутньому. Кооперативи, що купують за гуртовими цінами, – вирішення цієї проблеми.

Енергетичні ресурси треба використовувати мудро, і вони будуть використані мудро, якщо цією мудрістю ділитися в громаді. Одна з народжених у громаді організацій думає про цю концепцію в зв'язку з місцевим транспортом. Група сподівається розробити програму "Поділися машиною" в тих районах, де відчутний брак стоянок і високі ціни на страхування. Родини, які не мають особливих потреб у другій машині, або особи, яким не дуже потрібна й одна машина, можуть позбутися їх і стати клієнтом дешевої програми в тих випадках, коли машина справді необхідна. Особи й родини заощадять на вартості пального й страхування, зможуть частіше користуватися громадським транспортом, подбають про довколишнє середовище й про робочі місця для місцевих мешканців. (Технології)

Історії про енергію і Відходи

Повторне використання

- Невеличка компанія вторинної сировини збирає, миє і продає виноробам пляшки з-під вина. Перепродаж пляшок збільшує прибуток на 700%, порівняно з продажем скла. (Анкор)
- Неприбуткова організація працює на місцеву громаду, організувавши центр прийому вторинної сировини, надавши можливість місцевим промисловцям і ремісникам відновлювати врятовані матеріали й заробляти гроші завдяки "доданій вартості", а також пропонуючи працевлаштування. Організація прагне "безвідходного" способу життя. (Урбан Ор)
- Фундація співпрацює з центром громади, який має "банк інструментів". Допомога фундації – в навчанні з ремонту, порадах щодо придбання вживаних приладів, щоб родини з невисокими доходами могли довше користуватися домашньою машинерією і не змушені були постійно купувати нові речі. (Вашингтон)
- Узгоджені зусилля муніципального коледжу, який проводить тренінги та пропонує навчальні програми, заохочують батьків загортати дітям сніданкиощадливіше, щоб більше матеріалу лишалося для центру прийому вторинної сировини. Семінари охоплюють питання скорочення витрат, повторного використання сировини й показують, як зменшення кількості сміття пов'язане з заощадженнями. (Вашингтон)
- Одній пенсіонерці набридло бите скло біля місцевого центру вторинної сировини, тож вона заснувала свій бізнес із відновлення банок. Сусіди по громаді та центри вторинної сировини з навколишніх громад почали приносити банки до нового центру. Після миття банки продаються місцевим бакалійникам, а також компаніям та особам по всьому штату. Сусіди також допомагають мити й сортувати банки. (Скляна станція)
- Фундація, що займається вторинною сировиною, консультується з малими групами по всьому штату щодо нових ідей у справі вторинної сировини. Замість того, щоб приносити нові ідеї в групи, вони виходять із того, що відбувається в групах, народжених у громадах. Наприклад, центр громади в Сіетлі влаштовує

серії літніх пікніків з барбек'ю для дітей. Коаліція працює з центрами громад над розробкою безвідходних барбек'ю. (Вашингтон)

Переробка

- Спілка 15 народжених у громаді організацій, що опікуються вторинною сировиною, підтримує наявні в громаді підприємства з сортування відходів, допомагає у запровадженні нових виробничих процесів, підтримує ринкову мережу громади. Її головною метою є створення нових робочих місць для бідних, розширення мережі пунктів сортування відходів, навчання громадськості, ведення політики на підтримку сортування й переробки вторинної сировини, зменшення кількості відходів і збільшення кількості робочих місць, а також заохочення місцевого виробництва вторинних матеріалів. (Спілка)
- Місцеве підприємство з сортування вторинної сировини збирає і сортує близько 10 тонн сміття щомісяця. Підприємство збирає скло, чорні метали, алюміній і консервні бляшанки, пластик. Раніше ця компанія отримувала прибуток від продажу продукції центру приймання сировини в Бронксі. Коли центр втратив фінансування, що йшло від міста, він опинився на межі банкрутства. Тепер це волонтерська організація, базована в громаді й фінансована членськими внесками й маленькими грантами. (Підприємство)
- Місцевий центр переробки сировини надає освітні послуги школам і сусіднім асоціаціям. Двоє-троє волонтерів з асоціації регулярно зустрічаються з групами мешканців, обговорюючи концепції переробки вторинної сировини й даючи поради. (Підприємство)
- Одним із головних своїх завдань КРГ вважає прокласти шлях до громади уже наявним компаніям, щоб налагодити нове використання занедбаних виробничих споруд. Усі ці компанії працюють у галузі переробки вторинної сировини. КРГ працює з компаніями над районуванням, міською нормативною базою, бажаними формами контрактів у місті тощо, а також добивається, щоб компанії брали на роботу місцевих мешканців. Потім КРГ працює як підрядник, збирає відходи в районі й доставляє їх до компанії на переробку. (Балтимор)
- Місцева група засновує компанію з будівництва котеджів навколо Нью-Йорка. Група відкрила пункт прийому пляшок і обмінює зібрану склотару на речі для бездомних і опущених осіб, які у неї працюють. Ці люди працюють у центрі на сортуванні й прийманні склотари за певну кількість пляшок. Потім вони обмінюють ці пляшки в місцевому супермаркеті на певні товари. Одна особа може таким чином заробити від 12 до 40 доларів на день. (Зелене село)
- Два центри збору склотари було відкрито на неприбутковій основі. Бездомні й бідні люди можуть заробити кошти в центрі в один із двох способів: принісши склотару, отримують за неї гроші, або працюють на прийомі, сортуванні й пакуванні. Центр наймає від 23 до 35 осіб (залежно від пори року) й платить по-денно – всього 12 000 доларів. (Вікен)
- Центр збору обслуговує кілька вулиць, де працюють семеро водіїв. Водії збирають придатні пляшки й бляшанки в 2500 офісних будинків у Нью-Йорку. Працівники цих офісів погодилися "збирати бляшанки для бездомних". (Вікен)
- Зусиллями групи "Мистецтво й переробка" проводяться семінари творчої участі, на яких демонстраційним матеріалом служать відходи бізнесу. Батьки підказують чимало ідей щодо дешевих іграшок, які допомагають скоротити засмічення міст. (Вашингтон)
- Кооперативна маркетингова асоціація працює з центрами прийому вторинної сировини, відсортовує матеріали, визначає ринки для збуту цих матеріалів. Завдяки кооперативному підходу до продажу вторинних ресурсів, окремі центри прийому мають легкий доступ до головних покупців у штаті. (Нью Гемпшир)

- Маркетингова асоціація проводить навчання груп і надає технічну допомогу в підготовці й маркетингу їхньої продукції. Членська організація також вивчає можливості розвитку нових ринків вторинної сировини. (Нью Гемпшир)
- Обмін фарбами й розчинниками налагоджено в деяких місцевостях Нью Гемпширу, де мешканці просто обмінюються невикористаними фарбами під час проведення заходів у громаді. Кожен із цих заходів є частиною просвітницької програми. (Нью Гемпшир)
- Центр вторинної сировини керує приймальним пунктом і організує збирання сортованого сміття з контейнерів на вулицях міста. Вони намагаються наймати колишніх в'язнів та "складну" молодь, коли це можливо. Центр також прагне надавати можливості працевлаштування мешканцям районів із низькими доходами. Для досягнення цієї мети він налагоджує зв'язки з організаціями громади, які мають програми працевлаштування або направлення на роботу. Чимало асоціацій, що надають послуги етнічним меншинам, мають такі служби, й центр користується їхньою допомогою при найманні людей на роботу. (Трайсед)
- Центр прийому вторинної сировини має програму розподілу прибутку з місцевими групами: одна третина прибутків розділяється між працівниками компанії, одна третина реінвестується в компанію й одна третина надходить назад до громади як гранти. У минулому гранти йшли молодіжній програмі департаменту поліції, дитячій бейсбольній команді, на ліжка в притулок для бездомних, а також притулку для жінок, що зазнали насильства в родині. Прибутки центру забезпечено контрактами з міською владою, платою за послуги зі збирання сировини з контейнерів на вулицях, а також продажем вторинної сировини. Центр платить особливо високу ціну за матеріали, зібрані групами громади. (Трайсед)
- Центр вторинної сировини домовляється з лідерами кварталів і збирає сировину з контейнерів на вулиці. У кожному випадку, щоб про нього знали, центр організує 1500 домовласників по кварталах і районах. Мешканців громад запрошують на збори в громаді з питань вторинної сировини, на зборах їм розповідають про цю програму й готують до її започаткування. Серед мешканців вибирають лідера кварталу, який повинен обійти 15–25 помешкань, щоб їхнім мешканцям усе переповісти. Сьогодні понад 1200 волонтерів на місцях є представниками центру. (Саншеарс)
- Центр вторинної сировини отримує і сортує матеріали, потім готує їх до продажу. Центр бере участь у місцевій економіці, надаючи роботу восьми робітникам, які доставляють 2500 тонн матеріалів на рік із сільського звалища, при цьому зберігаючи придатну склотару і надаючи громаді знання про переробку вторинної сировини. Частково ці просвітницькі зусилля зосереджено на попередній роботі – мешканців навчають думати про придбання продуктів, що продаються в упаковці, придатній для повторного використання. У центрі також працюють особи з програми, що займається працевлаштуванням умовно засуджених. Вони також створюють численні можливості для волонтерства, наймають і людей з проблемами розвитку. (Бринг)
- Коаліція з 14 громадських організацій надає волонтерів, а місто у відповідь – обладнання й автомобіль. Місто бере сортовані відходи до переробного центру, що перебуває у власності й під керівництвом психіатричного центру. Психічно хворі робітники навчені й працюють на підприємстві. (Флоренція)
- Муніципальна команда забирає вторинну сировину двічі на місяць по суботах на 15 перехрестях міста. 45–50 кварталів прикріплено до 15 точок. Раніше з центральних джерел було надано гранти для груп у громаді, що сподівалися на поліпшення життя району. Поліпшення включало висадження дерев, квітів і створення садів. Деякі групи з громади використали гранти для поліпшення фінансування дитячих садків, що дало можливість матерям-підліткам відвідувати школу. (Перехрестя)

- КРГ організує місцеву громаду розбити парк самопомоги у співпраці з місцевим парковим управлінням. На виділених територіях було знайдено пластик, придатний до переробки, його зібрали й використали в парку для виробництва лав і обладнання ігрового майданчика. Стерті шини використали як дно веслувального басейну. (Бетел)
- КРГ керує підприємством із переробки вторинної сировини, яке отримує змішану вторинну сировину як із житлових кварталів, так і з торгового району. Отримані матеріали вже сортовані й підготовлені (спакзовані, спресовані й перемелені) для доставки на кінцевий ринок. Підприємство спершу має 10 працівників, а згідно з проектом, протягом трьох років їхня кількість сягне 25. КРГ сподівається повернути до громади невеликі підприємства, що використовуватимуть ці матеріали як сировину для своєї продукції. Від початку матеріали забирали з контейнерів на вулицях. (Бетел)
- КРГ має дочірню компанію – одне з перших підприємств із переробки вторинної сировини. Три головні внески в місцеву економіку – це заробітна плата й робота для місцевих мешканців, гроші, що з'являються в результаті повного циклу операцій (всього 1,4 млн. дол.) і нарешті завершений цикл повторного використання пластику в районі. (Р2Б2)
- Коаліція груп, що займаються вторинною сировиною, має контракт із санітарним департаментом Нью-Йорка. Коаліція організує орендарів і домовласників на збір вторинних матеріалів. Вона використовує джутові мішки, придбані у місцевого поставника кави, до яких збирає скло й пластикові контейнери з місцевої пральні-автомата. (Коаліція)
- Центр вторинної сировини забирає щомісяця 170 тонн із контейнерів на вулицях. Завдяки його повному циклу операцій, більшість яких здійснюється з підприємцями-партнерами, від 600 000 до 700 000 доларів щороку повертається в громаду. Центр як неприбуткова організація здатний підтримувати програми вторинної сировини в громаді, оскільки може собі дозволити збиткову роботу з деякими матеріалами. Збирання, сортування й пакування здійснюються штатом у 12–15 робітників, більшість із яких в іншому випадку не змогли б знайти роботу відповідно до "бізнес-стандартів". (Ресурси)
- Програма збирання вторинної сировини з контейнерів на вулиці обслуговує 15 500 родин у місті, населення якого 37 500 чоловік. Програмою керує міська влада, а місцеві волонтери допомагають із просвітницькою складовою програми. Зібрані матеріали надсилають до центру, де люди з затримками розвитку працюють на сортуванні, пакуванні й подрібненні. Робітники одночасно беруть участь у програмі вивчення навичок, необхідних у житті. Десятеро з тих, хто закінчив навчання, зараз мають роботу в місцевому бізнесі. (Флоренція)
- Спільне підприємство з допомогою фінансування від Фонду "Чистий Мічиган" виробляє скло і гофрований картон. Було відкрито 16 робочих місць, і щотижня обробляється й продається 400 тонн матеріалів. (Енергія)
- Центр вторинної сировини купує використані матеріали у "вуличних збирачів" і забирає сміття з контейнерів на вулицях, а також збирає паперові відходи в офісах. З 1986 р. Центр повернув понад 1 млн. доларів завдяки своїй діяльності. (Аптаун)
- Місцева асоціація проводить інтенсивну, з дверей у двері просвітницьку кампанію серед мешканців щодо екологічно відповідального поводження з токсичними речовинами. Асоціація навчає мешканців шукати альтернативні токсичним субстанції, ошадливіше ставитися до тих речовин, які вже придбано, й нарешті – обирати найдоречніші шляхи ліквідації токсичних речовин. Метою кампанії є створення хімічно безпечного району. (Добрі справи)

Компостування

- Центр вторинної сировини збирає кінський гній у стайнях за містом. Потім цей гній продає Чиказькому ботанічному саду, який у свою чергу робить його доступним для садівників у громаді. Компост продають індивідуальним садівникам машинами або в мішках. (Ресурси)
- Згідно з програмою збирання вторинної сировини в контейнерах на вулиці, ландшафтні відходи й Різдяні ялинки доставляються на фабрику компосту. Готовий компост продається й використовується міськими парковими службами. Різдяні ялинки подрібнюються й використовуються як мульча. (Флоренція)
- Добриво для садівничого проекту громади збирають у відвалах у центрі вторинної сировини. Компостні матеріали збирають на місцевих кухнях, у супермаркетах і зі стаєнь, де тримають коней місцевого поліцейного відділку. Залишки компосту можуть купувати інші групи в громаді для садівничих проектів та місцевих асоціацій – для угноєння дерев. Вони ж надають також технічну допомогу групам у громаді, зацікавленим у розвитку садівничих проектів. (ОРЕ)
- Центр громади будує коробки для переробки компосту червами. Діти зважують рештки своїх обідів і віддають їх червам для компостування, а потім можуть побачити й зрозуміти, як багато відходів вони знищують, не повертаючи землі. Проект іще тільки розпочався, але центр сподівається використовувати компост для хатніх рослин у літніх дитячих програмах. (Вашингтон)
- Підприємство з компостування добрив наймає місцевих інвалідів для сортування й переробки ландшафтних відходів. Отримуване ландшафтне сміття завжди перемішане, тож потребує сортування перед тим, як його належним чином компостуватимуть. (МакНеллі)

Ландшафтні відходи

- Центр вторинної сировини надає безплатні послуги з обрізання дерев міському парковому господарству. Обрізки потім обробляються й перетворюються на дрібну й крупну тріску, яка потім продається як мульча в громаді. (Ресурси)
- Бізнес-ініціатива місцевої молоді стартувала шість років тому, коли нелегальне звалювання ландшафтних відходів могло дати лише крупні уламки дерева й мульчу для добрив. Молодь із місцевого центру згуртувалася: вони роздрукували листівки, налагодили контакти з іншими ландшафтними компаніями, самі збирали деревину й рекламували свою нову компанію, що пропонує дерево для камінів та барбек'ю. На продаж дров підліткам вдається заробляти від 100 до 300 доларів на тиждень.

Енергетичні ресурси

- Кооперативне підприємство, започатковане двома групами в громаді й міською владою (фінансоване федеральним грантом розвитку кварталів у громадах) набрало учасників програми Міської ліги з практичного навчання на робочих місцях для роботи в проекті. Проект пропонує необхідний ремонт осель для мешканців району й міста. 80% послуг надано безплатно або за дуже низькими цінами. (Гора Вернон)
- Місцевий центр проводить перевірки використання енергії в церквах, неприбуткових організаціях, багатоквартирних будинках, щоб визначити, де і як можна запровадити заощадження енергії. Наслідком цих перевірок стала помітна тривала економія ресурсів. (Технології)
- Група з громади налагоджує перевезення небагатих мешканців району на роботу в передмістя Чикаго. Дванадцять підприємств у передмісті розділили витрати з КРГ на перевезення 100 чоловік на роботу щотижня. (Кларенс)

- Організація, народжена в громаді, переконала приміську залізничну лінію додати два ранкових рейси з міста до підприємств у передмісті. Організація також співпрацює з іншими групами в громаді над тим, щоб поєднати мешканців міста з робочими місцями в передмісті. (Технології)

Контакти до цієї частини розділу

Кліренс	Clarence Darrow Center for Community Economic Development Theresa Prim 4839 W. 47th Street, 2nd Floor Chicago, IL 60638 (312) 375-9245
Балтимор	Baltimore Jobs in Energy Project Dennis Livingston 28 E. Ostend Street, Suite 200 Balimore, MD 21230 (301) 727-7837
Бетел	Bethel New Life, Inc. Mary Nelson 367 N. Karlov Chicago, IL 60624 (312) 826-5540
Перехрестя	Block Corner Recycling Robert W. Pierson 1216 Arch Street Philadelphia, PA 19107 (215) 563-4220
Бринґ	BRING Alex Guyler P.O. Box 885 Eugene, OR 97440-0885 (503) 683-3637
Родинне життя	Community Family Life Service Tom Knoll 305 E Street, NW Washington, DC 20001 (202) 347-0511
Нью-Йорк	Community Recycling Alliance of New York Cindy Sweatt 101 Grand Street Brooklyn, NY 11211 (212) 677-1601
Коаліція	Environmental Action Coalition Cindy Sweatt 625 Broadway New York, NY 10012-2611 (212) 677-1601
Федерація	Energy Federation, Inc. Bradley Steele 14 Tech Circle Natick, MA 01760-1086 (508) 653-4299

Флоренція	Florence Municipal Curbside Recycling Hester Cope 1750 Eunice Avenue Florence, AL 35630 (205) 766-1531
Фрімонт	Fremont Neighborhood Council Michael Gilbert Seattle, WA (206) 545-0063
Сміття	Garbage Reincarnation Mike Anderson Eureka, CA (707) 584-8666
Скляна станція	The Glass Station Alice Soderwall 2441 Hilyard Eugene, OR (503) 687-2069
Добрі справи	Good Works Karen Rudd 4223 Fremont Avenue, North Seattle, WA 98103 (206) 545-0630
Гора Вернон	Geri Post Dept. of Planning and Urban Policy 9 S. 1st Avenue, 9th floor Mount Vernon, NY 10550
Нью Гемпшир	New Hampshire Recourse Recovery Association (NHRRA) Peg Boyle P.O. Box 721 Concord, NH 03302-0721 (603) 224-6996p
Outstanding Renewal Enterprises	Christina Datz P.O. Box 20488 New York, NY 10009 (212) 420-0621
P2B2	R2B2 Mike Schedler 1809 Carter Avenue Bronx, NY 10457 (212) 731-3931
Ресурси	The Resource Center Ken Dunn 222 E. 135th Place Chicago, IL (312) 821-1351
Сенека	Seneca Neighborhood Center Paul Lipson 1241 Lafayette Avenue Bronx, NY 10474 (212) 378-1300

Св. Нік	St. Nicholas Neighborhood Preservation Corporation Michael Rashferd Brooklyn, NY (718) 388-5454
Саншеарс	Sunshares Peter Somers 1215 S. Briggs Avenue, Suite 100 Durham, NC 27703 (919) 596-1870
Трісед	TriCED Richard Valle 33300 Central Avenue Union City, CA 94587 (510) 471-3850
Аптаун	Uptown Recycling Center Dale Alekel-Carlson 4716 N. Sheridan Chicago, IL 60640 (312) 769-4488
Урбан Ор	Urban Ore David Stern 1333 Sixth Street Berkley, CA 94710 (510) 559-4460, ext. 4454
Зелене Село	Village Green Recycling Team Carl Hultburg 235 Second Avenue #4C New Your, NY 10003 (212) 995-3357
Вашингтон	Washington Citizens for Recycling David Stitzel 157 Yesler, #309 Seattle, WA 98104 (206) 343-5171
Вікан	WECAN Redemption Center Guy Polhemus 630 Ninth Avenue, Suite 900 New York, NY 10036 (212) 262-2222

Інші важливі контакти:

Institute for Local Self Reliance
Neil Seldman
2425 18th Street, NW
Washington, DC 20009
(202) 232-4108

American Council for Energy Efficient Economy
1001 Connecticut Avenue, NW
Washington, DC 20036
(202) 429-8873

РОЗДІЛ 5

РОЗВИТОК ГРОМАДИ ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ: МОБІЛІЗАЦІЯ ЦІЛОЇ ГРОМАДИ

Вступ

По всій країні розбудовники громад перефокусовують увагу на можливості й ресурси й знаходять нові методи мобілізації місцевих мешканців. Однак занадто часто ці зусилля зосереджуються на одному чи двох напрямках, створюючи нові стосунки й впливаючи на конкретну школу або церкву, або парк, або громадську організацію. Перед нами виклик більш осмислених стратегій, що базуються на внутрішніх ресурсах, які можуть об'єднати цілу громаду навколо комплексного процесу відновлення.

На що може бути схожий цей процес? Які основоположні камені, коли вони повністю будуть віднайдені, визначать більш або менш повний перелік ресурсів громади? Як ці будівельні блоки будуть складені в міцну й динамічну стратегію розбудови громади? Як такі складові, як організація громади, економічний розвиток громади й планування громади наповнюють цю загальну стратегію громади? Хто може бути успішним координатором цього процесу, забезпечуючи його лідерством, яке приваблює ідеї та інвестиції?

П'ять кроків у напрямку суцільної мобілізації громади

Ці п'ять кроків наведено не для того, щоб завершити проект розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів. Вони радше є засобом побачити деякі головні виклики, що постають на шляху розбудовників громад, вказати напрямок руху тим шляхом, який мусить мобілізувати всі ресурси громади навколо концепції та плану. Такий шлях складатиметься принаймні з цих п'яти кроків:

- Складання повного переліку можливостей і ресурсів осіб, асоціацій громадян і місцевих інституцій.
- Розбудова зв'язків між місцевими силами для взаємовигідного вирішення проблем у громаді.
- Мобілізація всіх ресурсів громади для цілей економічного розвитку й обміну інформацією.
- Залучення якомога більшої представницької групи для розробки концепції і плану розвитку громади.
- Залучення активності, інструментів і ресурсів з-за меж громади для підтримки розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів, напрямки якого визначені громадою.

Здійснені разом, ці п'ять кроків розпочнуть рух шляхом розбудови, яка по суті буде базована на внутрішніх ресурсах, зосереджена на внутрішніх проблемах і здійснювана за рахунок партнерських зв'язків. Спробуймо вивчити кожен із цих кроків детальніше.

Крок 1 – Складання карти ресурсів

Визнання необхідності складання карти всіх ресурсів громади – це відправна точка цього шляху. Однак, розпочавшись, процес визначення й внесення до переліку обдарувань і можливостей осіб, асоціацій громадян і місцевих інституцій повинен стати невинним. Бо повністю мобілізована громада – це та, яка завжди починає братися за свої проблеми й відповідати на

виклики з запитання: "Які ресурси ми маємо для того, щоб самотужки вирішити цю проблему?" Розбудовники громади потребують постійного оновлення "карти" цих ресурсів.

Крок 2 – Налагодження партнерських стосунків

Налагодження міцних стосунків між ресурсами громади визначає другий крок шляхом розбудови громади. Громада стає сильнішою і більш самодостатньою щоразу, коли місцеві мешканці, і особливо "чужинці" в ній, поєднують свої зусилля з іншими для вирішення проблем; щоразу, коли асоціація громадян контактує зі школою чи парком, щоб разом щось зробити; щоразу, коли місцевий бізнес поєднується з молоддю в громаді. Громади усвідомлюють, що нові очікування коріняться в громаді, що люди починають вірити, що вони здатні ефективно вирішувати проблеми, що їхня громада багата значно більшими можливостями, ніж вони підозрювали раніше. І нарешті, коли мережа зв'язків між ресурсами у громаді відбудована, і коли підтвердження власної компетентності множаться, мешканці перестають насамперед шукати допомогу за межами громади для вирішення найважливіших місцевих проблем.

Саме на цих двох кроках наголошено скрізь у цьому посібнику: складання карти місцевих ресурсів і налагодження міцних зв'язків для вирішення проблем. Можливо, буде незайвим зібрати докупи деякі підходи, розкриті в кожному з розділів і побудувати щось на зразок висновків. Наведений нижче "Опитувальник щодо ресурсів громади", що складається з шести пунктів, допоможе як підказати спосіб побудови переліку або карти, так і підсумує деякі з головних завдань на початковому етапі налагодження стосунків між ресурсами громади. Розбудовники громади можуть використати цей тест як зразок для прокладання власного унікального шляху відновлення громади.

Опитувальник щодо ресурсів громади

Чи знайшли ми й мобілізували:

- Здібності індивідів
- Внесок "чужинців"
- Асоціації громадян
- Місцеві приватні, публічні й неприбуткові інституції
- Фізичні ресурси громади
- Людей, здатних знайти й розвинути можливості громади

Здібності індивідів

Як розкрити обдарування й таланти кожної особи в громаді? Розбудовники громади можуть адаптувати або модифікувати "Вивчення здібностей", наведене в Першому розділі цього посібника або скласти свій опитувальник.

Та навіть відкривши обдарування особи, як їх активізувати для праці з розбудови громади? І головне – як ці здібності можна поєднати з іншими, щоб посилити роботу місцевих асоціацій та інституцій, а також усього процесу розвитку громади?

Обдарування "чужинців"

Хто є "чужинцями" в цій громаді? Громада, яка звертає особливу увагу на розпізнання й мобілізацію обдарувань чужинців, що до неї належать, це та громада, яка вочевидь вітає внески всіх членів у процес розбудови громади. Чи то ці витіснені громадяни є молодими, чи то літніми мешканцями, чи належать до числа людей з "ярликами", той факт, що вони також залучені до роботи не як клієнти чи отримувачі, а як громадяни й активні учасники, може допомогти у розпізнанні шляху, яким може йти кожен.

Якщо чужинці означені, розбудовники громади почнуть поєднувати їх із іншими особами, асоціаціями та інституціями у громаді. Де ці контактні точки? Хто може розпочати цю важливу роботу?

Знову ж таки, проблема розпізнання обдарувань чужинців і поєднання їх як активних учасників з єдиним руслом діяльності громади – це ніщо інше, як одноразова проблема. А робота ця є постійною і цілком розчиняється у процесі розбудови громади тільки тоді, коли стає по суті повсякденною.

Асоціації громадян

Які асоціації представлені у громаді? Деякі, як от церкви чи етнічні асоціації, віднайти легко. Але інші, часто неформальні й менш публічні, нанести на карту непросто. Оскільки асоціації громадян репрезентують таке багатство невикористаних ресурсів для розбудови громади, здійснення цього дослідження цілком варте зусиль. Методи відкриття асоціативного життя громади окреслено в Розділі другому.

Якщо місцеві асоціації знайдено й нанесено на карту, можна розпочати процес мобілізації їх на вирішення подальших завдань розбудови громади. Як поєднати їх одну з одною або з інституціями, або з чужинцями у громаді? Які ще ролі можуть вони взяти на себе в громаді? Чи можуть деякі асоціації розпочати плідну участь у вирішенні економічних проблем? Чи можуть якісь із них бути корисними як частина відродженої місцевої комунікативної та інформаційної систем? Оскільки головним змістом асоціатив громадян є їхня добровільна природа, ці групи зможуть відігравати головну роль у визначенні своїх нових, розширених функцій. Вони також є постійно оновлюваним джерелом нових лідерів, які прагнуть вийти на ширшу арену розбудови громади.

Місцеві інституції

Ще раз: перший крок включає складання переліку. Які публічні інституції, неприбуткові організації та бізнес розташовані у громаді? У деяких районах списки вже існують, чимало місцевих інституцій виявляються дуже помітними. Однак в інших численних випадках немає гідного довіри переліку місцевого бізнесу або інших інституцій. Методи пошуку цих інституцій подібні до тих, що застосовуються для нанесення на карту місцевих асоціацій.

Як підкреслено в Розділі 3, фізична присутність інституції у громаді ще зовсім не означає її відкритості до проблем громади. Тож процес залучення лідерів цих інституцій до зусиль з розбудови громади повинен починатися з відповідальної справи встановлення контролю мешканців над інституцією або принаймні їх серйозного впливу на неї.

Коли ж місцеві інституції відчули готовність вирішувати завдання розбудови громади, наступні кроки з залучення їх аналогічні. Як цим інституціям знайти шлях до індивідів у громаді, особливо чужинців? Як цим організаціям установити стосунки одна з одною і з асоціаціями громадян для взаємовигідного вирішення проблем?

Можливо, найважливіше: як цим місцевим інституціям розширити свою роль для участі в розбудові місцевої економіки? Чи можуть вони почати купувати товари й послуги в районі, наймати більше місцевих мешканців, інвестувати у громаду, брати участь у навчальних і просвітницьких програмах? Чи можуть вони надати ресурси, що посилять здатність громади до обговорень і планування? І чи зможуть вони застосувати свої зв'язки з ресурсами за межами громади з метою розбудови громади? Вочевидь громади, в яких місцеві приватні, публічні й неприбуткові інституції мобілізовані й віддані узгодженим зусиллям, мають добрі позиції для успіху в розбудові громади.

Фізичні ресурси громади

Створення карти фізичних ресурсів громади – це ще один очевидний вихідний пункт процесу розбудови громади. Які вони, ці ресурси? Що має громада – землю, будинки, вулиці й транспортну систему, інфраструктуру тощо?

Існує принаймні дві мети складання карти фізичних ресурсів громади. По-перше, мешканці можуть почати цінувати, любити, зміцнювати й мобілізувати те, що вже є. А по-друге, якщо переліки фізичних ресурсів приділяють особливу увагу тим складовим громади, які не використовуються, як от вільні землі, занедбані житлові або виробничі будівлі, виникає прагнення продуктивно використати ці ресурси.

Отже, після вивчення фізичних ресурсів розбудовники громади постануть перед знайомими викликами: як можна ці ресурси поєднати з особами у громаді? Як може громада почати уявляти й реалізовувати нове використання невикористаних ресурсів? Хто найкращим чином може впоратися з землями або будинками, хто може зрушити з мертвої точки процес відродження? І знову, коли буде знайдено багато місцевих груп, успішні зусилля з повернення громаді того, що раніше було потворним і навіть небезпечним, принесуть натхнення у процес розбудови громади, і це може стати потужним сигналом від громади, яка всерйоз заповзялася відродити себе.

Хто знайде й розвине можливості

Мабуть, найважливішою проблемою, що постане перед розбудовниками громади, буде проблема лідерства. Створення команди лідерів громади, яка ясно зорієнтована на відкриття й мобілізацію наявних обдарувань і здібностей мешканців та їхніх асоціацій, – вирішальна справа для успіху започаткованої розбудови громади. Оскільки чимало нинішніх лідерів дуже звикли до "гри в дефіцит", до пошуку ресурсів за межами, виходячи з потреб і проблем, без сумніву, потрібні нові лідери. На щастя, кожна громада багата наявністю мешканців, які цілковито віддані тому, що можна назвати орієнтацією на внутрішні можливості. Є люди, що усвідомлюють: одіозна склянка наполовину порожня й наполовину повна, але наголос завжди роблять на тому, що вона все ж повна, хоч і наполовину, наголос на обдаруваннях і здібностях своїх родин, друзів і сусідів. Це ті люди, які зараз повинні взятися за процес розбудови громади. Це місцеві лідери, які можуть присвятити себе постійному розширенню кількості людей, залучених до різноманітних форм лідерства, які можуть перепробувати всі можливі способи, щоб знайти силу громади, зміцнити її і будувати нову громаду завдяки зміцненню її талантів. Знайти тих, хто знайде ці можливості – це вирішальний крок на шляху розбудови громади.

Крок 3 – Мобілізація на економічний розвиток і обмін інформацією

Увиразнюючи й розбудовуючи стосунки між шістьма основними категоріями ресурсів громади, разом з тим слід пам'ятати, що дорога до відбудови цілої громади пролягає через мобілізацію всіх ресурсів громади на досягнення двох важливих цілей: розвитку місцевої економіки та зміцнення здатності громади обмінюватися інформацією.

Розвиток місцевої економіки

Громада, що цілком мобілізувала свою наявну економічну міць, має добру позицію для рішучого економічного зростання. Як уже зазначалося в цьому посібнику, це завдання, насамперед, передбачає знаходження й мобілізацію всіх знань місцевих мешканців,

які можна використати для економічного розвитку. Потім кожному асоціацію громадян та інституцію слід переконати розпочати зробити свої внески в місцеву економіку.

І нарешті той, хто розвиває громаду за рахунок внутрішніх ресурсів, повинен по-новому подивитися на можливості місцевого ринку. Які ринки можна розвинути, просто поєднавши зусилля чинних інституцій? І, як мудро радила економіст-новатор Джейн Джейкобс щодо відбудови міських громад, лідери громади повинні спитати себе, які товари й послуги ця громада може експортувати. Наскільки може громада сама себе забезпечити й збільшити свій імпорт?

Ясна річ, ці завдання пропонуються не як цілковитий і вичерпний рецепт розвитку економіки громади, а як засноване на місцевих ресурсах доповнення до велетенської роботи, яку здійснюють групи з розвитку громад по всій країні.

Контроль за інформацією у громаді

Будь-яка громада, що серйозно взялася за роботу з відновлення, має добре подбати про створення іміджу цієї діяльності й потік інформації, від чого залежить успіх місцевих планів і стратегій.

Як уже зазначалося в цьому посібнику, давні села часто групувалися навколо "сільської криниці". Криниця була значно більшим, ніж просто місцем, де можна набрати води; це був нервовий центр цілої громади, місце, де поширювалися чутки, плітки й найрізноманітніша інформація.

Безперечно, здатність обмінюватися інформацією є запорукою успіху проекту з розбудови громади. Тож дуже важливо, щоб розбудовники громади, насамперед, визначили всі ті місця й події у громаді, де відбувається спілкування принаймні певних груп громади. Хто є лідерами в місцевій комунікації? Як можна зміцнити, розширити й актуалізувати місця поширення інформації, що вже існують у громаді, – салони краси й перукарні, церкви й клуби, навіть бари й вуличні перехрестя?

Потім як інтегральну складову плану з розбудови громади слід передбачити підвищення можливостей громади обмінюватися власними визначеннями й планами, а також важливими повідомленнями. Вже зараз тисячі місцевих громад підтримують традицію видання власних газет. Дедалі більше районів мають доступ до низькочастотних радіостанцій, інші тим часом використовують кабельні телеканали й можливості відео. Посилення сільської криниці відбудовує центральну нервову систему громади, без якої процес відновлення здоров'я й цілісності важко уявити.

Крок 4 – Заклик до громади щодо розробки концепції та плану

Хто ми такі в цій громаді? Що ми найбільше цінуємо? Куди б ми хотіли, щоб наша громада прийшла через п'ять, десять, двадцять років? Ці прості але необхідні запитання містяться в серці завдань із розбудови громади. Бо без спільного самоусвідомлення й поширеної між усіма концепції тяжку роботу з відродження громади підтримувати дуже важко.

У багатьох громадах процес планування забезпечує локомотив для формулювання й розвитку місцевого світогляду, а також для об'єднання цього світогляду зі стратегіями, які ведуть до втілення концепції в життя. Моделей і підходів до планування громад існує чимало, і ще більше перебуває на стадії розвитку, коли місцеві мешканці усвідомлюють корисність і можливості, що надає спільне бачення процесу розбудови, яке веде до створення плану.

Ясна річ, певне уявлення про планування громади є невід'ємною складовою розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів. У плани авторів цього посібника не входило змальовувати конкретні моделі планування у громаді, а оскільки чимало провайдерів

технічної допомоги випустили дуже корисні посібники, це й непотрібно. (Ось лиш один свіжий і дуже корисний приклад: "Все по-новому: Розбудова громади зсередини", який можна знайти в Семінарі з розвитку громад, 100 S. Morgan, Chicago, IL 60607.)

Для людей, що займаються розбудовою громади за рахунок внутрішніх ресурсів, планування забезпечує велетенські можливості встановити напрямок загальних зусиль з оновлення. Від самого початку орієнтація на знаходження й мобілізацію місцевих ресурсів повинна визначити принципи процесу. По суті три простих міркування, погоджені на самому початку процесу планування, дадуть змогу зусиллям громади з планування стати магнітом, що притягатиме й координуватиме повне коло місцевих ресурсів.

Міркування 1 – Починаємо з ресурсів. Розпочинайте процес із ретельного переліку ресурсів окремих осіб, асоціацій та інституцій у громаді. Від початку намагайтеся задати тон, сповнений обіцянкою і можливостями. "Ми справді маємо вражаючий спектр ресурсів у своїй громаді. Це місце цілком заслуговує на збереження й поліпшення". Уникайте спокуси розпочати з традиційних "вивчень потреб", бо це неминуче приведе до стратегій, значною мірою залежних від зовнішньої допомоги. (Навіть більш нейтральне "перешкоди й можливості" може привести до непродуктивного наголосу на те, які труднощі на нас чекають, особливо якщо ця думка прозвучить раніше, ніж з'явиться усвідомлення того, що ми справді маємо власні місцеві ресурси).

Міркування 2 – Розширюймо кількість учасників. Чимало зусиль громад з планування привело до скромних результатів через те, що тільки визнаних, помітних лідерів громад було запрошено до участі. Якщо не весь потенціал вирішення проблем збереться за столом, можна прийти тільки до одного результату – лідери, що займаються плануванням, постійно потребуватимуть залучення зовнішніх ресурсів.

Альтернативний підхід полягає в тому, щоб процес планування був не лише максимально відкритим, а й щоб особливу увагу було звернено на залучення до нього людей, які є представниками ресурсів громади. Таким чином, за розширений робочий стіл сядуть люди, про яких зазвичай ніхто не думає як про лідерів громади. Ці учасники, власне, принесуть із собою ширші можливості громади для вирішення проблем. Робочий стіл, за яким сидітимуть власники місцевого бізнесу й представники асоціацій, а разом з ними люди, що представлятимуть школу, бібліотеку, поліцію, муніципальний коледж, парк і церкву, – такий стіл продемонструє величезне багатство місцевих ресурсів, які можуть зрушити справу й вирішити проблеми без того, щоб відразу звертатися по зовнішню допомогу. І ясна річ, якщо презентативний стіл такого роду зможе досягти згоди щодо бачення майбутнього громади, це бачення відіграє потужну роль у житті громади.

Міркування 3 – Об'єднуймо планування з вирішенням проблем. Подекуди процес планування може завести далеко від реалій щоденного життя, перетворюючись на орієнтовані в майбутнє абстрактні вправи. Але якщо планування громади тримає в серці відданість пошукам і мобілізації місцевих можливостей з метою вирішення проблем тут і зараз, навіть перспективне планування залишатиметься вкоріненим у сьогодення, й громадяни відчуватимуть конкретні результати своєї участі у процесі.

В одній з найуспішніших творчих спроб планування, в Місцевій ініціативі вулиці Дадлі в Бостоні, лідери від самого початку усвідомлювали необхідність поєднання планування з тим, що вони визначали як "організацію". В результаті місцеві мешканці відчули невеликі, але вражаючі конкретні перемоги, досягнуті завдяки їхній відданості та їхнім здібностям – було зупинено незаконне звалювання сміття, вулиці й майдани стали чистими, успішними були спроби залучити молодь до розбудови громади. Ці невеликі, але дуже відчутні наслідки наповнюють конкретним реальним змістом великі процеси планування громад. Вони забезпечили Ініціативі вулиці Дадлі довіру, змогу дістати від міської влади Бостона право відчуження власності. Цю історію описано в книжці "Вулиці надії: Падіння й піднесення міських районів" Пітера Медова і Холлі Скляра, Саут енд Пресс, Бостон, МА (1994).

Процес планування, який, розвиваючись, вирішує проблеми, здатний мобілізувати всю громаду навколо власних можливостей і власної концепції. Такий процес, твердо по-

будований на сильних сторонах громади, який залучає якнайширше коло учасників, може успішно рухати громаду шляхом відродження.

Крок 5 – Залучення зовнішніх ресурсів на підтримку розвитку, керованого громадою

Що в цьому кроці найцікавіше, так це те, що він настає останнім у процесі розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів. Тільки коли вже всі можливості місцевих людей, асоціацій та інституцій ретельно вивчені, тільки коли ці внутрішні ресурси почали, насамперед, покладатися на стосунки одне з одним заради вирішення проблем; тільки коли потенціал місцевого економічного розвитку вивільнено й інформація вільно циркулює в громаді; тільки коли представники широкого кола груп громадян почали вирішувати проблеми разом і реалізовувати спільну концепцію та комплект стратегій, – тільки тоді громада повинна почати думати про залучення ресурсів ззовні.

Звісно, громада, що мобілізувала всі свої внутрішні ресурси, не може більше задовольнятися тим, що вона є отримувачем добродійної допомоги. Радше ця мобілізована громада пропонує можливості для реального партнерства, для інвесторів, зацікавлених в ефективній діяльності й поверненні своїх інвестицій. Слід іще раз наголосити, що завдання привернення зовнішніх ресурсів лишається дуже важливим, особливо для громад із низькими доходами. Тому віднесення цього кроку до останнього з п'яти є не свідченням відносної важливості, а ствердженням необхідності партнерських стосунків між зовнішньою допомогою і внутрішніми можливостями.

Традиційно величезна кількість груп у громадах та інституцій зосереджені на завданні привернення зовнішніх ресурсів. Як багатофункціональні організації в громаді, так і місцеві групи економічного розвитку (і особливо вони) домагаються помітного успіху. Якщо ці групи можуть додати до власних добре розвинутих переваг і стратегій оновлену відданість завданню знаходження й мобілізації якнайширших ресурсів громади, їхнє лідерство в розбудові громад може тільки зміцніти. Мости й зв'язки, вже розбудовані ними з зовнішніми публічними, приватними й неприбутковими провайдерами ресурсів, плюс стосунки з зовнішніми джерелами, що їх місцеві інституції, як от церкви, школи, парки й бібліотеки мають як складові своїх ширших систем, – ці мости можуть безцінно підтримати процес розбудови громади.

Наступний розділ далі дослідить деякі шляхи, якими зовнішні джерела, особливо філантропічні й урядові, можуть підтримати процес розвитку громади за рахунок внутрішніх ресурсів.

РОЗДІЛ 6

ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ: ПОЛІТИКА Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

Вступ

Матеріали в цьому посібнику підібрані переважно для того, щоб допомогти лідерам громад помітити, оцінити й мобілізувати всі ресурси в своїх районах. Однак зрозуміло, що описані тут підходи до розвитку заслуговують на допомогу й підтримку з боку зацікавлених індивідів та організацій з-за меж громад. Цей фінальний розділ пропонує деякі початкові зауваження щодо різноманітних потенційних провайдерів допомоги, включно з фундаторами фондів та урядовими агентствами.

Підтримка з боку фондів

Чимало людей, що фінансують діяльність громад, традиційно вимагають, щоб подання на фінансування починалися з викладу "потреб" або "проблем", посиленого "дослідженнями проблем". Але надання підтримки розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів потребує іншої стратегії. Люди, які фінансують, насамперед прагнуть звернутися з ясним посланням до громади – таким, що заохочує місцевих мешканців максимізувати використання власних знань і ресурсів для вирішення проблем. Тож цей розділ пропонує п'ять порад щодо того, як підходити до філантропів, спираючись на свої можливості.

По-перше, кілька порад, які можуть прийняти й розвинути філантропічні групи, як от фундації, Об'єднаний Шлях і групи церков. На наступній сторінці наведено допоміжний матеріал із фінансування заходів, орієнтованих на внутрішні ресурси.

Слідом за ними – копії дорадчих матеріалів трьох фондів, що підтримують орієнтовані на ресурси проекти, – Фонду Тусонської громади, Фонду громади Великого Мемфіса й Фонду громади Південно-Західного Вашингтона.

Цей розділ завершується описом нової форми філантропії – фонду розвитку ресурсів громади, який називається Траст місцевого розвитку. Це тип фундації, який може бути спонсорований, підтриманий або й заснований філантропійними групами, які не бажають використовувати посередників. Це спосіб надавати фінансову підтримку на створення місцевих ініціативних груп, які згодом можуть засновувати й розвивати свої власні фонди розвитку ресурсів.

Дорадчі матеріали для фінансування орієнтованих на ресурси зусиль

Ми підтримуємо подання груп у громадах, які:

Ясно бачать знання, вміння, можливості й ресурси місцевих мешканців, що можуть бути застосовані при виконанні проекту. Як можна використати здібності місцевих мешканців для вирішення визначених проблем? Чи створили ви перелік здібностей і вмінь

місцевих мешканців на допомогу керівництву цим проектом? Особливо нас цікавить, як ви розкриєте й використаєте обдарування й здібності "чужинців" у вашій громаді, – тих людей, що витіснені й непомічені через різноманітні "ярлики", як от потерпілі, декласовані, старі, з затримками розвитку, екс-в'язні, інваліди, психічно хворі, розумово відсталі та ін.

*

Ясно означте можливості асоціацій громадян у вашій громаді і вкажіть у поданні, як вони будуть залучені і в управління, і до вирішення проблем. Нас цікавить участь таких груп, як мистецькі організації, бізнес-асоціації, групи церков, організації літніх людей, жіночі й чоловічі організації, етнічні асоціації, квартальні клуби, шкільні групи, політичні організації, професійні спілки, "клуби на службі спільноти", молодіжні групи, ветеранські організації тощо.

*

Укажіть, як цей проект мобілізує, використає, посилить і розширить ці місцеві ресурси. Наскільки міцнішими будуть місцеві громадяни й групи наприкінці проекту? Наскільки краще вони будуть здатні розвивати місцеві ресурси?

*

Внесок у розбудову місцевої економіки шляхом, наприклад, наймання місцевих мешканців, збільшення місцевих закупівель, спрямування публічного бюджету на місцеві потреби тощо.

*

Покажіть очевидність відчутних інвестицій ресурсів і часу місцевих мешканців та організацій, перш ніж почнеться наше фінансування. Ми особливо зацікавлені у проектах, розроблених місцевими мешканцями, ними ж здійснюваних і контрольованих.

Фундація громади Тусона: Інвестування в сили людей і громад – запит на грант

Фундація громади Тусона (ФГТ) переконана, що громади зміцнюються, коли люди починають дивитися на себе як на ресурси й знаходять продуктивні шляхи спрямування своїх талантів, а також талантів місцевих мешканців і організацій на вирішення проблем. Ось чому ФГТ визначила пріоритетним для себе інвестувати в проекти, які 1) залучають до проектів людей, які від успішності цих проектів матимуть пряму вигоду, 2) ґрунтуються на наявних можливостях людей і громад, яким ці проекти служать, і 3) ґрунтуються на сильних сторонах людей, часто виключених з активного життя – іншими словами, людей з традиційно навішеними ярликами "опущених" або "обслуговуваних".

Ваше подання повинно мати таке:

- Опис проекту, включно з такими положеннями в такому ж порядку:
  - Ім'я контактної особи
  - Номер контактного телефону
  - Назва й адреса організації
  - Необхідна сума грошей
  - Мета вашої організації (не більше 50 слів)
  - Короткий опис проекту (не більше 50 слів)
- Один примірник вашого подання, не більше трьох друкованих сторінок. Будь ласка, дайте в ньому відповіді на такі запитання:
  - Змалюйте проект, який ви хотіли б бачити профінансованим. Які ваші цілі? Як ви будете втілювати проект? Яких результатів прагнете домогтися? Як будете вимірювати прогрес і успішність своїх зусиль?

- Як ви залучатимете людей, які сподівано матимуть вигоду від розвитку проекту?
- Як буде використано знання цих людей під час втілення проекту?
- Як зростуть знання і вміння цих людей завдяки їхній участі у втіленні проекту?
- Хто є власниками акцій (групи й особи), і як вони співпрацюють з вами над цим проектом?
- Операційний бюджет вашої організації (відомості про надходження й видатки) за два повних і поточний звітні роки. Також включіть бюджет проекту, який ви хотіли б бачити профінансованим. Вкажіть інші джерела надходжень, як от урядові, фонди, корпоративні й індивідуальні.
- Якщо ваша організація має податкові пільги, будь ласка, додайте відповідний документ. Якщо ні, будь ласка, включіть опис структури вашої групи. Ми віддаємо перевагу фінансуванню груп, що зібралися з добродійною метою, якщо вони складаються з п'яти або більше людей і мають певний тип керівного органу.
- Список ради директорів або осіб, відповідальних за вашу організацію.
- Лист від голови правління або добровільного лідера вашої групи з підтвердженням вашого подання на фінансування.
- Листи від груп, що співпрацюють з вами над цим проектом, з обов'язковим зазначенням того, як саме ви працюєте разом.

Фундація громади Великого Мемфіса: Фонд Великого Мемфіса (витяги)

Місія

Фонд Великого Мемфіса був заснований Фундацією громади Великого Мемфіса як спосіб, у який фундація громади могла налагодити партнерство з неприбутковими організаціями, що віддані розбудові громад й беруть у цьому активну участь. Практика надання грантів через Фонд Великого Мемфіса ґрунтується на переконанні, що всі громади мають сильні сторони, а не лише слабкі, і що позитивні, довготермінові зміни можливі тоді, коли переваги громади служать основою дії. Фонд Великого Мемфіса підтримує організації, які допомагають людям розбудовувати свої громади зсередини, зосереджуючись на ресурсах і мобілізуючи стосунки між місцевими інституціями, бізнесом і мешканцями.

Критерії Подання до Фонду Великого Мемфіса розглядають відповідно до таких критеріїв:

- Претенденти повинні бути неприбутковими, з пільговим оподаткуванням організаціями, що працюють над підвищенням якості життя громадян у районах Великого Мемфіса, заходу штату Теннессі та півночі штату Міссурі. Організації, не звільнені від оподаткування Внутрішньою податковою службою США, можуть звертатися, якщо вони мають фіскальні агентські стосунки з неприбутковими організаціями.
- Організації, що звертаються з поданням, повинні описати свої "місцеві громади" й мати концепцію своїх майбутніх стосунків з цією громадою.
- Організації, що звертаються з поданням, повинні продемонструвати намір залучити широке коло учасників із числа місцевих мешканців, організацій та інституцій до своїх поточних програм. Більше того, вони повинні активно намагатися залучити місцевих мешканців до управління й прийняття рішень у цих організаціях.

- Подання мусять визначати, які сильні сторони й здібності місцеві мешканці, організації та інституції принесуть у проект, і показувати, як пропонований проект мобілізує, використає, зміцнить і розширить ці місцеві можливості.
- Подання мусять продемонструвати докази важливих інвестицій ресурсів і часу місцевими мешканцями й організаціями.
- Подання мусять показати, як пропонований проект приведе до розбудови місцевої економіки завдяки, наприклад, найманню мешканців громади або забезпеченню закупівлі у місцевих компаній.

Фундація громади південно-західного Вашингтона: Розбудова кращих громад (випити)

Фундація громади створена для підтримки зусиль у громадах, спрямованих на вирішення місцевих проблем. Це подання на грант і запитання відображають наше прагнення зрозуміти, як Ваша пропозиція розбудує сильні сторони громади й розвине потенціал її громадян.

Щоб прояснити нашу орієнтацію на ресурси, вам можуть допомогти такі запитання:

- Які навички, здібності, можливості місцевих мешканців ви пропонуєте залучити до виконання цього проекту?
- Коли знайдено здібності й можливості місцевих мешканців, як ви плануєте зміцнити, мобілізувати, розширити ці можливості? (Нас особливо цікавить, як ваша організація залучить навички людей, які традиційно лишаються поза увагою у справі розбудови громади).
- Чи стосується цей проект безпосередньо економічної бази громади? Чи місцеві мешканці становлять більшість у керівних органах вашої організації, чи будуть місцеві бізнес і підприємства надавати допомогу або фінансувати придбання необхідних товарів? (Це запитання – спроба побачити, як наш грант буде використано для зміцнення місцевого управління, асоціацій, бізнесу й підприємств)
- Як до цього проекту будуть залучені місцеві асоціації? (Ми переконані, що вирішальним ресурсом кожної громади є її асоціації громадян. Це стосується мистецьких організацій, жіночих і чоловічих організацій, політичних, профспілкових, клубів служіння спільноті, молодіжних груп тощо.)

Траст розвитку району

Найпершим ресурсом відродження старих міських районів є місцеві люди, їхні асоціації та підприємства. Однак більшість політиків і програм, зосереджених на мешканцях цих районів, вважають першим ресурсом професійні й технічні знання, принесені з-за меж району.

Наші пропозиції окреслюють метод мобілізації ресурсів усередині району для зміцнення місцевого розвитку й підприємств. Він передбачає, що в довгостроковій перспективі первинним ресурсом розвитку громади мусить бути інвестований час, гроші й здатність вирішувати проблеми з людьми в районі. Через те у пропозиції йдеться про створення місцевої структури, що називається Траст розвитку району, який стимулюватиме й збільшуватиме інвестування протягом тривалого часу.

Чому траст району?

Нерідко найбільш важливим насінням для повернення життя новим районам є майже непомітні невеликі зусилля підприємців. Однак тільки місцеві структури можуть знайти й зміцнити ці проекти й пов'язати їх із великими стратегіями розвитку. Великі фундації зазвичай не створені для таких мікроінвестицій. Траст району – це місцева структура, спеціально створена для того, щоб розпізнати, підтримати невеликі місцеві заходи й інвестувати в них.

Цілі трасту

Для розвитку старих районів необхідно зробити наголос на таке:

- Спільність поглядів
- Спонсори
- Капітал
- Безперервність

Спільність поглядів найважливіша. Там, де існує велика мобільність і особиста ізолюваність, заклик до загального поліпшення життя в районі часто лишається не почутим. Його треба добре посилити. Траст розвитку району – потужний підсилювач.

До багатьох місцевих *спонсорів* необхідно звернутися, щоб мобілізувати ефективні інвестиції у громаду. На відміну від програм і політик, що передбачають, насамперед, допомогу одній нужденній особі, Траст зосереджується на мобілізації місцевих груп із широким представництвом людей різних професій.

Капітал місцевих мешканців слід інвестувати у місцеві підприємства. Цей капітал належить місцевим особам, асоціаціям, підприємствам і публічним закладам. Зазвичай його витрачають або інвестують за межами району або ж у районі – на інституції та фірми, які потім інвестують його деінде. Траст – це магніт громади, що притягає місцевий інвестиційний потенціал у місцеву економіку.

Старі міські райони зазвичай називають "змінними місцевостями". Таке розуміння районів створює враження непевності, непостійності й занепаду, що змушує багатьох мешканців відчувати, що ризик інвестування занадто високий. Траст розвитку району – це місцевий інвестор, що демонструє довготривалу відданість, яка приводить до безперервності, необхідної для процесу розвитку.

Тобто Траст – це локомотив, що переконує місцеві інституції і збирає докупи чимало інтересів громади, підвищує довготривале інвестування у майбутнє району.

Структура трасту

Траст може бути започаткований місцевою жертвою. Жертва може бути грантом, призначеним для цілей розвитку місцевого району. Грант матиме чотири особливі риси:

- Для стимуляції безперервності й відданості громаді щороку можна використовувати тільки проценти з рахунку. Загальна сума мусить лишатися неторканою, хоча її можна розумно розмістити в кредити місцевим підприємствам.
- Щоб стимулювати інвестування капіталу громади, гранти будуть надаватися за принципом зустрічного фінансування щороку на кілька років – аж до максимальної суми. Наприклад, на кожен інвестований громадою долар буде зустрічний долар від трасту аж до 50 000 доларів щороку до п'яти років. Інвесторами можуть бути особи, церкви, компанії або місцеві асоціації. Траст може отримувати й захо-

чувати дарунки й спадщину. Майно мешканців, які померли й не залишили заповіту, може відходити до Трасту. Власність, конфіскована за несплату податків, або майно, що перебуває у державній власності, може також відходити до Трасту. Ця спадщина й проценти від майна можуть скласти основний капітал Трасту.

- Щоб забезпечити широке коло клієнтів для Трасту – як у збереженні коштів, так і в ефективному інвестуванні, – директори трасту повинні бути місцевими мешканцями, що належать до різних верств.
- Для забезпечення ефективного управління трастом з гранту слід виділити фінансування на заробітну плату менеджеру на кілька років – зі зменшенням суми щороку, щоб був стимул для досягнення самодостатності Трасту. Менеджера можуть вибрати місцеві директори, і їм він буде підзвітний.

Отже, Траст повинен бути започаткований грантом, який мусить бути 1) достатній для відкриття депозитного рахунку з належними процентами; 2) давати зустрічні гранти на обмежену суму на певну кількість років і 3) таким, що забезпечує заробітну плату менеджера, ця зарплата мусить зменшуватися з року в рік.

На практиці грант може бути будь-яких розмірів. Ось можливий приклад:

Сума на депозитному рахунку	500 000 дол.
Зустрічні фонди (50 000/рік на 5 років)	250 000 дол.
Заробітна плата менеджера (40 000 дол. на перший рік зі зменшенням на 5 000 щороку)	180 000 дол.
Всього	930 000 дол.

Місцевий рахунок у 930 000 доларів співмірний сумі соціальної допомоги, витраченої на підтримку незаможних людей у графстві Кук у 1984 році – 4 851 000 000 дол. Сума таких фондів у всіх 75 районах Чикаго становить 70 млн доларів або 1,5% щорічних витрат на бідність.

Якщо трасти були б засновані в кожному з 25 найбідніших районів Чикаго з такою сумою, можна було б виділити на гранти 23 млн дол. Якби при цьому кожен район зібрав 250 000 зустрічних коштів, траст міг би розпоряджатися 6 250 000 дол. місцевого капіталу.

Якби план створення фондів у 25 найбідніших районах був втілюваний у життя на 1/5 щороку протягом 5 років, щорічно можна було б виділяти на гранти 4 650 000 доларів.

Директори фонду

Люди, призначені директорами фонду, повинні бути власниками, керівниками або представниками місцевих підприємств або інституцій з інвестиційним потенціалом. Існує чимало можливих варіантів. Ось приклад (далеко не вичерпний) умов формування ради директорів:

- Будь-хто з місцевих людей, хто вніс 1000 доларів або більше до Фонду як індивідуальний внесок або від імені місцевого підприємства чи асоціації.
- Усі місцеві церкви, які зробили помітний внесок до Фонду з мінімальною сумою з розрахунку на число парафіян. Це може стимулювати корпорації розвитку громад, засновані церквами й показати приклад аналогічним корпораціям у районі.
- Усі місцеві компанії, що зробили внесок у 1000 дол. до Фонду. Це може стимулювати коаліції місцевого бізнесу, зосереджені на розвитку підприємництва в громаді – функція, яку не завжди виконує місцева торговельна палата.

- Лідери всіх місцевих асоціацій, клубів та організацій, що зробили внесок у 500 доларів до Фонду. Це може створити Конгрес організацій громади, зосереджених на розвитку підприємництва у громаді.

Можливості для врядування безмежні. Припускаються комбінації будь-яких вище перерахованих. Суть у тому, щоб Траст був магнітом для:

- Об'єднання груп та інтересів навколо проблем розвитку.
- Стимулювання інвестувань до малих підприємств, розвиток економіки громади.
- Зосередження на довготерміновій концепції розвитку громади.

Використання Фонду

Головною метою Трасту є розвиток місцевої економіки й стимулювання вирішення проблем місцевими громадянами. Траст використовує у своїй стратегії розвитку обидва гранти, пов'язані з програмою інвестиції.

Економічних цілей можна досягти, інвестуючи в наявні або нові підприємства, у створення нових робочих місць і за рахунок заощаджень місцевих мешканців. Спеціальний наголос робиться на мікропідприємства та ініціативи місцевого розвитку, які не є справді економічними для більших філантропійних інвесторів.

Ось приклади того, як Траст розвитку району підтримує місцеві ініціативи:

- Мікропідприємства, для яких невеличкі позики в 200 або 2000 доларів є вирішальними. Наприклад, вартість матеріалів для груп гватемальських іммігрантських родин, що прагнуть розпочати бізнес, продаючи свої традиційні ремісницькі вироби; позика на придбання обладнання для відкриття домашнього салону краси; стартовий капітал для невеликої родини, що відкриває ресторан, тощо.
- Грант або позика для започаткування місцевої газети і/або радіостанції, призначеної давати недорого рекламу місцевих підприємств і розповіді про успішні ініціативи у громаді – повідомляти добрі місцеві новини.
- Кошти для започаткування крамнички або ринку для майстрів, ремісників і підприємців, у яких немає ресурсів, щоб дійти до покупців зі своїми виробами.
- Фінансування місцевих досліджень моделей споживацьких витрат і ринкових можливостей. Ці дослідження допоможуть підприємцям і бізнесу розробляти свої стратегії.
- Заохочувальні гранти місцевому бізнесу на створення місць для стажерів та учнів із числа випускників школи.
- Зустрічні гранти місцевим мешканцям на поїздки до інших міст і районів для вивчення нових підприємств, які можна започаткувати в своєму районі.
- Гранти або зустрічні дотації місцевим старшокласникам на відвідання обраних коледжів. Такий досвід (уже доведено в одному з міст) часто посилює прагнення місцевої молоді до навчання й закладає першу цеглину в довготривале інвестування в місцеві людські ресурси; після навчання в коледжі молоді люди повернуться додому як менеджери, підприємці, інвестори.
- Гранти на підтримку місцевих експериментів зі збереження енергії, що підвищує місцеву купівельну спроможність.
- Позики на стартовий капітал для місцевих підприємств з переробки вторинної сировини.
- Гранти на започаткування перетворення вільних земель на сади й парки.

- Позики на перевлаштування місцевих вільних споруд для нового продуктивного використання.
- Невеликі гранти або нагороди місцевим квартальним клубам, що започатковують ініціативи з догляду дітей, садівництва, збереження енергії, працевлаштування молоді тощо.

І нарешті, цілі Фонду з вирішення проблем громадян можна досягти завдяки невеликим інвестиціям у процес місцевого планування, що переконає широкі кола інвесторів громади в необхідності розробки концепції майбутнього району й планування мобілізації численних спонсорів та інвесторів. Елементи економічного інвестування в такому плані будуть придатні для фінансування Тростом розвитку громади.

УРЯДОВА ПІДТРИМКА

Адміністрації на всіх рівнях прагнуть допомагати у процесі розбудови громад. Вони, без сумніву, є опікунами багатьох ресурсів, які можуть стати життєво важливими для громад, що займаються відновленням за рахунок внутрішніх ресурсів. Однак ці ресурси часто надаються в такий спосіб, що вони подавляють, заглушають і збивають з пантелику місцеві зусилля з відновлення життя громади. Так відбувається через те, що уряд (та інші, хто фінансує) нерідко бачить себе центральними акторами у процесі розбудови місцевих громад.

Ефективна підтримка розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів вимагає від адміністрації зміни ролі – не формулювати проблеми й видавати рішення, а йти за висновками громади й інвестувати в ті рішення, які вона ухвалила. Така зміна ролі приведе до того, що урядовці, виконуючи свою легітимну роль, будуть справді слугами народу. І коли ефективна роль слуг народу буде реалізована, ми перебудуємо уряд.

Місцева адміністрація інвестує у громаду

Місцева адміністрація може дуже допомогти, інвестуючи свої ресурси в три важливі місцеві процеси: вирішення проблем громадян, планування громади і місцеву економіку.

Місцева адміністрація і вирішення проблем громадян

Як уже зазначалося в цьому посібнику, успішне вирішення проблем по всій Америці включає знаходження й мобілізацію здібностей і навичок місцевих мешканців, що веде до початку розвитку економічних і фізичних ресурсів навколо них. Першим кроком в інвестування в цей процес є віднаходження урядових програм і власне урядовців, здатних підтримати місцевих людей у відкритті й мобілізації їхніх місцевих ресурсів. Це означає, що замість вимагати від місцевих громадян "дослідження потреб" і "аналізу проблем", місцева адміністрація знаходить людей, здатних вирішувати ці проблеми, й типи місцевих ресурсів, згадані в цьому посібнику. Потім слід поставити таке запитання: як можна підтримати цих людей, а також зміцнити й поєднати між собою ці ресурси? У цьому посібнику наведено чимало прикладів того, як місцеві адміністрації стали корисними помічниками місцевих громадян у вирішенні їхніх проблем.

Ця підтримка повинна мати дуже важливий наголос: представники місцевої влади питають, як вони можуть допомогти місцевим громадянам у їхніх зусиллях з розвитку, а не як місцеві громадяни можуть взяти участь у зусиллях влади. Коли місцеві працівники органів влади підтримують зусилля громадян, то згодом вони будуть здатні пояснити своєму начальнику й виборним політикам, як ресурси можуть служити, а не душити.

Корисним першим кроком у "зваблюванні" місцевої влади може бути залучення її перших осіб до складання карти місцевих ресурсів. Поширена серед лідерів місцевих

асоціацій, ця карта може стати початком місцевої дискусії про належну допоміжну роль урядових ресурсів.

У місті Саванна (Джорджія) місцеві урядовці винайшли особливо інноваційний метод пошуку місцевих ресурсів і лідерів для вирішення проблем. Вони заснували фонд і оголосили в районах, що будь-які квартальні організації або місцеві асоціації з ідеями щодо розбудови громад можуть звертатися по гранти до 500 доларів. Ця програма стимулювала чимало місцевих груп до роздумів, що ще могли б їхні члени зробити для розвитку свого району. Місто отримало серйозний важіль за невелику суму, а також карту місцевих ресурсів і лідерів для вирішення проблем, які можна було побачити у поданнях на гранти.

Місцеві адміністрації і планування громад

Лідери громад дедалі частіше формують місцеві коаліції та колективні асоціації для збільшення своїх можливостей у регенерації громад за рахунок внутрішніх ресурсів. Спрямування цих груп різне. Деякі є організаціями загальної політичної підтримки районів. Інші зосереджені на діяльності, пов'язаній з житлом, освітою, охороною здоров'я, економічним розвитком тощо. Деякі з них створили фундаментальні групи розвитку громад, що намагаються мобілізувати ресурси всієї громади, як це описано в попередньому розділі.

Ці нові форми розбудови місцевих можливостей створюють "стіл", навколо якого сидять люди, що представляють різноманітні місцеві ресурси, і творять концепцію, розробляють зв'язки, необхідні для втілення їхніх планів.

Сівши разом з ними за цей стіл, слуги народу зрозуміють, як урядові ресурси можна інвестувати у стратегії розвитку ресурсів місцевих громад. Зазвичай таке інвестування має чотири форми: гроші, інформація, технічна допомога й передача громадам повноважень.

Хоча місцеві адміністрації і звикли до фінансування, передання інформації та надання технічної допомоги, коли ресурси спрямовуються на використання громадами, повноваження ж традиційно вважаються виключно прерогативою адміністрацій. Однак створюючи нові структури для відбудови громади, райони відчувають, що тепер вони потребують більше владних повноважень, які досі належать муніципальній адміністрації.

Ось два приклади того, як у Чикаго і Бостоні адміністрація поділилася повноваженнями і це виявилось вирішальним для відбудови громад. У Чикаго управління освіти завдяки законодавству штату змогло передати чимало своїх повноважень місцевим школам. Кожна місцева школа тепер має законодавчо затверджену раду школи, яку обирають місцеві мешканці. Ця рада має величезну владу над бюджетом, навчальними планами й призначенням адміністрації школи. Внаслідок цього мешканці громади мають контроль і відповідальність за підготовку їхніх дітей до дорослого життя.

У Бостоні коаліція асоціацій місцевих мешканців розробила нову концепцію свого району. Оскільки така велика частка всіх їхніх земель була вільна або покинута, план розвитку найголовнішого ресурсу потребував збільшення повноважень. Через те Місцева ініціатива вулиці Дадлі переконала міську владу в необхідності передачі їй права відчуження власності, що дозволило громаді взяти під контроль усю власність, необхідну для реалізації її плану.

У цих випадках як у Чикаго, так і в Бостоні здатність розвивати місцеві можливості й ресурси залежала від інвестиції міської влади в місцеві групи. Часто саме передача на місця повноважень дозволяє урядовим коштам, інформації та технічній підтримці бути ефективно використаними.

Місцева адміністрація розбудовує місцеву економіку

Цілком зрозуміло, що урядові інвестиції є важливою частиною місцевої економіки. Ці інвестування можуть мати чимало форм. Це може бути підприємство, що має контракт із федеральним департаментом оборони й наймає місцевих мешканців; державна програма будівництва доріг, яка укладає контракти з місцевими фірмами; або школи міста, які укладають угоди з місцевими кафе, які, у свою чергу, наймають місцевих мешканців. Хоч би де уряд витрачав гроші платників податків, це є інвестуванням в економіку. Вирішальним питанням для місцевих громад є таке: чи уряд інвестує саме в її економіку.

На жаль, у бідніших громадах часто буває так, що вагомі витрати місцевої адміністрації не стають інвестиціями в місцеву економіку. Це тому, що кошти йдуть особам або компаніям, які не є місцевими. Це особливо відчутно, коли йдеться про витрати на охорону здоров'я і соціальні служби. Кошти від адміністрації на медичні послуги отримують професіонали за межами громади і компанії, в яких працює персонал також немісцевий. Те саме й з освітніми установами і соціальними службами. Ті, хто надає послуги, й компанії, що підтримують їх, зазвичай не належать до громади. У цьому полягає причина того, що бухгалтерські книги місцевих адміністрацій, які показують великі інвестиції у громади з невисокими доходами, вводять в оману. Адміністрація інвестує в послуги для громади, але не в економіку громади.

Через це необхідна переорієнтація місцевих адміністрацій, і потрібні нові форми звітності. В балансовій відомості мусить бути вказано, хто отримав кошти з місцевого бюджету, а не лише хто отримав послуги. Вона покаже, який процент доларів від місцевої адміністрації, витрачених в ім'я громади, привів до наймання місцевих мешканців, придбання товарів у місцевих підприємств і укладання контрактів з місцевим бізнесом.

Коли балансова відомість показуватиме, що більшість публічних витрат інвестовано в місцеву економіку, потреба в соціальній та добродійній допомозі буде падати одночасно зі зростанням добробуту місцевих мешканців.

Попередній розділ "Відбудова місцевої економіки" дає спеціальні поради місцевій адміністрації, що зацікавлена в перетворенні своїх витрат на місцеві інвестиції в підтримку відбудови місцевої економіки.

Державні і федеральні інвестиції в місцеву громаду

Для урядів штатів і федерального значно важче стати відчутним інвестором у діяльність із розбудови місцевих ресурсів. Як дистанція, так і більші розміри цих урядів роблять менш вірогідним, що вони сядуть за стіл громади. Тим не менше, ці уряди можуть підтримати місцевий розвиток за рахунок внутрішніх ресурсів, якщо приймуть три правила:

Збір даних про місцеві ресурси. Федеральний уряд і уряди штатів зазвичай вимагають від районів перелічити свої проблеми, дефіцити й потреби, щоб одержати інвестиції з бюджету. В результаті інвестиції зазвичай потрапляють до провайдерів, які борються з нуждою, а вони витрачають більшість грошей на фахівців і компанії, що не належать до громади. Альтернативна політика передбачає пошук даних про місцеві ресурси і їх розвиток із зазначенням того, як урядові кошти допоможуть місцевим ініціативам. Поради тому, хто фінансує, окреслено вище в цьому розділі, їх можна використати як модель для фінансування ініціатив, заснованих на місцевих ресурсах – і урядовцям, і філантропам.

Інвестування в місцеву економіку. У районах з низькими доходами дві третини всіх урядових витрат зазвичай йдуть на охорону здоров'я та соціальні послуги, а також компаніям, що пропонують товари й житло (Див.: "Урядові витрати на бідних у графстві Кук, Іллінойс: Чи можна зробити краще?" Діани Коллінбек і Артура Лайонса, Center for Urban Affairs and Policy Research, Northwestern University, Evanston, Illinois 60208, \$7). Оскільки економічна вигода від цих витрат, як правило, дістається не місцевим мешканцям або їхнім підприємствам і компаніям, стратегії інвестування в місцеві ресурси повинні

змінити політику, щоб було забезпечено використання відчутної частки урядових витрат на пряму економічну вигоду у вигляді місцевих робочих місць, контрактів і закупівель. Попередній розділ "Відбудова місцевої економіки" надає специфічні поради щодо втілення такої політики.

Ліквідація перешкод для місцевих інновацій. Уряди федеральний і штатів складаються з сотні департаментів, управлінь і відділів. Кожен керує окремими програмами. Місцеві групи, що прагнуть розробити зрозумілі й усеосяжні стратегії розвитку ресурсів, натикаються на сотні категорій зовнішніх публічних ресурсів, кожен з яких загорнутий у власну червону стрічку. Як результат, урядові програми вимагають від цих місцевих координаційних груп, щоб ті розробили *категоріальні, структуровані, спеціалізовані, лімітовані, технічні*, зосереджені на дефініціях подання.

Якщо говорити реально, то для місцевих асоціацій і коаліцій виявляється неможливим витрачати час, гроші й енергію, щоб сплести до купи сотні окремих ниточок, які великий уряд розвісив перед ними.

Альтернативною політикою адміністрації могло б стати створення механізмів, які б усували категорії та червоні стрічки, коли групи розвитку місцевих ресурсів прагнуть підтримки своїм цілісним ініціативам. Ім'я такого "усунення" на федеральному рівні – відмова від певних повноважень. Програмований метод установаження некатегоричних і позбавлених червоних стрічок грантів – це заснування міжгалузевої ради з передання повноважень. Такий орган, під прямою опікою виборного виконавчого директора, матиме право збирати різноманітні агентства для спільного вивчення різнобічних місцевих пропозицій. Агентства також надаватимуть гранти з передачі повноважень на специфічні короткі періоди, або ж пояснюватимуть виконавчому директору, чому передавати повноваження в цьому випадку не рекомендовано.

Рада з передачі повноважень подібного роду успішно працювала протягом кількох років у міністерстві внутрішніх справ адміністрації Рональда Рейгана.

Застереження для всіх адміністрацій

Оскільки адміністрації зазвичай великі, складні й формальні, їм подекуди буває важко поратися з маленькими, простими й неформальними групами розвитку місцевих ресурсів. Нерідко спроби адміністрацій підтримати їх бувають домінуючими, спотворюючими або й принизливими. Існує кілька принципів, що можуть допомогти урядовцям уникнути цієї зверхності влади.

- "Слуга народу" – найкраще визначення працівника або програми уряду. Слуга підтримує, але не контролює. Слуга ніколи не вважає, що той, хто його найняв, повинен "брати участь" у роботі слуги. Слуга "підтримує" роботу того, хто його найняв.
- Повноваження адміністрації лімітовані. Якщо адміністрація підмінятиме громадян і їхні асоціації у виконанні роботи, доброго суспільства не збудуєш. А оскільки всіх своїх вимог адміністрація і сама не зможе задовольнити, місцеві проблеми дедалі глибшатимуть. Ніколи не буде достатньо шкіл, щоб виростити перспективну молодь. Ніколи не буде достатньої кількості клінік, щоб забезпечити здоров'я людей. Безпечні, мудрі, справедливі й здорові громади розбудовують громадяни й асоціації, а також їхні підприємства, за підтримки уряду, який робить корисні інвестиції в місцеві ресурси.
- Хай уся заслуга буде на місцевих мешканцях та їхніх асоціаціях і підприємствах. Занадто часто урядовці, що беруть участь у справі місцевого розвитку, перебирають усю славу за успіх, затінюючи зусилля місцевих мешканців в їхньої громади. Мер перерізає стрічку. Член уряду виголошує промову. Ті, хто справді працював, лишаються невідомими.
- Не варто замінювати місцеві асоціації та інституції новими системами, закладами, центрами або агентствами. Один із найефективніших методів згасити ініціати-

ву місцевих громадян, роботу асоціацій і спроможність інституцій – це запровадити нову, підтримувану урядом структуру або організацію. Щойно з'явиться нова організація з ошатною спорудою або офісом, купую грошей і добре оплачуваних зайд, вона мимохить, але неминуче замінить владу, повноваження, легітимність місцевих груп. І хоч вони декларуватимуть, що вони тут для зміцнення громади, скоріше за все місцеву ініціативу задавлять. Через те урядовці радше повинні спитати: "Як ви в громаді гадаєте – чим ми можемо вам допомогти?", аніж "Ми тут маємо нову програму, яку принесемо до вашої громади".

- На рівні громади "одним розміром черевиків усім не догодити". Питомими характеристиками життя місцевих асоціацій є різноманіття, поширеність і неформальність. Вищі ешелони влади – навпаки – характеризуються уніфікованістю, стандартизованістю й формалізмом, вони прагнуть установити загальні правила й регуляції, що "задовольнять усіх". Це той загальний імператив центральних урядів, що відрізняє їх від творчих місцевих ініціатив. Більше того, саме творчі місцеві ініціативи є тією питомою силою, що творить громаду. Через те гранична гнучкість – ось що необхідне великим урядовим структурам, якщо вони хочуть підтримати розбудову громади. А якщо гнучкість неможлива, тоді, можливо, найкраще, що може вдіяти адміністрація, це зробити все можливе, щоб зібратися з дороги й не заважати зусиллям людей на місцях.

Трикінцеві міркування щодо обмежень і потенціалу розбудови громад за рахунок внутрішніх ресурсів

Працюючи над вивченням місцевих ініціатив і наступних шляхів розвитку, що згодом привело до написання цього посібника, ми були вражені творчою місцевою енергією, що скрізь однаково тяжко працює, попри відмінності. Але нас також вразили й відмінності. Оскільки ці відмінності здаються такими великими для багатьох спостерігачів, нас постійно хвилювало одне питання щодо стратегій, окреслених у цьому посібнику. Простих відповідей немає. Тим не менше, наведені нижче відповіді нам здаються найреалістичнішими.

Ви справді гадаєте, що ці внутрішньо зосереджені стратегії можуть привести до успіху?

Нам здається, що ці стратегії швидше діятимуть, ніж чимало інших пропонованих стратегій, оскільки інші мають дуже невеликі перспективи втілення.

Які були зовнішні ресурси і стратегії, здатні відродити громади в 90-ті роки минулого століття? Чи варто нам чекати від зосереджених на потребах федеральних, штатних і регіональних адміністрацій, що вони нашлють нову хвилю ресурсів? Чи повинні ми поклатися на нові корпоративні підприємства, плани забудови й працевлаштування, що відкриють добрі економічні можливості для районів і людей у цих районах? Чи можемо ми чекати, що індустрія соціальних служб нарешті створить зрозумілу, координовану, інтегровану місцеву систему багатоджерельного забезпечення? Хто порадить місцевим громадянам, щоб вони залежали від цих мегасистем, очікуючи від них сподіваного майбутнього?

Нам здається, що в цьому десятилітті для громадян вочевидь необхідним є використання кожного ресурсу, який є під рукою, для творення свого майбутнього. І звісно, кожному в міських районах по всій Америці ясно, що більшість мешканців уже самі прийшли до такого висновку. Саме з цього висновку вирости десятки тисяч місцевих ініціатив. І приклад однієї з таких ініціатив – цей посібник.

Друга причина, з якої ми віримо, що стратегії, зосереджені на внутрішніх ресурсах, можуть бути дієвими, полягає в цілком очевидному – якщо у спільнотах, що розвивають-

ся, зовнішні плани й ресурси домінують над місцевими ініціативами й асоціаціями, відбуваються масові соціальні й економічні катастрофи. Цього навчає досвід кількох континентів, і він промовисто свідчить, що розвиток повинен починатися зсередини. Процес можливий за умови поваги до місцевих структур, підтримки місцевої концепції й інвестицій у місцеві продуктивні сили.

Той самий урок можна дістати й з історії спроб місцевого розвитку в Сполучених Штатах. У багатьох містах ми можемо бачити порожню оболонку дизайну, принесеного ззовні й виставленого в місцевій громаді. Ось чому слід реалістично визнати, що якщо всі зовнішні ресурси зненацька стануть доступними громадам із низькими доходами без ефективної і взаємопов'язаної співпраці з місцевими індивідами, асоціаціями й інституціями, ці ресурси тільки створять залежність та ізолюваність, перш ніж будуть остаточно розтринькані.

Таке можливо, щоб народжені у громаді стратегії змогли розвиватися і в інших місцях, але як добитися, щоб вони відтворилися й досягли вирішального рівня, що відповідає справжнім відмінностям?

Це питання сягає самого серця фундаментального розуміння того, які зміни відбуваються в суспільстві. Згадаймо, як європейські поселенці творили нові громади в Північній Америці. У тисячах місць у тисячі різних способів вони використовували свої дуже обмежені можливості для створення нового суспільства. Вони не мали моделей для відтворення або планів, як досягти належного рівня. Повсюди вони засновували Чикаго або інші чужинські поселення. У підсумку вони народили нове суспільство, але досягли цього, складаючи місцеву часточку до місцевої часточки. Подекуди вони створювали централізовані інституції – від часткового до загального.

Унікальне питання політики, з яким ми стикаємося сьогодні: чи можуть централізовані інституції радше підтримати місцеві відкриття, ніж виступати винахідниками? Це колосальний виклик, бо закликає до нових способів нового відкриття міст. Якщо нам це вдасться, нові шляхи приведуть до структурно реформованих підприємств, послуг і врядування – переформованих завдяки їхнім новим можливостям радше відповідати громаді, ніж керувати, переносити з місця на місце й перепрофілювати місцеві ініціативи.

Чи існує небезпека, що місцеві громади й групи не знайдуть свого місця? Чи не є хуторянство і дискримінація проблемою для багатьох місцевих груп і асоціацій?

Так. Одне з соціологічних визначень громади стверджує, що це група людей, які усвідомлюють себе цілісністю, об'єднаною певним кордоном. Таким чином, сама дефініція частково окреслює громади як колективне самоусвідомлення, певним чином обмежене. Певні люди включені, а є й такі, по суті, хто виключений.

Якщо дивитися в такій перспективі, виникає важливе питання: чи це обмеження гостинне? Чи має воно двері, чи це нездоланна стіна? Не оминати нам того факту, що деякі групи зводять стіни. Відповіддю цим стінам може стати закон, який зруйнує їх, виховання, яке просвітить членів громади і їхні традиції, зробивши наголос на гостинності замість виключення.

Спроби створити відкриті громади завжди були й будуть нескінченною боротьбою.

Чи немає таких громад, де не є активним життя асоціацій серед місцевих мешканців? Що робити в такому випадку?

Громади радикально відрізняються кількістю й формами місцевих асоціацій. У деяких нещодавно створених громадах, як от у міських районах, що швидко розвиваються, асоціації можуть бути й відсутні, бо місцеві мешканці просто не мали часу створити їх. А в деяких громадах із невисокими доходами або в житлових масивах для бідних існує так багато інституцій, що займаються місцевими мешканцями й обслуговують їх, що життя асоціацій могло атрофуватися через брак функцій.

Тим не менше, очевидно, що навіть на околицях і в містах існує чимало неформальних асоціацій, що виконують вирішальну роботу в громаді. Тільки те, що вони не мають назви або керівника, ще не означає, що їх немає. А означає це те, що ефективна діяльність із розвитку громади передбачає, що організатори громади мусять знаходити, шанувати й зміцнювати стосунки в асоціаціях, які вже працюють.

Чи натолос на внутрішніх ресурсах громад у цьому посібнику означає, що зовнішні ресурси взагалі не варто враховувати?

Ні. Особливо для міських районів з невисокими доходами зовнішні ресурси є надзвичайно важливими у процесі відновлення. Існує між тим дві вирішальні умови такої відповіді.

По-перше, зовнішні ресурси будуть значною мірою розтринькані, якщо внутрішні ресурси громади не розвинуті. Отже, питання в черговості. Внутрішні ресурси мусять іти першими, а потім уже зовнішні ресурси можуть бути ефективно використані. Ось чому цей посібник зосереджений саме на розвитку за рахунок внутрішніх ресурсів. Це процес із-середини – назовні.

По-друге, зовнішні ресурси, що переважають, подавляють або замінюють роботу й потенціал місцевих громадян, їхніх асоціацій та інституцій, ними контрольованих, швидше послаблять, аніж зміцнять процес розвитку. Ми можемо ясно в цьому пересвідчитися на прикладі деяких районів і житлових мікрорайонів, що є по суті колоніями, в яких домінують аванпости зовнішніх систем. У цих місцях можливості громадян і асоціацій стали надзвичайно слабкими. Ми можемо легко розпізнати цей тип безпорадності. Ім'я йому – залежність.

Отже, цей посібник окреслює шлях. Це шлях, на якому місцеві люди повинні зробити перші кроки. Ці кроки – до взаємозалежності громадян, їхніх місцевих асоціацій та інституцій. Здатність зробити ці кроки – це необхідна передумова ефективних стосунків із зовнішніми ресурсами.

Кооператив Мондрагон в Іспанії має девіз, що якнайкраще підсумовує головне послання цієї книжки:

"Дорогу здолає той, хто йде нею".

Український переклад і видання здійснені за підтримки Фонду Чарльза Стюарта Мотта та Міжнародного фонду «Відродження»

Charles Stewart Mott Foundation

503 S. Saginaw St., Ste. 1200

Flint, MI 48502

Tel. 1-810-766-1741

Fax 1-810-766-1748

Web site: www.mott.org

Міжнародний фонд "Відродження"

м. Київ, вул. Артема, 46, центральний офіс

Тел: +380 (44) 461 97 09

Факс: +380 (44) 486 76 29

Email: irf@irf.kiev.ua

Інтернет сторінка: www.irf.kiev.ua

АСОЦІАЦІЯ
АГЕНЦІЙ
РЕГІОНАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ

За додатковою інформацією просимо звертатися:

Асоціація агенцій регіонального розвитку України

01001, м. Київ, вул. Хрещатик, 4, офіс 17

Тел. +38-044-494-1896,

Факс +38-044-279-7130

E-mail: info@narda.org.ua

Інтернет-сторінка: www.narda.org.ua

Authorized translation from the English language edition, entitled "BUILDING COMMUNITIES FROM THE INSIDE OUT: A PATH TOWARD FINDING AND MOBILIZING A COMMUNITY'S ASSETS" by JOHN P. KRETZMANN and JOHN L. MCKNIGHT, ISBN: 0-87946-108-x, published by ACTA Publications.

UKRAINIAN language edition published by Ukrainian National Association of Regional Development Agencies (NARDA).

Ліцензійне видання перекладу з англійської мови книги Джона Кретцмана та Джона Макнайта "РОЗБУДОВА ГРОМАД ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ. ШЛЯХ ДО ВІДКРИТТЯ Й МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ГРОМАДИ", опублікованої ACTA Publications.

Права на УКРАЇНСЬКЕ видання належать Асоціації агенцій регіонального розвитку України (ААРПУ).

ДЖОН П. КРЕТЦМАНН, ДЖОН Л. МАКНАЙТ

**РОЗБУДОВА ГРОМАД
ЗА РАХУНОК ВНУТРІШНІХ РЕСУРСІВ
ШЛЯХ ДО ВІДКРИТТЯ Й МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ГРОМАДИ**

Переклад з англійської мови

Коректори *Т.Ю. Циганчук, І.М. Чубко*
Комп'ютерна верстка *А.В. Корженівська*

Підписано до друку №.09.2006
Формат 60x841/8. Гарн. SchoolBook. Друк офсетний.
Зам. № . Наклад 1000

Видавець ТОВ «Четверта хвиля»
Свідоцтво ДК № 340

Видруковано ТОВ «Четверта хвиля»,
01030, Київ, вул. Володимирська 57, тел. 239-31-23